

Zagadnienia prawne w zakresie Ustawy o PPK

PFR Portal PPK 2022

Zagadnienia prawne w zakresie Ustawy o PPK

PFR Portal PPK 2022

 PFR Portal PPK

Wydawnictwo

PFR Portal PPK sp. z o.o.

Warszawa 2022

Wydanie 2.0

Aktualizacja na 10.11.2022 r.

ISBN 978-83-66363-02-1

Zagadnienia prawne w zakresie Ustawy o PPK

Poniżej prezentujemy stanowiska uzgodnione we współpracy z Ministerstwem Finansów, Komisją Nadzoru Finansowego w zakresie właściwości tego organu oraz Polskim Funduszem Rozwoju.

Zmiany w wersji 2.0 (publikacja 10 listopada 2022 r.)

W obecnej wersji opracowania wprowadzono następujące zmiany:

- Rozdział I – poz. 25-26 nowe,
- Rozdział II – poz. 37-38 nowe,
- Rozdział III – poz. 79-81 nowe,
- Rozdział V – poz. 36-39 nowe,
- Rozdział VI – poz. 52-53 nowe.

Wersja ta uwzględnia zmiany w ustawie o PPK wprowadzone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079). Zaktualizowane w związku z tymi zmianami stanowiska zostały oznaczone jako „zaktualizowane”. W Rozdziale III usunięto stanowiska z poz. 13, 30 i 49.

Spis treści

I. Umowa o zarządzanie PPK.....	22
1. Czy umowa o zarządzanie PPK oraz umowa o prowadzenie PPK z uwagi na treść art. 10 ust. 2 i art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (dalej: ustawa o PPK), stanowiąc będą umowy ubezpieczenia w rozumieniu art. 805 Kodeksu cywilnego (dalej: k.c.)?.....	22
2. Czy instytucje finansowe mogą odmówić zawarcia umowy o zarządzanie PPK?.....	22
3. Czy zmiana umowy o zarządzanie PPK wymaga zgody zakładowej organizacji związkowej lub reprezentacji osób zatrudnionych?.....	22
4. Czy obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK dotyczy również tych podmiotów zatrudniających, którym wszystkie osoby zatrudnione złożyły przed upływem ostatecznego terminu na zawarcie tej umowy rezygnację z dokonywania wpłat do PPK?.....	22
5. W jakich terminach powinna zostać zawarta umowa o zarządzanie PPK i umowa o prowadzenie PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....	23
6. Czy należy zachować okres co najmniej 10 dni roboczych odstępu pomiędzy zawarciem umowy o prowadzenie PPK i umowy o zarządzanie PPK?.....	24
7. Czy dla zwolnienia podmiotu zatrudniającego z obowiązku tworzenia PPK wymagane jest ciągłe posiadanie 25% partycypacji w pracowniczym programie emerytalnym (dalej: PPE)?.....	25
8. Czy wymóg 25% partycypacji w PPE jest spełniony, jeśli do PPE przystąpiło co najmniej 25% osób zatrudnionych w danym podmiocie, niezależnie od terminu, w którym te osoby przystąpiły do PPE i niezależnie od tego, czy na dzień objęcia podmiotu zatrudniającego przepisami ustawy o PPK osoby te nadal są uczestnikami PPE?.....	26
9. Czy umowa o zarządzanie PPK może zostać wypowiedziana przez instytucję finansową?.....	27
10. Jak wygląda kwestia odpowiedzialności podmiotu zatrudniającego w przypadku błędnego ustalenia liczby osób zatrudnionych, a co za tym idzie zawarcia umowy o zarządzanie PPK w terminie przewidzianym dla innej grupy podmiotów?.....	27
11. W jaki sposób powinna być zawarta umowa o zarządzanie PPK? Czy umowa o zarządzanie PPK musi zostać podpisana podpisem elektronicznym?.....	28
12. Czy dla zwolnienia z obowiązku tworzenia PPK w związku z prowadzeniem PPE wymagane jest naliczenie i odprowadzenie składek do PPE w wysokości 3,5% przed dniem objęcia podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK za co najmniej 25% osób zatrudnionych?.....	28
13. Czy w związku ze zmianą ustawy o PPK w zakresie definicji osoby zatrudnionej, podmioty zatrudniające powinny dokonać ustalenia stanu zatrudnienia, od którego zależy termin objęcia ich reżimem ustawy o PPK z uwzględnieniem aktualnego stanu prawnego?.....	29
14. Kto i w jakim terminie jest zobligowany do zawarcia umowy o zarządzanie PPK, a następnie umowy o prowadzenie PPK, jeżeli podmiot zatrudniający nie ma siedziby na terenie Polski, w sytuacji gdy: a) podmiot zatrudniający wystąpił o nadanie identyfikatora NIP, a następnie dokonał zgłoszenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) na dokumencie ZUS ZPA (tj. zgłoszenia płatnika składek), b) pracownik przejął obowiązki zagranicznego pracodawcy i dokonał w ZUS zgłoszenia siebie, jako płatnika składek?.....	29
15. Jak należy rozumieć użyte w art. 106 i 108 ustawy o PPK pojęcie „fundusz wynagrodzeń”?.....	30
16. Czy mikroprzedsiębiorca, któremu wszystkie osoby zatrudnione złożą deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, powinien zawrzeć umowę o zarządzanie PPK? Co w sytuacji, w której część	

osób zatrudnionych, która uprzednio złożyła takie deklaracje, złoży wnioski o dokonywanie wpłat do PPK?	30
17. Czy pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym należy uwzględnić przy ustalaniu stanu zatrudnienia, od którego zależy termin objęcia podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK?.....	30
18. Czy umowę o zarządzanie PPK zawartą przez podmiot zatrudniający w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania z PFR do jej zawarcia, należy uznać za umowę zawartą w terminie, a podmiot zatrudniający będzie w takiej sytuacji zwolniony z odpowiedzialności za niezawarcie umowy o zarządzanie w terminie przewidzianym w przepisach ustawy o PPK?	30
19. Czy oddziały spółek posiadające status pracodawcy w rozumieniu Kodeksu pracy mogą utworzyć PPK we wcześniejszym niż ogólny termin przewidziany ustawą o PPK, na analogicznych zasadach jak podmioty zatrudniające wchodzące w skład grupy kapitałowej?.....	31
20. Czy podmioty zatrudniające będące jednostkami sektora finansów publicznych mogą zawrzeć umowę o zarządzanie PPK przed 1 stycznia 2021 r.?	31
21. W jakim terminie powinien zawrzeć umowę o zarządzanie PPK mikroprzedsiębiorca, który na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK został zwolniony ze stosowania przepisów ustawy o PPK, w sytuacji, gdy jedna z osób zatrudnionych, już po upływie okresu przejściowego, złoży wniosek o dokonywanie wpłat do PPK?.....	32
22. Jakie zasady należy stosować do PPK w przypadku przekształcenia podmiotu zatrudniającego?	33
23. Czy podmiot zatrudniający będący osobą fizyczną, prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą np. „Biuro rachunkowe” i zatrudniającego w nim np. 5 pracowników, nie stosuje ustawy o PPK, a w konsekwencji nie ma obowiązku utworzenia dla tych pracowników PPK w związku z tym, że zatrudnia jednocześnie np. opiekunkę do dziecka (art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK)?	33
24. Czy art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK stanowi podstawę do niestosowania ustawy o PPK przez wszystkie podmioty zatrudniające będące osobami fizycznymi, które nie prowadzą działalności gospodarczej, ale zatrudniają pracowników w ramach wykonywanej działalności? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....	34
25. Czy jeśli podmiot zatrudniający nie zawarł umowy o zarządzanie PPK w terminie i zawrze ją dopiero po otrzymaniu wezwania PFR, to obowiązują go wymagania z art. 7 ustawy o PPK, w tym wymóg osiągnięcia porozumienia z tzw. stroną społeczną? (dodane 10 listopada 2022 r.).....	34
26. Mikroprzedsiębiorca zatrudnił pracownika, który nie zadeklarował niedokonywania wpłat do PPK, w związku z czym mikroprzedsiębiorca miał obowiązek zawrzeć umowę o zarządzanie PPK oraz umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz tego pracownika. Nie wykonał jednak tego obowiązku. Obecnie ten pracownik nie jest już u niego zatrudniony, a wszystkie pozostałe osoby zatrudnione zadeklarowały niedokonywanie wpłat do PPK. Czy w tej sytuacji mikroprzedsiębiorca korzysta z wyłączenia ze stosowania ustawy o PPK, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 tej ustawy? (dodane 10 listopada 2022 r.).....	34
II. Umowa o prowadzenie PPK.....	36
1. Jak ustalać okres 3-miesięcznego zatrudnienia określony w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK? Przykład: Osoba została zatrudniona ponownie w danym podmiocie zatrudniającym (+250) w dniu 3 sierpnia 2019 r. W pierwszym półroczu 2019 roku wykonywała pracę na rzecz tego podmiotu przez okres 3 miesięcy. Czy należy ustalić okres zatrudnienia od 1 lipca 2019 r., czy uwzględnić również okresy wcześniejsze? Czy okres zatrudnienia, o którym mowa m.in. w art. 16 ustawy o PPK, dla umów o pracę będzie liczony „potocznie”? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....	36
2. Czy obowiązek identyfikacji osób, w imieniu których podmiot zatrudniający powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK, będzie spoczywał na podmiocie zatrudniającym?	37
3. Czy uczestnik PPK będzie składał wnioski do instytucji finansowej za pośrednictwem własnego konta internetowego na Portalu PPK?	37
4. Czy dla zawarcia umowy o prowadzenie PPK obligatoryjną daną identyfikującą uczestnika PPK jest jego adres poczty elektronicznej i numer telefonu?	37

5. Jaką datę uznaje się za datę zawarcia umowy o prowadzenie PPK?37
6. Czy osoby zatrudnione, które ukończyły 70. rok życia, mogą przystąpić do PPK?38
7. Na jaki dzień weryfikować wiek osób zatrudnionych pozostających w dniu 1 lipca 2019 r. w zatrudnieniu w danym podmiocie zatrudniającym (250+)?38
8. Czy umowy o prowadzenie PPK będą umowami zawieranymi na odległość i w związku z tym zastosowanie do nich znajdą postanowienia ustawy z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta?38
9. Czy za dzień zawarcia umowy o prowadzenie PPK należy uznać dzień, w którym instytucja finansowa potwierdziła przyjęcie listy uczestników?38
10. Jak ustalać 3-miesięczny okres zatrudnienia uprawniający do uczestnictwa w PPK w przypadku osób zatrudnionych będących pracownikami lub zleceniobiorcami?39
11. Jak należy rozumieć sformułowanie „nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia” występujące w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)39
12. W jakim terminie należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej, która na pierwszy dzień ponownego zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym spełnia warunek 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie zatrudniającym? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)40
13. Czy do ustalenia okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 ustawy o PPK należy wliczać okresy zatrudnienia, podczas których osoba zatrudniona podlegała dobrowolnie do ubezpieczeń społecznych oraz okresy zatrudnienia na podstawie innego tytułu do ubezpieczeń niż tytuły wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy o PPK?40
14. Jaki jest termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK dla pozostającego w zatrudnieniu młodocianego pracownika, po ukończeniu przez niego 18. roku życia?41
15. Czy z mocy prawa powstaje stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK w sytuacji, w której umowa o prowadzenie PPK nie została zawarta przez podmiot zatrudniający, który nie posiadał wiedzy o utracie przez osobę zatrudnioną statusu studenta i w związku z tym uzyskaniem przez nią tytułu do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi?41
16. Od kiedy obowiązuje wniosek złożony przez osobę, która ukończyła 55 lat, o zawarcie - w jej imieniu i na jej rzecz - umowy o prowadzenie PPK?41
17. Czy ochrona ubezpieczeniowa jest zawieszona w przypadku braku wynagrodzenia osoby zatrudnionej, a co za tym idzie braku wpłat do PPK w związku z długotrwałą nieobecnością w pracy?41
18. Czy instytucja finansowa może wymagać wskazania na liście osób przystępujących do PPK rodzaju dokumentu tożsamości oraz jego serii i numeru w przypadku osoby posiadającej numer PESEL?41
19. Czy w imieniu i na rzecz pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK?42
20. Czy umowa o prowadzenie PPK może zostać wypowiedziana?42
21. Czy okres urlopu bezpłatnego należy uwzględnić przy ustalaniu 3-miesięcznego okresu zatrudnienia pracownika, o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK?44
22. Kiedy należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz pracownika zatrudnionego w podmiocie zatrudniającym stosującym ustawę o PPK od dnia 1 lipca 2019 r., który w dniu 1 lipca 2019 r. przebywał na urlopie bezpłatnym?44
23. Jeśli pracownik (posiadający 3-miesięczny okres zatrudnienia) w dniu 1 lipca 2019 r. przebywał na urlopie bezpłatnym, który zakończył się w dniu 8 listopada 2019 r. przed podpisaniem umowy o prowadzenie PPK, to czy w jego imieniu należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK najpóźniej 12 listopada 2019 r.? ...44

24. Kiedy należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK dla osoby zatrudnionej w podmiocie zatrudniającym, który od dnia 1 lipca 2019 r. stosuje ustawę o PPK, która ukończyła 18 r.ż., a nie ukończyła 55. r.ż. i przez cały listopad 2019 r. przebywa na urlopie bezpłatnym?44
25. Podmiot zatrudniający, objęty reżimem ustawy o PPK od 1 lipca 2019 r., zawarł umowę o prowadzenie PPK w dniu 15 września 2019 r. Umowa ta omyłkowo nie została zawarta dla 15 osób zatrudnionych, które były zatrudnione w tym podmiocie 1 lipca 2019 r. lub posiadały w dniu 15 września staż uprawniający do zawarcia w ich imieniu umowy o prowadzenie PPK. Kiedy podmiot zatrudniający powinien zawrzeć, w imieniu tych osób, umowę o prowadzenie PPK i dokonać na ich rachunki PPK wpłat, jeżeli 15 listopada podmiot zatrudniający wypłacił im premię?45
26. Kiedy po otrzymaniu wniosku o dokonywanie wpłat do PPK od osoby zatrudnionej nie będącej uczestnikiem PPK, która wcześniej złożyła deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK?46
27. Czy podmiot zatrudniający może (bez dodatkowego upoważnienia/zgody) uzupełnić brakujące dane identyfikujące uczestnika PPK po zawarciu w jego imieniu umowy o prowadzenie PPK?47
28. Czy umowa o prowadzenie PPK w imieniu osoby zatrudnionej, która ukończyła 55. rok życia i nie ukończyła 70. roku życia zawierana jest wyłącznie na wniosek osoby zatrudnionej, czy automatycznie? ..47
29. Czy warunkiem zawarcia umowy o prowadzenie PPK w imieniu osoby zatrudnionej, która ukończyła 55. rok życia i nie ukończyła 70. roku życia jest legitymowanie się przez nią co najmniej 3-miesięcznym okresem zatrudnienia? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)48
30. Czy podmiot zatrudniający w porozumieniu z instytucją finansową może dokonać zmiany zapisów umowy o prowadzenie PPK?48
31. Czy po otrzymaniu wezwania z PFR do zawarcia umowy o zarządzanie PPK podmiot zatrudniający powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK niezwłocznie po zawarciu umowy o zarządzanie PPK, czy dopiero po upływie 10 dni roboczych po zawarciu umowy o zarządzanie PPK?49
32. Czy w przypadku przeniesienia pracownika lub urzędnika służby cywilnej na inne stanowisko - w innym urzędzie lub poza służbę cywilną - okres zatrudnienia przed przeniesieniem należy wliczać do okresu zatrudnienia warunkującego zawarcie w ich imieniu umowy o prowadzenie PPK przez podmiot, do którego nastąpiło przeniesienie?49
33. Dla kogo powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK podmiot zatrudniający prowadzący PPK, który przejął inny podmiot zatrudniający, który prowadzi PPK? Czy w takiej sytuacji należy stosować art. 19 ustawy o PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)49
34. Czy w sytuacji, gdy do PPK zapisywany jest pracownik, który ukończył 60. rok życia, do takiej osoby należy wysłać informację, o której mowa w art. 22 ust. 3 ustawy o PPK?50
35. Czy w związku z tym, że termin na zawarcie umowy o prowadzenie PPK dla podmiotów zatrudniających będących jednostkami sektora finansów publicznych (10 kwietnia 2021 r.) przypada w sobotę, dopuszczalne jest zawarcie tych umów w poniedziałek (12 kwietnia 2021 r.)?50
36. Czy po dokonaniu wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń, o której mowa w art. 99 ust. 7 ustawy o PPK dopuszczalne jest uznanie, że umowa o prowadzenie PPK z uczestnikiem PPK uległa rozwiązaniu i instytucja finansowa jest uprawniona do zamknięcia rachunku PPK uczestnika PPK?51
37. Nowo utworzona spółka uzyskała status podmiotu zatrudniającego 1 czerwca, w związku z czym wdraża PPK w terminach ustalonych zgodnie z art. 8 ust. 1 i art. 16 ustawy o PPK. Dla pracowników zatrudnionych 1 czerwca ma czas na zawarcie umowy o prowadzenie PPK do 10 września, a umowy o zarządzanie PPK do 27 sierpnia. Dodatkowo, spółka 1 września, czyli już po zawarciu umowy o zarządzanie PPK, zatrudniła pracowników przejętych na podstawie art. 23[1] Kodeksu pracy (nastąpiło nabycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa innego podmiotu, który ma wdrożony PPK). Pracownicy ci mieli już w tej dacie okres zatrudnienia potrzebny dla zawarcia umowy o prowadzenie PPK, ustalony zgodnie z art. 16 ust. 1-2 ustawy o PPK. W jakim terminie spółka powinna zawrzeć dla tych przejętych pracowników umowy o prowadzenie PPK? (dodane 10 listopada 2022 r.)51

38. Podmiot zatrudniający, mający wdrożony program PPK, nabył zorganizowaną część przedsiębiorstwa innego podmiotu zatrudniającego, który niedawno powstał i nie uruchomił jeszcze PPK. Wiązało się to z przejściem pracowników, na podstawie art. 23[1] Kodeksu pracy. W jakim terminie podmiot zatrudniający, który przejął pracowników, ma obowiązek zawrzeć dla nich umowę o prowadzenie PPK? (dodane 10 listopada 2022 r.)52

III. Wpłaty do PPK.....53

1. Czy nalicza się wpłaty do PPK w przypadku wypłaty wynagrodzenia po ustaniu zatrudnienia (np. premie roczne lub wynagrodzenia wypłacane do 10 dnia miesiąca, ale już po ustaniu zatrudnienia)?.....53
2. Firma zatrudniająca powyżej 250 osób zatrudnionych (według stanu na dzień 31.12.2018 r.) będzie zobowiązana utworzyć PPK w 2019 roku. Jeśli co miesiąc będzie zatrudniała nowe osoby zatrudnione i będą one składały rezygnację z dokonywania wpłat do PPK, to czy 4 lata na wznowienie wpłat do PPK mija z końcem 2023 roku, czy 4 lata należy liczyć indywidualnie dla każdej osoby zatrudnionej w zależności od jej stażu pracy?.....53
3. Czy jeżeli podmiot zatrudniający nie finansuje wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego, a uczestnik PPK finansuje wpłaty do PPK, to pomimo tego, że wpłaty są finansowane przez uczestnika PPK ochrona ubezpieczeniowa pozostaje zawieszona?.....53
4. Czy świadczenia inne niż wynagrodzenie w postaci pieniężnej (w naturze), np. wynajem mieszkania osobie zatrudnionej stanowią podstawę naliczenia wpłat do PPK?.....54
5. Czy wpłaty do PPK finansowane przez podmiot zatrudniający stanowią podstawę do naliczenia składek na ubezpieczenia chorobowe, wypadkowe, zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych?.....54
6. Jak ma wyglądać naliczanie i odprowadzanie wpłat do PPK dla osób zatrudnionych, którym wynagrodzenie wypłacane jest do 10. dnia następnego miesiąca? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)...54
7. Kiedy najwcześniej i najpóźniej mogą zostać dokonane wpłaty do PPK w przypadku podmiotów zatrudniających, do których ustawę o PPK stosuje się od 1 lipca 2019 roku? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)55
8. Czy jest możliwa zmiana przez uczestnika PPK alokacji wpłat do PPK z domyślnej na indywidualną?..... .56
9. Czy w sytuacji, w której podmiot zatrudniający dokonał wpłat do PPK z opóźnieniem będzie zobowiązany również do naliczenia i przekazania do PPK odsetek od tych wpłat?58
10. Czy podmiot zatrudniający może różnicować wpłaty dodatkowe w taki sposób, że będzie stosował różny procent wpłat dla osób zatrudnionych na podstawie umów zlecenia i osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę?58
11. Czy jest możliwe wprowadzenie zasady, w której wysokość wpłaty dodatkowej finansowanej przez podmiot zatrudniający będzie uzależniona od wysokości wpłaty dodatkowej finansowanej przez osobę zatrudnioną (np. w proporcji 1% za 1%)?58
12. Jak należy rozumieć wyłączenie odpowiedzialności podmiotu zatrudniającego, o której mowa w art. 28 ust. 6 ustawy o PPK?59
13. (...) - usunięte 10 listopada 2022 r.....59
14. Czy podmiot zatrudniający, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa może na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o PPK zwolnić się z obowiązku finansowania wpłat do PPK?59
15. Czy zwolnienie na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o PPK podmiotu zatrudniającego z obowiązku finansowania wpłat do PPK dotyczy zwolnienia z obowiązku przekazywania wpłat finansowanych przez ten podmiot, czy również wpłat finansowanych przez osobę zatrudnioną? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....59
16. Kiedy najwcześniej można złożyć deklarację o ponownej rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK?.....60

17. Czy osoba, która złożyła deklarację o rezygnacji z dokonywania wpłat jest zobowiązana do składania takiej deklaracji za każdym razem w sytuacji ponownego zatrudnienia w tym samym podmiocie zatrudniającym, jeśli nie chce oszczędzać w PPK? Czy pierwszorazowe złożenie deklaracji jest wiążące, niezależnie od przerw w zatrudnieniu?60
18. Jak należy ustalać wynagrodzenie uczestnika PPK w odniesieniu do art. 27 ust. 2 i 4 ustawy o PPK, w przypadku wystąpienia absencji chorobowej lub urlopu bezpłatnego?61
19. Czy w przypadku złożenia przez uczestnika PPK deklaracji obniżenia wpłaty podstawowej zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy o PPK wynagrodzenie uczestnika PPK odpowiadające 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia należy ustalać proporcjonalnie w przeliczeniu do wymiaru czasu pracy?62
20. W jakiej wysokości podmiot zatrudniający powinien naliczyć wpłaty do PPK od wynagrodzenia wypłaconego uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia?62
21. Czy rezygnację z dokonywania wpłat do PPK złożyć można tylko na deklaracji, której wzór określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów? Czy podmiot zatrudniający może opracować własny wzór deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK? Czy jeśli osoba zatrudniona złoży oświadczenie woli o treści wynikającej z ustawy o PPK, ale nie na określonym w rozporządzeniu wzorze, podmiot zatrudniający powinien takie oświadczenie uwzględnić?62
22. Od kiedy obowiązuje deklaracja finansowania wpłaty dodatkowej złożona przez uczestnika PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)62
23. Czy wpłata dodatkowa do PPK finansowana przez podmiot zatrudniający stanowi element wynagrodzenia? Jeżeli tak, to czy w przypadku agencji pracy tymczasowej wysokość wpłaty dodatkowej finansowanej przez podmiot zatrudniający powinna być każdorazowo zrównywana z wysokością tej wpłaty obowiązującą u pracodawcy użytkownika?63
24. Czy w przypadku, gdy podmiot zatrudniający nie zawrze w terminie przewidzianym w art. 16 ustawy o PPK umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej i z mocy prawa na podstawie art. 17 ustawy o PPK powstanie stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK, to zapłatę przez podmiot zatrudniający zaległych wpłat podstawowych, które powinny być sfinansowane przez uczestnika PPK, należy wliczyć do wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wysokości obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, czy też podlegają one zwolnieniu z tych składek?63
25. Jaką zasadę należy przyjąć przy zaokrągłaniu wpłat do PPK?64
26. Jak należy postąpić w sytuacji, gdy zatrudniony w danym podmiocie zatrudniającym uczestnik PPK złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, a następnie jego zatrudnienie ustało - jeśli po zakończeniu zatrudnienia tego uczestnika PPK w tym podmiocie zatrudniającym przypadnie termin automatycznego wznowienia wpłat do PPK, a następnie uczestnik PPK ponownie zostanie zatrudniony w tym podmiocie zatrudniającym, czy należy dokonywać wpłat na rachunek PPK takiego uczestnika począwszy od pierwszego wynagrodzenia wypłaconego temu uczestnikowi PPK po ponownym zatrudnieniu?64
27. Jak należy postąpić w przypadku wypłaty wynagrodzenia uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia (np. premie roczne), gdy podmiot zatrudniający w międzyczasie tj. po rozwiązaniu umowy o pracę z danym uczestnikiem, a wypłatą wynagrodzenia zmienił instytucję finansową – do której instytucji finansowej należy dokonać wpłaty?64
28. Jak ma wyglądać zwrot wpłat do PPK dokonanych np. za listopad w przypadku rezygnacji przez osobę zatrudnioną z wpłat do PPK pod koniec tego miesiąca, np. 30 listopada?65
29. Czy zwrot z art. 23 ust. 4 ustawy o PPK dotyczy zarówno wpłat do PPK dokonanych, czy tylko pobranych za uczestnika PPK w danym miesiącu, który złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat w tym miesiącu?66
30. (...) - usunięte 10 listopada 2022 r.66

31. Czy do ustalenia, że uczestnik PPK osiągnął z różnych źródeł w danym miesiącu wynagrodzenie nie przekraczające kwoty odpowiadającej 1,2 - krotności minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 27 ust. 2 ustawy o PPK, należy zsumować wszystkie uzyskiwane przez uczestnika wynagrodzenia, czy tylko te wynagrodzenia uzyskiwane w związku z zatrudnieniem, z tytułu którego uczestnik podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym?.....66
32. Jak powinien postąpić podmiot zatrudniający, który chciałby uregulować zaległe wpłaty do PPK? Czy może je przekazać na rachunki uczestników PPK w kwocie wynikającej z sumowania wpłat, które powinny być sfinansowane zarówno przez ten podmiot, jak i uczestnika PPK i powiększonej o odsetki? .66
33. Od kiedy obowiązuje deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat i które wpłaty podlegają zwrotowi w przypadku jej złożenia?.....67
34. Czy wpłaty do PPK wpływają na limit wynagrodzeń osób, które obejmuje tzw. ustawa kominowa?67
35. Czy wniosek o dokonywanie wpłat do PPK może złożyć uczestnik PPK, który złożył deklarację rezygnacji i następnie ukończył 70. rok życia?.....68
36. Czy okres przechowywania dokumentacji dotyczącej uczestnictwa w PPK powinien być taki sam dla osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy, jak i osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych?.....68
37. Przez jaki okres podmiot zatrudniający jest uprawniony przechowywać dokumentację dotyczącą uczestnika PPK, który już nie jest zatrudniony w tym podmiocie, zawierającą jego dane osobowe, w tym dokumentację dotyczącą wpłat do PPK, zarówno jeśli chodzi o osoby zatrudnione w ramach stosunku pracy, jak i osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych?68
38. Uczestnik PPK został po przerwie ponownie zatrudniony w tym samym podmiocie zatrudniającym. Czy od wynagrodzenia wypłaconego temu uczestnikowi przysługującego mu z tytułu poprzedniego zatrudnienia w tym podmiocie należy naliczyć wpłaty do PPK?.....68
39. Czy dopuszczalne jest dokonanie do PPK wpłaty spóźnionej o np. 1 dzień, tj. przekazanie do PPK wpłaty np. 16 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym wpłaty zostały naliczone i pobrane?69
40. Czy niewskazanie przez uczestnika PPK w deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK jednej z jego danych identyfikujących np. numeru dowodu osobistego powinno prowadzić do uznania, że deklaracja nie została skutecznie złożona?.....69
41. Jak należy postąpić z wpłatą dokonaną na rachunek uczestnika PPK, mimo złożenia przez niego deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)70
42. Jak postąpić w sytuacji przyznania uczestnikowi PPK przez pracodawcę świadczenia niepieniężnego, które stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu, jeśli uczestnik PPK - poza tym świadczeniem - nie otrzymał w tym miesiącu żadnego innego wynagrodzenia, z którego można dokonać potrącenia wpłat do PPK finansowanych przez tego uczestnika?72
43. Czy uczestnik PPK po zakończeniu zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym może złożyć temu podmiotowi deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK lub deklarację dotyczące wysokości wpłat?.....73
44. Czy jeśli podmiot zatrudniający naliczył i pobrał wpłaty do PPK z wynagrodzenia wypłaconego uczestnikowi PPK, ale przed ich przekazaniem do instytucji finansowej uczestnik ten zmarł, podmiot zatrudniający powinien dokonać tych wpłat?73
45. Czy wpłaty do PPK powinny być naliczane i pobierane, a następnie dokonywane do instytucji finansowej od wynagrodzenia wypłaconego członkom rodziny zmarłego pracownika?.....73
46. Czy jeśli po złożeniu deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat uczestnik PPK chce powrócić do oszczędzania i złoży podmiotowi zatrudniającemu wniosek o dokonywanie wpłat do PPK, to złożone temu podmiotowi deklaracje w zakresie wysokości wpłaty podstawowej i dodatkowej złożone przed

- dniem złożenia deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK pozostają ważne?74
47. Jak postąpić, jeśli uczestnik PPK korzystający z obniżenia wpłaty podstawowej na koniec danego miesiąca otrzyma dodatkowe wynagrodzenie, które spowoduje przekroczenie 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia w tym miesiącu, w danym podmiocie zatrudniającym?74
48. Czy istnieje mechanizm pozwalający na uzyskanie przez podmiot zatrudniający informacji o tym, że zatrudniona w nim osoba rozpoczęła już wypłatę środków zgromadzonych na rachunku PPK prowadzonym przez instytucję finansową, z którą umowę o zarządzanie zawarł inny podmiot zatrudniający? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....74
49. (...) - usunięte 10 listopada 2022 r.75
50. Co oznacza sformułowanie, że pracodawca i uczestnik PPK nie finansują wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy? Czy w takiej sytuacji nie nalicza się wpłat do PPK od wynagrodzenia należnego za okres przestoju ekonomicznego albo obniżonego wymiaru czasu pracy, czy od wynagrodzenia wypłaconego w tym okresie?75
51. Czy niefinansowanie wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy jest obligatoryjne, czy dobrowolne?75
52. Czy z niefinansowaniem wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy związane są obowiązki informacyjne pracodawcy?.....76
53. Czy wynagrodzenie uczestnika PPK, osiągnięte z tytułu wykonywania umowy zlecenia - w okresach, w których uczestnik PPK podlega z tytułu tej umowy dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym - stanowi podstawę naliczenia wpłat do PPK?76
54. Czy na podstawie art. 133 ust. 2 pkt 1 ustawy o PPK pracodawca, który – zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o PPE – zawiesił jednostronnie odprowadzanie składek podstawowych do PPE na okres przekraczający 90 dni, zobowiązany jest do stosowania ustawy o PPK?.....77
55. Czy dopuszczalne jest zróżnicowanie wysokości wpłaty dodatkowej do PPK, finansowanej przez podmiot zatrudniający, w którym nie funkcjonuje regulamin wynagradzania ani układ zbiorowy pracy, na podstawie innego kryterium niż staż pracy?.....77
56. Czy pracodawca, który wprowadził przestój ekonomiczny na warunkach wynikających z przepisów Tarczy Antykryzysowej, również nie powinien finansować wpłat do PPK na podstawie art. 25 ust. 4 ustawy o PPK?78
57. Czy zwolnienie z finansowania wpłat do PPK, przewidziane w art. 25 ust. 4 ustawy o PPK w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy, dotyczy wyłącznie wpłat dokonywanych na rzecz pracowników objętych takim przestojem lub obniżonym wymiarem czasu pracy? 78
58. Jak zmiana stosunku prawnego, łączącego podmiot zatrudniający z osobą zatrudnioną, wpływa na obowiązek pobrania zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych?79
59. Jak zmiana stawki procentowej kosztu uzyskania przychodu z tytułu umowy zlecenia wpływa na koszt uzyskania przychodu od wpłaty do PPK sfinansowanej przez zleceniodawcę?79
60. Czy dopuszczalne jest zastosowanie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania do dochodu nierezydenta z tytułu wypłaty bądź zwrotu środków zgromadzonych w PPK, podlegającego opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym od osób fizycznych?.....80
61. Czy w przypadku, gdy pracownik zostaje objęty przestojem ekonomicznym przez trzy miesiące w taki sposób, że dwa tygodnie w miesiącu pracuje, a dwa tygodnie jest na przestoju - jeżeli podjął decyzję o finansowaniu wpłat do PPK w okresach przestoju ekonomicznego - powinien złożyć deklarację finansowania wpłat do PPK przed każdym z tych okresów przestoju?81
62. Jeśli pracownik nie chce dalej finansować wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego, to czy może cofnąć złożoną deklarację finansowania wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego, czy powinien

- w tym celu złożyć deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK?81
63. Czy niefinansowanie przez pracodawcę wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy ma wpływ na otrzymanie przez uczestnika PPK wpłaty powitalnej i dopłaty rocznej?82
64. Czy okresy zawieszenia i okresy niefinansowania składek do PPE nie mogą łącznie przekroczyć 90 dni, aby pracodawca nie miał obowiązku utworzenia PPK, jeśli pracodawca jednostronnie zawiesił odprowadzanie składek podstawowych do PPE, a następnie – w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o PPE – przestał finansować te składki?82
65. Pracodawca, który prowadzi PPE skorzystał już z możliwości zawieszenia odprowadzania składek do PPE przez okres dłuższy niż 90 dni, ale miało to miejsce jeszcze przed datą objęcia go reżimem ustawy o PPK. Czy może ponownie zawiesić jednostronnie odprowadzanie składek do PPE – na okres do 90 dni - bez powstania dla niego obowiązku utworzenia PPK?83
66. Pracodawca obniżył pracownikom etatowym wymiar czasu pracy od 1 maja 2020 r. na trzy miesiące, na podstawie przepisów o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy, ale te same osoby - na umowach cywilnoprawnych (zlecenia) - osiągają u niego przychód. Jakie zasady należy stosować przy naliczaniu wpłat do PPK?83
67. Czy po złożeniu na podstawie art. 99 ust. 7 ustawy o PPK wniosku o wypłatę transferową do zakładu ubezpieczeń, instytucja finansowa powinna przyjąć na rachunek uczestnika PPK wpłatę do PPK lub dopłatę roczną, która została już naliczona przed złożeniem przez uczestnika dyspozycji wypłaty transferowej, ale jeszcze nie została odprowadzona do instytucji finansowej prowadzącej PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)84
68. Czy możliwa jest wpłata na rachunek PPK po rozpoczęciu przez uczestnika wypłat, w przypadku kiedy wpłaty zostały naliczone, ale jeszcze nie odprowadzone (np. wpłat naliczonych za maj, jeżeli w czerwcu, przed ich odprowadzeniem na rachunek PPK, uczestnik złożył dyspozycję wypłaty i rozpoczęły się wypłaty rat)? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)85
69. Kiedy pracodawca ma obowiązek pobrać z wynagrodzenia pracownika zaliczkę na podatek dochodowy w związku z wpłatą do PPK sfinansowaną przez tego pracodawcę?86
70. Ze względu na przesunięcie momentu pobierania zaliczek na podatek dochodowy od wpłat do PPK finansowanych przez pracodawcę, w przypadku rozwiązania umowy o pracę pracodawca może nie mieć możliwości dokonania dalszych odliczeń zaliczki, jeśli nie wypłacał bytemu pracownikowi żadnego wynagrodzenia. Czy w takim przypadku pracodawca powinien doliczyć przychód w postaci nierozliczonych wpłat do PPK finansowanych przez pracodawcę do przychodu ze stosunku pracy w roku, w którym te wpłaty zostały przekazane do instytucji finansowej (w PIT—11), a były pracownik będzie zobowiązany rozliczyć się w tym zakresie samodzielnie z urzędem skarbowym?86
71. W jaki sposób naliczać zaliczkę podatku dochodowego od wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający w przypadku członka rady nadzorczej lub zleceniobiorcy - obcokrajowców, którzy mają naliczaną zaliczkę podatku w wysokości 20%? Czy naliczać zaliczkę podatku od wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający w przypadku obcokrajowców, których przychód nie podlega opodatkowaniu w Polsce?87
72. Pracownicy, którzy są delegowani do pracy w Niemczech, otrzymują wynagrodzenie za pracę w euro, które następnie przelicza się na złotówki, a zaliczki na podatek dochodowy są płacone w Niemczech. Gdzie należy zapłacić podatek od wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający — w Polsce czy w Niemczech?87
73. W jaki sposób przychód z tytułu wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający powinien zostać uwzględniony w zeznaniu podatkowym PIT?88
74. Czy od wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający — zleceniodawcę nalicza się koszty uzyskania przychodów?88

75. Jakie zasady należy stosować przy naliczaniu kosztów uzyskania przychodów przez podmiot zatrudniający będący pracodawcą?	88
76. W którym miesiącu wpłaty do PPK powinny być zaliczone do kosztów uzyskania przychodów podmiotu zatrudniającego — w miesiącu, za który należne jest wynagrodzenie stanowiące podstawę ich naliczenia, czy w miesiącu wypłaty tego wynagrodzenia?	89
77. Czy wpłaty do PPK dokonane po upływie ustawowego terminu, w którym powinny zostać dokonane, albo przed tym terminem stanowią koszt uzyskania przychodów pracodawcy w miesiącu, w którym faktycznie zostały przekazane do instytucji finansowej (nawet, jeśli zostały przekazane po terminie/przed terminem)?	89
78. Czy do przychodów uczestnika PPK, z tytułu wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający, mogą mieć zastosowanie 50% koszty uzyskania przychodów?	90
79. Czy w przypadku utworzenia PPE dopuszczalne jest - na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o PPK - niefinansowanie przez podmiot zatrudniający wpłat do PPK za osoby zatrudnione, które przystąpiły do PPE, później niż od miesiąca następującego po miesiącu, w którym PPE został zarejestrowany przez organ nadzoru? (dodane 10 listopada 2022 r.)	91
80. Czy do osoby zatrudnionej, która zrezygnowała z dokonywania wpłat do PPK, w związku z czym nie stała się uczestnikiem tego programu, ma zastosowanie art. 23 ust. 6 ustawy o PPK? (dodane 10 listopada 2022 r.)	91
81. Czy art. 28a ustawy o PPK będzie mieć zastosowanie także do nienależnych wpłat do PPK dokonanych przed 21 listopada 2022 r.? (dodane 10 listopada 2022 r.)	92
IV. Wpłata powitalna i dopłaty roczne	93
1. Czy zmarłemu uczestnikowi PPK należy się dopłata roczna lub wpłata powitalna, jeśli spełnił warunki do jej nabycia przed śmiercią?	93
2. Czy dopłata roczna i wpłata powitalna należy się uczestnikowi, który zmarł po wyliczeniu raportu z tymi dopłatami (uczestnik jest w raporcie), ale przed ich przekazaniem?	93
3. Czy jeżeli po rozpoczęciu wypłat środków zgromadzonych na rachunku uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60. roku życia na rachunek PPK wpłynie dopłata roczna, to instytucja finansowa jest uprawniona do jej odrzucenia?	93
4. Czy dopłata roczna przysługuje osobie, która ukończyła 60. rok życia, posiadającej kilka rachunków PPK w przypadku, gdy osoba ta rozpoczęła wypłatę środków tylko z jednego rachunku PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)	93
5. Jak należy postąpić z dopłatą roczną, jeśli dla uczestnika PPK, który nabył do niej prawo nie jest już prowadzony rachunek PPK?	94
6. Jak należy postąpić z dopłatą roczną w przypadku, gdy uczestnik PPK zmarł przed jej przekazaniem?	94
V. Instytucje finansowe	95
1. Czy podmiot zatrudniający jest zobligowany do przekazywania wszystkich wniosków osoby zatrudnionej lub uczestnika PPK do instytucji finansowej włącznie z tymi, które uczestnik powinien złożyć bezpośrednio do instytucji finansowej?	95
2. Czy art. 45 ustawy o PPK ma zastosowanie do PPK prowadzonego w ramach ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego?	95
3. Czy w przypadku funduszy emerytalnych na każdą zmianę statutu funduszu zdefiniowanej daty (FZD) musi wyrazić zgodę Komisja Nadzoru Finansowego (KNF)?	95
4. Czy fundusz zdefiniowanej daty może uzyskać ekspozycję poprzez transakcje na instrumentach pochodnych powyżej wartości aktywów funduszu?	96

5. Czy fundusz zdefiniowanej daty może poprzez transakcje na instrumentach pochodnych zabezpieczać ryzyko walutowe?.....97
6. Czy dopuszczalne jest utworzenie funduszu o zdefiniowanej dacie 2020?.....98
7. Czy zapis określony w art. 100 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych może być w przypadku UFK wprowadzony w regulaminie UFK, który jest dokumentem najbliższym statutowi funduszu? Czy będzie skutkowało to możliwością niestosowania ograniczenia z art. 100 ust. 1 tej ustawy? Czy poprzez analogię to samo dotyczy reszty artykułów z ustawy o funduszach inwestycyjnych umożliwiającym niestosowanie niektórych limitów inwestycyjnych poprzez odpowiednie zapisy w statutach funduszu?.....99
8. Czy jest możliwy zbiorczy rachunek do wpłat dla wszystkich subfunduszy w przypadku SFIO zdefiniowanej daty?.....100
9. Czy w funduszach zdefiniowanej daty przychody uzyskane z dywidend (wypłatanych przez spółki wchodzące w skład danego funduszu) są reinwestowane, czy wypłacane bezpośrednio dla uczestnika PPK?.....100
10. Czy w każdym momencie w funduszu zdefiniowanej daty suma części udziałowej i dłużnej musi się sumować do 100%?102
11. Czy fundusz zdefiniowanej daty może dokonywać lokat w instrumenty niewyszczególnione ani w części dłużnej, ani w części udziałowej, w szczególności instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym są kursy walut?103
12. Czy jest możliwość różnicowania opłaty za zarządzanie w indywidualnej umowie z podmiotem zatrudniającym?103
13. Czy możliwa jest wycena jednostek funduszu inwestycyjnego lub ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego w dwóch różnych cenach dla tego samego funduszu?.....104
14. W jaki sposób instytucja finansowa ma realizować obowiązek udostępnienia informacji o zawarciu umowy o prowadzenie w postaci elektronicznej, jeśli osoba zatrudniona nie poda adresu e-mail? Czy przekazanie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o PPK w postaci papierowej będzie stanowiło realizację obowiązku ustawowego?104
15. Czy podmiot zatrudniający może udzielić pełnomocnictwa podmiotowi zarządzającemu instytucją finansową do wykonywania wynikających z ustawy o PPK wszystkich jego obowiązków w stosunku do osób zatrudnionych lub uczestników PPK oraz otrzymywania oświadczeń dotyczących PPK osób zatrudnionych lub uczestników PPK?.....105
16. Ile zarządzający w PPK mogą zainwestować w spółki niepubliczne?.....105
17. O jakich konkretnie podatkach mówi art. 50 ust. 1 pkt 7 ustawy o PPK?106
18. Co stanie się z pieniędzmi, gdy firma prowadząca PPK, np. TFI lub zakład ubezpieczeń zbankrutuje?.....106
19. Czy w sytuacji zlecenia konwersji/zamiany do funduszu zdefiniowanej daty innego niż właściwy dla wieku uczestnika konieczne jest przeprowadzenie badania zgodnie z MiFID II?107
20. Czy do funduszy zdefiniowanej daty stosuje się art. 101 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych w zakresie możliwości inwestowania 20% aktywów w jeden subfundusz tego samego funduszu?109
21. Czy limit, o którym mowa w art. 37 ust. 9 zdanie drugie ustawy o PPK stosuje się osobno na poziomie każdego subfunduszu w funduszu z wydzielonymi subfunduszami?109
22. Jaki jest zakres danych, które powinny zostać zaraportowane w pozycji 24 i 25 Informacji dotyczącej uczestnika PPK, z którego rachunku PPK ma zostać dokonana wypłata transferowa?109
23. Czy zakład ubezpieczeń chcąc prowadzić działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu umów o zarządzanie PPK na rzecz funduszu inwestycyjnego zarządzanego przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych, które zostało umieszczone w ewidencji PPK jest zobligowany do spełnienia wszystkich przesłanek określonych w art. 32 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i

- zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, w szczególności czy musi uzyskać zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na wykonywanie działalności w tym zakresie?110
24. Czy jakkolwiek inny podmiot (w tym spółka kapitałowa lub osobowa), nieobjęty nadzorem KNF, chcąc prowadzić działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu umów o zarządzanie PPK na rzecz funduszu inwestycyjnego zarządzanego przez TFI, które zostało umieszczone w ewidencji PPK jest zobligowany do spełnienia wszystkich przesłanek określonych w art. 32 ustawy o funduszach inwestycyjnych, w szczególności czy musi uzyskać zezwolenie KNF na wykonywanie działalności w tym zakresie?111
25. Czy limit kosztów wskazany w art. 50 ust. 2 ustawy o PPK jest limitem łącznym dla obu rodzajów kosztów, tj. kosztów z art. 50 ust. 1 pkt 5) ustawy o PPK i z art. 50 ust. 1 pkt 6) ustawy o PPK?111
26. Jak będzie liczone to, czy instytucja finansowa osiągnęła 75% najwyższych stóp zwrotu funduszy tej samej zdefiniowanej daty, uprawniające do pobrania opłaty 0,1% za sukces? Jeżeli wyniki FZD będą takie, jak wskazano poniżej, to który z nich będzie mógł pobrać opłatę za sukces i jak to zostanie policzone (zakładamy, że spełnił warunek stopy wyższej niż w rozporządzeniu): 2,32; 2,45; 2,45; 2,46; 2,51; 2,51; 2,52; 2,58; 2,59; 2,63; 2,65; 2,66; 2,68; 2,69; 2,69; 2,69; 2,70; 2,70; 2,71; 3,25?112
27. Na jakiej podstawie instytucja finansowa zarządzająca PPK jest zobowiązana do przekazania pracodawcy oraz do PFR informacji o złożeniu na podstawie art. 99 ust. 7 ustawy o PPK przez uczestnika PPK dyspozycji wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń, aby odpowiednio nie dokonywać kolejnych wpłat na PPK oraz nie dokonywać już dopłat rocznych na rachunek PPK uczestnika? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)113
28. Od kiedy zakazane jest pobieranie części wynagrodzenia za zarządzanie funduszami zdefiniowanej daty (FZD) w przypadku przekroczenia przez FZD, zarządzane przez dany podmiot lub przez podmioty należące do tej samej grupy kapitałowej, 15% wartości aktywów netto wszystkich FZD?113
29. Kiedy powstaje subfundusz – z dniem przydziału jednostek uczestnictwa, czy z dniem rejestracji subfunduszu w sądzie? Jak należy w tym kontekście interpretować przepisy ustawy o PPK dotyczące pobierania wynagrodzenia za wynik?114
30. Czy w przypadku prowadzenia PPK w formie ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (UFK), dopuszczalne jest rozwiązanie polegające na utworzeniu zbiorczego rachunku do wpłat, należącego do zakładu ubezpieczeń, który następnie rozdzielałby te środki na poszczególnych uczestników oraz poszczególne UFK?115
31. Czy środki zgromadzone w PPK mogą być inwestowane w akcje tzw. spółek groszowych?115
32. Czy środki zgromadzone w PPK mogą być inwestowane w spółki notowane na NewConnect?115
33. Czy środki zgromadzone w PPK mogą być inwestowane w obligacje zerokuponowe?116
34. Czy zarządzający funduszem zdefiniowanej daty (FZD) może zabezpieczyć ryzyko kursowe na kontrakcie CFD?117
35. Czy w ramach PPK fundusze inwestują w kontrakty futures/CFD?119
36. Czy środki zgromadzone w PPK mogą być inwestowane w obligacje typu high yield? (dodane 10 listopada 2022 r.)121
37. Czy środki zgromadzone w PPK mogą być inwestowane w ETF, które są notowane na GPW? (dodane 10 listopada 2022 r.)122
38. Czy środki inwestowane w PPK mogą być inwestowane w kryptowaluty (np. w formie kontraktu terminowego)? (dodane 10 listopada 2022 r.)124
39. Czy informacja o wypłacie z rachunku PPK, o której mowa w art. 104 ust. 4 ustawy o PPK, powinna zostać sporządzona i przekazana uczestnikowi PPK przed dokonaniem wypłaty? Czy informacja ta powinna zostać sporządzona zgodnie ze wzorem dotyczącym wypłaty transferowej, zawartym w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 104 ust. 5 ustawy o PPK? (dodane 10 listopada 2022 r.)126

VI. Dysponowanie środkami zgromadzonymi w PPK	128
1. Czy złożenie przez uczestnika PPK podmiotowi zatrudniającemu, a w przypadku kilku podmiotów zatrudniających - podmiotowi zatrudniającemu wybranemu przez uczestnika PPK, oświadczenia o zawartych w jego imieniu umowach o prowadzenie PPK jest jego obowiązkiem?	128
2. Jakie potrącenia zostaną dokonane ze środków zgromadzonych na rachunku PPK w przypadku realizacji przez uczestnika zwrotu?.....	128
3. W art. 105 ustawy o PPK jest mowa o rachunku bankowym wskazanym przez ZUS i rachunku bankowym wskazanym przez ministra właściwego do spraw pracy (na potrzeby odliczenia części zwracanych środków z PPK) – czy rachunki te będą podane na Portalu PPK, czy też indywidualnie będą wystane do instytucji finansowych? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)	128
4. Czy środki zgromadzone w PPK przed zawarciem małżeństwa będą stanowiły przedmiot wspólności majątkowej małżeńskiej i tym samym podległy będą podziałowi podczas rozvodu?	129
5. Jak będą egzekwowane środki od uczestnika PPK, który wypłacił środki z PPK na wkład własny? Np. uczestnik wypłacił 30 tys. z PPK i nie posiada tej kwoty - czy będzie prowadzona egzekucja komornicza? Kto będzie w tej sytuacji wierzycielem?.....	129
6. Kto będzie ustalał wysokość rat i kto będzie pilnował, czy są spłacane środki wypłacone z PPK w celu pokrycia wkładu własnego?	129
7. Czy wyłączenie spod egzekucji środków zgromadzonych w PPK dotyczy też dochodzenia zwrotu środków wypłacanych z PPK na pokrycie wkładu własnego?.....	129
8. Czy będzie kontrolowane, czy wypłata środków z PPK na podstawie art. 98 ustawy o PPK faktycznie jest przeznaczana na wkład własny? Czy instytucja finansowa przekazuje środki do banku, czy na konto bankowe uczestnika PPK?	130
9. Czy jeśli uczestnik PPK dokona zwrotu lub wypłaty transferowej środków z PPK może nadal oszczędzać w PPK?	130
10. Czy jeśli uczestnik PPK dokona zwrotu lub wypłaty transferowej z rachunku PPK jest uprawniony do otrzymania następnie dopłaty rocznej (spełnił warunki do jej uzyskania)?.....	130
11. Czy jest dopuszczalny częściowy zwrot lub częściowa wypłata transferowa środków z PPK?.....	131
12. Jaka powinna być forma składania wniosków o zwrot, jeśli ustawa o PPK tego nie określa?	131
13. W jaki sposób powinny być traktowane złożone przez uczestnika PPK dyspozycje dotyczące osób uprawnionych w przypadku zmiany przez podmiot zatrudniający instytucji zarządzającej PPK?	131
14. Czy uczestnik PPK może wskazać do dziedziczenia środków z PPK podmiot prawny?	131
15. Czy wniosek o wypłatę transferową uczestnik PPK może złożyć bezpośrednio instytucji finansowej, czy wyłącznie za pośrednictwem podmiotu zatrudniającego?.....	132
16. Czy zwrot środków z PPK w formie pieniężnej dokonany przez małżonka zmarłego uczestnika lub osobę uprawnioną następuje po dokonaniu uprzednio jakichkolwiek potrąceń publicznoprawnych?.....	132
17. Czy dopuszczalne jest ustanowienie zastawu na środkach zgromadzonych w PPK?	133
18. W jakim terminie powinna być zdiagnozowana choroba/wydane orzeczenie, aby była możliwość skorzystania z uprawnienia do wypłacania do 25% środków zgromadzonych w PPK? Czy osoba, która jest już chora (zdiagnozowano już chorobę i jest ona wymieniona w art. 2 ust. 1 pkt 23 ustawy o PPK) i leczy się, ma prawo do skorzystania z tych środków? Czy może dotyczy to zdiagnozowania choroby wyłącznie w trakcie trwania uczestnictwa w PPK?.....	133
19. Czy nadal można dokonywać wpłat na rachunek PPK i jednocześnie pobierać 25% np. w ratach w przypadku poważnego zachorowania?.....	133

20. Czy po ukończeniu 60. roku życia można dokonać wypłaty środków z PPK w razie poważnego zachorowania?134
21. Czy możliwość wypłaty środków w związku z poważnym zachorowaniem dotyczy dziecka w każdym wieku?134
22. Czy możliwe jest dokonanie przez uczestnika PPK wypłaty transferowej do innej instytucji finansowej w trakcie trwania stosunku pracy?134
23. Czy wypłata transferowa na wniosek uczestnika do zakładu ubezpieczeń (art. 102 ust. 1 pkt 6 ustawy o PPK) jest możliwa przed ukończeniem przez niego 60 roku życia?.....135
24. Czy w przypadku dokonania zwrotu środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika (na wniosek uczestnika PPK zgodnie z treścią art. 105 ustawy o PPK) od 30% środków pochodzących z wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający przekazanych do ZUS uczestnik otrzyma zwrot podatku dochodowego?.....135
25. Czy w przypadku wypracowania zysku na jednostkach uczestnictwa, które są przedmiotem wypłaty z tytułu poważnego zachorowania lub na pokrycie wkładu własnego, powinien być potrącony podatek od zysków kapitałowych?135
26. Według jakiej daty powinno dojść do wyceny środków zgromadzonych w PPK – daty złożenia (podpisania przez uczestnika PPK) wniosku o wypłatę czy daty jego otrzymania przez instytucję finansową?.....136
27. Czy będzie skuteczne poinformowanie podmiotu zatrudniającego przez uczestnika PPK o braku zgody na złożenie przez ten podmiot wniosku o wypłatę transferową dokonane po upływie 7 dni od otrzymania informacji o obowiązku złożenia przez podmiot zatrudniający takiego wniosku? Co należy rozumieć jako poinformowanie podmiotu zatrudniającego o braku zgody na złożenie przez ten podmiot wniosku o wypłatę transferową?136
28. Który podmiot zatrudniający instytucja finansowa zobowiązana była poinformować o wypłacie transferowej dokonanej na podstawie art. 12 ust. 6 i art. 19 ust. 6 ustawy o PPK, przed uchyceniem tych przepisów z dniem 4 czerwca 2022 r.? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)137
29. Jak należy postąpić w przypadku, gdy w okresie spłaty środków wypłaconych z PPK na pokrycie wkładu własnego w związku z kredytem hipotecznym nastąpi śmierć uczestnika PPK? Czy spadkobiercy są zobowiązani spłacić te środki i czy taka spłata jest obciążona dodatkowymi kosztami?.....137
30. Czy w przypadku wypłaty środków po osiągnięciu przez uczestnika PPK 60 r.ż. może on dowolnie zmniejszać lub zwiększać wartość procentową wypłaty jednorazowej?138
31. Czy instytucja finansowa powinna informować podmiot zatrudniający o złożeniu przez uczestnika PPK wniosku o wypłatę środków zgromadzonych w PPK na pokrycie wkładu własnego, w formie świadczenia małżeńskiego lub w razie poważnego zachorowania? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)138
32. Czy informacja przekazywana na podstawie art. 97 ust. 2 ustawy o PPK podmiotowi zatrudniającemu o złożeniu przez uczestnika PPK wniosku o wypłatę środków zgromadzonych w PPK powinna dotyczyć wyłącznie uczestników PPK pozostających w zatrudnieniu w tym podmiocie? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....139
33. Czy informacja przekazywana na podstawie art. 97 ust. 2 ustawy o PPK podmiotowi zatrudniającemu o złożeniu przez uczestnika PPK wniosku o wypłatę środków zgromadzonych w PPK powinna być przekazywana wyłącznie w okresie obowiązywania umowy o zarządzanie PPK pomiędzy instytucją dokonującą wypłaty a podmiotem zatrudniającym uczestnika, który złożył wniosek o wypłatę, czy również po jej rozwiązaniu? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....139
34. W jaki sposób powinien być realizowany przez instytucję finansową obowiązek informacyjny, o którym była mowa w art. 12 ust. 6 ustawy o PPK, przed uchyceniem tego przepisu z dniem 4 czerwca 2022 r.? Czy instytucja finansowa, w związku z art. 12 ust. 6 ustawy o PPK, miała obowiązek informowania o wypłacie transferowej realizowanej wyłącznie na podstawie art. 12 ustawy o PPK, czy również na podstawie art. 102 tej ustawy? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....140

35. W jaki sposób powinien być realizowany przez instytucję finansową obowiązek informacyjny, o którym była mowa w art. 19 ust. 6 ustawy o PPK, przed uchycieniem tego przepisu z dniem 4 czerwca 2022 r.? Czy instytucja finansowa, w związku z art. 19 ust. 6 ustawy o PPK, miała obowiązek informowania o wypłacie transferowej realizowanej wyłącznie na podstawie art. 19 ustawy o PPK, czy również na podstawie art. 102 tej ustawy? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....141
36. Jeśli uczestnik PPK złoży wniosek o wypłatę w ratach w opcji: 25% jednorazowa wypłata i pozostałe 75% w ratach, to czy pierwsza wypłata powinna stanowić 25% plus kwota odpowiadająca pierwszej racie z pozostałych 75% środków?.....141
37. Jak należy postąpić w sytuacji, w której uczestnik PPK złożył wniosek o wypłatę środków z PPK po 60. roku życia w 5 ratach, a następnie: 1) przed wypłatą pierwszej raty zwiększył liczbę rat do 130 albo 2) po rozpoczęciu wypłaty zwiększył liczbę rat do 130 - czy uczestnik PPK od momentu zwiększenia liczby rat ma prawo do otrzymania dalszej wypłaty środków z PPK bez pomniejszania ich o podatek od zysków kapitałowych?.....142
38. Jakich potrąceń od środków zwracanych z PPK należy dokonać w przypadku, gdy uczestnik PPK dokona zwrotu środków z rachunku PPK, na który dokonana została wcześniej wpłata transferowa środków przypadających mu po śmierci jego małżonka?142
39. Czy w przypadku dokonania wypłaty środków z PPK przez uczestnika, który ukończył 60. rok życia na takiej zasadzie, że: 1) na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 1) ustawy o PPK 25% środków zostanie wypłacone w ratach oraz 2) na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 2) ustawy o PPK 75% środków zostanie wypłacone w ratach - od 25% środków wypłaconych na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 1) ustawy o PPK powinien zostać zapłacony podatek od zysków kapitałowych?143
40. Czy dopuszczalna jest wypłata 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika w ratach, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 1) ustawy o PPK - w ten sposób, że uczestnik PPK zadeklaruje we wniosku o wypłatę inną liczbę rat dla tej części środków, a inną dla pozostałych 75% środków?.....143
41. W jaki sposób obliczyć wysokość pierwszej raty - po zmianie liczby rat, jeśli uczestnik PPK zadeklarował wypłatę 100% środków zgromadzonych na jego rachunku PPK np. w 50 miesięcznych ratach, a następnie - po wypłacie 10 rat - złożył instytucji finansowej wniosek o zmianę zadeklarowanej liczby rat na 120?...144
42. Czy jeśli uczestnik PPK wypłaca jednorazowo 25% środków zgromadzonych na jego rachunku PPK oraz 75% środków np. w 240 miesięcznych ratach, to pierwsza rata - z tych zadeklarowanych 240 rat - powinna zostać wyliczona przez podzielenie 100% wartości jednostek uczestnictwa zapisanych na rachunku PPK uczestnika w dniu złożenia wniosku (100% środków to suma 25% środków wypłaconych jednorazowo oraz 75% środków wypłacanych ratalnie) przez 120? Czy też - w sytuacji, gdy uczestnik PPK zdecydował się na powyższy schemat wypłat - pierwsza rata powinna zostać wyliczona przez podzielenie wartości 75% jednostek uczestnictwa zapisanych na rachunku PPK uczestnika w dniu złożenia wniosku (75% środków to ta część środków, którą uczestnik zdecydował się wypłacić w ratach) przez 120?145
43. Czy w przypadku wypłaty środków z rachunku PPK jednorazowo, na podstawie art. 99 ust. 2 ustawy o PPK, 19% zryczałtowany podatek dochodowy należy pobrać od wartości jednorazowej wypłaty, tj. 100% wypłacanych środków, czy tylko od 75% wypłacanych środków?.....145
44. W jakim terminie powinna być zrealizowana wypłata transferowa, o której mowa w art. 12 i art. 19 ustawy o PPK?146
45. Czy jeżeli uczestnik PPK zadeklarował pierwotnie wypłatę z PPK w 20. miesięcznych ratach, a co za tym idzie naliczany jest podatek od wypłat i - na moment zmiany liczby rat - zostało zrealizowanych 10 wypłat ratalnych, to, aby uzyskać zwolnienie z opodatkowania, powinien zadysponować wypłatę pozostałej części w co najmniej 120 ratach, czy w 110 ratach?.....146
46. Czy instytucja finansowa może wstrzymać wypłatę środków z PPK na rzecz osoby uprawnionej do czasu uzyskania informacji dotyczącej okresu wspólności majątkowej, gdy z aktu zgonu wynika, że uczestnik był w związku małżeńskim, a po środki z PPK zgłasza się osoba uprawniona?147

47. Czy dokonanie przez uczestnika wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń, o której mowa w art. 102 ust. 1 pkt 6 ustawy o PPK, wstrzymuje możliwość dalszego gromadzenia przez uczestnika środków na rachunku PPK, z którego była dokonana wypłata transferowa? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....148
48. W jakim terminie pracownik może złożyć, na podstawie art. 19 ustawy o PPK, pracodawcy oświadczenie o posiadanych umowach o prowadzenie PPK w innych instytucjach finansowych? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.).....149
49. Na jakiej podstawie uczestnik PPK będzie wykazywał należny zryczałtowany podatek dochodowy w jednym z zeznań rocznych: PIT-36, PIT-36L, PIT-38 lub PIT-39 w przypadku powstania dochodu od wypłat środków na pokrycie wkładu własnego, w zakresie w jakim nie zostały zwrócone w terminie wynikającym z umowy zawartej z instytucją finansową? Czy uczestnik PPK powinien otrzymać od instytucji finansowej informację o wysokości dochodu, a jeśli tak, to jakie dane powinna zawierać ta informacja i w jakim terminie powinna zostać przekazana podatnikowi?.....149
50. Czy pomniejszenia, o których mowa w art. 83 ustawy o PPK, w przypadku dokonania przez byłego małżonka zwrotu w formie pieniężnej środków zgromadzonych w PPK przypadających mu w wyniku podziału majątku wspólnego, stosuje się bez względu na jego wiek i nabycie prawa do emerytury?150
51. Czy środki zgromadzone w PPK przez byłego małżonka, a przypadające danej osobie w wyniku podziału majątku wspólnego małżonków, które podlegać będą zwrotowi w formie pieniężnej na zasadach określonych w art. 80 ust. 2 ustawy o PPK, podlegają zwolnieniu od podatku dochodowego?151
52. Co oznacza zawarte w art. 19 ust. 1 ustawy o PPK sformułowanie, że oświadczenie nowego pracownika, o którym mowa w tym przepisie, powinno zawierać oznaczenie instytucji finansowych, z którymi zawarto – w jego imieniu i na jego rzecz – umowy o prowadzenie PPK? Jak powinien postąpić pracodawca w przypadku, gdy oświadczenie nowego pracownika nie zawiera NIP podmiotu zarządzającego instytucją finansową ani numeru rachunku PPK? Czy pracodawca ma obowiązek podjąć czynności przewidziane w art. 19 ust. 2 i 4 ustawy o PPK na podstawie takiego oświadczenia? (dodane 10 listopada 2022 r.)151
53. W przypadku zmiany instytucji finansowej, podmiot zatrudniający - w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy o zarządzanie PPK z nową instytucją finansową - zawiera umowę o prowadzenie PPK i informuje uczestnika PPK o obowiązku złożenia w jego imieniu wniosku o wypłatę transferową. Uczestnik PPK może nie wyrazić zgody na wypłatę transferową - ma na to 7 dni. W jakim terminie podmiot zatrudniający powinien złożyć wniosek o wypłatę transferową w nowej instytucji finansowej? (dodane 10 listopada 2022 r.).....151

VII. Ewidencja PPK153

1. Jaką przyjąć zasadę obliczania wskazanego w art. 59 ustawy o PPK kapitału? Jak należy rozumieć warunek, iż dopuszczone środki własne mają być w wysokości co najmniej 25 mln zł – czy należy przez to rozumieć, że jest to wymóg minimalny i wystarczający, czy też może on być różnicowany w ramach poszczególnych podmiotów, o których mowa w art. 59? W kontekście powyższego – czy wartość 25 mln zł z ustawy jest wartością, w którą wpisują się wymogi kapitałowe dla TFI z ustawy o funduszach inwestycyjnych?.....153
2. Ile funduszy lub subfunduszy powinien posiadać podmiot zarządzający instytucją finansową, aby został umieszczony w Ewidencji PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)154
3. Czy warunki, o których mowa w art. 59 ust. 1 ustawy o PPK powinny zostać łącznie wykazane tylko przez zagraniczny zakład ubezpieczeń?154
4. Czy warunek posiadania co najmniej 3-letniego doświadczenia w prowadzeniu działalności określonej w grupie 3 w dziale I załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, w zakresie oferowania ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym powinien zostać również spełniony przez oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń działający w Polsce, tj. również przez X S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w Y?155
5. W jaki sposób zostanie wpisana instytucja finansowa w ewidencji PPK: Z S.A. z siedzibą w państwie członkowskim czy X SA Oddział w Polsce?155

6. Czy sprawozdanie finansowe towarzystwa funduszy inwestycyjnych wraz z opinią audytora powinno być przedłożone do PFR w oryginale (lub kopii potwierdzonej przez notariusza), czy też może być to kopia potwierdzona przez towarzystwo?156
7. Czy sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, do której należy towarzystwo funduszy inwestycyjnych wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i uchwałą o podziale zysku może być przedstawione w formie opublikowanej przez spółkę giełdową na stronach internetowych?156
8. Czy sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, do której należy Towarzystwo wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i uchwałą o podziale zysku może być przedłożone w angielskiej wersji językowej, ewentualnie z tłumaczeniem zwykłym na język polski, czy też ma to być tłumaczenie przysięgłe?156
9. Czy w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego, które funkcjonuje na rynku od kilkudziesięciu lat, w celu udokumentowania 3-letniego doświadczenia w zarządzaniu funduszem, towarzystwo powinno przedstawić odpisy wszystkich uchwał dotyczących zmiany statutu towarzystwa, czy też wystarczający będzie ostatni tekst jednolity statutu i poprzedni tekst jednolity?157
10. Czy w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego, którego podmiot dominujący wyższego szczebla znajduje się za granicą, konieczne jest w ogóle przedkładanie dokumentów wskazanych w par. 2 pkt 12 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK dot. podmiotu dominującego tj. ostatniego zatwierdzonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy o rachunkowości, sprawozdania z działalności grupy kapitałowej oraz odpisu uchwały o zatwierdzeniu tych sprawozdań i podziale zysku lub pokrycia straty, a także sprawozdania z badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta? Jeśli przedłożenie rocznego skonsolidowanego sprawozdania grupy jest konieczne, to czy takie sprawozdanie finansowe ma dotyczyć podmiotu na najwyższym szczeblu („jednostki dominującej wyższego szczebla”), czy też bezpośredniego akcjonariusza („jednostki dominującej niższego szczebla”) – jeśli pomiędzy towarzystwem, a podmiotem na najwyższym szczeblu są jeszcze dwie inne pośrednie spółki?157
11. Niektóre podmioty zarządzające instytucjami finansowymi są spółkami publicznymi lub (to częstszy przypadek) wchodzi w skład grup kapitałowych, których podmiot dominujący jest spółką publiczną. W przypadku spółek publicznych sprawozdania finansowe, uchwały o podziale zysku itp. są publikowane w formie raportów okresowych i bieżących emitentów. Czy spełnieniem obowiązku z rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK będzie wydrukowanie i poświadczenie raportów, czy też konieczne będzie złożenie kopii oryginalnych sprawozdań oraz uchwał WZA w formie aktu notarialnego? . 157
12. Jak rozumieć wynikający z par. 12 pkt 16 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK wymóg „poświadczenia przez sąd rejestrowy” odpisów postanowień zarządzających wpis funduszy?.....158
13. W jaki sposób Ewidencja PPK będzie otrzymywać informacje o śmierci uczestnika (komunikacja z ZUS, PESEL)?158
14. Czy sformułowanie „na dzień składania oświadczenia” z rozporządzenia w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK, należy interpretować jako dzień podpisania danego oświadczenia przez osobę upoważnioną do reprezentacji towarzystwa funduszy inwestycyjnych, czy dzień wystania lub złożenia do PFR i KNF danego oświadczenia?158
15. Jakie materiały powinny zostać złożone do PFR w związku z ubieganiem się o umieszczenie w Ewidencji PPK, a wynikające z przepisu § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 marca 2019 roku w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnieniu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK? Czy chodzi o cały skład i strukturę portfela historycznego UFK, czy wystarczą informacje o portfelu aktywnym?159

16. Czy poświadczenia przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych dokumentów, które należy dołączyć do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK, o których mowa w art. 38 i 39 ustawy o PPK, może dokonać osoba upoważniona (np. pracownik towarzystwa) przez członków zarządu uprawnionych do reprezentacji danego towarzystwa funduszy inwestycyjnych, na podstawie udzielonego pełnomocnictwa?159

I. Umowa o zarządzanie PPK

1. Czy umowa o zarządzanie PPK oraz umowa o prowadzenie PPK z uwagi na treść art. 10 ust. 2 i art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (dalej: ustawa o PPK), stanowią będą umowy ubezpieczenia w rozumieniu art. 805 Kodeksu cywilnego (dalej: k.c.)?

Umowa o zarządzanie PPK jest zawierana pomiędzy instytucją finansową (m.in. zakładem ubezpieczeń) a podmiotem zatrudniającym. W umowie tej brak jest przedmiotowo istotnych elementów umowy ubezpieczenia.

Zawarcie umowy o zarządzanie PPK nie skutkuje powstaniem stosunku prawnego między instytucją finansową (zakładem ubezpieczeń) a osobą zatrudnioną, w tym nie skutkuje objęciem osoby zatrudnionej ochroną ubezpieczeniową. Umowa o zarządzanie PPK jest umową, która określa podstawowe warunki, na jakich będą zawierane i wykonywane umowy o prowadzenie PPK.

Umowa o prowadzenie PPK jest umową ubezpieczenia w rozumieniu art. 805 k.c. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o PPK podmiot zatrudniający zawiera ją w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych. Art. 18 ustawy o PPK stanowi jednoznacznie, że stroną umowy jest uczestnik PPK, co przesądza o jej indywidualnym charakterze, jako umowy ubezpieczenia. Z chwilą określoną w umowie o prowadzenie PPK uczestnik zostaje objęty ochroną ubezpieczeniową.

2. Czy instytucje finansowe mogą odmówić zawarcia umowy o zarządzanie PPK?

Zgodnie z art. 8 ust. 7 ustawy o PPK fundusz zdefiniowanej daty zarządzany przez wyznaczoną instytucję finansową nie może odmówić zawarcia umowy o zarządzanie PPK. Takiego zastrzeżenia nie ma w przypadku innych instytucji finansowych, co oznacza, że mogą one odmówić podmiotowi zatrudniającemu zawarcia umowy o zarządzanie PPK.

3. Czy zmiana umowy o zarządzanie PPK wymaga zgody zakładowej organizacji związkowej lub reprezentacji osób zatrudnionych?

Tak. W tym przypadku należałoby zastosować wykładnię celowościową i uzgodnić zmianę tej umowy z zakładową organizacją związkową lub inną reprezentacją osób zatrudnionych. Warunki zmiany tej umowy powinny wynikać z treści samej umowy.

4. Czy obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK dotyczy również tych podmiotów zatrudniających, którym wszystkie osoby zatrudnione złożyły przed upływem ostatecznego terminu na zawarcie tej umowy rezygnację z dokonywania wpłat do PPK?

Tak. Obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK dotyczy również tych podmiotów zatrudniających, którym wszystkie osoby zatrudnione złożyły przed upływem ostatecznego

terminu na zawarcie umowy o prowadzenie PPK rezygnację z dokonywania wpłat do PPK. Decyzje osób zatrudnionych w zakresie dokonywania wpłat do PPK nie mają znaczenia dla obowiązku zawarcia umowy o zarządzanie PPK (z wyjątkiem mikroprzedsiębiorców).

5. W jakich terminach powinna zostać zawarta umowa o zarządzanie PPK i umowa o prowadzenie PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Zgodnie z art. 7 i 8 ustawy o PPK umowę o zarządzanie PPK podmiot zatrudniający zawiera z instytucją finansową nie później niż na 10 dni roboczych przed dniem, w którym w stosunku do pierwszej osoby zatrudnionej jest obowiązany zawrzeć umowę o prowadzenie PPK. Na podstawie art. 14 i 16 ustawy o PPK podmiot zatrudniający zawiera w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych w tym podmiocie umowę o prowadzenie PPK z instytucjami finansowymi, z którymi zawarł umowę o zarządzanie PPK. Umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych co do zasady zawiera się po upływie trzeciego miesiąca ich zatrudnienia w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie.

Obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK i umowy o prowadzenie PPK nałożony jest na podmioty zatrudniające stopniowo, w zależności od liczby osób zatrudnionych w tych podmiotach.

Ustawę o PPK stosuje się:

- 1) od 1 lipca 2019 r. – do podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 250 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.,
- 2) od 1 stycznia 2020 r. – do podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 50 osób zatrudnionych według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r.,
- 3) od 1 lipca 2020 r. – do podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 20 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.,
- 4) od 1 stycznia 2021 r. – do pozostałych podmiotów zatrudniających.

Art. 134 ust. 2 ustawy o PPK ustanawiający termin zawarcia umów o prowadzenie PPK, w odróżnieniu od ww. zasady zawartej w art. 16 ustawy o PPK i wskazującej na „3 miesiące zatrudnienia” posługuje się pojęciem „3 lub 9 miesięcy”. Termin 3 lub 9 miesięcy liczony jest od dnia odpowiednio: 1 lipca 2019 r., 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r. i 1 stycznia 2021 r. Mając na uwadze dyspozycję art. 110 Kodeksu cywilnego, który w przypadku braku regulacji określającej sposób obliczania terminu oznaczonego ustawą nakazuje stosować w tym zakresie przepisy Kodeksu cywilnego, zastosować należy art. 112 k.c.

Zgodnie z tym przepisem termin oznaczony w miesiącach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca. Termin 3 lub 9 miesięcy, o którym mowa w art. 134 ust. 2 ustawy o PPK upływa zatem odpowiednio z dniem: 1 października 2019 r., 1 października 2020 r. i 1 kwietnia 2021 r. Uwzględniając wynikający z tego przepisu obowiązek

zawarcia umów o prowadzenie PPK w terminie do 10. dnia miesiąca następującego po upływie tych terminów oraz kierując się zasadami Kodeksu cywilnego, w myśl których termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia (art. 111 § 1 k.c.), a jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą (art. 115 k.c.), umowy o prowadzenie PPK należy zawrzeć odpowiednio do dnia: 12 listopada 2019 r., 10 listopada 2020 r. i 10 maja 2021 r.

Umowy o zarządzanie PPK, stosownie do art. 134 ust. 3 ustawy o PPK, należy natomiast zawrzeć nie później niż 10 dni roboczych przed upływem tych terminów, tj. odpowiednio do dnia: 25 października 2019 r., 27 października 2020 r. i 23 kwietnia 2021 r.

Wyjątek od wskazanych reguł dotyczy podmiotów zatrudniających należących do jednej grupy kapitałowej. Podmioty te, zgodnie z art. 134 ust. 4 ustawy o PPK, uprawnione są do zawierania umów o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK w terminie, w którym ustawa o PPK ma zastosowanie w stosunku do podmiotu zatrudniającego, który zatrudnia największą liczbę osób zatrudnionych w tej grupie kapitałowej. Ustawa o PPK pozwala zatem na wcześniejsze zawarcie umów o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK tym podmiotom zatrudniającym, które ze względu na liczbę osób zatrudnionych, musiałyby czekać z tymi czynnościami na termin stosowania do nich ustawy o PPK. Podmioty zatrudniające mogą, ale nie muszą skorzystać z tego rozwiązania. Oznacza to, że podmiot zatrudniający, który zatrudnia według stanu na 31 grudnia 2018 r. 100 osób zatrudnionych, ustawę o PPK stosuje od 1 stycznia 2020 r., o ile 30 czerwca 2019 r. zatrudnia co najmniej 50 osób zatrudnionych. Umowę o prowadzenie PPK zobowiązany jest zawrzeć do dnia 10 listopada 2020 r., a umowę o zarządzanie PPK – do 27 października 2020 r. Jeżeli jednak podmiot ten należy do grupy kapitałowej, w której największy podmiot zatrudnia według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. co najmniej 250 osób zatrudnionych, to umowę o prowadzenie PPK może zawrzeć do 12 listopada 2019 r., a w związku z tym umowę o zarządzanie PPK – do 25 października 2019 r.

Uwaga! Po zmianach wprowadzonych w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, które weszły w życie 4 czerwca 2022 r., umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej zawiera się nie wcześniej niż po upływie 14 dni zatrudnienia i nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, w brzmieniu obowiązującym do 3 czerwca 2022 r., umowa o prowadzenie PPK była zawierana po upływie trzeciego miesiąca zatrudnienia danej osoby zatrudnionej w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie.

6. Czy należy zachować okres co najmniej 10 dni roboczych odstępu pomiędzy zawarciem umowy o prowadzenie PPK i umowy o zarządzanie PPK?

Tak, pomiędzy zawarciem umowy o zarządzanie PPK i umowy o prowadzenie PPK wymagane jest zachowanie odstępu czasu co najmniej 10 dni roboczych.

Powyższe wynika z treści art. 8 ust. 1 ustawy o PPK, który wskazuje, że umowę o zarządzanie PPK zawiera się nie później niż na 10 dni roboczych przed dniem, w którym w stosunku do pierwszej osoby zatrudnionej podmiot zatrudniający jest obowiązany zawrzeć umowę o prowadzenie PPK. Ponadto art. 134 ust. 3 ustawy o PPK stanowi, że umowy o zarządzanie podmiot zatrudniający zawiera nie później niż 10 dni roboczych przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 2 (termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK).

Oznacza to, że niezbędne jest zachowanie okresu co najmniej 10 dni roboczych pomiędzy datą zawarcia umowy o prowadzenie PPK i umowy o zarządzanie PPK. Innymi słowy, umowę o prowadzenie PPK zawiera się po upływie co najmniej 10 dni roboczych po zawarciu umowy o zarządzanie PPK. Umów tych nie można zawrzeć tego samego dnia.

7. Czy dla zwolnienia podmiotu zatrudniającego z obowiązku tworzenia PPK wymagane jest ciągle posiadanie 25% partycypacji w pracowniczym programie emerytalnym (dalej: PPE)?

Przepisów ustawy o PPK, jak stanowi art. 133 ust. 1 tej ustawy, może nie stosować podmiot zatrudniający, który w ustalonym w zależności od liczby osób zatrudnionych zgodnie z art. 134 ust. 1 terminie rozpoczęcia przestrzegania przez niego ustawy, spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) prowadzi PPE, w którym uczestniczy co najmniej 25% osób zatrudnionych,
- 2) nalicza i odprowadza składki podstawowe do PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (dalej: ustawa o PPE).

Wskazany przepis pozwala zatem zwolnić się podmiotowi zatrudniającemu z obowiązków przewidzianych ustawą o PPK, o ile wypełnia przywołane obowiązki wynikające z ustawy o PPE. Stan zatrudnienia, ustalany według dnia wskazanego w art. 134 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o PPK (31 grudnia 2018 r., 30 czerwca 2019 r., 31 grudnia 2019 r.) ma znaczenie dla określenia terminu stosowania ustawy o PPK do konkretnego podmiotu zatrudniającego (1 lipca 2019 r., 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r. albo 1 stycznia 2021 r.), natomiast stan partycypacji w PPE ustalany w tym terminie (1 lipca 2019 r., 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r., 1 stycznia 2021 r. itd. tj. 1 stycznia i 1 lipca w kolejno następujących po sobie latach) – dla wyłączenia obowiązku stosowania ustawy o PPK.

Do podmiotu zatrudniającego, który na warunkach wskazanych w art. 133 ust. 1 ustawy o PPK, zamiast PPK prowadzi PPE, przepisy tej ustawy, jak stanowi art. 131 ust. 2, stosuje się w przypadku:

- 1) zawieszenia naliczania i odprowadzania składek podstawowych do PPE w okresie przekraczającym 90 dni;
- 2) ograniczenia wysokości odprowadzanych składek podstawowych do PPE poniżej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu ustawy o PPE;
- 3) likwidacji PPE;

4) opóźnienia w odprowadzaniu składek podstawowych do PPE przekraczającego 90 dni, które wynikło z celowego działania podmiotu zatrudniającego;

5) gdy według stanu na dzień 1 stycznia albo 1 lipca danego roku w PPE uczestniczy mniej niż 25% osób zatrudnionych w tym podmiocie.

Mając powyższe na uwadze, dla podmiotu, który według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. zatrudnia co najmniej 250 osób zatrudnionych nie powstanie obowiązek stosowania od 1 lipca 2019 r. ustawy o PPK, jeżeli w dniu tym spełnia ww. przesłanki dotyczące PPE, tj. prowadzi PPE, w którym uczestniczy co najmniej 25% osób zatrudnionych, a naliczane i odprowadzane przez niego składki podstawowe do PPE wynoszą co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu ustawy o PPE.

Stan partycypacji w PPE, warunkujący zwolnienie ze stosowania ustawy o PPK, ustalany będzie następnie według stanu na dzień 1 stycznia 2020 r., 1 lipca 2020 r. i 1 stycznia 2021 r. itd. tj. 1 stycznia i 1 lipca w kolejno następujących po sobie latach. Na stosowanie ustawy o PPK do podmiotu zatrudniającego, wyłączonego spod jej reżimu w związku ze spełnianiem warunków dotyczących prowadzenia PPE, pozwoli zaistnienie jednej z przesłanek wymienionych w art. 133 ust. 2 ustawy o PPK. W takim przypadku ustawa o PPK w stosunku do tego podmiotu zatrudniającego zacznie obowiązywać w terminie oznaczonym w art. 133 ust. 2.

W związku z tym, że termin określony według art. 133 ust. 2 zastąpi termin, o którym mowa w art. 134 ust. 1, to umowy o prowadzenie PPK i umowa o zarządzanie PPK powinny być zawarte w terminach, o których mowa odpowiednio w art. 134 ust. 2 i 3 oraz art. 16 ust. 1 i art. 8 ust. 1 ustawy o PPK.

8. Czy wymóg 25% partycypacji w PPE jest spełniony, jeśli do PPE przystąpiło co najmniej 25% osób zatrudnionych w danym podmiocie, niezależnie od terminu, w którym te osoby przystąpiły do PPE i niezależnie od tego, czy na dzień objęcia podmiotu zatrudniającego przepisami ustawy o PPK osoby te nadal są uczestnikami PPE?

Z przepisu art. 133 ust. 1 ustawy o PPK wynika wprost, że weryfikacja warunków, na mocy których podmiot zatrudniający uzyskuje zwolnienie z obowiązku tworzenia PPK jest dokonywana na dzień objęcia tego podmiotu obowiązkiem ustawowym z art. 134 ust. 1.

Art. 133 ust. 1 ustawy o PPK przewiduje trzy warunki, jakie podmiot zatrudniający powinien obligatoryjnie spełniać:

1) prowadzić w dniu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 PPE;

2) naliczać i odprowadzać składki podstawowe w rozumieniu ustawy o PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 15 tej ustawy, co oznacza, że umowa zakładowa zawarta przez pracodawcę z reprezentacją pracowników powinna przewidywać wysokość składki podstawowej na poziomie co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 15 ustawy o PPE oraz, że podmiot zatrudniający powinien naliczyć i odprowadzić składki podstawowe co najmniej za jeden okres wynikający z umowy zakładowej za wszystkie

osoby będące uczestnikami PPE, za które zgodnie z umową zakładową był obowiązany naliczyć i odprowadzić składki za ten okres;

3) w PPE uczestniczy co najmniej 25% osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym, co oznacza, że w dniu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 podmiot zatrudniający powinien porównać ogólną liczbę osób zatrudnionych z liczbą osób zatrudnionych, które przystąpiły do PPE i wskaźnik ten powinien wynosić nie mniej niż 25%.

W liczbie osób zatrudnionych, które są uczestnikami PPE nie należy uwzględniać osób, które kiedykolwiek przystąpiły do programu PPE i na dzień dokonywania weryfikacji nie są już zatrudnione w danym podmiocie zatrudniającym.

Weryfikacji należy dokonywać na dzień określony w art. 134 ust. 1 ustawy o PPK.

9. Czy umowa o zarządzanie PPK może zostać wypowiedziana przez instytucję finansową?

Tak. Umowa o zarządzanie PPK może zostać wypowiedziana zarówno przez instytucję finansową, jak i przez podmiot zatrudniający. Ustawa o PPK zastrzega wyłącznie dla podmiotu zatrudniającego szczególne warunki, które powinien spełnić w przypadku wypowiedzenia umowy o zarządzanie PPK.

10. Jak wygląda kwestia odpowiedzialności podmiotu zatrudniającego w przypadku błędnego ustalenia liczby osób zatrudnionych, a co za tym idzie zawarcia umowy o zarządzanie PPK w terminie przewidzianym dla innej grupy podmiotów?

Jeżeli podmiot zatrudniający np. błędnie zakwalifikuje umowy cywilnoprawne stanowiące tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako umowy o dzieło lub pomyli się w liczeniu przy ustalaniu liczby osób zatrudnionych, a co za tym idzie zawrze umowę o zarządzanie PPK, a następnie umowę o prowadzenie PPK w terminie późniejszym niż termin przewidziany dla danej grupy podmiotów, poniesie odpowiedzialność za niezawarcie umów w terminie.

W takiej sytuacji podmiot zatrudniający będzie zobowiązany do naprawienia szkody (na zasadach ogólnych wynikających z Kodeksu cywilnego), jaką uczestnik PPK poniósł w związku z niezawarciem w terminie tych umów, a w konsekwencji nieotrzymaniem wpłaty powitalnej, dopłaty rocznej, wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający, a także zysków, jakie mogłyby przynieść wpłaty do PPK, gdyby umowy te były zawarte, a wpłaty do PPK naliczone oraz przekazane na rachunek PPK osoby zatrudnionej w terminach wynikających z przepisów prawa.

Jeżeli podmiot zatrudniający zawrze umowę o zarządzanie PPK, a następnie umowę o prowadzenie PPK w terminie wcześniejszym, przewidzianym dla innej grupy podmiotów, to należy przyjąć, że wpłaty do PPK za ten okres są nienależne i podlegają zwrotowi na rzecz finansującego daną wpłatę.

11. W jaki sposób powinna być zawarta umowa o zarządzanie PPK? Czy umowa o zarządzanie PPK musi zostać podpisana podpisem elektronicznym?

Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy o PPK umowa o zarządzanie PPK jest zawierana z instytucją finansową w postaci elektronicznej pozwalającej na utrwalenie jej treści na trwałym nośniku. Z powyższego wynika, iż ustawodawca nie określił wymaganej formy zawarcia umowy o zarządzanie PPK, wskazując jedynie rodzaj nośnika informacji, na którym utrwalona powinna zostać treść umowy.

W związku z tym przyjąć należy, iż umowa o zarządzanie PPK może zostać zawarta w dowolnej formie dopuszczalnej na gruncie Kodeksu cywilnego, jednak jej treść powinna być utrwalona na trwałym nośniku w postaci elektronicznej. Ustawa o PPK nie wymaga tym samym, aby umowa o zarządzanie zawarta była w formie elektronicznej, do zachowania której zgodnie z art. 78(1) § 1 k.c. niezbędne jest złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Umowa o zarządzanie PPK może być zatem zawarta w dowolnej formie dopuszczalnej na gruncie Kodeksu cywilnego i utrwalona np. na nośniku USB, płycie CD, ale też w formacie pliku PDF przekazany drogą mailową.

12. Czy dla zwolnienia z obowiązku tworzenia PPK w związku z prowadzeniem PPE wymagane jest naliczenie i odprowadzenie składek do PPE w wysokości 3,5% przed dniem objęcia podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK za co najmniej 25% osób zatrudnionych?

Art. 133 ust. 1 ustawy o PPK przewiduje trzy warunki, jakie podmiot zatrudniający powinien obligatoryjnie spełniać w celu wyłączenia obowiązku tworzenia PPK, tj.:

1) prowadzić w dniu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 ustawy o PPK pracowniczy program emerytalny;

2) naliczać i odprowadzać składki podstawowe w rozumieniu ustawy o PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 15 tej ustawy, co oznacza, że umowa zakładowa zawarta przez podmiot zatrudniający z reprezentacją pracowników powinna przewidywać wysokość składki podstawowej na poziomie co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu ustawy o PPE;

3) w PPE uczestniczy co najmniej 25% osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym, co oznacza, że w dniu, o którym mowa w art. 134 ust. 1 ustawy o PPK podmiot zatrudniający powinien porównać ogólną liczbę osób zatrudnionych z liczbą osób zatrudnionych, które przystąpiły do PPE i wskaźnik ten powinien wynosić nie mniej niż 25%.

Powyższe oznacza, że w celu wyłączenia obowiązku tworzenia PPK konieczne jest przed dniem, w którym zgodnie z ustawą o PPK przepisy tej ustawy będą miały zastosowanie do podmiotu zatrudniającego:

1) wpisanie podmiotu zatrudniającego do rejestru PPE,

2) przystąpienie do programu PPE co najmniej 25% osób zatrudnionych w tym podmiocie zatrudniającym,

3) naliczenie i odprowadzenie składki podstawowej na poziomie co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu ustawy o PPK co najmniej za jeden okres wynikający z umowy zakładowej za wszystkich uczestników PPE, za których zgodnie z umową zakładową był obowiązany naliczyć i odprowadzić składki za ten okres.

13. Czy w związku ze zmianą ustawy o PPK w zakresie definicji osoby zatrudnionej, podmioty zatrudniające powinny dokonać ustalenia stanu zatrudnienia, od którego zależy termin objęcia ich reżimem ustawy o PPK z uwzględnieniem aktualnego stanu prawnego?

Tak. W związku z tym, że zmiana ustawy o PPK w zakresie definicji osoby zatrudnionej wprowadzona ustawą z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy o pracowniczych planach kapitałowych, ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy – Prawo bankowe obowiązuje od 25 czerwca 2019 r., wszystkie podmioty zatrudniające zobowiązane są do ustalenia liczby osób zatrudnionych, o której mowa w art. 134 ust. 1 ustawy o PPK zgodnie z aktualnym stanem prawnym.

14. Kto i w jakim terminie jest zobligowany do zawarcia umowy o zarządzanie PPK, a następnie umowy o prowadzenie PPK, jeżeli podmiot zatrudniający nie ma siedziby na terenie Polski, w sytuacji gdy: a) podmiot zatrudniający wystąpił o nadanie identyfikatora NIP, a następnie dokonał zgłoszenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) na dokumencie ZUS ZPA (tj. zgłoszenia płatnika składek), b) pracownik przejął obowiązki zagranicznego pracodawcy i dokonał w ZUS zgłoszenia siebie, jako płatnika składek?

Należy przyjąć, że jeśli podmiot ten będzie spełniał wskazaną w ustawie o PPK definicję podmiotu zatrudniającego, powinien zawrzeć umowę o zarządzanie PPK, a następnie umowę o prowadzenie PPK, w terminach wynikających z art. 134 ustawy o PPK. Zgodnie natomiast z treścią art. 5 ustawy o PPK podmiot zatrudniający, który nie ma siedziby lub miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, może uzgodnić z osobą zatrudnioną, w drodze umowy zawartej w formie pisemnej pod rygorem nieważności, że spoczywające na nim obowiązki wynikające z ustawy o PPK będą wypełniane w jego imieniu przez tę osobę zatrudnioną w okresie jej zatrudnienia w tym podmiocie zatrudniającym. Oznacza to, że pracownik, który przejął na siebie obowiązki zagranicznego pracodawcy i dokonał w ZUS zgłoszenia siebie jako płatnika składek, będzie zobowiązany na warunkach wynikających z umowy zawartej z pracodawcą również do zawarcia umowy o zarządzanie PPK, a następnie umowy o prowadzenie PPK. Umowy powinny zostać zawarte w terminach przewidzianych dla podmiotów wymienionych w art. 134 ust. 1 pkt 4) ustawy o PPK.

15. Jak należy rozumieć użyte w art. 106 i 108 ustawy o PPK pojęcie „fundusz wynagrodzeń”?

Przepisy ustawy o PPK nie zawierają definicji pojęcia „fundusz wynagrodzeń”. Posiłkując się jednak definicją wynagrodzenia z art. 2 ust. 1 pkt 40 ustawy o PPK, należy przyjąć, że przez ten fundusz rozumie się sumę (w danym roku obrotowym) podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób zatrudnionych, bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, oraz z wyłączeniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym oraz pobierających zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

16. Czy mikroprzedsiębiorca, któremu wszystkie osoby zatrudnione złożą deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, powinien zawrzeć umowę o zarządzanie PPK? Co w sytuacji, w której część osób zatrudnionych, która uprzednio złożyła takie deklaracje, złoży wnioski o dokonywanie wpłat do PPK?

Nie, zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK przepisów ustawy o PPK nie stosuje się do mikroprzedsiębiorcy, jeżeli wszystkie osoby zatrudnione złożą temu podmiotowi deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK. W takiej sytuacji podmiot zatrudniający nie powinien zawierać umowy o zarządzanie PPK. Jeżeli osoba zatrudniona, która uprzednio złożyła deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK złoży wniosek o dokonywanie wpłat do PPK, podmiot zatrudniający będzie zobowiązany do utworzenia PPK.

17. Czy pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym należy uwzględnić przy ustalaniu stanu zatrudnienia, od którego zależy termin objęcia podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK?

Osobą zatrudnioną w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy o PPK jest pracownik przebywający na urlopie bezpłatnym w dniu, na który ustala się stan zatrudnienia, od którego uzależniony jest termin objęcia danego podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK, jeżeli w miesiącu, w którym ustalany jest stan zatrudnienia uzyskał ze stosunku pracy przychód, który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

18. Czy umowę o zarządzanie PPK zawartą przez podmiot zatrudniający w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania z PFR do jej zawarcia, należy uznać za umowę zawartą w terminie, a podmiot zatrudniający będzie w takiej sytuacji zwolniony z odpowiedzialności za niezawarcie umowy o zarządzanie w terminie przewidzianym w przepisach ustawy o PPK?

Nie. Umowę o zarządzanie PPK zawartą w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania z PFR, o którym mowa w art. 8 ust. 5 ustawy o PPK należy uznać za umowę zawartą z naruszeniem terminu na jej zawarcie przewidzianego w art. 134 ust. 3 i art. 8 ust. 1 ustawy o PPK. 30-dniowy termin od otrzymania wezwania PFR na zawarcie umowy o zarządzanie PPK wskazany w art. 8 ust. 5 ustawy o PPK nie stanowi przedłużenia określonego ww. przepisami terminu na zawarcie umowy o zarządzanie PPK. W takiej sytuacji podmiot zatrudniający nie będzie zwolniony z

przewidzianej w art. 106 ustawy o PPK odpowiedzialności za niezawarcie umowy o zarządzanie w terminie.

19. Czy oddziały spółek posiadające status pracodawcy w rozumieniu Kodeksu pracy mogą utworzyć PPK we wcześniejszym niż ogólny termin przewidziany ustawą o PPK, na analogicznych zasadach jak podmioty zatrudniające wchodzące w skład grupy kapitałowej?

Ustawa o PPK w art. 134 ust. 2-3 wskazuje, w jakich terminach podmioty zatrudniające powinny zawrzeć umowy o zarządzanie PPK i umowy o prowadzenie PPK. Wyjątek od tej reguły przewiduje art. 134 ust. 4 ustawy o PPK, który stanowi, że podmioty zatrudniające należące do jednej grupy kapitałowej są uprawnione do zawierania umów o zarządzanie i umów o prowadzenie PPK w terminie, w którym ustawa ma zastosowanie w stosunku do podmiotu zatrudniającego, który zatrudnia największą liczbę osób zatrudnionych w tej grupie. Powyższe oznacza, że podmioty zatrudniające należące do jednej grupy kapitałowej są uprawnione do zawierania umów o zarządzanie i umów o prowadzenie PPK w terminie wcześniejszym niż ogólny termin przewidziany ustawą o PPK. Z kolei za podmioty zatrudniające należące do jednej grupy kapitałowej należy uznać podmioty zatrudniające wchodzące w skład grupy kapitałowej w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 44 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Przepis ten wskazuje, że za grupę kapitałową rozumie się jednostkę dominującą wraz z jednostkami zależnymi. Art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy o rachunkowości wskazuje, że za jednostkę dominującą należy uznać jednostkę będącą spółką handlową lub przedsiębiorstwem państwowym, sprawującą kontrolę nad jednostką zależną. Natomiast zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 39 ww. ustawy za jednostkę zależną rozumie się jednostkę będącą spółką handlową lub podmiotem utworzonym i działającym zgodnie z przepisami obcego prawa handlowego, kontrolowaną przez jednostkę dominującą.

Z powyższego wynika, że o ile dana spółka należy do grupy kapitałowej, to oczywistym jest, że do tej grupy należy również jej oddział, który jest wyodrębnioną częścią tej spółki. To z kolei oznacza, że jeżeli taki oddział posiada status pracodawcy w rozumieniu Kodeksu pracy (a tym samym status podmiotu zatrudniającego w rozumieniu ustawy o PPK) nie ma przeszkód, aby skorzystał na podstawie art. 134 ust. 4 ustawy o PPK z możliwości utworzenia PPK we wcześniejszym niż wynikającym ze stanu zatrudnienia terminie właściwym dla największego podmiotu zatrudniającego w tej grupie kapitałowej (z największą liczbą osób zatrudnionych).

Możliwość wcześniejszego przystąpienia do programu PPK przez oddział posiadający status podmiotu zatrudniającego wyodrębniony w ramach spółki nienależącej jednak do grupy kapitałowej nie została wprost przewidziana w przepisach ustawy o PPK. Art. 134 ust. 4 ustawy o PPK stanowi wyjątek od reguły przewidzianej w ust. 2 i 3 tego przepisu określającej terminy zawierania umów o PPK i jako taki nie powinien być interpretowany rozszerzająco.

20. Czy podmioty zatrudniające będące jednostkami sektora finansów publicznych mogą zawrzeć umowę o zarządzanie PPK przed 1 stycznia 2021 r.?

Zgodnie z art. 137 ustawy o PPK w przypadku podmiotów zatrudniających będących jednostkami wchodzącymi w skład sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 9 ustawy z dnia 27

sierpnia 2009 r. o finansach publicznych obowiązek, o którym mowa w art. 8 ust. 1 powstaje w dniu 1 stycznia 2021 r. Umowę o prowadzenie PPK taki podmiot zawiera najpóźniej do dnia 10 kwietnia 2021 roku.

Jednocześnie, art. 134 ust. 1 ustawy o PPK wskazujący terminy, od których ustawę o PPK stosuje się do poszczególnych grup podmiotów zatrudniających odwołuje się do art. 137.

Powyżej wskazana konstrukcja przepisów przejściowych ustawy o PPK uzasadnia przyjęcie, że ustawę o PPK do podmiotów zatrudniających wchodzących w skład sektora finansów publicznych należy stosować od dnia 1 stycznia 2021 roku niezależnie od liczby osób zatrudnionych w tych podmiotach.

Tym samym, zgodnie z treścią art. 137 ustawy o PPK w dniu 1 stycznia 2021 roku, od którego podmioty zatrudniające wchodzące w skład sektora finansów publicznych zobowiązane są stosować ustawę o PPK, powstaje obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK. To oznacza, że 1 stycznia 2021 roku jest najwcześniejszym dopuszczalnym terminem zawarcia umowy o zarządzanie PPK. Obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK powinien zostać przez taki podmiot zatrudniający zrealizowany w terminie maksymalnym do 26 marca 2021 roku, tj. na 10 dni roboczych przed 10 kwietnia 2021 roku, w którym upływa termin na zawarcie umowy o prowadzenie PPK.

21. W jakim terminie powinien zawrzeć umowę o zarządzanie PPK mikroprzedsiębiorca, który na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK został zwolniony ze stosowania przepisów ustawy o PPK, w sytuacji, gdy jedna z osób zatrudnionych, już po upływie okresu przejściowego, złoży wniosek o dokonywanie wpłat do PPK?

Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK przepisów ustawy o PPK nie stosuje się do mikroprzedsiębiorcy, jeżeli wszystkie osoby zatrudnione złożą temu podmiotowi zatrudniającemu deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK. W takiej sytuacji mikroprzedsiębiorca nie zawiera umowy o zarządzanie PPK.

Mikroprzedsiębiorca, który na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK zwolniony jest ze stosowania przepisów ustawy o PPK, w sytuacji, gdy - po upływie okresu przejściowego - jedna z osób zatrudnionych złoży wniosek o dokonywanie wpłat do PPK, powinien utworzyć PPK. W tym celu powinien niezwłocznie rozpocząć procedurę zmierzającą do zawarcia umowy o zarządzanie PPK, a następnie, w imieniu i na rzecz osoby wnioskującej o dokonywanie wpłat do PPK, umowy o prowadzenie PPK.

Przepisy ustawy o PPK nie wskazują, w jakim terminie, w sytuacji, o której mowa powyżej, mikroprzedsiębiorca powinien zawrzeć umowę o zarządzanie PPK.

W celu ustalenia tego terminu należy zatem zastosować odpowiednio art. 8 ustawy o PPK. Oznacza to, że dzień złożenia wniosku o dokonywanie wpłat do PPK należy uznać za pierwszy dzień, od którego należy liczyć wskazany w art. 16 ustawy o PPK termin na zawarcie umowy o prowadzenie PPK.

Z kolei umowa o zarządzanie PPK powinna zostać zawarta, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o PPK, nie później niż na 10 dni roboczych przed dniem, w którym przypada termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz pierwszej osoby.

22. Jakie zasady należy stosować do PPK w przypadku przekształcenia podmiotu zatrudniającego?

Ustawa o PPK nie wyłącza ani nie modyfikuje tzw. sukcesji uniwersalnej (m.in. art. 494 kodeksu spółek handlowych) ani tzw. sukcesji singularnej (art. 55[1] kodeksu cywilnego). Art. 9 ust. 2 ustawy o PPK stanowi wyłącznie regułę postępowania mającą na celu zapewnienie możliwości oszczędzania wszystkim osobom zatrudnionym w danym podmiocie w jednym PPK. Natomiast art. 23[1] kodeksu pracy nie stanowi podstawy do zapewnienia ciągłości oszczędzania w PPK przejętym pracownikom.

23. Czy podmiot zatrudniający będący osobą fizyczną, prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą np. „Biuro rachunkowe” i zatrudniającą w nim np. 5 pracowników, nie stosuje ustawy o PPK, a w konsekwencji nie ma obowiązku utworzenia dla tych pracowników PPK w związku z tym, że zatrudnia jednocześnie np. opiekunkę do dziecka (art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK)?

Nie. Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK przepisów tej ustawy nie stosuje się do podmiotu zatrudniającego będącego osobą fizyczną, który zatrudnia, w zakresie niezwiązanym z działalnością gospodarczą tego podmiotu, osobę fizyczną, w zakresie niezwiązanym z działalnością gospodarczą tej osoby. Jest to regulacja szczególna, która ma zastosowanie do wąskiej grupy podmiotów i jedynie w zakresie określonym w cytowanym przepisie.

Wyłączenie ze stosowania ustawy o PPK, o którym mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK, dotyczy bowiem tylko podmiotów zatrudniających będących osobami fizycznymi w zakresie, w jakim zatrudniają one osoby, które nie są związane z prowadzoną przez nie działalnością gospodarczą. To oznacza, że podmioty te nie tworzą PPK dla osób fizycznych, które zatrudniają w zakresie niezwiązanym z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą. Jeżeli jednak podmiot zatrudniający zatrudnia jednocześnie osoby zatrudnione w zakresie związanym z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą, to art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK nie stanowi podstawy do zwolnienia go z tworzenia PPK, w którym będą miały możliwość oszczędzania te osoby.

Powyższe oznacza, że opisana w pytaniu osoba fizyczna prowadząca „Biuro rachunkowe” na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK nie utworzy PPK dla zatrudnianej przez siebie prywatnie opiekunki do dziecka. Jest natomiast zobowiązana - co do zasady - do utworzenia PPK dla pracowników prowadzonego przez siebie „Biura rachunkowego”.

24. Czy art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK stanowi podstawę do niestosowania ustawy o PPK przez wszystkie podmioty zatrudniające będące osobami fizycznymi, które nie prowadzą działalności gospodarczej, ale zatrudniają pracowników w ramach wykonywanej działalności? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Nie. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 21 ustawy o PPK podmiotem zatrudniającym jest m.in. pracodawca, w rozumieniu Kodeksu pracy - w stosunku do pracowników, o których mowa w art. 2 Kodeksu pracy, jeżeli posiada numer identyfikacyjny (NIP lub REGON). To oznacza, że podmiot, który zatrudnia pracowników i posiada numer identyfikacyjny - nawet, jeśli nie prowadzi działalności gospodarczej - spełnia definicję podmiotu zatrudniającego w rozumieniu ustawy o PPK i ma obowiązek umożliwić swoim pracownikom, zatrudnionym w ramach wykonywanej działalności, oszczędzanie w PPK.

W tym celu konieczne jest zawarcie przez ten podmiot umowy o zarządzanie PPK, a następnie - w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych - umowy o prowadzenie PPK. W takiej sytuacji nie znajduje zastosowania art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK, zgodnie z którym przepisów tej ustawy nie stosuje się wyłącznie do podmiotu zatrudniającego będącego osobą fizyczną, który zatrudnia, w zakresie niezwiązanym z działalnością gospodarczą tego podmiotu, osobę fizyczną, w zakresie niezwiązanym z działalnością gospodarczą tej osoby.

Wyłączenie to nie znajduje zastosowania do podmiotów zatrudniających, które - choć nie prowadzą działalności gospodarczej - to jednak zatrudniają osoby zatrudnione nie jedynie w celach prywatnych. Nieprowadzenie działalności gospodarczej nie jest zatem elementem przesądzającym o niestosowaniu przepisów ustawy o PPK na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 tej ustawy.

25. Czy jeśli podmiot zatrudniający nie zawarł umowy o zarządzanie PPK w terminie i zawarł ją dopiero po otrzymaniu wezwania PFR, to obowiązują go wymagania z art. 7 ustawy o PPK, w tym wymóg osiągnięcia porozumienia z tzw. stroną społeczną? (dodane 10 listopada 2022 r.)

W przypadku zawarcia umowy o zarządzanie PPK po terminie, przepisy ustawy o PPK nie wyłączają obowiązku skonsultowania wyboru instytucji finansowej z tzw. stroną społeczną.

26. Mikroprzedsiębiorca zatrudnił pracownika, który nie zadeklarował niedokonywania wpłat do PPK, w związku z czym mikroprzedsiębiorca miał obowiązek zawrzeć umowę o zarządzanie PPK oraz umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz tego pracownika. Nie wykonał jednak tego obowiązku. Obecnie ten pracownik nie jest już u niego zatrudniony, a wszystkie pozostałe osoby zatrudnione zadeklarowały niedokonywanie wpłat do PPK. Czy w tej sytuacji mikroprzedsiębiorca korzysta z wyłączenia ze stosowania ustawy o PPK, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 1 tej ustawy? (dodane 10 listopada 2022 r.)

W art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK mowa jest o niestosowaniu tej ustawy do mikroprzedsiębiorcy, któremu wszystkie osoby zatrudnione złożyły deklarację o rezygnacji z dokonywania wpłat do

PPK. Wyłączenie ze stosowania ustawy o PPK, przewidziane w art. 13 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, ma zastosowanie do mikroprzedsiębiorcy, który aktualnie spełnia przesłanki określone w tym przepisie. W przypadku, gdy przestał spełniać je wcześniej (np. zatrudniał pracownika, który nie złożył deklaracji o rezygnacji z wpłat do PPK), ale obecnie ponownie je spełnia, to - zgodnie z treścią tego przepisu - nie ciąży na nim obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK. Nie wyłącza to jednak jego odpowiedzialności za niezawarcie umowy o zarządzanie PPK oraz umowy o prowadzenie PPK w czasie, gdy miał taki obowiązek (art. 106 i art. 107 pkt 1 ustawy o PPK).

II. Umowa o prowadzenie PPK

1. **Jak ustalać okres 3-miesięcznego zatrudnienia określony w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK? Przykład: Osoba została zatrudniona ponownie w danym podmiocie zatrudniającym (+250) w dniu 3 sierpnia 2019 r. W pierwszym półroczu 2019 roku wykonywała pracę na rzecz tego podmiotu przez okres 3 miesięcy. Czy należy ustalić okres zatrudnienia od 1 lipca 2019 r., czy uwzględnić również okresy wcześniejsze? Czy okres zatrudnienia, o którym mowa m.in. w art. 16 ustawy o PPK, dla umów o pracę będzie liczony „potocznie”? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)**

Zgodnie z art. 134 ust. 2 ustawy o PPK, okres zatrudnienia nie ma znaczenia w przypadku osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym w dniu, od którego znajduje do tego podmiotu zastosowanie ustawa o PPK. Tym samym, w podmiotach zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 250 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. - dla osób pozostających w zatrudnieniu w dniu 1 lipca 2019 roku w tym podmiocie, termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK nie jest zależny od upływu 3-miesięcznego okresu zatrudnienia w tym podmiocie. Natomiast dla każdej osoby zatrudnionej po dacie, od której dany podmiot zatrudniający ma obowiązek stosować ustawę o PPK, umowa o prowadzenie PPK zawierana jest po upływie 3-miesięcznego okresu zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym (art. 16 ust. 1 ustawy o PPK). Na podstawie art. 16 ust. 2 ustawy o PPK do okresu zatrudnienia, o którym mowa powyżej, wlicza się okresy zatrudnienia z poprzednich 12 miesięcy, które miały miejsce w tym podmiocie zatrudniającym, a także okresy zatrudnienia w innych podmiotach zatrudniających, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podmiot zatrudniający jest następcą prawnym w stosunkach prawnych nawiązanych przez podmiot zatrudniający, który poprzednio zatrudniał osobę zatrudnioną.

Dla osób zatrudnionych po dniu objęcia danego podmiotu zatrudniającego przepisami ustawy o PPK, zgodnie z art. 134 ust. 1 tej ustawy, do terminu zawarcia przez niego umowy o prowadzenie PPK (okres przejściowy), art. 16 tej ustawy będzie miał zastosowanie tylko jeśli chodzi o wymóg posiadania przez osobę zatrudnioną określonego w tym przepisie okresu zatrudnienia. Termin na zawarcie umowy o prowadzenie ustalany dla nich będzie natomiast zgodnie z art. 134 ust. 2 ustawy o PPK (będzie taki sam jak dla osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym w dniu, w którym ustawa zaczyna mieć do niego zastosowanie).

W zakresie sposobu obliczania 3-miesięcznego okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy o PPK, wskazać należy na dyspozycję art. 110 Kodeksu cywilnego, który w przypadku braku regulacji określającej sposób obliczania terminu oznaczonego ustawą, nakazuje stosować w tym zakresie przepisy Kodeksu cywilnego (szersze wyjaśnienia patrz: Rozdział II pkt 10).

Uwaga! Po zmianach wprowadzonych w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, które weszły w życie 4 czerwca 2022 r., umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej zawiera się nie wcześniej niż po upływie 14 dni zatrudnienia i nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął

termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, w brzmieniu obowiązującym do 3 czerwca 2022 r., umowa o prowadzenie PPK była zawierana po upływie trzeciego miesiąca zatrudnienia danej osoby zatrudnionej w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie.

2. Czy obowiązek identyfikacji osób, w imieniu których podmiot zatrudniający powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK, będzie spoczywał na podmiocie zatrudniającym?

Przepisy ustawy o PPK zobowiązują podmiot zatrudniający do zawierania w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych umów o prowadzenie PPK. Wobec powyższego zasadnym jest przyjęcie, że identyfikacja osób zatrudnionych będzie leżała po stronie podmiotu zatrudniającego.

3. Czy uczestnik PPK będzie składał wnioski do instytucji finansowej za pośrednictwem własnego konta internetowego na Portalu PPK?

Uczestnik nie będzie posiadał możliwości wykorzystywania indywidualnego konta internetowego na Portalu PPK do składania wniosków do instytucji finansowej. Wnioski powinny być przekazywane przez uczestnika bezpośrednio do instytucji finansowej. Sposób, w jaki powinny być przekazywane, powinien wynikać z postanowień umowy o prowadzenie PPK.

4. Czy dla zawarcia umowy o prowadzenie PPK obligatoryjną daną identyfikującą uczestnika PPK jest jego adres poczty elektronicznej i numer telefonu?

Nie. Adres poczty elektronicznej i numer telefonu nie stanowią obligatoryjnych danych uczestnika PPK, których podanie jest niezbędne do zawarcia w jego imieniu i na jego rzecz umowy o prowadzenie PPK.

5. Jaką datę uznaje się za datę zawarcia umowy o prowadzenie PPK?

Za datę zawarcia umowy o prowadzenie PPK należy uznać datę przyjęcia przez instytucję finansową oświadczenia woli złożonego przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej bez zastrzeżenia zmiany lub uzupełnienia jego treści. W związku z tym, że umowa o prowadzenie PPK ma indywidualny charakter w odniesieniu do poszczególnych osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym, zawarcie umowy o prowadzenie PPK dla poszczególnych osób może nastąpić w innej dacie tj.:

1) datą zawarcia umowy o prowadzenie PPK w odniesieniu do osób zatrudnionych, w imieniu i na rzecz których podmiot zatrudniający zawrze umowę o prowadzenie PPK w terminie wynikającym z art. 134 ustawy o PPK – jest data przyjęcia przez instytucję finansową oświadczenia woli złożonego przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej (uczestników wskazanych na liście osób, o której mowa w art. 14 ust. 1 zdanie drugie ustawy o PPK),

2) datą zawarcia umowy o prowadzenie PPK w odniesieniu do osób zatrudnionych, w imieniu i na rzecz których podmiot zatrudniający zawrze umowę o prowadzenie PPK, zatrudnianych w

trakcie funkcjonowania PPK w tym podmiocie zatrudniającym – jest data przyjęcia przez instytucję finansową oświadczenia woli złożonego przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz tych osób zatrudnionych (np. w postaci pliku zgłoszeniowego, jeżeli strony umowy tak uzgodniły),

3) w stosunku do osób, o których mowa w art. 17 ustawy o PPK, wobec których podmiot zatrudniający nie wywiązał się z obowiązku zawarcia umowy w terminie wynikającym z przepisów ustawy o PPK - datą powstania z mocy prawa stosunku prawnego wynikającego z umowy o prowadzenie PPK będzie pierwszy dzień po 10-tym dniu miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy okresu zatrudnienia (np. zatrudnienie – 1 stycznia, powstanie stosunku prawnego wynikającego z umowy o prowadzenie PPK – 11 kwietnia, o ile nie było przerw w zatrudnieniu).

6. Czy osoby zatrudnione, które ukończyły 70. rok życia, mogą przystąpić do PPK?

Nie. Osoby, które ukończyły 70. rok życia, nie mogą przystąpić do PPK.

7. Na jaki dzień weryfikować wiek osób zatrudnionych pozostających w dniu 1 lipca 2019 r. w zatrudnieniu w danym podmiocie zatrudniającym (250+)?

Wiek osób pozostających w zatrudnieniu w dniu 1 lipca 2019 r. należy weryfikować na dzień objęcia danego podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK, a następnie na dzień zawarcia w imieniu i na rzecz tych osób umowy o prowadzenie PPK.

8. Czy umowy o prowadzenie PPK będą umowami zawieranymi na odległość i w związku z tym zastosowanie do nich znajdą postanowienia ustawy z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta?

Tak. Umowy o prowadzenie PPK to umowy zawierane na odległość, co wynika z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta. Jednakże należy mieć na uwadze, że ustawa o PPK jest regulacją szczególną w stosunku do ustawy o prawach konsumenta i z tego względu ustawa o prawach konsumenta powinna być stosowana wyłącznie wtedy, jeśli nie będzie to sprzeczne z przepisami ustawy o PPK.

9. Czy za dzień zawarcia umowy o prowadzenie PPK należy uznać dzień, w którym instytucja finansowa potwierdziła przyjęcie listy uczestników?

Zgodnie z art. 70 Kodeksu cywilnego do zawarcia umowy o prowadzenie PPK nie jest wymagane otrzymanie przez podmiot zatrudniający oświadczenia instytucji finansowej o przyjęciu oferty, a wystarczające jest samo przyjęcie tej oferty. To oznacza, że taka umowa zostaje zawarta w chwili przyjęcia oświadczenia woli przez instytucję finansową, czego potwierdzeniem będzie już samo przystąpienie do wykonania umowy i brak zastrzeżeń ze strony instytucji finansowej co do treści oświadczenia woli skierowanego przez podmiot zatrudniający.

Nie ma jednak przeszkód, żeby instytucja finansowa potwierdziła podmiotowi zatrudniającemu datę przyjęcia jego oświadczenia woli, która będzie równoznaczna z datą zawarcia umowy o

prowadzenie PPK. Nie ma znaczenia dla ustalenia daty zawarcia umowy, kiedy takie potwierdzenie otrzyma podmiot zatrudniający. Istotne jest natomiast, z jaką datą instytucja przyjęła oświadczenie woli, a to, w jaki sposób ta data będzie ustalana, powinno wynikać z treści umowy o zarządzanie PPK. Tym samym dla ustalenia daty zawarcia umowy o prowadzenie PPK istotna jest data przyjęcia oświadczenia woli podmiotu zatrudniającego, a nie data potwierdzenia przez instytucję finansową przyjęcia listy uczestników.

10. Jak ustalać 3-miesięczny okres zatrudnienia uprawniający do uczestnictwa w PPK w przypadku osób zatrudnionych będących pracownikami lub zleceniobiorcami?

W zakresie sposobu obliczania 3-miesięcznego okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, wskazać należy na dyspozycję art. 110 k.c., który w przypadku braku regulacji określającej sposób obliczania terminu oznaczonego ustawą, każe stosować w tym zakresie przepisy Kodeksu cywilnego. Zgodnie z art. 114 k.c., jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach, a ciągłość terminu nie jest wymagana, miesiąc liczy się za trzydzieści dni. Zasadne jest zatem przyjęcie, że okres 3 miesięcy, o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, oznacza 90 dni.

Ewentualne przyjęcie, że okres zatrudnienia należy liczyć, w przypadku umów regulowanych Kodeksem pracy – zgodnie z przepisami prawa pracy, a w przypadku umów regulowanych Kodeksem cywilnym – zgodnie z przepisami prawa cywilnego, wymaga wskazania przepisów, z których wynika to rozróżnienie.

Zauważenia bowiem wymaga, że art. 300 k.p. w sprawach nieunormowanych przepisami prawa pracy każe do stosunku pracy stosować odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli nie są one sprzeczne z zasadami prawa pracy. Przepis ten stanowi więc uzasadnienie dla przyjęcia do obliczania okresu zatrudnienia na podstawie stosunków regulowanych Kodeksem pracy zasad wynikających z Kodeksu cywilnego.

11. Jak należy rozumieć sformułowanie „nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia” występujące w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Zgodnie z art. 16 ustawy o PPK podmiot zatrudniający zawiera umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej po upływie trzeciego miesiąca zatrudnienia w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia, chyba że osoba zatrudniona zadeklaruje przed upływem tego terminu niedokonywanie wpłat do PPK, na podstawie deklaracji, złożonej w formie pisemnej podmiotowi zatrudniającemu, albo przestanie być w stosunku do tego podmiotu zatrudniającego osobą zatrudnioną. Oznacza to, że jeśli osobie zatrudnionej 3-miesięczny okres zatrudnienia minie np. 20 grudnia, to umowę o prowadzenie PPK podmiot zatrudniający powinien zawrzeć w jej imieniu i na jej rzecz najpóźniej do 10 stycznia.

Uwaga! Po zmianach wprowadzonych w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie

finansowej 2021-2027, które weszły w życie 4 czerwca 2022 r., umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej zawiera się nie wcześniej niż po upływie 14 dni zatrudnienia i nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, w brzmieniu obowiązującym do 3 czerwca 2022 r., umowa o prowadzenie PPK była zawierana po upływie trzeciego miesiąca zatrudnienia danej osoby zatrudnionej w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie.”

12. W jakim terminie należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej, która na pierwszy dzień ponownego zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym spełnia warunek 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie zatrudniającym? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Po zmianach wprowadzonych w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, które weszły w życie 4 czerwca 2022 r., umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej zawiera się nie wcześniej niż po upływie 14 dni zatrudnienia i nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia. Przed zmianami w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, umowa o prowadzenie PPK była zawierana po upływie trzeciego miesiąca zatrudnienia danej osoby zatrudnionej w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia. Zgodnie z treścią art. 16 ust. 2 ustawy o PPK do okresu zatrudnienia wlicza się okresy zatrudnienia z poprzednich 12 miesięcy, które miały miejsce w tym podmiocie zatrudniającym.

Termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby, która przed ponownym zatrudnieniem była zatrudniona w tym podmiocie przez co najmniej 3 miesiące w okresie 12 miesięcy poprzedzających pierwszy dzień ponownego zatrudnienia, należy ustalić przyjmując, że miesiąc, w którym osoba ta jest ponownie zatrudniana jest miesiącem, w którym upłynął okres 3 miesięcy zatrudnienia. Tym samym, umowę o prowadzenie PPK należy zawrzeć nie później niż do 10. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym osoba została ponownie zatrudniona w danym podmiocie zatrudniającym.

13. Czy do ustalenia okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 ustawy o PPK należy wliczać okresy zatrudnienia, podczas których osoba zatrudniona podlegała dobrowolnie do ubezpieczeń społecznych oraz okresy zatrudnienia na podstawie innego tytułu do ubezpieczeń niż tytuły wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy o PPK?

Do okresu zatrudnienia, o którym mowa w art. 16 ustawy o PPK nie należy wliczać okresów zatrudnienia, podczas których osoba zatrudniona podlegała dobrowolnie do ubezpieczeń społecznych oraz okresów zatrudnienia na podstawie innego tytułu do ubezpieczeń niż tytuły wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy PPK. Osoby podlegające dobrowolnie ubezpieczeniom społecznym oraz osoby podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym na podstawie innych tytułów niż wymienione w katalogu art. 2 ust. 1 pkt 18 ustawy o PPK nie spełniają definicji

osoby zatrudnionej, do której odwołuje się art. 2 ust. 1 pkt 15 ustawy o PPK definiujący okres zatrudnienia.

14. Jaki jest termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK dla pozostającego w zatrudnieniu młodocianego pracownika, po ukończeniu przez niego 18. roku życia?

Termin na zawarcie umowy o prowadzenie PPK należy liczyć od dnia uzyskania przez taką osobę statusu osoby zatrudnionej w rozumieniu ustawy o PPK.

15. Czy z mocy prawa powstaje stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK w sytuacji, w której umowa o prowadzenie PPK nie została zawarta przez podmiot zatrudniający, który nie posiadał wiedzy o utracie przez osobę zatrudnioną statusu studenta i w związku z tym uzyskaniem przez nią tytułu do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi?

Tak. W takiej sytuacji, na podstawie art. 17 ustawy o PPK, z mocy prawa powstaje stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK.

16. Od kiedy obowiązuje wniosek złożony przez osobę, która ukończyła 55 lat, o zawarcie - w jej imieniu i na jej rzecz - umowy o prowadzenie PPK?

Wniosek o zawarcie - w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej - umowy o prowadzenie PPK obowiązuje od momentu jego złożenia. Oznacza to, że podmiot zatrudniający - niezwłocznie po otrzymaniu takiego wniosku - powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK, w imieniu i na rzecz takiej osoby zatrudnionej (pod warunkiem, że osoba ta spełnia warunki do zawarcia, w jej imieniu, umowy o prowadzenie PPK). W okresie przejściowym dopuszczalne jest zawarcie umowy o prowadzenie PPK - w imieniu i na rzecz takiej osoby - w najpóźniejszym przewidzianym ustawowo terminie na zawarcie takiej umowy, tj. 12 listopada 2019 roku dla podmiotów objętych reżimem ustawy o PPK od 1 lipca 2019 r. i odpowiednio dla pozostałych podmiotów - 10 listopada 2020 roku i 10 maja 2021 roku.

17. Czy ochrona ubezpieczeniowa jest zawieszona w przypadku braku wynagrodzenia osoby zatrudnionej, a co za tym idzie braku wpłat do PPK w związku z długotrwałą nieobecnością w pracy?

Tak. W przypadkach, gdy wpłaty na rachunek PPK nie są dokonywane, ochrona ubezpieczeniowa jest zawieszona.

18. Czy instytucja finansowa może wymagać wskazania na liście osób przystępujących do PPK rodzaju dokumentu tożsamości oraz jego serii i numeru w przypadku osoby posiadającej numer PESEL?

Dla zawarcia umowy o prowadzenie PPK nie jest konieczne przekazanie instytucji finansowej przez podmiot zatrudniający rodzaju dokumentu tożsamości osoby posiadającej numer PESEL, w imieniu i na rzecz której umowa ta jest zawierana oraz jego serii i numeru. W związku z powyższym, w celu wypełnienia obowiązków wynikających z ustawy o PPK związanych z

zawarciem umowy o prowadzenie PPK, w przypadku zawierania umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej posiadającej numer PESEL, podmiot zatrudniający nie ma obowiązku wskazania instytucji finansowej dokumentu potwierdzającego tożsamość tej osoby, ani też jego serii czy numeru. Tym samym, instytucja finansowa, z którą zawierana jest umowa o prowadzenie PPK, na potrzeby jej zawarcia może nie wymagać przekazania jej przez podmiot zatrudniający rodzaju dokumentu tożsamości oraz jego serii i numeru.

19. Czy w imieniu i na rzecz pracownika przebywającego na urlopie bezpłatnym należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK?

Jeżeli na dzień zawarcia umowy o prowadzenie PPK pracownik przebywa na urlopie bezpłatnym, ale w miesiącu, w którym zawierana jest umowa o prowadzenie PPK pracownik uzyskał ze stosunku pracy przychód, który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, podmiot zatrudniający powinien zawrzeć w imieniu i na rzecz tej osoby umowę o prowadzenie PPK.

20. Czy umowa o prowadzenie PPK może zostać wypowiedziana?

Ustawa o PPK nie zawiera, z wyjątkiem art. 46 ust. 2, odniesień do możliwości wypowiedzenia umowy o prowadzenie PPK. Należy jednak przyjąć, że umowa taka jako umowa cywilnoprawna może być wypowiedziana lub rozwiązana. Niemniej, ze względu na specyficzny charakter tej umowy, określony w ustawie o PPK oraz zasady działania instytucji finansowej będącej stroną tej umowy, umowa ta nie może być wykonywana w sposób oderwany od przepisów ustawy, które określają ramy prawne oraz szczegółowe warunki prowadzenia działalności przez tą instytucję finansową. Zatem umowa o prowadzenie PPK w zależności od tego, czy została zawarta z funduszem inwestycyjnym, funduszem emerytalnym, czy zakładem ubezpieczeń, będzie wykonywana przy uwzględnieniu ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (dalej: ustawa o funduszach inwestycyjnych), ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych albo ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (ustawy sektorowe) i Kodeksu cywilnego.

Takie umiejscowienie regulacji dotyczących umowy o prowadzenie PPK w systemie prawa powoduje, że w odniesieniu do tej umowy swoboda stron w zakresie nawiązywania, ukształtowania czy rozwiązania tej umowy doznaje ograniczenia w takim zakresie, w jakim byłoby to nie do pogodzenia z zasadami gromadzenia środków w PPK, przepisami ustaw sektorowych, czy Kodeksu cywilnego. Należy mieć na względzie również to, że sposób gromadzenia wpłacanych do PPK środków przez daną instytucję finansową odbywa się w reżimie ustawy sektorowej, do której stosowania ta instytucja finansowa jest obowiązana, a nadto, że zgodnie z ustawą o PPK gromadzenie środków na rachunkach PPK przez uczestnika PPK musi mieć swoją podstawę w umowie o prowadzenie PPK.

W funduszach emerytalnych członkostwo w funduszu wynika z faktu zawarcia umowy o prowadzenie PPK, a zatem, aby było możliwe zapisanie lub utrzymywanie jednostek rozrachunkowych na rachunku członka funduszu emerytalnego będącego funduszem

zdefiniowanej daty lub w rejestrze członków tego funduszu musi istnieć umowa o prowadzenie PPK zawarta w imieniu i na rzecz tego członka.

Podobnie w przypadku Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych (dalej: UFK) będących funduszami zdefiniowanej daty. Ze względu na to, że umowa o prowadzenie PPK ma charakter indywidualnej umowy ubezpieczenia, bez istnienia tej umowy na rachunku PPK ubezpieczonego z danym UFK nie mogą być zapisane jednostki uczestnictwa.

W funduszach inwestycyjnych jednostki uczestnictwa funduszu zdefiniowanej daty mogą być zbywane tylko na rzecz osoby, w imieniu i na rzecz której podmiot zatrudniający zawarł umowę o prowadzenie PPK. W związku z tym w rejestrze uczestników, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, mogą być zapisane jednostki uczestników PPK. Zatem, aby środki uczestnika PPK mogły być zapisane na rachunku PPK, uczestnik PPK musi być stroną zawartej w jego imieniu i na jego rzecz umowy o prowadzenie PPK.

Ze względu na to, że art. 12 i 19 ustawy o PPK, określające zasady postępowania podmiotu zatrudniającego w przypadku wypowiedzenia umowy o zarządzanie PPK przez podmiot zatrudniający oraz w przypadku podjęcia przez osobę zatrudnioną zatrudnienia w nowym podmiocie zatrudniającym, umożliwiają osobie zatrudnionej niewyrażenie zgody na złożenie przez podmiot zatrudniający w jej imieniu wniosku o wypłatę transferową i pozostawienie środków na jej rachunku PPK do czasu wypłaty, wypłaty transferowej i zwrotu, dla zagwarantowania tych praw uczestnika PPK konieczne jest dalsze istnienie umowy o prowadzenie PPK zawartej w imieniu i na rzecz tego uczestnika PPK. Rozwiązanie tej umowy spowodowałoby konieczność przekazania środków zgromadzonych na rachunku PPK temu uczestnikowi.

Trzeba jednak pamiętać, że ustawa o PPK określa w sposób ścisły sposoby oraz zasady, na jakich mogą być dokonywane wypłaty z rachunku PPK tj. wypłaty w sytuacjach określonych w art. 97, wypłaty transferowej w przypadkach określonych w art. 102, czy poprzez zwrot, o którym mowa w art. 105 ustawy. Co do zasady jednak takie działanie wymagałoby złożenia odpowiedniej dyspozycji przez uczestnika i mogłoby wiązać się z koniecznością uiszczenia przez niego podatku oraz pomniejszenia kwoty pochodzącej z umorzenia jednostek uczestnictwa lub jednostek rozrachunkowych zgodnie z art. 105 ust. 2 ustawy o PPK. Zatem, ze względu na interes uczestnika PPK umowa o prowadzenie PPK do czasu, gdy na rachunku PPK uczestnika otwartym w związku z zawarciem tej umowy zapisane są jednostki uczestnictwa albo jednostki rozrachunkowe, nie może być rozwiązana. Umowa o prowadzenie PPK może zostać natomiast rozwiązana, jeżeli na rachunku PPK uczestnika PPK nie będą zapisane jednostki uczestnictwa lub jednostki rozrachunkowe. Zasady wskazane powyżej mają zastosowanie do wszystkich instytucji finansowych będących funduszami zdefiniowanej daty. W przypadku zakładów ubezpieczeń zarządzających UFK będących funduszami zdefiniowanej daty, zakład ubezpieczeń nie może wypowiedzieć takiej umowy, bo brak jest przepisu prawa umożliwiającego wypowiedzenie tej umowy zakładowi ubezpieczeń (art. 830 § 3 Kodeksu cywilnego).

21. Czy okres urlopu bezpłatnego należy uwzględnić przy ustalaniu 3-miesięcznego okresu zatrudnienia pracownika, o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK?

Okres urlopu bezpłatnego należy uwzględnić przy ustalaniu 3-miesięcznego okresu zatrudnienia pracownika, o którym mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, jeżeli w miesiącu, w którym pracownik przebywał na urlopie bezpłatnym uzyskał ze stosunku pracy jakikolwiek przychód, który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

22. Kiedy należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz pracownika zatrudnionego w podmiocie zatrudniającym stosującym ustawę o PPK od dnia 1 lipca 2019 r., który w dniu 1 lipca 2019 r. przebywał na urlopie bezpłatnym?

Jeżeli pracownik przebywający na urlopie bezpłatnym w dniu 1 lipca 2019 r. otrzyma w lipcu przychód, który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, to należy przyjąć, że taki pracownik spełnia definicję osoby zatrudnionej. Wobec powyższego, należy zawrzeć w imieniu i na rzecz tej osoby umowę o prowadzenie PPK najpóźniej w dniu 12 listopada 2019 r., chyba że w dniu planowanego zawarcia umowy o prowadzenie PPK pracownik przebywa na urlopie bezpłatnym i w tym miesiącu nie otrzyma przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Jeżeli pracownik przebywający na urlopie bezpłatnym w dniu 1 lipca 2019 r. nie otrzyma w lipcu przychodu, stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, to należy uznać, że taki pracownik nie spełnia na dzień 1 lipca 2019 r. definicji osoby zatrudnionej. Z tego względu termin zawarcia w jego imieniu i na jego rzecz umowy o prowadzenie PPK zależeć będzie od spełnienia kryterium 3-miesięcznego okresu zatrudnienia w tym podmiocie zatrudniającym.

23. Jeśli pracownik (posiadający 3-miesięczny okres zatrudnienia) w dniu 1 lipca 2019 r. przebywał na urlopie bezpłatnym, który zakończył się w dniu 8 listopada 2019 r. przed podpisaniem umowy o prowadzenie PPK, to czy w jego imieniu należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK najpóźniej 12 listopada 2019 r.?

Tak, umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz tego pracownika należy zawrzeć najpóźniej 12 listopada 2019 r. (patrz poz. 22 powyżej).

24. Kiedy należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK dla osoby zatrudnionej w podmiocie zatrudniającym, który od dnia 1 lipca 2019 r. stosuje ustawę o PPK, która ukończyła 18 r.ż., a nie ukończyła 55. r.ż. i przez cały listopad 2019 r. przebywa na urlopie bezpłatnym?

Jeżeli pracownik przebywa na urlopie bezpłatnym przez cały listopad 2019 r. i otrzyma w listopadzie przychód, który stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, należy przyjąć, że taki pracownik spełnia definicję osoby zatrudnionej oraz należy

zawrzeć w imieniu i na rzecz tego pracownika umowę o prowadzenie PPK najpóźniej w dniu 12 listopada 2019 r.

Jeśli przez cały listopad pracownik przebywa na urlopie bezpłatnym i w tym miesiącu nie otrzymał przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz tej osoby nie zawiera się w listopadzie.

25. Podmiot zatrudniający, objęty reżimem ustawy o PPK od 1 lipca 2019 r., zawarł umowę o prowadzenie PPK w dniu 15 września 2019 r. Umowa ta omyłkowo nie została zawarta dla 15 osób zatrudnionych, które były zatrudnione w tym podmiocie 1 lipca 2019 r. lub posiadały w dniu 15 września staż uprawniający do zawarcia w ich imieniu umowy o prowadzenie PPK. Kiedy podmiot zatrudniający powinien zawrzeć, w imieniu tych osób, umowę o prowadzenie PPK i dokonać na ich rachunki PPK wpłat, jeżeli 15 listopada podmiot zatrudniający wypłacił im premię?

Zgodnie z art. 134 ust. 2 ustawy o PPK umowy o prowadzenie PPK podmiot zatrudniający zawiera w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po upływie 3 miesięcy od dnia, o którym mowa odpowiednio w ust. 1 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy oraz po upływie 9 miesięcy od dnia, o którym mowa odpowiednio w ust. 1 pkt 2 tej ustawy, w imieniu i na rzecz osoby będącej w tym dniu osobą zatrudnioną, chyba że osoba ta przed upływem tego terminu złoży deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK. Przepisy przejściowe nie regulują statusu osób zatrudnionych, dla których umowa o prowadzenie PPK nie została zawarta w terminie.

To oznacza, że należy ocenić, czy istnieją przepisy ogólne, które można zastosować w takim przypadku. Zgodnie z art. 17 ustawy o PPK, jeżeli podmiot zatrudniający nie dopełni obowiązku zawarcia umowy o prowadzenie PPK nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia, przyjmuje się, że w pierwszym dniu po upływie tego terminu z mocy prawa powstał stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK pomiędzy osobą zatrudnioną a instytucjami finansowymi, z którymi podmiot zatrudniający zawarł umowę o zarządzanie PPK. Umowę o prowadzenie PPK uważa się za zawartą na warunkach wynikających z umowy o zarządzanie PPK.

Poza tym przepisem nie ma przepisów regulujących sposób postępowania w przypadku niedopełnienia przez podmiot zatrudniający obowiązku zawarcia umowy o prowadzenie PPK, w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych.

Intencją ustawodawcy, wyrażoną w art. 17 ustawy o PPK, było jak najszybsze objęcie umową o prowadzenie PPK osób zatrudnionych w podmiocie zatrudniającym, który zwleka z zawarciem - w ich imieniu i na ich rzecz - umowy o prowadzenie PPK, z mocy samego prawa, tj. w pierwszym dniu po upływie terminu, w którym podmiot zatrudniający powinien zawrzeć - w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej - taką umowę.

Przepis ten nie dotyczy jednak osób zatrudnionych w danym podmiocie zatrudniającym w dniu objęcia go przepisami ustawy o PPK, do których zastosowanie znajdują przepisy przejściowe (ma on zastosowanie tylko do osób zatrudnionych później).

W przypadku osób zatrudnionych po dniu objęcia danego podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK, dla których do zawarcia umów o prowadzenie o PPK nie znajdują zastosowania przepisy przejściowe tej ustawy, zastosowanie znajduje art. 17 ustawy o PPK. W sytuacji opisanej w pytaniu, w przypadku niezawarcia przez podmiot zatrudniający - w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej - umowy o prowadzenie PPK w terminach określonych w przepisach przejściowych, podmiot zatrudniający powinien, w drodze analogii do reguły określonej w art. 17 ustawy o PPK, zawrzeć umowę o prowadzenie PPK niezwłocznie po zidentyfikowaniu lub otrzymaniu informacji o spełnieniu przez osoby zatrudnione warunków określonych w art. 2 ust. 1 pkt 18 tej ustawy (definicja osoby zatrudnionej).

W odniesieniu do wpłat do PPK na rachunek uczestników PPK, w stosunku do których podmiot zatrudniający zawarł umowę o prowadzenie PPK z opóźnieniem, podmiot zatrudniający powinien ich dokonywać poczynając od wynagrodzenia wypłacanego im po zawarciu tej umowy. Za okres od dnia, w którym podmiot zatrudniający - zgodnie z przepisami przejściowymi ustawy o PPK - powinien zawrzeć, w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych, umowę o prowadzenie PPK, do dnia zawarcia umowy o prowadzenie PPK, zaległych wpłat nie dokonuje się. Jeżeli umowa o prowadzenie PPK nie została zawarta w terminie zgodnym z przepisami przejściowymi do ustawy o PPK z przyczyn zawinionych przez podmiot zatrudniający, podmiot ten ponosi odpowiedzialność na zasadach ogólnych wynikających z Kodeksu cywilnego (patrz: stanowisko opublikowane w rozdziale III pkt 32).

26. Kiedy po otrzymaniu wniosku o dokonywanie wpłat do PPK od osoby zatrudnionej nie będącej uczestnikiem PPK, która wcześniej złożyła deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK?

W przypadku, gdy osoba zatrudniona, w imieniu i na rzecz której podmiot zatrudniający nie zawarł umowy o prowadzenie PPK ze względu na złożenie przez nią deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, o której mowa w art. 16 ust. 1 i 134 ust. 2 ustawy o PPK, złoży wniosek o dokonywanie wpłat do PPK, podmiot zatrudniający powinien zawrzeć w imieniu i na rzecz tej osoby umowę o prowadzenie PPK niezwłocznie po złożeniu przez nią takiego wniosku.

Jednakże, jeśli podmiot zatrudniający, któremu osoba ta złożyła wniosek o dokonywanie wpłat do PPK, nie zawarł umowy o zarządzanie PPK z instytucją finansową, powinien przed zawarciem umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej, która złożyła wniosek o dokonywanie wpłat do PPK, zawrzeć umowę o zarządzanie PPK.

Przepisy ustawy o PPK nie wskazują w jakim terminie podmiot zatrudniający, który nie zawarł umowy o zarządzanie PPK ze względu na zwolnienia określone w ustawie o PPK powinien zawrzeć umowę o zarządzanie PPK. W celu ustalenia tego terminu należy zatem zastosować odpowiednio art. 8 ustawy o PPK.

Oznacza to, że dzień złożenia wniosku o dokonywanie wpłat do PPK należy uznać za pierwszy dzień, od którego należy liczyć wskazany w art. 16 ustawy o PPK termin na zawarcie umowy o prowadzenie PPK.

Z kolei umowa o zarządzanie PPK powinna zostać zawarta zgodnie z dyspozycją art. 8 ust. 1 ustawy o PPK nie później niż na 10 dni roboczych przed dniem, w którym przypada termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK.

27. Czy podmiot zatrudniający może (bez dodatkowego upoważnienia/zgody) uzupełnić brakujące dane identyfikujące uczestnika PPK po zawarciu w jego imieniu umowy o prowadzenie PPK?

Przepisy ustawy o PPK nie regulują kwestii uzupełniania danych identyfikujących uczestnika PPK po zawarciu w jego imieniu i na jego rzecz umowy o prowadzenie PPK. Jednocześnie zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o PPK umowa o prowadzenie PPK określa w szczególności dane identyfikujące uczestnika PPK. Dane identyfikujące uczestnika są danymi, które powinny zostać wskazane w umowie o prowadzenie PPK, zarówno w celu identyfikacji uczestnika, w imieniu i na rzecz którego zawierana jest umowa, jak też w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy instytucją finansową a uczestnikiem PPK.

Skoro zatem podmiot zatrudniający powinien wskazać dane identyfikujące uczestnika PPK w samej umowie o prowadzenie PPK, to nie ma przeszkód do uzupełnienia tych danych po zawarciu umowy o prowadzenie PPK. Zatem, w sytuacji, w której w zawartej umowie o prowadzenie PPK zostały wskazane niekompletne dane identyfikujące uczestnika PPK, zasadnym jest przyjęcie, że jest dopuszczalne ich późniejsze uzupełnienie przez podmiot zatrudniający, czyli przekazanie tych brakujących danych przez podmiot zatrudniający instytucji finansowej.

Jednocześnie w celu przekazania instytucji finansowej przez podmiot zatrudniający brakujących danych nie jest wymagane uprzednie uzyskanie przez ten podmiot od uczestnika PPK zgody na uzupełnienie danych czy upoważnienia do takiego uzupełnienia. Obowiązek uzupełnienia przez podmiot zatrudniający brakujących danych nie wynika z przepisów prawa, ale nie ma przeszkód, aby został zawarty w postanowieniach umowy o zarządzanie PPK.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że uzupełnienia przez podmiot zatrudniający niekompletnych danych, o których mowa powyżej nie należy utożsamiać ze zmianą danych, o której mowa w art. 4 ust. 2 ustawy o PPK. Zgodnie bowiem z art. 4 ust. 2 ustawy o PPK uczestnik PPK jest obowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia zaistnienia zmiany danych identyfikujących uczestnika PPK, poinformować wybraną instytucję finansową o tej zmianie. Obowiązek zmiany danych, o którym mowa w przywołanym przepisie dotyczy wyłącznie uczestnika PPK.

28. Czy umowa o prowadzenie PPK w imieniu osoby zatrudnionej, która ukończyła 55. rok życia i nie ukończyła 70. roku życia zawierana jest wyłącznie na wniosek osoby zatrudnionej, czy automatycznie?

Podmiot zatrudniający zawiera umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej, która ukończyła 55 lat i nie ukończyła 70 roku życia wyłącznie na jej wniosek.

29. Czy warunkiem zawarcia umowy o prowadzenie PPK w imieniu osoby zatrudnionej, która ukończyła 55. rok życia i nie ukończyła 70. roku życia jest legitymowanie się przez nią co najmniej 3-miesięcznym okresem zatrudnienia? **(zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)**

Warunkiem zawarcia umowy o prowadzenie PPK w imieniu osoby zatrudnionej, która ukończyła 55. rok życia i nie ukończyła 70. roku życia jest legitymowanie się przez nią co najmniej 3-miesięcznym okresem zatrudnienia w podmiocie zatrudniającym, który zawiera w imieniu tej osoby umowę o prowadzenie PPK. Do 3-miesięcznego okresu zatrudnienia, o którym mowa w zdaniu poprzednim wlicza się zarówno zatrudnienie bieżące, jak i w przypadku przerwy w zatrudnieniu także zatrudnienie w tym podmiocie z ostatnich 12 miesięcy poprzedzających pierwszy dzień zatrudnienia.

Jeśli natomiast osoba zatrudniona, która ukończyła 55. rok życia i nie ukończyła 70. roku życia pozostaje w zatrudnieniu na dzień, od którego podmiot zatrudniający jest zobowiązany do stosowania przepisów ustawy o PPK, dla zawarcia w jej imieniu i na jej rzecz umowy o prowadzenie PPK nie jest wymagane posiadanie przez nią co najmniej 3-miesięcznego okresu zatrudnienia w tym podmiocie. Oznacza to, że podmiot zatrudniający zawiera w imieniu i na rzecz takiej osoby umowę o prowadzenie PPK nawet jeśli nie posiada ona 3-miesięcznego okresu zatrudnienia (jednak wyłącznie na jej wniosek). Powyższe wynika z treści art. 134 ust. 2 ustawy o PPK, który wprowadza obowiązek zawarcia umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby pozostającej w dniu wskazanym w tym przepisie w zatrudnieniu w podmiocie zatrudniającym, nie określając jednocześnie okresu zatrudnienia tej osoby w tym podmiocie zatrudniającym wymaganego do powstania tego obowiązku.

Uwaga! Po zmianach wprowadzonych w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, które weszły w życie 4 czerwca 2022 r., umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej zawiera się nie wcześniej niż po upływie 14 dni zatrudnienia i nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, w brzmieniu obowiązującym do 3 czerwca 2022 r., umowa o prowadzenie PPK była zawierana po upływie trzeciego miesiąca zatrudnienia danej osoby zatrudnionej w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie.

30. Czy podmiot zatrudniający w porozumieniu z instytucją finansową może dokonać zmiany zapisów umowy o prowadzenie PPK?

W przypadku zmian umowy o zarządzanie PPK odpowiednio powinna ulegać zmianie również umowa o prowadzenie PPK. Ustawowe umocowanie podmiotów zatrudniających do zawierania umów o prowadzenie PPK, w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych, obejmuje również swoim zakresem dokonywanie zmian tych umów przez te podmioty - w takim zakresie, w jakim te zmiany wynikają ze zmian w umowie o zarządzanie PPK. Instytucja finansowa powinna przekazać uczestnikom PPK informację o zmianach umowy o prowadzenie PPK.

31. Czy po otrzymaniu wezwania z PFR do zawarcia umowy o zarządzanie PPK podmiot zatrudniający powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK niezwłocznie po zawarciu umowy o zarządzanie PPK, czy dopiero po upływie 10 dni roboczych po zawarciu umowy o zarządzanie PPK?

W przypadku niezawarcia przez podmiot zatrudniający (w terminie wynikającym z art. 134 ustawy o PPK) umowy o zarządzanie PPK oraz zawarcia takiej umowy w następstwie otrzymania wezwania skierowanego przez PFR, umowa o prowadzenie PPK powinna zostać zawarta przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych po upływie 10 dni roboczych od zawarcia umowy o zarządzanie PPK.

32. Czy w przypadku przeniesienia pracownika lub urzędnika służby cywilnej na inne stanowisko - w innym urzędzie lub poza służbę cywilną - okres zatrudnienia przed przeniesieniem należy wliczać do okresu zatrudnienia warunkującego zawarcie w ich imieniu umowy o prowadzenie PPK przez podmiot, do którego nastąpiło przeniesienie?

Tak, instytucja przeniesienia przewidziana w art. 63, 64 i 66 ustawy z 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej stanowi szczególną formę zmiany warunków zatrudnienia, w tym zmiany pracodawcy w ramach istniejącego stosunku pracy w służbie cywilnej. W związku z tym nie ma przeszkód, aby okres zatrudnienia pracownika w urzędzie przed przeniesieniem do innego urzędu w służbie cywilnej wliczać do 3-miesięcznego okresu zatrudnienia, który warunkuje zawarcie w imieniu tego pracownika umowy o prowadzenie PPK (art. 16 ust 1-2 ustawy o PPK).

Odnosząc się do kwestii przeniesienia członka korpusu służby cywilnej poza korpus służby cywilnej na podstawie art. 65 ustawy o służbie cywilnej, należy zauważyć, że następuje ono na podstawie odrębnych przepisów. Z tego względu możliwość zastosowania w takiej sytuacji przepisu art. 16 ust. 2 ustawy o PPK powinna być każdorazowo poprzedzona analizą tych przepisów.

33. Dla kogo powinien zawrzeć umowę o prowadzenie PPK podmiot zatrudniający prowadzący PPK, który przejął inny podmiot zatrudniający, który prowadzi PPK? Czy w takiej sytuacji należy stosować art. 19 ustawy o PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Podmiot zatrudniający prowadzący PPK, który przejął inny podmiot zatrudniający, który prowadzi PPK, powinien w terminie 7 dni od przejęcia zawrzeć umowę o prowadzenie PPK:

1. dla wszystkich przejętych uczestników PPK (w tym dla uczestników PPK w przejmowanym podmiocie zatrudniającym, którzy ukończyli 70 rok życia oraz uczestników PPK w przejmowanym podmiocie zatrudniającym, którzy ukończyli 55 rok życia - pomimo, że nie złożyli wniosku o zawarcie umowy o prowadzenie PPK),
2. dla osób zatrudnionych niebędących uczestnikami PPK w przejmowanym podmiocie zatrudniającym, które legitymują się wymaganym okresem zatrudnienia i nie ukończyły 55.

roku życia – nawet, jeśli w przejmowanym podmiocie zatrudniającym złożyły deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK,

3. na wniosek osób zatrudnionych niebędących uczestnikami PPK w przejmowanym podmiocie zatrudniającym, które mają wymagany okres zatrudnienia i ukończyły 55. rok życia, ale nie ukończyły 70. roku życia.

Po zmianach wprowadzonych w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, które weszły w życie 4 czerwca 2022 r., umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej zawiera się nie wcześniej niż po upływie 14 dni zatrudnienia i nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie. Przed zmianami w art. 16 ust. 1 ustawy o PPK, umowa o prowadzenie PPK była zawierana po upływie trzeciego miesiąca zatrudnienia danej osoby zatrudnionej w podmiocie zatrudniającym, nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia w tym podmiocie. Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy o PPK do okresu zatrudnienia, od którego uzależniony jest termin zawarcia umowy o prowadzenie PPK, wlicza się okresy zatrudnienia z poprzednich 12 miesięcy, które miały miejsce w danym podmiocie zatrudniającym, a także okresy zatrudnienia w innych podmiotach zatrudniających, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podmiot zatrudniający jest następcą prawnym w stosunkach prawnych nawiązanych przez podmiot zatrudniający, który poprzednio zatrudniał osobę zatrudnioną.

Uwaga! Po zmianach wprowadzonych w art. 19 ustawy o PPK ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, które weszły w życie 4 czerwca 2022 r., w przypadku przejścia podmiotu zatrudniającego prowadzącego PPK przez podmiot zatrudniający prowadzący PPK stosuje się art. 19 ustawy o PPK.

34. Czy w sytuacji, gdy do PPK zapisywany jest pracownik, który ukończył 60. rok życia, do takiej osoby należy wysłać informację, o której mowa w art. 22 ust. 3 ustawy o PPK?

Instytucja finansowa nie ma obowiązku przekazania informacji, o której mowa w art. 22 ust. 3 ustawy o PPK, uczestnikowi, który na dzień zawarcia w jego imieniu umowy o prowadzenie PPK ma ukończone 60 lat. Należy jednak zadbać, aby informacja udostępniana uczestnikowi PPK na podstawie art. 22 ust. 1 ustawy o PPK (o zawarciu w jego imieniu i na jego rzecz umowy o prowadzenie PPK) wskazywała warunki wypłaty środków zgromadzonych na jego rachunku PPK.

35. Czy w związku z tym, że termin na zawarcie umowy o prowadzenie PPK dla podmiotów zatrudniających będących jednostkami sektora finansów publicznych (10 kwietnia 2021 r.) przypada w sobotę, dopuszczalne jest zawarcie tych umów w poniedziałek (12 kwietnia 2021 r.)?

Ustawa o PPK określa zasady zawierania umów o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK. Umowę o zarządzanie PPK podmiot zatrudniający zawiera z instytucją finansową nie później niż

na 10 dni roboczych przed dniem, w którym w stosunku do pierwszej osoby zatrudnionej jest obowiązany zawrzeć umowę o prowadzenie PPK (art. 8 ust. 1 ustawy o PPK). Ustawa o PPK termin zawarcia umowy o zarządzanie PPK uzależnia zatem od terminu zawarcia umowy o prowadzenie PPK, nakazując, aby między zawarciem tych umów upłynęło co najmniej 10 dni roboczych. W związku z tym dla obliczenia terminu zawarcia umowy o zarządzanie PPK konieczne jest uprzednie ustalenie terminu zawarcia umowy o prowadzenie PPK.

Obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK ustawa o PPK nałożyła stopniowo na podmioty zatrudniające, w zależności od liczby osób zatrudnionych, wskazując odpowiednio w art. 134 ust. 3 i 2 terminy zawarcia tych umów.

W przypadku podmiotów zatrudniających będących jednostkami wchodzącymi w skład sektora finansów publicznych, w rozumieniu art. 9 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ustawa o PPK stanowi w art. 137, będącym regulacją szczególną, że obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK powstaje 1 stycznia 2021 r., a umowę o prowadzenie PPK zawiera się najpóźniej do 10 kwietnia 2021 r.

Zauważenia wymaga, że w tym miejscu ustawa o PPK, w odróżnieniu od przywołanych wyżej postanowień art. 134 dotyczących podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych, nie określa czasu, po jakim należy zawrzeć umowę o prowadzenie PPK, ale wskazuje wprost, że czynności tej należy dokonać najpóźniej do 10 kwietnia 2021 r. W związku z powyższym, mając na uwadze wskazanie w treści art. 137 ustawy PPK daty kalendarzowej, tj. 10 kwietnia 2021 r., okoliczność, że dzień ten wypada w sobotę, nie pozwala przyjąć – stosownie do art. 115 kodeksu cywilnego – że termin zawarcia przez podmiot zatrudniający będący jednostką sektora finansów publicznych umowy o prowadzenie PPK upłynie w poniedziałek, tj. 12 kwietnia 2021 r. Terminem określa się bowiem nie tylko okres, ale też pewną chwilę. Aktualna pozostaje przy tym zasada, że umowę o zarządzanie PPK zawiera się nie później niż na 10 dni roboczych przed terminem zawarcia umowy o prowadzenie PPK, co w przypadku jednostek sektora finansów publicznych oznacza konieczność dokonania tej czynności do 26 marca 2021 r.

36. Czy po dokonaniu wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń, o której mowa w art. 99 ust. 7 ustawy o PPK dopuszczalne jest uznanie, że umowa o prowadzenie PPK z uczestnikiem PPK uległa rozwiązaniu i instytucja finansowa jest uprawniona do zamknięcia rachunku PPK uczestnika PPK?

Ustawa o PPK nie reguluje tej kwestii. Trzeba mieć na uwadze, że uczestnik PPK posiadający rachunek PPK w innej instytucji finansowej może złożyć dyspozycje konwersji/zamiany i wypłaty transferowej, których rezultatem będzie zasilenie rachunku PPK, z którego została dokonana wypłata transferowa, o której mowa w art. 99 ust. 7 ustawy o PPK. Z tego względu zasady rozwiązania umowy o prowadzenie PPK należy uregulować w samej treści tych umów. Należy jednak mieć na uwadze, że umowa o prowadzenie PPK nie powinna być rozwiązana, ani rachunek nie powinien zostać zamknięty, jeśli są na nim zaewidencjonowane środki.

37. Nowo utworzona spółka uzyskała status podmiotu zatrudniającego 1 czerwca, w związku z czym wdraża PPK w terminach ustalonych zgodnie z art. 8 ust. 1 i art. 16 ustawy o PPK. Dla pracowników zatrudnionych 1 czerwca ma czas na

zawarcie umowy o prowadzenie PPK do 10 września, a umowy o zarządzanie PPK do 27 sierpnia. Dodatkowo, spółka 1 września, czyli już po zawarciu umowy o zarządzanie PPK, zatrudniła pracowników przejętych na podstawie art. 23[1] Kodeksu pracy (nastąpiło nabycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa innego podmiotu, który ma wdrożony PPK). Pracownicy ci mieli już w tej dacie okres zatrudnienia potrzebny dla zawarcia umowy o prowadzenie PPK, ustalony zgodnie z art. 16 ust. 1-2 ustawy o PPK. W jakim terminie spółka powinna zawrzeć dla tych przejętych pracowników umowy o prowadzenie PPK? (dodane 10 listopada 2022 r.)

W przypadku opisanym w tym pytaniu zastosowanie ma art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o PPK, gdyż spółka przejmująca pracowników ma już zawartą umowę o zarządzanie PPK. Zawarcie umowy o prowadzenie PPK dla przejętych pracowników powinno zatem nastąpić w ciągu 7 dni od dnia nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa przez tę spółkę.

38. Podmiot zatrudniający, mający wdrożony program PPK, nabył zorganizowaną część przedsiębiorstwa innego podmiotu zatrudniającego, który niedawno powstał i nie uruchomił jeszcze PPK. Wiązało się to z przejęciem pracowników, na podstawie art. 23[1] Kodeksu pracy. W jakim terminie podmiot zatrudniający, który przejął pracowników, ma obowiązek zawrzeć dla nich umowę o prowadzenie PPK? (dodane 10 listopada 2022 r.)

Zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o PPK, w przypadku nabycia przez podmiot zatrudniający przedsiębiorstwa innego podmiotu zatrudniającego w całości lub jego zorganizowanej części, podmiot zatrudniający, który nabył przedsiębiorstwo lub jego zorganizowaną część, zawiera - w terminie 7 dni od dnia tego nabycia - umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych z tą samą instytucją finansową, z którą zawarta została przez niego umowa o zarządzanie PPK - niezależnie od tego, czy podmiot, którego przedsiębiorstwo bądź zorganizowana część przedsiębiorstwa zostały nabyte, wdrożył PPK.

W rozpatrywanym przypadku podmiot, który dokonał nabycia, mający zawartą umowę o zarządzanie PPK, powinien zatem zawrzeć umowę o prowadzenie PPK w 7-dniowym terminie, wskazanym w tym przepisie: 1) dla przejętych osób zatrudnionych, które legitymują się wymaganym okresem zatrudnienia i nie ukończyły 55. roku życia oraz 2) na wniosek przejętych osób zatrudnionych, które legitymują się wymaganym okresem zatrudnienia i ukończyły 55. rok życia, ale nie ukończyły 70. roku życia. Okres zatrudnienia wymagany dla zawarcia umowy o prowadzenie PPK ustala się zgodnie z art. 16 ustawy o PPK.

III. Wpłaty do PPK

1. Czy nalicza się wpłaty do PPK w przypadku wypłaty wynagrodzenia po ustaniu zatrudnienia (np. premie roczne lub wynagrodzenia wypłacane do 10 dnia miesiąca, ale już po ustaniu zatrudnienia)?

Ustanie zatrudnienia pozostaje bez wpływu na obowiązek naliczenia i dokonania wpłat do PPK. To oznacza, że należy naliczyć wpłaty do PPK od wynagrodzenia wypłacanego uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia, o ile przed jego wypłatą uczestnik nie złożył deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK. Jednakże w sytuacji, gdy po ustaniu zatrudnienia uczestnika PPK doszło do rozwiązania umowy o zarządzanie PPK zawartej z instytucją finansową, która jest stroną umowy o prowadzenie PPK zawartej w imieniu i na rzecz tego uczestnika PPK, podmiot zatrudniający nie będzie zobowiązany do naliczenia, pobrania i dokonania wpłat do PPK obliczonych od wynagrodzenia wypłaconego po rozwiązaniu umowy o zarządzanie PPK.

2. Firma zatrudniająca powyżej 250 osób zatrudnionych (według stanu na dzień 31.12.2018 r.) będzie zobowiązana utworzyć PPK w 2019 roku. Jeśli co miesiąc będzie zatrudniała nowe osoby zatrudnione i będą one składały rezygnację z dokonywania wpłat do PPK, to czy 4 lata na wznowienie wpłat do PPK mija z końcem 2023 roku, czy 4 lata należy liczyć indywidualnie dla każdej osoby zatrudnionej w zależności od jej stażu pracy?

Rezygnacja z dokonywania wpłat do PPK złożona np. w czerwcu 2020 roku będzie skuteczna do 28 lutego 2023 roku. Do końca lutego 2023 roku podmiot zatrudniający powinien poinformować uczestnika PPK o wznowieniu dokonywania wpłat do PPK począwszy od 1 kwietnia 2023 roku. Jeżeli uczestnik po otrzymaniu tej informacji, ponownie zrezygnuje z dokonywania wpłat, składając podmiotowi zatrudniającemu deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat, wpłaty do PPK nie będą dokonywane. Kolejne wznowienie dokonywania wpłat do PPK nastąpi od 1 kwietnia 2027 roku.

Wpłaty będą wznowiane co 4 lata począwszy od 1 kwietnia 2023 roku dla wszystkich osób, które złożyły deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK. Nie dotyczy to osób, które po spełnieniu przez podmiot zatrudniający obowiązku informacyjnego w rozumieniu art. 23 ust. 5 ustawy o PPK ponownie złożyły deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK.

3. Czy jeżeli podmiot zatrudniający nie finansuje wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego, a uczestnik PPK finansuje wpłaty do PPK, to pomimo tego, że wpłaty są finansowane przez uczestnika PPK ochrona ubezpieczeniowa pozostaje zawieszona?

Nie. Jeżeli uczestnik PPK zadeklaruje, że będzie sam finansował wpłaty do PPK, pomimo wystąpienia przestanki z art. 25 ust. 4 ustawy o PPK po stronie podmiotu zatrudniającego, uczestnikowi nadal przysługuje ochrona ubezpieczeniowa.

4. Czy świadczenia inne niż wynagrodzenie w postaci pieniężnej (w naturze), np. wynajem mieszkania osobie zatrudnionej stanowią podstawę naliczenia wpłat do PPK?

W myśl § 1 rozporządzenia ministra pracy i polityki socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągniany z tytułu zatrudnienia, z zastrzeżeniem:

- 1) art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, że w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wskazanych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 nie uwzględnia się wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz zasiłków z ubezpieczeń społecznych,
- 2) § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, który wskazuje przychody niestanowiące podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Za przychody m.in. ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń. Wartość pieniężną świadczenia niepieniężnego (w naturze) ustala się na podstawie § 3 powołanego rozporządzenia. Wobec powyższego należy uznać, że wartość świadczeń w naturze, w tym udostępnienie lokalu mieszkalnego, stanowi przychód ze stosunku pracy, który należy wliczyć do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, od której to podstawy nalicza się wpłaty do PPK.

5. Czy wpłaty do PPK finansowane przez podmiot zatrudniającego stanowią podstawę do naliczenia składek na ubezpieczenia chorobowe, wypadkowe, zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych?

Zgodnie z art. 26 ust. 5 ustawy o PPK wpłaty finansowane przez podmiot zatrudniającego nie są wliczane do wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wysokości obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Tym samym, nie stanowią również podstawy do naliczenia składek na ubezpieczenie chorobowe, wypadkowe, zdrowotne oraz składek na fundusze pozaubezpieczeniowe (Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych oraz Fundusz Emerytur Pomostowych).

6. Jak ma wyglądać naliczanie i odprowadzanie wpłat do PPK dla osób zatrudnionych, którym wynagrodzenie wypłacane jest do 10. dnia następnego miesiąca? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Odnosząc się do kwestii terminu dokonywania wpłat do PPK należy wskazać, że zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o PPK, po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach

realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, które weszły w życie 4 czerwca 2022 r., pierwsze wpłaty oblicza się i pobiera się od wynagrodzenia wypłaconego uczestnikowi PPK po powstaniu stosunku prawnego wynikającego z umowy o prowadzenie PPK – niezależnie od tego, czy nastąpiło to w wyniku działań podmiotu zatrudniającego, czy też z mocy prawa. Pierwsze wpłaty są dokonywane w terminie do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały obliczone i pobrane. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o PPK, w brzmieniu obowiązującym do 3 czerwca 2022 r., wpłat do PPK dokonywało się począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK – niezależnie od tego, czy nastąpiło to w wyniku działań podmiotu zatrudniającego, czy też z mocy prawa.

Określone w tym przepisie wyrażenie „wpłaty są dokonywane” oznacza czynność techniczną, polegającą na przekazaniu określonej wysokości środków finansowych na konto wybranej instytucji finansowej.

W sytuacji, gdy umowa o prowadzenie PPK zostanie zawarta w listopadzie 2022 r., osoba zatrudniona już w tym miesiącu stanie się uczestnikiem PPK, za którego – w przypadku braku złożenia przez niego deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK – wpłaty powinny zostać naliczone, pobrane i dokonane. W takim przypadku, jeżeli wynagrodzenie zostanie wypłacone w listopadzie po zawarciu umowy o prowadzenie PPK, podmiot zatrudniający powinien w terminie wypłaty tego wynagrodzenia naliczyć i pobrać wpłaty do PPK, a następnie dokonać tych wpłat, przy czym może to nastąpić nawet od razu po ich naliczeniu i pobraniu w listopadzie 2022 r., nie później niż do 15 grudnia. Jeżeli zaś pierwsze wynagrodzenie po zawarciu w listopadzie 2022 roku umowy o prowadzenie PPK zostanie wypłacone dopiero w grudniu 2022 roku, termin dokonania wpłat do PPK ulegnie odpowiedniemu przesunięciu o miesiąc. To oznacza, że w takiej sytuacji pierwsze wpłaty należy obliczyć i pobrać w terminie wypłaty wynagrodzenia w grudniu i odprowadzić na rachunek PPK w okresie od dnia ich obliczenia i pobrania do 16 stycznia 2023 roku (15 stycznia 2023 roku to niedziela).

7. Kiedy najwcześniej i najpóźniej mogą zostać dokonane wpłaty do PPK w przypadku podmiotów zatrudniających, do których ustawę o PPK stosuje się od 1 lipca 2019 roku? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Pierwsze wpłaty do PPK dla osób zatrudnionych - w imieniu i na rzecz których zostały zawarte umowy o prowadzenie PPK w lipcu 2019 roku i którym, po ich zawarciu, jeszcze w lipcu 2019 roku zostało wypłacone wynagrodzenie - należało obliczyć i pobrać w terminie wypłaty wynagrodzenia i odprowadzić na rachunek PPK w okresie od 1 do 15 sierpnia 2019 roku. Jeżeli zaś pierwsze wynagrodzenie po zawarciu umowy o PPK zostało wypłacone dopiero w sierpniu 2019 roku, termin dokonania wpłat do PPK uległ odpowiedniemu przesunięciu o 1 miesiąc. To oznacza, że w takiej sytuacji pierwsze wpłaty należało obliczyć i pobrać w terminie wypłaty wynagrodzenia w sierpniu i odprowadzić na rachunek PPK w okresie od dnia ich obliczenia i pobrania do 15 września 2019 roku.

Najpóźniejsze pierwsze wpłaty do PPK mogły zostać dokonane w grudniu 2019 roku lub w styczniu 2020 roku. Pierwsze wpłaty do PPK dla osób zatrudnionych - w imieniu i na rzecz których zostały zawarte umowy o prowadzenie PPK w listopadzie 2019 roku i którym, po ich

zawarciu w listopadzie 2019 roku, zostało wypłacone wynagrodzenie - należało obliczyć i pobrać w terminie wypłaty wynagrodzenia i odprowadzić na rachunek PPK w okresie od 1 do 15 grudnia 2019 roku. Jeżeli zaś pierwsze wynagrodzenie, po zawarciu w listopadzie 2019 roku umowy o prowadzenie PPK, zostało wypłacone dopiero w grudniu 2019 roku, termin dokonania wpłat do PPK uległ odpowiedniemu przesunięciu o miesiąc. To oznacza, że w takiej sytuacji pierwsze wpłaty należało obliczyć i pobrać w terminie wypłaty wynagrodzenia w grudniu i odprowadzić na rachunek PPK w okresie od dnia ich obliczenia i pobrania do 15 stycznia 2020 roku.

Uwaga! Art. 28 ust. 1 ustawy o PPK, w brzmieniu obowiązującym do 3 czerwca 2022 r., stanowił, że wpłat dokonuje się, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK. Po zmianach w art. 28 ust. 1 ustawy o PPK, wprowadzonych ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, które weszły w życie 4 czerwca 2022 r., przepis ten nie określa, kiedy można najwcześniej dokonać wpłat do PPK. Wskazuje tylko maksymalny termin ich dokonania, stanowiąc, że powinny być one przekazane instytucji finansowej w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały obliczone i pobrane.

8. Czy jest możliwa zmiana przez uczestnika PPK alokacji wpłat do PPK z domyślnej na indywidualną?

Ustawa o PPK nie posługuje się pojęciem „domyślnej alokacji wpłat” ani pojęciem „indywidualnej alokacji wpłat”. Co do zasady, podmiot zatrudniający powinien zawrzeć w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej umowę o prowadzenie PPK z funduszem zdefiniowanej daty właściwym dla wieku osoby zatrudnionej. Zatem pytanie należy rozumieć w ten sposób, czy możliwa jest zmiana przez uczestnika funduszu zdefiniowanej daty właściwego dla wieku osoby zatrudnionej, na inny fundusz zdefiniowanej daty wybrany przez osobę zatrudnioną.

Co do zasady z art. 38 ust. 3 ustawy o PPK wynika, że inwestowanie środków gromadzonych przez uczestnika w PPK powinno być dokonywane w funduszu zdefiniowanej daty właściwym dla wieku uczestnika, a polityka inwestycyjna takiego funduszu będzie się zmieniała w czasie wraz z wiekiem uczestnika. Jednocześnie z art. 40 ust. 2 w związku z art. 45 ustawy wynika, że uczestnik może dokonać konwersji lub zamiany środków dotychczas zgromadzonych w funduszu zdefiniowanej daty właściwym dla jego wieku na jednostki uczestnictwa innego funduszu inwestycyjnego zdefiniowanej daty, który w ocenie tego uczestnika, będzie lepiej dostosowany do jego potrzeb inwestycyjnych oraz oceny ryzyka inwestycyjnego niż to by wynikało z inwestycji w funduszu zdefiniowanej daty właściwym dla jego wieku. Zatem zasada ogólna przypisania uczestnika do funduszu zdefiniowanej daty właściwego do wieku uczestnika doznaje istotnego ograniczenia, w związku z możliwym wyborem przez uczestnika funduszu realizującego inną politykę inwestycyjną, bardziej lub mniej ryzykowną.

Jednocześnie, co należy podkreślić, uczestnik w trakcie uczestnictwa w PPK przez skorzystanie z mechanizmu konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa może wielokrotnie zmieniać fundusz zdefiniowanej daty, a jedynym ograniczeniem korzystania z tej możliwości jest treść art. 45 ust. 3 ustawy o PPK wprowadzającego zasadę, że realizacja w danym roku kalendarzowym tylko dwóch konwersji lub zamian będzie bezpłatna.

Rezultatem zastosowania mechanizmu konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa może być ulokowanie przez uczestnika wszystkich środków zgromadzonych w PPK w funduszach zdefiniowanej daty niewłaściwych dla wieku uczestnika, ale zgodnych z jego oczekiwaniami inwestycyjnymi oraz akceptowanym przez niego ryzykiem.

Zatem przyjęcie, że uczestnik może zdecydować o wyborze funduszu zdefiniowanej daty, który nie będzie funduszem właściwym dla jego wieku, spowoduje skutek analogiczny do możliwego do osiągnięcia skutku przez dokonanie konwersji (zamian) lub wielu konwersji (zamian) w trakcie uczestnictwa w programie, a jednocześnie nie będzie wymagał od uczestnika wielokrotnego składania wniosków o dokonanie konwersji lub zamiany.

Taka możliwość wynika z art. 20 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy o PPK. Brak w art. 40 ust. 2 ustawy o PPK odesłania do art. 20 tej ustawy nie wyłącza możliwości uregulowania w umowie o prowadzenie PPK tej kwestii, bowiem z treści pkt 6 w art. 20 ust. 1 tej ustawy wynika, że w takiej umowie należy określić sposób składania deklaracji w sprawie podziału wpłat dokonywanych do PPK pomiędzy poszczególne fundusze zdefiniowanej daty, wskazane w tej umowie, zarządzane przez podmiot zarządzający funduszem zdefiniowanej daty, zaś z treści pkt 7 wynika, że w takiej umowie można określić sposób zmiany funduszu zdefiniowanej daty wskazanego w tej umowie.

Redakcja art. 20 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy o PPK pozwala na uregulowanie w umowie o prowadzenie PPK podziału wpłat do funduszu pochodzących z wpłat finansowanych przez uczestnika i podmiot zatrudniający oraz wpłaty powitalnej i dopłat rocznych, według wyboru uczestnika, w taki sposób, że:

- 1) całość wpłat do PPK będzie dokonywana do innego funduszu zdefiniowanej daty, który nie jest funduszem właściwym dla wieku uczestnika,
- 2) całość wpłat do PPK będzie dokonywana do dwóch lub więcej funduszy zdefiniowanej daty, które nie są funduszami właściwymi dla wieku uczestnika,
- 3) część wpłat do PPK będzie dokonywana do funduszu zdefiniowanej daty właściwego dla wieku uczestnika, a część do jednego lub kilku funduszy zdefiniowanej daty, które nie są właściwe dla wieku uczestnika.

W każdej bowiem sytuacji wymienionej powyżej uczestnik osiągnie skutek analogiczny do skutku, jaki może osiągnąć przez skorzystanie z mechanizmu konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa.

W świetle powyższych okoliczności przepis art. 40 ust. 2 ustawy o PPK nie uniemożliwia określenia w umowie o prowadzenie PPK, w oparciu o treść art. 20 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy o PPK, podziału wpłat do PPK do kilku funduszy zdefiniowanej daty, w tym funduszy stosujących politykę inwestycyjną, która nie jest właściwa do wieku uczestnika, zgodnie z wyborem dokonany przez tego uczestnika.

Mając na uwadze treść art. 14 ustawy o PPK, a w szczególności ust. 4, z którego wynika, że przed zawarciem umowy o prowadzenie PPK podmiot zatrudniający może poinformować osoby zatrudnione o warunkach uczestnictwa w PPK oraz o obowiązkach i uprawnieniach podmiotu

zatrudniającego oraz osoby zatrudnionej związanych z uczestnictwem w PPK, należy przyjąć, że umowa o prowadzenie PPK może być zawarta przez podmiot zatrudniający w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej, bez konieczności uprzedniego wyrażania przez nią zgody na jej zawarcie oraz bez konieczności pozyskiwania przez podmiot zatrudniający uprzedniej dyspozycji osoby zatrudnionej co do sposobu podziału wpłat dokonywanych do PPK pomiędzy fundusze zdefiniowanej daty.

W takiej sytuacji uprawnienie osoby zatrudnionej do wyboru funduszu lub funduszy zdefiniowanej daty innych niż fundusz zdefiniowanej daty właściwy dla wieku uczestnika może być zrealizowane przez osobę zatrudnioną dopiero po podpisaniu przez podmiot zatrudniający umowy o prowadzenie PPK.

9. Czy w sytuacji, w której podmiot zatrudniający dokonał wpłat do PPK z opóźnieniem będzie zobowiązany również do naliczenia i przekazania do PPK odsetek od tych wpłat?

Ustawa o PPK określa termin dokonywania wpłat przez podmiot zatrudniający. Stosownie do art. 28 ust. 4 ustawy o PPK, wpłaty dokonywane są w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały obliczone i pobrane. Ustawa o PPK nie przewiduje przy tym regulacji określających zasady na jakich miałyby być dokonywane spóźnione wpłaty do PPK. Ponadto przepisy nie przewidują możliwości wstecznego dokonywania zaległych wpłat w sytuacji, w której podmiot zatrudniający nie dopełnił tego obowiązku w ustawowym terminie.

Taka regulacja mogłaby okazać się uciążliwa dla osoby zatrudnionej, np. w przypadku, gdy należałoby pobrać i dokonać jednorazowo wpłat do PPK za kilka lub nawet kilkanaście miesięcy, co mogłoby okazać się dość istotnym obciążeniem finansowym dla zatrudnionej osoby.

Natomiast zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy o PPK, do wpłat dokonywanych do PPK w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Oznacza to, że zastosowanie znajdą odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zapłaty odsetek za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego przez dłużnika (481 k.c.). Odsetki te należy naliczyć od wpłat do PPK również finansowanych przez uczestnika i w całości powinny zostać sfinansowane przez podmiot zatrudniający.

10. Czy podmiot zatrudniający może różnicować wpłaty dodatkowe w taki sposób, że będzie stosował różny procent wpłat dla osób zatrudnionych na podstawie umów zlecenia i osób zatrudnionych na podstawie umów o pracę?

Nie jest dopuszczalne takie różnicowanie wpłat dodatkowych do PPK.

11. Czy jest możliwe wprowadzenie zasady, w której wysokość wpłaty dodatkowej finansowanej przez podmiot zatrudniający będzie uzależniona od wysokości wpłaty dodatkowej finansowanej przez osobę zatrudnioną (np. w proporcji 1% za 1%)?

Wpłata dodatkowa finansowana przez podmiot zatrudniający może być różnicowana ze względu na długość okresu zatrudnienia w podmiocie zatrudniającym albo na podstawie postanowień

regulaminu wynagrodzeń lub układu zbiorowego pracy, obowiązujących w podmiocie zatrudniającym. A zatem należy przyjąć, że podmiot zatrudniający może stosować zasadę opisaną w pytaniu pod warunkiem, że zostanie ona przewidziana w jednym z wymienionych aktów wewnętrzzakładowych oraz uwzględniona w treści umowy o zarządzanie PPK.

12. Jak należy rozumieć wyłączenie odpowiedzialności podmiotu zatrudniającego, o której mowa w art. 28 ust. 6 ustawy o PPK?

Zniesienie odpowiedzialności podmiotu zatrudniającego za brak lub błędne obliczenie, pobranie lub dokonanie wpłaty dotyczy wyłącznie sytuacji przekazania podmiotowi zatrudniającemu przez osobę zatrudnioną błędnych informacji, których konsekwencją jest błędne ustalenie w przedmiocie podlegania przez daną osobę zatrudnioną do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych i odnosi się wyłącznie do wpłat na rachunek PPK tej osoby.

Jeżeli w wyniku złożenia przez osobę zatrudnioną oświadczenia zawierającego błędne informacje podmiot zatrudniający ustali niewłaściwą liczbę osób zatrudnionych i przystąpi do PPK w terminie późniejszym niż termin, w którym dany podmiot faktycznie obejmuje przepisy ustawy o PPK, to podmiot zatrudniający nie będzie zwolniony z odpowiedzialności.

13. (...) - usunięte 10 listopada 2022 r.

14. Czy podmiot zatrudniający, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa może na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o PPK zwolnić się z obowiązku finansowania wpłat do PPK?

Nie. Podmiot zatrudniający, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, nie może zwolnić się z obowiązku finansowania wpłat do PPK. Zgodnie z treścią art. 13 ust. 2 ustawy o PPK dla wyłączenia obowiązku finansowania przez podmiot zatrudniający wpłat do PPK niezbędne jest zawarcie porozumienia z zakładową organizacją związkową działającą w podmiocie zatrudniającym. Jeśli w podmiocie zatrudniającym nie działa zakładowa organizacja związkowa, nie jest możliwe zawarcie porozumienia, o którym mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o PPK.

Możliwość zwolnienia z finansowania wpłat do PPK wynikająca z art. 13 ust. 2 ustawy o PPK jest wyjątkiem od generalnej zasady, która stanowi, że każdy podmiot zatrudniający zobowiązany jest do finansowania tych wpłat. Tym samym, jako wyjątek, przepis ten nie powinien być rozumiany szerzej niż wynika to z jego treści. Z tego względu nie jest dopuszczalne uznanie, że podmiot zatrudniający, w którym nie działa zakładowa organizacja związkowa, może zawrzeć przedmiotowe porozumienie z inną reprezentacją pracowników niż zakładowa organizacja związkowa działająca w tym podmiocie zatrudniającym.

15. Czy zwolnienie na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o PPK podmiotu zatrudniającego z obowiązku finansowania wpłat do PPK dotyczy zwolnienia z obowiązku przekazywania wpłat finansowanych przez ten podmiot, czy również wpłat finansowanych przez osobę zatrudnioną? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Zwolnienie, o którym mowa w art. 13 ust. 2 ustawy o PPK dotyczy zwolnienia z obowiązku przekazywania wyłącznie tych wpłat do PPK, które są finansowane przez podmiot zatrudniający. Przepis nie dotyczy wpłat do PPK finansowanych przez osobę zatrudnioną i nie ma przeszkód, aby wpłaty finansowane przez osobę zatrudnioną były przekazywane do PPK, nawet jeśli nie są przekazywane wpłaty finansowane przez podmiot zatrudniający.

Po uchyleniu art. 13 ust. 3 ustawy o PPK, ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, od 4 czerwca 2022 r., nawet jeśli podmiot zatrudniający korzysta ze zwolnienia z finansowania wpłat do PPK, uczestnikowi PPK, który spełnił przesłanki do otrzymania dopłaty rocznej – dopłata ta przysługuje.

16. Kiedy najwcześniej można złożyć deklarację o ponownej rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK?

Najwcześniej osoba zatrudniona może złożyć deklarację o ponownej rezygnacji z dokonywania wpłat w dniu 1 marca w roku, w którym przypada wznowienie wpłat do PPK.

Zgodnie z art. 23 ust. 6 ustawy o PPK podmiot zatrudniający zobowiązany jest wznowić dokonywanie wpłat (co 4 lata) od dnia 1 kwietnia, za każdą osobę zatrudnioną, która złożyła deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat, chyba że osoba ta ponownie zrezygnuje z ich dokonywania, składając nową deklarację podmiotowi zatrudniającemu. Należy pamiętać, że podmiot zatrudniający zobowiązany jest do końca lutego poinformować wszystkie osoby, które do momentu przekazania tej informacji złożyły deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat, o obowiązku dokonywania wpłat do PPK od 1 kwietnia, a osoby te, jeśli nie chcą, aby od 1 kwietnia zostały wznowione wpłaty na ich rachunek PPK, powinny złożyć mu ponowną deklarację o rezygnacji z dokonywania wpłat.

17. Czy osoba, która złożyła deklarację o rezygnacji z dokonywania wpłat jest zobowiązana do składania takiej deklaracji za każdym razem w sytuacji ponownego zatrudnienia w tym samym podmiocie zatrudniającym, jeśli nie chce oszczędzać w PPK? Czy pierwszorazowe złożenie deklaracji jest wiążące, niezależnie od przerw w zatrudnieniu?

Zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 w związku z art. 23 ustawy o PPK osoba zatrudniona może zrezygnować z dokonywania wpłat do PPK na podstawie deklaracji złożonej podmiotowi zatrudniającemu. Co 4 lata od 1 kwietnia 2023 r. podmiot zatrudniający dokonuje wpłat za osobę, która złożyła deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat, chyba że dana osoba ponownie zrezygnuje z ich dokonywania. Takie brzmienie przepisów pozwala uznać, że raz złożona deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat jest skuteczna do ostatniego dnia lutego roku, w którym podmiot zatrudniający jest zobowiązany do wznowienia dokonywania wpłat do PPK za uczestnika, o którym mowa w art. 23 ust. 2 ustawy o PPK bez względu na to, czy dana osoba jest zatrudniona w danym podmiocie w sposób ciągły, czy z przerwami.

Wskazaniem jest jednak, aby podmiot zatrudniający w celu zabezpieczenia swoich interesów, zatrudniając ponownie daną osobę potwierdził, że podtrzymuje ona złożoną deklarację rezygnacji.

18. Jak należy ustalać wynagrodzenie uczestnika PPK w odniesieniu do art. 27 ust. 2 i 4 ustawy o PPK, w przypadku wystąpienia absencji chorobowej lub urlopu bezpłatnego?

Zgodnie z art. 26 ust. 1 i 2 oraz art. 27 ust. 1, 2 i 3 ustawy o PPK wpłaty do PPK stanowią określony procent wynagrodzenia uczestnika PPK. Art. 2 ust. 1 pkt 40 ustawy o PPK definiuje wynagrodzenie jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, o której mowa w ustawie z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych z wyłączeniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym oraz pobierających zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego. W związku z tym odwołaniem właściwym wydaje się stosowanie w odniesieniu do wynagrodzenia stanowiącego podstawę wpłat do PPK zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tej ustawy.

Oznacza to, że jeśli uczestnik PPK przepracował tylko część miesiąca z przyczyn usprawiedliwionych (absencja chorobowa, urlop bezpłatny), ale podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, osiągnięta z tytułu umowy o pracę w przeliczeniu na pełny miesiąc będzie równa lub niższa niż kwota odpowiadająca 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia (w umowie o pracę nie zagwarantowano kwoty przekraczającej 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia), to należy przyjąć, że osoba zatrudniona w danym miesiącu ma prawo do złożenia deklaracji obniżenia wpłaty podstawowej na zasadach określonych w art. 27 ustawy o PPK.

Jeżeli uczestnik PPK przepracował tylko część miesiąca z przyczyn usprawiedliwionych (absencja chorobowa, urlop bezpłatny), ale podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, osiągnięta z tytułu umowy o pracę w przeliczeniu na pełny miesiąc, będzie wyższa niż kwota 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia (w umowie o pracę zagwarantowano kwotę wyższą niż 1,2-krotność minimalnego wynagrodzenia), należy przyjąć, że osoba zatrudniona w danym miesiącu nie ma prawa do złożenia deklaracji obniżenia wpłaty podstawowej na zasadach określonych w art. 27 ustawy o PPK.

W przypadku zleceniobiorców, dla których odpłatność w umowie zlecenia określono miesięcznie kwotowo, w odniesieniu do miesiąca, w którym wystąpiła niezdolność do pracy, która skutkuje uzyskaniem niższego przychodu, uwzględniamy kwotę określoną w umowie zlecenia. Zasada ta nie ma zastosowania w przypadku osób, dla których odpłatność w umowie została określona w kwotowej stawce godzinowej, akordowej albo prowizyjnie.

19. Czy w przypadku złożenia przez uczestnika PPK deklaracji obniżenia wpłaty podstawowej zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy o PPK wynagrodzenie uczestnika PPK odpowiadające 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia należy ustalać proporcjonalnie w przeliczeniu do wymiaru czasu pracy?

Należy przyjąć, że uprawnienie do obniżenia wpłaty do PPK finansowanej przez uczestnika jest uzależnione wyłącznie od wysokości osiąganego wynagrodzenia. A zatem osoby zatrudnione na podstawie umów o pracę nawet w niepełnym wymiarze czasu pracy są uprawnione do złożenia deklaracji o obniżeniu wpłaty podstawowej, o ile ich wynagrodzenie nie przekracza kwoty 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia. Oznacza to, że nie przeliczamy wynagrodzenia takiej osoby do pełnego etatu.

20. W jakiej wysokości podmiot zatrudniający powinien naliczyć wpłaty do PPK od wynagrodzenia wypłaconego uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia?

Podmiot zatrudniający powinien naliczyć wpłaty do PPK, finansowane przez uczestnika PPK, od wynagrodzenia wypłaconego po ustaniu zatrudnienia zgodnie z ostatnią deklaracją dotyczącą wpłat do PPK tego uczestnika. W zakresie wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający, należy naliczyć wpłaty w wysokości obowiązującej w terminie ich naliczenia zgodnie z umową o zarządzanie PPK.

21. Czy rezygnację z dokonywania wpłat do PPK złożyć można tylko na deklaracji, której wzór określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów? Czy podmiot zatrudniający może opracować własny wzór deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK? Czy jeśli osoba zatrudniona złoży oświadczenie woli o treści wynikającej z ustawy o PPK, ale nie na określonym w rozporządzeniu wzorze, podmiot zatrudniający powinien takie oświadczenie uwzględnić?

Ustawa o PPK wskazuje tylko, że deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK ma być złożona w formie pisemnej i zawierać dane dotyczące podmiotu zatrudniającego i uczestnika PPK oraz oświadczenie uczestnika PPK o posiadaniu przez niego wiedzy o konsekwencjach jej złożenia. Wzór tej deklaracji określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów. Podmiot zatrudniający powinien przygotować formularz deklaracji zgodny ze wzorem zamieszczonym w rozporządzeniu. W przypadku jednak, gdy osoba zatrudniona nie skorzysta z udostępnionego przez podmiot zatrudniający formularza deklaracji i złoży deklarację na formularzu niezgodnym ze wzorem zamieszczonym w rozporządzeniu, albo deklarację napisaną odręcznie, podmiot zatrudniający ma obowiązek przyjąć tak sporządzoną deklarację osoby zatrudnionej, jeżeli zawiera ona wszystkie elementy wymagane przepisami prawa.

22. Od kiedy obowiązuje deklaracja finansowania wpłaty dodatkowej złożona przez uczestnika PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Zgodnie z ust. 3a art. 27 ustawy o PPK, dodanym ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, od 4 czerwca 2022 r., wpłata dodatkowa w wysokości zadeklarowanej przez uczestnika PPK

obowiązuje od miesiąca następującego po miesiącu, w którym uczestnik PPK złożył deklarację wpłaty dodatkowej.

Do 3 czerwca 2022 r. deklaracja finansowania wpłaty dodatkowej obowiązywała od dnia złożenia jej przez uczestnika PPK, co oznaczało, że od wynagrodzenia wypłacanego uczestnikowi po złożeniu tej deklaracji należało naliczyć i pobrać wpłatę dodatkową.

23. Czy wpłata dodatkowa do PPK finansowana przez podmiot zatrudniający stanowi element wynagrodzenia? Jeżeli tak, to czy w przypadku agencji pracy tymczasowej wysokość wpłaty dodatkowej finansowanej przez podmiot zatrudniający powinna być każdorazowo zrównywana z wysokością tej wpłaty obowiązującą u pracodawcy użytkownika?

Przepisy ustawy o PPK przewidują możliwość zadeklarowania przez podmiot zatrudniający w umowie o zarządzanie PPK wpłaty dodatkowej w wysokości do 2,5% wynagrodzenia zasadniczego. Ponadto przewidują możliwość różnicowania wpłat dodatkowych ze względu na długość okresu zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym albo na podstawie postanowień regulaminu wynagrodzeń lub układu zbiorowego pracy obowiązujących w danym podmiocie zatrudniającym. Możliwość zadeklarowania wpłat dodatkowych do PPK oraz ich różnicowania pozwala uczynić z wpłat dodatkowych element motywacyjny (dodatkowy benefit). Ponadto wpłaty finansowane przez podmiot zatrudniający w tym wpłaty dodatkowe stanowią przychód dla osoby zatrudnionej, który zgodnie z przepisami ustawy o PPK nie podlega obowiązkowi naliczenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Należy wobec powyższego uznać, że wpłaty dodatkowe do PPK są świadczeniem dodatkowym, uzależnionym od woli podmiotu zatrudniającego, a tym samym nie ma obowiązku każdorazowego zrównywania ich z wysokością tej wpłaty obowiązującą u pracodawcy użytkownika.

24. Czy w przypadku, gdy podmiot zatrudniający nie zawrze w terminie przewidzianym w art. 16 ustawy o PPK umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej i z mocy prawa na podstawie art. 17 ustawy o PPK powstanie stosunek prawny wynikający z umowy o prowadzenie PPK, to zapłatę przez podmiot zatrudniający zaległych wpłat podstawowych, które powinny być sfinansowane przez uczestnika PPK, należy wliczyć do wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wysokości obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, czy też podlegają one zwolnieniu z tych składek?

Ustawa o PPK nie przewiduje regulacji określających zasady na jakich miałyby być dokonywane zaległe wpłaty do PPK. Ponadto przepisy nie przewidują możliwości wstecznego dokonywania wpłat w sytuacji, w której podmiot zatrudniający nie dopełnił tego obowiązku w ustawowym terminie. Taka regulacja mogłaby okazać się uciążliwa dla osoby zatrudnionej, np. w przypadku, gdy należałoby pobrać i dokonać jednorazowo wpłat do PPK za kilka lub nawet kilkanaście miesięcy, co mogłoby okazać się dość istotnym obciążeniem finansowym dla zatrudnionej osoby.

25. Jaką zasadę należy przyjąć przy zaokrągłaniu wpłat do PPK?

Przepisy ustawy o PPK nie określają zasad zaokrąglenia wpłat do PPK. Tym samym należy przyjąć ogólne zasady zaokrąglenia powszechnie stosowane i zaokrąglenia dokonywać z dokładnością do części setnych złotego zwiększając ostatnią cyfrę o jeden, jeśli sąsiednia z prawej cyfra jest większa lub równa 5.

26. Jak należy postąpić w sytuacji, gdy zatrudniony w danym podmiocie zatrudniającym uczestnik PPK złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, a następnie jego zatrudnienie ustało - jeśli po zakończeniu zatrudnienia tego uczestnika PPK w tym podmiocie zatrudniającym przypadnie termin automatycznego wznowienia wpłat do PPK, a następnie uczestnik PPK ponownie zostanie zatrudniony w tym podmiocie zatrudniającym, czy należy dokonywać wpłat na rachunek PPK takiego uczestnika począwszy od pierwszego wynagrodzenia wypłaconego temu uczestnikowi PPK po ponownym zatrudnieniu?

Deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK obowiązuje do końca lutego roku, w którym następuje automatyczne wznowienie wpłat do PPK. To oznacza, że nawet w sytuacji, kiedy uczestnik PPK nie pozostawał w zatrudnieniu na dzień, od którego następuje automatyczne wznowienie wpłat do PPK, złożona przez niego deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK przestała obowiązywać. Obowiązywanie deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK nie jest zależne od pozostawania uczestnika PPK w zatrudnieniu, a jest związane z uczestnictwem w PPK. Tym samym, w razie ponownego zatrudnienia uczestnika PPK w tym samym podmiocie zatrudniającym, w sytuacji opisanej w pytaniu, wpłaty do PPK należy naliczyć począwszy od pierwszego wynagrodzenia wypłaconego temu uczestnikowi PPK w związku z ponownym zatrudnieniem.

27. Jak należy postąpić w przypadku wypłaty wynagrodzenia uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia (np. premie roczne), gdy podmiot zatrudniający w międzyczasie tj. po rozwiązaniu umowy o pracę z danym uczestnikiem, a wypłatą wynagrodzenia zmienił instytucję finansową – do której instytucji finansowej należy dokonać wpłaty?

Należy zwrócić uwagę, że zawarcie umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej nie jest możliwe bez uprzedniego zawarcia przez podmiot zatrudniający umowy o zarządzanie PPK. Obie wyżej wskazane umowy w zakresie, w jakim stanowią podstawę do przekazywania bieżących wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający oraz przez uczestnika PPK są w stosunku do siebie komplementarne. Postanowienia obu tych umów składają się na prawidłowe, zgodne z zasadami określonymi w ustawie o PPK, naliczenie, pobranie oraz dokonywanie wpłat do funduszu zdefiniowanej daty, wskazanego w umowie o prowadzenie PPK.

Bez istnienia obu tych umów nie jest możliwe naliczenie, pobranie oraz dokonanie wpłat podstawowych i dodatkowych finansowanych przez podmiot zatrudniający, jak też wpłat

podstawowych i dodatkowych finansowanych przez pracownika. Zatem, wypowiedzenie umowy o zarządzanie PPK przez podmiot zatrudniający lub instytucję finansową musi być poprzedzone zawarciem przez podmiot zatrudniający nowej umowy o zarządzanie PPK z inną instytucją finansową, a ponadto zawarciem z tą instytucją finansową umowy o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osób zatrudnionych. Jednocześnie, wypowiedzenie umowy o zarządzanie PPK przez podmiot zatrudniający lub instytucję finansową nie może prowadzić do wypowiedzenia lub rozwiązania umowy o prowadzenie PPK, jeżeli na rachunku PPK są zapisane jednostki uczestnictwa lub jednostki rozrachunkowe.

Art. 12 ustawy o PPK określa tryb postępowania w sytuacji wypowiedzenia umowy o zarządzanie PPK przez podmiot zatrudniający. Ustawa nie określa zasad postępowania w przypadku wypowiedzenia takiej umowy przez instytucję finansową. W takiej sytuacji środki zgromadzone na rachunku PPK uczestnika w tej instytucji finansowej pozostaną do czasu złożenia przez tego uczestnika wniosku o wypłatę, wypłatę transferową lub zwrot.

W obu przypadkach wpłaty bieżące przekazywane do PPK po rozwiązaniu umowy o zarządzanie PPK będą dokonywane do nowej instytucji finansowej, z którą podmiot zatrudniający zawarł nową umowę o zarządzanie PPK oraz nową umowę o prowadzenie PPK. Do nowej instytucji finansowej będą również przekazywane wszelkie wpłaty naliczone od „odroczonego wynagrodzenia” należnego uczestnikowi za okresy, w których podmiot zatrudniający był związany umową o zarządzanie PPK z dotychczasową instytucją finansową.

W przypadku, gdy po ustaniu zatrudnienia osoby zatrudnionej w podmiocie zatrudniającym doszłoby do wypowiedzenia przez ten podmiot umowy o zarządzanie PPK dotychczasowej instytucji finansowej i do zawarcia umowy o zarządzanie PPK z nową instytucją finansową, a byłemu pracownikowi przysługiwałoby takie „odroczone wynagrodzenie” w tym podmiocie zatrudniającym, podmiot zatrudniający nie będzie zobowiązany do obliczenia, pobrania i przekazania wpłat do PPK obliczonych od takiego „odroczonego wynagrodzenia”.

W takim przypadku nie będzie podstawy prawnej do takiego działania podmiotu zatrudniającego. Wynika to z faktu, że wpłaty do PPK mogą być dokonywane przez podmiot zatrudniający tylko do instytucji finansowej, z którą ten podmiot zatrudniający ma podpisaną umowę o zarządzanie PPK.

28. Jak ma wyglądać zwrot wpłat do PPK dokonanych np. za listopad w przypadku rezygnacji przez osobę zatrudnioną z wpłat do PPK pod koniec tego miesiąca, np. 30 listopada?

Ustawa o PPK w art. 23 ust. 4 określa, że podmiot zatrudniający nie dokonuje wpłat za uczestnika PPK, który złożył deklarację, o której mowa w ust. 2, począwszy od miesiąca, w którym uczestnik PPK złożył taką deklarację. Wpłaty pobrane w tym miesiącu podlegają zwrotowi. To oznacza, że wpłaty dokonane w listopadzie przed złożeniem deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK nie będą podlegały zwrotowi. Po złożeniu deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK wpłaty nie powinny być dokonywane. Zwrotowi natomiast będą podlegały jedynie wpłaty pobrane w listopadzie, czyli potrącone z wynagrodzenia uczestnika PPK, ale jeszcze nie przekazane na jego rachunek PPK.

Należy przy tym zauważyć, że użyty tu termin „zwrot” nie powinien być rozumiany zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 47 ustawy o PPK, gdyż nie jest on dokonywany na wniosek uczestnika PPK (patrz art. 105 ustawy o PPK), a potocznie.

29. Czy zwrot z art. 23 ust. 4 ustawy o PPK dotyczy zarówno wpłat do PPK dokonanych, czy tylko pobranych za uczestnika PPK w danym miesiącu, który złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat w tym miesiącu?

Art. 23 ust. 4 ustawy o PPK wskazuje, że nie dokonuje się w danym miesiącu wpłat za uczestnika PPK, który złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat w tym miesiącu, a wpłaty pobrane w tym miesiącu podlegają zwrotowi. Użyte w przepisie sformułowanie „nie dokonuje wpłat” oznacza czynność przyszłą tj. podmiot zatrudniający nie powinien dokonywać, czyli przekazywać wpłat do instytucji finansowej począwszy od momentu złożenia przez uczestnika deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat. Zwrot powinien dotyczyć wpłat do PPK naliczonych i pobranych, ale niedokonanych (nieprzekazanych do instytucji finansowej) przed złożeniem deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK.

30. (...) - usunięte 10 listopada 2022 r.

31. Czy do ustalenia, że uczestnik PPK osiągnął z różnych źródeł w danym miesiącu wynagrodzenie nie przekraczające kwoty odpowiadającej 1,2 - krotności minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 27 ust. 2 ustawy o PPK, należy zsumować wszystkie uzyskiwane przez uczestnika wynagrodzenia, czy tylko te wynagrodzenia uzyskiwane w związku z zatrudnieniem, z tytułu którego uczestnik podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym?

Do ustalenia, że uczestnik osiągnął z różnych źródeł w danym miesiącu wynagrodzenie nieprzekraczające kwoty odpowiadającej 1,2-krotność minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 27 ust. 2 ustawy o PPK, należy zsumować wynagrodzenie uzyskiwane przez tego uczestnika PPK ze wszystkich stosunków zatrudnienia, z których ten uczestnik jest objęty obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi.

32. Jak powinien postąpić podmiot zatrudniający, który chciałby uregulować zaległe wpłaty do PPK? Czy może je przekazać na rachunki uczestników PPK w kwocie wynikającej z sumowania wpłat, które powinny być sfinansowane zarówno przez ten podmiot, jak i uczestnika PPK i powiększonej o odsetki?

Ustawa o PPK nie przewiduje regulacji określających zasady na jakich miałyby być dokonywane zaległe wpłaty do PPK. Ponadto przepisy nie przewidują możliwości wstecznego dokonywania wpłat w sytuacji, w której podmiot zatrudniający nie dopełnił tego obowiązku w ustawowym terminie. Taka regulacja mogłaby okazać się uciążliwa dla pracownika, np. w przypadku, gdy należałoby pobrać i dokonać jednorazowo wpłat do PPK za kilka lub nawet kilkanaście miesięcy, co mogłoby okazać się dość istotnym obciążeniem finansowym dla zatrudnionej osoby.

Z tego względu należy uznać, że nie jest dopuszczalne dokonywanie do PPK zaległych wpłat. Natomiast szkoda powstała w związku z niedokonaniem wpłat powinna zostać zrekompensowana uczestnikowi na zasadach wynikających z przepisów Kodeksu cywilnego.

33. Od kiedy obowiązuje deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat i które wpłaty podlegają zwrotowi w przypadku jej złożenia?

Uczestnik PPK może w dowolnym momencie zrezygnować z dokonywania wpłat do PPK na podstawie deklaracji złożonej podmiotowi zatrudniającemu w formie pisemnej. Zgodnie z art. 23 ust. 4 ustawy o PPK podmiot zatrudniający nie dokonuje wpłat za uczestnika PPK począwszy od miesiąca, w którym złożył taką deklarację. Wpłaty pobrane w tym miesiącu podlegają zwrotowi.

Użyte w art. 23 ust. 4 ustawy o PPK sformułowanie „nie dokonuje wpłat” oznacza czynność przyszłą tj. podmiot zatrudniający nie powinien dokonywać, czyli przekazywać wpłat do instytucji finansowej począwszy od momentu złożenia przez uczestnika deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat.

Wobec takiego rozumienia przepisu, zwrot dotyczył będzie jedynie wpłat do PPK pobranych i nie przekazanych jeszcze do instytucji finansowej. Oznacza to, że nie będą podlegały zwrotowi wpłaty do PPK, które zostały dokonane przed złożeniem deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat (przekazane do instytucji finansowej) w miesiącu, w którym uczestnik złożył tę deklarację (pomimo tego, że zostały pobrane w tym samym miesiącu).

Powyższe pozwoli na zminimalizowanie ryzyka zwrotu środków w wysokości wyższej lub niższej niż nominalna w sytuacji, gdy za wpłaty do PPK zostały już przydzielone jednostki uczestnictwa oraz ograniczy konieczność dokonywania związanych z tym korekt.

34. Czy wpłaty do PPK wpływają na limit wynagrodzeń osób, które obejmuje tzw. ustawa kominowa?

Zgodnie z art. 118 ustawy o PPK w ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi po 15 a dodany został art. 15aa w brzmieniu:

„Art. 15aa. Ograniczenia wynikające z ustawy stosuje się do wpłat podstawowych i wpłat dodatkowych oraz wpłaty powitalnej i dopłat rocznych dokonywanych do pracowniczych planów kapitałowych, o których mowa w ustawie z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz.U. poz. 2215), w zakresie wynagrodzenia i świadczeń dodatkowych.”

Regulacja ta ma na celu spowodowanie, aby wpłaty dokonywane w ramach PPK nie skutkowały przekroczeniem limitów wynagrodzeń i świadczeń dodatkowych określonych przepisami ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi. Wysokość wpłat do PPK należy uwzględniać przy ustalaniu wysokości wynagrodzeń i świadczeń dodatkowych osób, do których stosuje się ustawę o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi. To oznacza, że wpłaty do PPK nie powinny być dokonywane, jeśli ich dokonanie skutkowałoby przekroczeniem limitów wynagrodzeń i świadczeń dodatkowych określonych tą ustawą. Jeżeli jedynie część wpłaty do PPK w razie jej dokonania do PPK będzie stanowiła przekroczenie limitu wynagrodzeń i świadczeń dodatkowych, o którym mowa w ustawie o wynagradzaniu osób

kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, nie dokonuje się wpłaty do PPK wyłącznie w tej części.

35. Czy wniosek o dokonywanie wpłat do PPK może złożyć uczestnik PPK, który złożył deklarację rezygnacji i następnie ukończył 70. rok życia?

Zgodnie art. 23 ust. 10 i 8 ustawy o PPK uczestnik, który złożył deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat może w każdym czasie złożyć podmiotowi zatrudniającemu wniosek o dokonywanie wpłat do PPK, jednakże podmiot zatrudniający nie dokonuje wpłat za uczestnika PPK, jeżeli uczestnik PPK ukończył 70. rok życia. Powyższe oznacza, że nie ma przeszkód, aby taki uczestnik złożył wniosek o dokonywanie wpłat do PPK, jednakże pomimo jego złożenia wpłaty nie będą dokonywane.

36. Czy okres przechowywania dokumentacji dotyczącej uczestnictwa w PPK powinien być taki sam dla osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy, jak i osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych?

W związku z tym, że ustawa o PPK zrównuje na potrzeby jej stosowania pracowników z osobami zatrudnionymi na podstawie umów cywilnoprawnych, należy stosować takie same zasady przechowywania dokumentacji wobec każdego z uczestników niezależnie od formy zatrudnienia.

37. Przez jaki okres podmiot zatrudniający jest uprawniony przechowywać dokumentację dotyczącą uczestnika PPK, który już nie jest zatrudniony w tym podmiocie, zawierającą jego dane osobowe, w tym dokumentację dotyczącą wpłat do PPK, zarówno jeśli chodzi o osoby zatrudnione w ramach stosunku pracy, jak i osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych?

Określając czas przechowywania danych uczestnika PPK podmiot zatrudniający powinien wziąć pod uwagę m.in. okres trwania umowy, okres ewentualnego dochodzenia roszczeń związanych z umową oraz obowiązki wynikające z przepisów prawa. Podstawą do określenia czasu przetwarzania danych osobowych na podstawie umowy cywilnoprawnej jest ocena ich niezbędności do wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub niezbędność do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą przed zawarciem umowy.

Tym samym nie jest wystarczające dla określenia okresu przechowywania dokumentacji przyjęcie jedynie kryterium przedawnienia roszczeń. W związku z tym, że dokumentacja dotycząca uczestnika PPK jest związana z dokumentacją dotyczącą ustalania wysokości wynagrodzenia należy przyjąć, że dokumentację tę należy przechowywać analogicznie jak dokumentację pracowniczą tj. przez okres zatrudnienia, a także przez 10 lat licząc od końca roku kalendarzowego, w którym stosunek pracy uległ rozwiązaniu lub wygasł, chyba że odrębne przepisy przewidują dłuższy okres jej przechowywania.

38. Uczestnik PPK został po przerwie ponownie zatrudniony w tym samym podmiocie zatrudniającym. Czy od wynagrodzenia wypłaconego temu

uczestnikowi przysługującego mu z tytułu poprzedniego zatrudnienia w tym podmiocie należy naliczyć wpłaty do PPK?

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 40 ustawy o PPK przez wynagrodzenie należy rozumieć podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe uczestnika PPK, o której mowa w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 tej ustawy, oraz z wyłączeniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym oraz pobierających zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

W związku z tym każda kwota, która stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, spełniająca kryteria określone w art. 2 ust. 1 pkt 40 ustawy o PPK, wypłacona uczestnikowi PPK od chwili zawarcia w imieniu i na rzecz tego uczestnika PPK umowy o prowadzenie PPK, w czasie obowiązywania tej umowy i w okresach, gdy nie obowiązuje deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, będzie stanowiła wynagrodzenie, od którego należy naliczyć wpłaty do PPK. Nie ma przy tym znaczenia czy w chwili, w której powstał tytuł do wypłaty tej kwoty uczestnikowi była zawarta na jego rzecz umowa o prowadzenie PPK.

39. Czy dopuszczalne jest dokonanie do PPK wpłaty spóźnionej o np. 1 dzień, tj. przekazanie do PPK wpłaty np. 16 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym wpłaty zostały naliczone i pobrane?

Wpłaty do PPK, które zostały w terminie naliczone i pobrane, a jedynie nie zostały dokonane (przekazane) do PPK są wpłatami spóźnionymi i dopuszczalne jest ich dokonanie do PPK.

Jeżeli wpłaty do PPK nie zostały naliczone i pobrane lub zostały naliczone, lecz nie zostały pobrane przez podmiot zatrudniający w terminie, nie jest dopuszczalne ich późniejsze naliczenie, pobranie i dokonanie do instytucji finansowej. Takie wpłaty do PPK są wpłatami zaległymi. Przepisy ustawy o PPK nie przewidują możliwości wstecznego dokonywania wpłat zaległych do PPK w sytuacji, w której podmiot zatrudniający nie dopełnił tego obowiązku w ustawowym terminie. Szkoda, która powstanie w związku z niedokonywaniem wpłat powinna zostać zrekompensowana uczestnikowi PPK na zasadach wynikających z Kodeksu cywilnego.

40. Czy niewskazanie przez uczestnika PPK w deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK jednej z jego danych identyfikujących np. numeru dowodu osobistego powinno prowadzić do uznania, że deklaracja nie została skutecznie złożona?

Przepisy ustawy o PPK wskazują, że deklaracja rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK powinna zostać złożona w formie pisemnej. Jednocześnie rozporządzenie Ministra Finansów z 12 czerwca 2019 r. w sprawie deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK określa szczegółowy zakres danych, w tym danych identyfikujących, które powinna zawierać deklaracja.

Celem określenia w rozporządzeniu szczegółowego zakresu danych, które powinna zawierać deklaracja o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, w tym danych identyfikujących uczestnika PPK, jest w szczególności udokumentowanie faktu złożenia tej deklaracji przez daną osobę zatrudnioną i ochrona osób zatrudnionych poprzez zapewnienie prawidłowości procesu naliczania, pobierania oraz dokonywania wpłat do PPK.

W związku z powyższym, dla wskazania konsekwencji prawnych złożenia deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK, w której nie zostaną podane wszystkie dane identyfikujące uczestnika PPK, podmiot zatrudniający powinien ocenić, czy braki te mają wpływ na ustalenie tożsamości osoby składającej deklarację. Innymi słowy - czy mogą powstać wątpliwości w zakresie identyfikacji osoby, która złożyła taką deklarację.

Jeżeli takie wątpliwości powstaną, mogą one stanowić podstawę do uznania, że deklaracja nie została skutecznie złożona. To oznacza, że jeśli osoba zatrudniona złoży deklarację rezygnacji nie wskazując w niej wszystkich danych identyfikujących uczestnika PPK i podmiot zatrudniający powziął wątpliwości co do tożsamości osoby, która złożyła taką deklarację, podmiot zatrudniający powinien podjąć czynności mające na celu uzyskanie deklaracji z kompletnymi danymi.

W interesie podmiotu zatrudniającego, jak też uczestnika jest, aby obliczeń wysokości wpłat do PPK dokonywać na podstawie kompletnych dokumentów. Dotyczy to również deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK. Zakres danych w niej wskazany powinien być kompletny i nie budzić wątpliwości.

Jeśli natomiast w deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK nie zostaną wskazane wszystkie dane identyfikujące uczestnika PPK, jednak podmiot zatrudniający nie ma wątpliwości co do tożsamości osoby, która ją złożyła, może uznać, że deklaracja została przez tę osobę skutecznie złożona.

41. Jak należy postąpić z wpłatą dokonaną na rachunek uczestnika PPK, mimo złożenia przez niego deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Podmiot zatrudniający nie dokonuje wpłat za uczestnika PPK, który złożył deklarację o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK począwszy od miesiąca, w którym uczestnik PPK złożył taką deklarację. Zgodnie z art. 23 ust. 4 ustawy o PPK zwrotowi podlegają tylko wpłaty pobrane.

W przypadku, gdy pomimo złożenia przez uczestnika PPK deklaracji rezygnacji z wpłat do PPK podmiot zatrudniający dokona wpłat do PPK, taką wpłatę należy uznać za dokonaną niezgodnie z wolą uczestnika PPK. Do wzajemnych rozliczeń podmiotów z tytułu takiej wpłaty należy stosować przepisy Kodeksu cywilnego.

Ze względu na to, że wpłata do PPK jest finansowana przez podmiot zatrudniający oraz uczestnika PPK w sytuacji dokonania wpłaty do PPK wbrew woli uczestnika, mogą wystąpić w szczególności następujące roszczenia:

1. roszczenie pracodawcy o zwrot przez pracownika wartości wpłaty do PPK w części finansowanej przez pracodawcę (bezpodstawne wzbogacenie, chyba że zachodzi przypadek, o którym mowa w art. 411 K.c. wyłączający obowiązek zwrotu świadczenia nienależnego),
2. roszczenie pracownika o zwrot niezasadnie dokonanych wpłat do PPK w części finansowanej przez pracownika,
3. roszczenie pracownika o naprawienie szkody spowodowanej zawinionym działaniem pracodawcy.

Zarówno w odniesieniu do części wpłaty finansowanej przez pracodawcę, jak i w odniesieniu do części wpłaty finansowanej przez pracownika wpłata do PPK skutkuje przydzieleniem pracownikowi jednostek uczestnictwa, którymi ten pracownik nie może swobodnie dysponować z pominięciem przepisów ustawy o PPK.

W związku z powyższym, jeżeli po dokonaniu takiej wpłaty do PPK nie zostały przydzielone jednostki uczestnictwa pracownikowi (uczestnikowi PPK) rekomendowanym działaniem jest, aby instytucja finansowa po otrzymaniu informacji od podmiotu zatrudniającego o niezasadnie dokonanej wpłacie do PPK niezwłocznie zwróciła podmiotowi zatrudniającemu kwotę nominalną wpłaconą do PPK (zarówno w części finansowanej przez podmiot zatrudniający, jak też w części finansowanej przez pracownika), a ten powinien niezwłocznie zwrócić pracownikowi kwotę odpowiadającą wpłacie w części finansowanej przez pracownika, chyba że umowa o prowadzenie PPK przewiduje inny sposób postępowania z kwotami niezasadnie przekazanymi do funduszu zdefiniowanej daty, za które nie zostały jeszcze przydzielone jednostki uczestnictwa. Podmiot zatrudniający oraz pracownik powinni pomiędzy sobą dokonać dalszych rozliczeń ewentualnych szkód, jakie powstały w związku z niezasadnym dokonaniem wpłat do PPK przez podmiot zatrudniający.

W przypadku, gdy po dokonaniu takiej wpłaty do PPK zostały już przydzielone jednostki uczestnictwa uczestnikowi PPK, rekomendowanym działaniem jest poinformowanie przez instytucję finansową podmiotu zatrudniającego o przydzieleniu jednostek uczestnictwa i oczekiwanie na dalsze instrukcje postępowania wyrażające zgodną wolę podmiotu zatrudniającego oraz uczestnika PPK.

Wartość jednostek uczestnictwa zależy od wyceny aktywów i zobowiązań funduszu i może podlegać codziennym fluktuacjom, co powoduje, że kwota otrzymana z odkupienia jednostek uczestnictwa może nie odpowiadać nominalnej wartości kwoty wpłat do PPK. Należy zwrócić uwagę, że jednostki uczestnictwa nabyte za wpłatą do PPK (zarówno w części finansowanej przez podmiot zatrudniający, jak też w części finansowanej przez pracownika) stanowią własność pracownika (uczestnika PPK). Pracodawca lub instytucja finansowa nie może samodzielnie z pominięciem pracownika wydawać albo realizować dyspozycji umorzenia jednostek uczestnictwa należących do innej osoby.

W odniesieniu do jednostek uczestnictwa nabytych w części finansowanej przez pracownika może się okazać, że pracownik nie będzie w ogóle zainteresowany umorzeniem jednostek uczestnictwa zwłaszcza w sytuacji, gdy kwota uzyskana z umorzenia jednostek uczestnictwa

byłaby niższa niż nominalna kwota wpłaty do funduszu w części finansowanej przez pracownika. Rekomendowanym sposobem postępowania w takim przypadku jest dokonanie rozliczeń pieniężnych pomiędzy podmiotem zatrudniającym, a pracownikiem z tytułu roszczeń, o których mowa powyżej.

Uwaga! Od dnia 21 listopada 2022 r. tryb zwrotu wpłat do PPK, które okazały się nienależne w całości lub w części, będzie regulować art. 28a ustawy o PPK, dodany ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

42. Jak postąpić w sytuacji przyznania uczestnikowi PPK przez pracodawcę świadczenia niepieniężnego, które stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym miesiącu, jeśli uczestnik PPK - poza tym świadczeniem - nie otrzymał w tym miesiącu żadnego innego wynagrodzenia, z którego można dokonać potrącenia wpłat do PPK finansowanych przez tego uczestnika?

Przykład: Uczestnikowi PPK przysługuje pakiet medyczny finansowany w całości przez pracodawcę o wartości 150 zł. Od 1 stycznia 2020 r. do 30 kwietnia 2020 r. uczestnik ten przebywa na zwolnieniu lekarskim i w tym okresie poza pakietem medycznym nie otrzymuje ze stosunku pracy żadnego innego wynagrodzenia.

Zgodnie z treścią art. 28 ust. 2 ustawy o PPK podmiot zatrudniający jest zobowiązany do obliczenia i dokonania wpłat do wybranej instytucji finansowej finansowanych przez ten podmiot oraz do obliczenia, pobrania od uczestnika PPK i dokonania wpłat do wybranej instytucji finansowej wpłat finansowanych przez uczestnika PPK. Wpłaty do PPK stanowią odpowiedni procent wynagrodzenia, w rozumieniu ustawy o PPK.

Przez wynagrodzenie należy rozumieć podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uczestnika PPK, o której mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z art. 18 tej ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi dochód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, uzyskiwany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z wyłączeniami wskazanymi w art. 18 ust. 2 ustawy o sus oraz § 2 rozporządzenia ministra pracy i polityki socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Za przychody m.in. ze stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń.

Oznacza to, że - jeśli dane świadczenia niepieniężne nie są wyłączone z podstawy wymiaru składek na wskazane wyżej ubezpieczenia - również ich wartość stanowi dochód ze stosunku pracy, który należy wliczyć do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, od której to podstawy nalicza się wpłaty do PPK. W sytuacji, kiedy uczestnik PPK nie otrzymał w danym miesiącu żadnego wynagrodzenia poza świadczeniem niepieniężnym, stanowiącym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, podmiot zatrudniający jest zobowiązany do naliczenia i dokonania wpłat do PPK tylko tych

finansowanych przez siebie. Podmiot zatrudniający nie będzie miał bowiem możliwości pobrania wpłat do PPK z wynagrodzenia uczestnika PPK, ponieważ takie wynagrodzenie nie zostanie uczestnikowi wypłacone w formie pieniężnej.

43. Czy uczestnik PPK po zakończeniu zatrudnienia w danym podmiocie zatrudniającym może złożyć temu podmiotowi deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK lub deklaracje dotyczące wysokości wpłat?

W przypadku, gdy uczestnikowi PPK po ustaniu zatrudnienia w podmiocie zatrudniającym przysługiwałoby wynagrodzenie, uczestnik może złożyć temu podmiotowi zatrudniającemu deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK albo zmienić deklarację dotyczącą wpłaty podstawowej lub wpłaty dodatkowej, o której mowa art. 27 ustawy o PPK.

44. Czy jeśli podmiot zatrudniający naliczył i pobrał wpłaty do PPK z wynagrodzenia wypłaconego uczestnikowi PPK, ale przed ich przekazaniem do instytucji finansowej uczestnik ten zmarł, podmiot zatrudniający powinien dokonać tych wpłat?

Zgodnie z treścią art. 26 ust. 1 i 2 oraz art. 27 ust. 1 i 3 wpłaty podstawowe do PPK i wpłaty dodatkowe do PPK stanowią procent wynagrodzenia uczestnika PPK. Przez wynagrodzenie w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 40 ustawy o PPK należy rozumieć podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe uczestnika PPK, o której mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 tej ustawy, oraz z wyłączeniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym oraz pobierających zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

Zgodnie z treścią art. 18 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi dochód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, uzyskiwany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy.

W związku z tym, że wynagrodzenie wypłacone uczestnikowi PPK stanowi dochód ze stosunku pracy, to jeśli pracodawca naliczył i pobrał od tego wynagrodzenia wpłaty do PPK, a w międzyczasie uczestnik PPK zmarł, podmiot powinien, pomimo śmierci uczestnika PPK, przekazać te wpłaty do instytucji finansowej (środki zgromadzone na rachunku uczestnika PPK podlegają dziedziczeniu).

45. Czy wpłaty do PPK powinny być naliczane i pobierane, a następnie dokonywane do instytucji finansowej od wynagrodzenia wypłaconego członkom rodziny zmarłego pracownika?

W sytuacji, kiedy wynagrodzenie uczestnika PPK wypłacone zostało członkom jego rodziny na podstawie art. 63(1) kodeksu pracy należy przyjąć, że wynagrodzenie to nie stanowi dochodu ze stosunku pracy, a jest przychodem z praw majątkowych w rozumieniu przepisów podatkowych. Okoliczność ta przesądza o tym, że taki przychód nie stanowi podstawy wymiaru składek na

ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a zatem od takich przychodów nie należy naliczać wpłat do PPK.

46. Czy jeśli po złożeniu deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat uczestnik PPK chce powrócić do oszczędzania i złoży podmiotowi zatrudniającemu wniosek o dokonywanie wpłat do PPK, to złożone temu podmiotowi deklaracje w zakresie wysokości wpłaty podstawowej i dodatkowej złożone przed dniem złożenia deklaracji o rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK pozostają ważne?

Tak, takie deklaracje pozostają ważne. Ustawa o PPK nie określa bowiem terminu obowiązywania deklaracji dotyczących wysokości wpłaty podstawowej oraz deklaracji wpłaty dodatkowej. Zgodnie z art. 27 ust. 6 uczestnik PPK może zmienić wysokość wpłaty podstawowej, wpłaty dodatkowej lub zrezygnować z dokonywania wpłaty dodatkowej w formie zmiany złożonej deklaracji dotyczącej wysokości wpłat do PPK.

47. Jak postąpić, jeśli uczestnik PPK korzystający z obniżenia wpłaty podstawowej na koniec danego miesiąca otrzyma dodatkowe wynagrodzenie, które spowoduje przekroczenie 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia w tym miesiącu, w danym podmiocie zatrudniającym?

W związku z tym, że podmiot zatrudniający nie uwzględnia deklaracji obniżenia wpłaty podstawowej w każdym miesiącu, w którym wynagrodzenie uczestnika PPK osiągnięte w tym podmiocie przekracza kwotę 1,2-krotności minimalnego wynagrodzenia, podmiot zatrudniający powinien zweryfikować łączne wynagrodzenie osiągnięte w tym podmiocie przez tego uczestnika PPK na koniec każdego miesiąca. Taka sama zasada obowiązuje w przypadku, gdy wynagrodzenie jest wypłacane uczestnikowi więcej niż raz w miesiącu.

**48. Czy istnieje mechanizm pozwalający na uzyskanie przez podmiot zatrudniający informacji o tym, że zatrudniona w nim osoba rozpoczęła już wypłatę środków zgromadzonych na rachunku PPK prowadzonym przez instytucję finansową, z którą umowę o zarządzanie zawarł inny podmiot zatrudniający?
(zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)**

Aktualnie przepisy nie przewidują mechanizmu pozwalającego na uzyskanie takiej informacji. Nie ma natomiast przeszkód, aby - w celu wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 97 ust. 3 ustawy o PPK (zaprzestania dokonywania jakichkolwiek wpłat do PPK w przypadku rozpoczęcia wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika po osiągnięciu przez niego 60. roku życia) - podmiot zatrudniający zobowiązał uczestnika PPK do złożenia mu stosownego oświadczenia o rozpoczęciu takich wypłat.

Uwaga! Z dniem 21 listopada 2022 r. wejdą w życie zmiany w art. 97 ustawy o PPK, wprowadzone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Po zmianach w tym przepisie, o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, o której mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 2 w zakresie art. 100, instytucja finansowa niezwłocznie informuje podmiot zatrudniający oraz PFR. PFR za pomocą systemu teleinformatycznego ewidencji PPK

niezwłocznie poinformuje inne instytucje finansowe o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, dla którego instytucje te prowadzą rachunki PPK. Następnie te inne instytucje finansowe, niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania informacji od PFR, informują podmioty zatrudniające, z którymi zawarty umowy o zarządzanie PPK, o rozpoczęciu wypłat. Po otrzymaniu informacji, o której mowa powyżej, podmiot zatrudniający nie będzie obliczać, pobierać ani dokonywać wpłat do instytucji finansowej, a dopłaty roczne ani wpłaty powitalne nie będą przekazywane.

49. (...) - usunięte 10 listopada 2022 r.

50. Co oznacza sformułowanie, że pracodawca i uczestnik PPK nie finansują wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy? Czy w takiej sytuacji nie nalicza się wpłat do PPK od wynagrodzenia należnego za okres przestoju ekonomicznego albo obniżonego wymiaru czasu pracy, czy od wynagrodzenia wypłaconego w tym okresie?

Zgodnie z art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy o PPK, w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w ustawie z 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy, podmiot zatrudniający i uczestnik PPK nie finansują wpłaty podstawowej ani wpłaty dodatkowej.

To oznacza, że nie finansuje się wpłat do PPK obliczanych od wynagrodzenia wypłaconego w okresie przestoju ekonomicznego oraz obniżonego wymiaru czasu pracy. Nie ma przy tym znaczenia, za jaki okres to wynagrodzenie przysługuje, ani też czy przestój ekonomiczny lub obniżony wymiar czasu pracy obejmuje cały miesiąc kalendarzowy.

Zwolnienie z finansowania wpłat do PPK obejmuje - w pełnej wysokości - wpłaty obliczane od wynagrodzenia wypłaconego w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy. Wpłaty do PPK nie są finansowane tylko w stosunku do uczestników PPK objętych przestojem ekonomicznym oraz obniżonym wymiarem czasu pracy.

Powyższe oznacza dla przykładu, że - jeśli przestój ekonomiczny został wprowadzony na okres od 5 kwietnia do 31 maja 2020 r. - to:

- wpłat do PPK naliczonych przed 5 kwietnia 2020 r. należy dokonać, niezależnie od wprowadzonego przestoju ekonomicznego,
- od wynagrodzenia wypłaconego w okresie od 5 kwietnia do 31 maja 2020 r. wpłat do PPK nie nalicza się i nie dokonuje.

51. Czy niefinansowanie wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy jest obligatoryjne, czy dobrowolne?

Zgodnie z art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy o PPK, w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w ustawie z 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy, podmiot zatrudniający i uczestnik PPK nie finansują wpłaty podstawowej ani wpłaty dodatkowej. Jednocześnie, na

podstawie art. 25 ust. 5 ustawy o PPK, uczestnik PPK może w deklaracji składanej podmiotowi zatrudniającemu zadeklarować finansowanie przez siebie wpłaty podstawowej i wpłaty dodatkowej.

Powyższe oznacza, że pracodawca nie powinien finansować wpłat podstawowych i wpłat dodatkowych do PPK w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy. Natomiast nie ma przeszkód, aby uczestnik PPK zdecydował się na finansowanie zarówno wpłat podstawowych, jak i wpłat dodatkowych, w tym okresie - pomimo tego, że wpłaty do PPK nie są finansowane przez pracodawcę. Po otrzymaniu takiej deklaracji uczestnika PPK, należy naliczać, pobierać i dokonywać wpłat finansowanych przez uczestnika PPK.

52. Czy z niefinansowaniem wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy związane są obowiązki informacyjne pracodawcy?

Ustawa o PPK nie przewiduje obowiązku informowania przez pracodawcę o niefinansowaniu wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy. Niezależnie od tego, taki obowiązek może wynikać z innych regulacji, np. z umowy o zarządzanie PPK. Jednocześnie rekomendowanym jest, aby uczestnicy PPK zostali poinformowani, że wpłaty do PPK w związku z przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy nie będą finansowane oraz o możliwości złożenia przez nich deklaracji finansowania wpłat podstawowych i wpłat dodatkowych do PPK w tym okresie.

53. Czy wynagrodzenie uczestnika PPK, osiągnięte z tytułu wykonywania umowy zlecenia - w okresach, w których uczestnik PPK podlega z tytułu tej umowy dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym - stanowi podstawę naliczenia wpłat do PPK?

Przykład: Uczestnik PPK wykonuje pracę na podstawie umowy zlecenia, która w okresie od 1 lipca do 31 grudnia stanowiła tytuł do podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, a w okresie od 1 stycznia do 29 lutego do podlegania dobrowolnie tym ubezpieczeniom.

Tak. Wynagrodzenie uczestnika PPK, osiągnięte z tytułu wykonywania umowy zlecenia - w okresach, w których uczestnik PPK podlega z tytułu tej umowy dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym - stanowi podstawę naliczenia wpłat do PPK.

Zgodnie bowiem z art. 25 ust. 1 i 3 ustawy o PPK wpłaty do PPK finansuje podmiot zatrudniający i uczestnik PPK, a podstawą naliczenia wpłat do PPK jest wynagrodzenie uczestnika PPK.

Uczestnikiem PPK jest osoba fizyczna, która ukończyła 18. rok życia, w imieniu i na rzecz której podmiot zatrudniający zawarł umowę o prowadzenie PPK z instytucją finansową (art. 2 ust. 1 pkt 33 ustawy o PPK). To oznacza, że osoba zatrudniona staje się uczestnikiem PPK w momencie zawarcia - w jej imieniu i na jej rzecz - umowy o prowadzenie PPK i pozostaje uczestnikiem PPK bez względu na to, czy dokonuje wpłat do PPK, pozostaje w zatrudnieniu w danym podmiocie, jak również bez względu na tytuł do ubezpieczeń społecznych lub obowiązek podlegania tym ubezpieczeniom.

Natomiast przez wynagrodzenie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 40 ustawy o PPK, należy rozumieć podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uczestnika PPK, o której mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 tej ustawy, oraz z wyłączeniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób przebywających na urlopie wychowawczym oraz pobierających zasiłek macierzyński lub zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

Definicja wynagrodzenia, podobnie jak definicja uczestnika PPK, nie rozróżnia ani tytułów do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, z których wypłacane jest to wynagrodzenie, ani też nie rozróżnia podlegania tym ubezpieczeniom na dobrowolne i obowiązkowe, a jedynie ogranicza się do wskazania, że wynagrodzenie stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

54. Czy na podstawie art. 133 ust. 2 pkt 1 ustawy o PPK pracodawca, który – zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o PPE – zawiesił jednostronnie odprowadzanie składek podstawowych do PPE na okres przekraczający 90 dni, zobowiązany jest do stosowania ustawy o PPK?

Tak. Celem przedmiotowej regulacji jest zapewnienie pracownikom możliwości gromadzenia długoterminowych oszczędności w ramach PPK lub w ramach PPE. Przewiduje ona mechanizm na wypadek zawieszenia odprowadzania przez pracodawcę składek do PPE, zobowiązując go w takim przypadku do przystąpienia do programu PPK. Intencją tej regulacji jest zobowiązanie do stosowania ustawy o PPK pracodawców, którzy nie odprowadzają składek podstawowych do PPE w wyniku ich zawieszenia przez okres przekraczający 90 dni. Bez znaczenia jest przy tym to, czy składki te nie są odprowadzane na podstawie jednostronnej decyzji pracodawcy, czy na podstawie porozumienia z reprezentacją pracowników. Istotą tego rozwiązania jest bowiem zapewnienie pracownikom możliwości oszczędzania w PPK, jeśli ich pracodawca zawiesi odprowadzanie składek do PPE na dłużej niż 90 dni.

To oznacza, iż obowiązek stosowania ustawy o PPK przez pracodawcę powstaje już po przekroczeniu 90 dni jednostronnego zawieszenia składek do PPE, o którym mowa w art. 38 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPE.

55. Czy dopuszczalne jest różnicowanie wysokości wpłaty dodatkowej do PPK, finansowanej przez podmiot zatrudniający, w którym nie funkcjonuje regulamin wynagradzania ani układ zbiorowy pracy, na podstawie innego kryterium niż staż pracy?

Nie. Ustawodawca w art. 26 ust. 3 ustawy o PPK wskazał kryteria, w oparciu o które możliwe jest różnicowanie wysokości wpłaty dodatkowej finansowanej przez podmiot zatrudniający dla poszczególnych uczestników PPK.

W świetle tej regulacji podmiot zatrudniający może - niezależnie od treści postanowień regulaminu wynagrodzeń oraz układu zbiorowego pracy - różnicować wysokość wpłaty dodatkowej finansowanej przez siebie wyłącznie na podstawie kryterium stażu pracy w tym

podmiocie zatrudniającym. Jeśli chce je różnicować według kryteriów innych niż staż pracy, musi to wynikać z jednego z wymienionych wyżej aktów wewnętrznych.

Dla członków korpusu służby cywilnej nie zawiera się układu zbiorowego pracy oraz nie tworzy się w urzędach regulaminów wynagradzania. Zasady wynagradzania członków korpusu służby cywilnej są regulowane w samej ustawie o służbie cywilnej oraz aktach wykonawczych do tej ustawy. W świetle powyższego brak jest podstaw do różnicowania wpłat dodatkowych do PPK w urzędach zatrudniających członków korpusu służby cywilnej na podstawie innych kryteriów niż okres zatrudnienia w tym urzędzie.

56. Czy pracodawca, który wprowadził przestój ekonomiczny na warunkach wynikających z przepisów Tarczy Antykryzysowej, również nie powinien finansować wpłat do PPK na podstawie art. 25 ust. 4 ustawy o PPK?

Zgodnie z art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy o PPK, w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w ustawie z 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy, podmiot zatrudniający i uczestnik PPK nie finansują wpłaty podstawowej ani wpłaty dodatkowej.

Wpłaty do PPK nie są finansowane również wtedy, gdy przestój ekonomiczny albo obniżony wymiar czasu pracy został wprowadzony zgodnie z przepisami ustawy z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 568).

57. Czy zwolnienie z finansowania wpłat do PPK, przewidziane w art. 25 ust. 4 ustawy o PPK w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy, dotyczy wyłącznie wpłat dokonywanych na rzecz pracowników objętych takim przestojem lub obniżonym wymiarem czasu pracy?

Zgodnie z art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy o PPK podmiot zatrudniający i uczestnik PPK nie finansują wpłaty podstawowej ani wpłaty dodatkowej w okresie przestoju ekonomicznego, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy, o którym mowa w art. 2 pkt 2 tej ustawy.

Przestój ekonomiczny w rozumieniu tych przepisów oznacza okres niewykonywania pracy przez pracownika z przyczyn nie dotyczących pracownika pozostającego w gotowości do pracy. Z kolei obniżony wymiar czasu pracy oznacza obniżony przez przedsiębiorcę wymiar czasu pracy pracownika z przyczyn nie dotyczących pracownika, jednak nie więcej niż do połowy wymiaru czasu pracy.

Powyższe wskazuje, że zarówno przestój ekonomiczny, jak i obniżony wymiar czasu pracy odnoszą się do poszczególnych pracowników. Mając powyższe na uwadze nie ma zatem podstaw, aby nie były finansowane wpłaty podstawowe i wpłaty dodatkowe na rzecz pracowników nieobjętych przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy.

Tym samym wpłaty do PPK nie są finansowane tylko w stosunku do uczestników PPK objętych przestojem ekonomicznym albo obniżonym wymiarem czasu pracy.

58. Jak zmiana stosunku prawnego, łączącego podmiot zatrudniający z osobą zatrudnioną, wpływa na obowiązek pobrania zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych?

Przykład: Jak należy postąpić w przypadku, gdy w lutym podmiot zatrudniający łączyła z osobą zatrudnioną (uczestnikiem PPK) umowa zlecenia i w lutym zleceniodawca wypłacił zleceniobiorcy wynagrodzenie za wykonanie tej umowy. Wpłaty do PPK - naliczone od wynagrodzenia za wykonanie umowy zlecenia z lutego - zostały przekazane do instytucji finansowej w marcu, w związku z czym przychód osoby zatrudnionej z tytułu tej wpłaty do PPK, sfinansowanej przez podmiot zatrudniający, powstał w marcu. W marcu podmiot zatrudniający łączyła już jednak z tą osobą zatrudnioną umowa o pracę, a nie umowa zlecenia.

Jak wynika z przedstawionego zagadnienia, podmiot zatrudniający dokonał w marcu wpłaty na rachunek PPK zatrudnionego. Zatem przychód tej osoby fizycznej powstał w marcu. Przychód powstały w marcu związany był z umową zlecenia łączącą strony w lutym. Stąd też przychód ten należy zakwalifikować do przychodów z umowy zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 ustawy o PIT.

Wobec powyższego, jeśli w marcu, w którym strony łączyła już umowa o pracę, nie było wypłat należności z umowy zlecenia, to podmiot zatrudniający nie miał już możliwości pobrania zaliczki od dochodu z umowy zlecenia. W konsekwencji podmiot zatrudniający będzie obowiązany, w informacji PIT-11 sporządzanej za rok podatkowy, wykazać w przychodach z umowy zlecenia kwotę przychodu, powstałego w marcu, od którego nie mógł pobrać zaliczki.

59. Jak zmiana stawki procentowej kosztu uzyskania przychodu z tytułu umowy zlecenia wpływa na koszt uzyskania przychodu od wpłaty do PPK sfinansowanej przez zleceniodawcę?

Przykład: Jak należy postąpić w przypadku, gdy w lutym podmiot zatrudniający (zleceniodawcę) i osobą zatrudnioną (zleceniobiorcę) łączyła umowa zlecenia, w przypadku której miał zastosowanie 20% koszt uzyskania przychodu. Od wynagrodzenia z tytułu tej umowy zlecenia, wypłaconego w lutym, zleceniodawca naliczył wpłaty do PPK oraz przekazał je do instytucji finansowej w marcu, w związku z czym przychód zleceniobiorcy - z tytułu tej wpłaty do PPK, sfinansowanej przez zleceniodawcę - powstał w marcu. W marcu zleceniodawcę i zleceniobiorcę łączyła nowa umowa zlecenia. Wynagrodzenie za wykonanie tej umowy wypłacono w marcu oraz miał do niego zastosowanie 50% koszt uzyskania przychodu.

Stosowanie kosztów uzyskania przychodów jest konsekwencją kwalifikacji uzyskanego przychodu do właściwego źródła w rozumieniu przepisów ustawy o PIT. Co do zasady, do przychodów z umowy zlecenia stosuje się 20% koszty uzyskania przychodów, z tym, że oblicza się je od przychodu pomniejszonego o potrącone przez płatnika w danym miesiącu składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy o PIT, a których podstawę wymiaru stanowi ten przychód (art. 22 ust. 9 pkt 4 ustawy o PIT). Z kolei 50% koszty uzyskania przychodów stosuje się np. do przychodów z praw autorskich i praw pokrewnych w rozumieniu odrębnych przepisów.

W przypadku, gdy przedmiotem umowy jest np. wykonanie utworu w rozumieniu prawa autorskiego, to niezależnie od rodzaju łączącej strony umowy (np. umowa zlecenia czy umowa o dzieło) przychód z tego tytułu kwalifikowany jest do przychodów z praw autorskich, o których mowa w art. 18 ustawy o PIT. Do przychodów uzyskiwanych przez twórców z tytułu korzystania z praw autorskich i artystów wykonawców z praw pokrewnych (lub rozporządzania tymi prawami) mają zastosowanie 50% koszty uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy o PIT.

Koszty te oblicza się od przychodu pomniejszonego o potrącone przez płatnika w danym miesiącu składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy o PIT, a których podstawę wymiaru stanowi ten przychód. Ponadto koszty te stosuje się z uwzględnieniem postanowień art. 22 ust. 9a i 9b ustawy o PIT. Z przedstawionego stanu faktycznego wynika, że w związku z łączącą strony w lutym umową zlecenia, naliczona została przez zatrudniającego wpłata na PPK. Wpłaty na PPK zleceniobiorcy dokonano w marcu. Z opisu nie wynika, aby umowa zlecenia w lutym wiązała się z korzystaniem przez podatnika z praw autorskich, czy z praw pokrewnych. Dlatego też w związku z tą wpłatą po stronie zleceniobiorcy powstał w marcu przychód z umowy zlecenia, do którego powinny zostać zastosowane 20% koszty uzyskania przychodów.

60. Czy dopuszczalne jest zastosowanie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania do dochodu nierezydenta z tytułu wypłaty bądź zwrotu środków zgromadzonych w PPK, podlegającego opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym od osób fizycznych?

Zgodnie z art. 3 ust. 2a ustawy o PIT osoby fizyczne, jeżeli nie mają na terytorium Polski miejsca zamieszkania, podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów (przychodów) osiągniętych na terytorium Polski (ograniczony obowiązek podatkowy). Katalog przykładowych dochodów (przychodów) uzyskanych na terytorium Polski zawiera art. 3 ust. 2b ustawy o PIT. Powyższe przepisy stosuje się z uwzględnieniem umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska (art. 4a ustawy o PIT).

Zgodnie z art. 87 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej umowy międzynarodowe są jednym ze źródeł powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej. Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po jej ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, stanowi część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana, chyba że jej stosowanie jest uzależnione od wydania ustawy. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie ma pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy tej nie da się pogodzić z umową (art. 91 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

W świetle powyższego umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, będące umowami międzynarodowymi ratyfikowanymi za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, podlegają bezpośredniemu stosowaniu, z pierwszeństwem przed ustawą podatkową, jeżeli nie można jej pogodzić z umową. Oznacza to, że obowiązek zastosowania przepisów umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania istnieje zawsze, nawet w sytuacji, gdy odpowiedni przepis ustawy podatkowej nie odwołuje się bezpośrednio do umowy.

W związku z powyższym każdorazowo przed wypłatą na rzecz nierezydenta świadczenia, o którym mowa w art. 30a ust. 1 pkt 11a-11f ustawy o PIT, płatnik jest obowiązany uwzględnić postanowienia odpowiedniej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. Natomiast art. 30a ust. 2 ustawy o PIT, odnoszący się do dochodów określonych w art. 30a ust. 1 pkt 1-5 ustawy o PIT, oprócz odwołania się do postanowień właściwych umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, przywołuje dodatkowy warunek dla zastosowania takiej umowy, w postaci udokumentowania miejsca zamieszkania podatnika za pomocą certyfikatu rezydencji.

61. Czy w przypadku, gdy pracownik zostaje objęty przestojem ekonomicznym przez trzy miesiące w taki sposób, że dwa tygodnie w miesiącu pracuje, a dwa tygodnie jest na przestoju - jeżeli podjął decyzję o finansowaniu wpłat do PPK w okresach przestoju ekonomicznego - powinien złożyć deklarację finansowania wpłat do PPK przed każdym z tych okresów przestoju?

Na podstawie art. 25 ust. 5 ustawy o PPK, w okresie przestoju ekonomicznego uczestnik PPK może - w deklaracji złożonej podmiotowi zatrudniającemu - zadeklarować finansowanie przez siebie wpłaty podstawowej i wpłaty dodatkowej do PPK. Złożona przez uczestnika PPK deklaracja finansowania wpłat do PPK obowiązuje od chwili jej złożenia, aż do jej cofnięcia (odwołania) lub złożenia deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK.

To oznacza, że - na podstawie raz złożonej deklaracji finansowania wpłat do PPK - pracodawca powinien naliczać i dokonywać wpłat do PPK finansowanych przez uczestnika PPK we wszystkich okresach przestoju ekonomicznego, aż do czasu cofnięcia tej deklaracji albo złożenia przez uczestnika PPK deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK.

Na podstawie złożonej przez uczestnika PPK deklaracji finansowania wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego należy naliczać wpłaty do PPK od pierwszego wynagrodzenia wypłaconego w okresie przestoju ekonomicznego po złożeniu tej deklaracji. Wpłaty do PPK powinny zostać naliczone na podstawie tej deklaracji w wysokości zadeklarowanej przez uczestnika PPK.

62. Jeśli pracownik nie chce dalej finansować wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego, to czy może cofnąć złożoną deklarację finansowania wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego, czy powinien w tym celu złożyć deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK?

Deklaracja finansowania wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego, którą uczestnik PPK składa na podstawie art. 25 ust. 5 ustawy o PPK, może zostać cofnięta przez uczestnika PPK. W tym celu uczestnik PPK powinien poinformować pracodawcę, że cofa (odwołuje) wcześniej złożoną deklarację finansowania wpłat i nie powinien składać deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK.

W takiej sytuacji, wpłat do PPK nie nalicza się począwszy od pierwszego wynagrodzenia wypłaconego w okresie przestoju ekonomicznego po cofnięciu tej deklaracji. Natomiast naliczanie wpłat do PPK należy rozpocząć od pierwszego wynagrodzenia wypłaconego po zakończeniu okresu przestoju ekonomicznego.

63. Czy niefinansowanie przez pracodawcę wpłat do PPK w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy ma wpływ na otrzymanie przez uczestnika PPK wpłaty powitalnej i dopłaty rocznej?

Niefinansowanie wpłat do PPK przez pracodawcę w okresie przestoju ekonomicznego bądź obniżonego wymiaru czasu pracy nie pozbawia uczestnika PPK możliwości otrzymania wpłaty powitalnej, czy dopłaty rocznej.

Wpłatę powitalną otrzyma uczestnik PPK, który jest uczestnikiem PPK co najmniej przez 3 pełne miesiące kalendarzowej, jeżeli dokonano wpłat finansowanych przez tego uczestnika PPK za co najmniej 3 miesiące. Z tego względu na otrzymanie wpłaty powitalnej nie ma wpływu niefinansowanie wpłat do PPK przez pracodawcę. Istotne jest finansowanie wpłat przez uczestnika PPK, co jest możliwe nawet w okresie przestoju ekonomicznego czy obniżonego wymiaru czasu pracy.

Natomiast dopłatę roczną otrzyma uczestnik PPK, jeżeli co do zasady kwota wpłat podstawowych i dodatkowych finansowanych przez podmiot zatrudniający oraz uczestnika PPK w danym roku kalendarzowym jest równa co najmniej kwocie wpłat podstawowych należnych od kwoty stanowiącej 6-krotność minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w tym roku.

To oznacza, że dla otrzymania dopłaty rocznej istotne jest zgromadzenie przez uczestnika PPK środków w określonej wysokości, niezależnie od tego, czy będą one pochodzić z wpłat finansowanych przez uczestnika PPK, czy przez pracodawcę. Dopłatę tę może zatem otrzymać także uczestnik PPK, który nie zdecydował się na finansowanie przez siebie wpłat do PPK.

64. Czy okresy zawieszenia i okresy niefinansowania składek do PPE nie mogą łącznie przekroczyć 90 dni, aby pracodawca nie miał obowiązku utworzenia PPK, jeśli pracodawca jednostronnie zawiesił odprowadzanie składek podstawowych do PPE, a następnie – w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o PPE – przestał finansować te składki?

Zgodnie z art. 38 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPE pracodawca może jednostronnie zawiesić odprowadzanie składek podstawowych do PPE. W myśl art. 38 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o PPE pracodawca może także jednostronnie nie finansować składki podstawowej do PPE w okresie przestoju ekonomicznego oraz w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy.

W myśl art. 133 ust. 1 ustawy o PPK przepisów tej ustawy może nie stosować podmiot zatrudniający, który w terminie wskazanym w art. 134 ust. 1 (czyli w terminie objęcia go ustawą o PPK) prowadzi PPE, w którym uczestniczy co najmniej 25% osób zatrudnionych w tym podmiocie, oraz nalicza i odprowadza składki podstawowe do PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia.

Zgodnie z art. 133 ust. 2 pkt 1 ustawy o PPK przepisy tej ustawy stosuje się jednak do wskazanego wyżej podmiotu, począwszy od dnia zawieszenia naliczania i odprowadzania składek

podstawowych do PPE w okresie przekraczającym 90 dni. Limit 90 dni zawieszenia naliczania i odprowadzania składek do PPE dotyczy łącznego okresu takiego zawieszenia.

Do wskazanego wyżej limitu 90 dni nie należy jednak wliczać okresów niefinansowania przez pracodawcę składki podstawowej do PPE w okresie przestoju ekonomicznego lub w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy, o którym mowa w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (art. 38 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy o PPE). Ustawa o PPK wskazuje, że pracodawca stosuje ją począwszy od 91 dnia zawieszenia naliczania i odprowadzania składek podstawowych do PPE. Natomiast takiego zawieszenia nie stanowi niefinansowanie składki do PPE w okresie przestoju ekonomicznego lub w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w art. 38 ust. 1 pkt 3 lit a) ustawy o PPE.

65. Pracodawca, który prowadzi PPE skorzystał już z możliwości zawieszenia odprowadzania składek do PPE przez okres dłuższy niż 90 dni, ale miało to miejsce jeszcze przed datą objęcia go reżimem ustawy o PPK. Czy może ponownie zawiesić jednostronnie odprowadzanie składek do PPE – na okres do 90 dni - bez powstania dla niego obowiązku utworzenia PPK?

Zgodnie z art. 133 ust. 1 ustawy o PPK przepisów tej ustawy może nie stosować podmiot zatrudniający, który w terminie wskazanym w art. 134 ust. 1 (czyli w terminie objęcia go ustawą o PPK) prowadzi PPE, w którym uczestniczy co najmniej 25% osób zatrudnionych w tym podmiocie, oraz nalicza i odprowadza składki podstawowe do PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia.

W myśl art. 133 ust. 2 pkt 1 ustawy o PPK przepisy tej ustawy stosuje się jednak do wskazanego wyżej podmiotu zatrudniającego, począwszy od dnia zawieszenia naliczania i odprowadzania składek podstawowych do PPE w okresie przekraczającym 90 dni.

Podmiot zatrudniający, który zawiesił naliczanie i odprowadzanie składek do PPE na okres łącznie przekraczający 90 dni, musi stosować ustawę o PPK. Limit 90 dni zawieszenia naliczania i odprowadzania składek do PPE dotyczy jednak okresu zawieszenia składek do PPE przypadającego dopiero od daty objęcia danego podmiotu zatrudniającego reżimem ustawy o PPK.

66. Pracodawca obniżył pracownikom etatowym wymiar czasu pracy od 1 maja 2020 r. na trzy miesiące, na podstawie przepisów o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy, ale te same osoby - na umowach cywilnoprawnych (zlecenia) - osiąają u niego przychód. Jakie zasady należy stosować przy naliczaniu wpłat do PPK?

Wpłaty do PPK od wynagrodzeń z umów zlecenia tych zatrudnionych nie powinny być naliczane. Art. 25 ust. 4 ustawy o PPK mówi o podmiocie zatrudniającym/uczestniku PPK, nie wskazując w związku z jakim tytułem (umowa o pracę /zlecenie) nie finansują wpłat do PPK. To oznacza, że – nawet, jeśli obniżony wymiar czasu pracy dotyczy uczestnika PPK jedynie w związku ze świadczeniem pracy na podstawie umowy o pracę - został spełniony warunek niefinansowania wpłat do PPK. Nie jest przy tym dopuszczalne, aby od części podstawy wymiaru

składek na ubezpieczenia społeczne, która stanowi wynagrodzenie w rozumieniu ustawy o PPK, wpłaty do PPK były finansowane, a od części nie.

67. Czy po złożeniu na podstawie art. 99 ust. 7 ustawy o PPK wniosku o wypłatę transferową do zakładu ubezpieczeń, instytucja finansowa powinna przyjąć na rachunek uczestnika PPK wpłatę do PPK lub dopłatę roczną, która została już naliczona przed złożeniem przez uczestnika dyspozycji wypłaty transferowej, ale jeszcze nie została odprowadzona do instytucji finansowej prowadzącej PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Wypłata transferowa uczestnika PPK po 60. roku życia do zakładu ubezpieczeń powoduje, że wpłaty na PPK nie są dokonywane, ani dopłaty roczne nie są przekazywane.

Literalnie przepis art. 97 ust. 3 ustawy o PPK wskazuje na wypłatę środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60. roku życia, a nie wypłatę transferową, czy złożenie wniosku o dokonanie wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń.

Zgodnie z art. 102 ust. 4 ustawy o PPK, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w art. 81, art. 85 ust. 2 i art. 86 ust. 3 ustawy o PPK, wypłata transferowa następuje w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia złożenia dyspozycji wypłaty transferowej przez uczestnika PPK. Zgodnie z art. 97 ust. 2 ustawy o PPK, o złożeniu wniosku, o którym mowa w ust. 1 tj. wniosku o wypłatę, wybrana instytucja finansowa informuje nie później niż w terminie 3 dni roboczych od jego złożenia podmiot zatrudniający. Przepis ten nie określa obowiązku instytucji finansowej poinformowania podmiotu zatrudniającego o złożeniu wniosku o dokonanie wypłaty transferowej, o której mowa w art. 99 ust. 7 ustawy o PPK, jednakże mając na uwadze charakter tej wypłaty transferowej, zasadnym jest, by instytucja finansowa poinformowała podmiot zatrudniający o złożeniu przez uczestnika takiego wniosku.

Jednocześnie przepis nie wprowadza obowiązku instytucji finansowej do poinformowania podmiotu zatrudniającego o rozpoczęciu wypłat środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika lub dokonaniu wypłaty transferowej, o której mowa w art. 99 ust. 7 ustawy o PPK.

Przepis ust. 3 w art. 97 ustawy o PPK stanowi, że wpłaty na PPK nie są dokonywane, ani dopłaty roczne nie są przekazywane w przypadku rozpoczęcia wypłat środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60. roku życia. To oznacza, że dopiero po dokonaniu wypłaty transferowej podmiot zatrudniający nie może już dokonać wpłaty do PPK. Również w takiej sytuacji dopłaty roczne nie są przekazywane.

Uwaga! Z dniem 21 listopada 2022 r. wejdą w życie zmiany w art. 97 ustawy o PPK, wprowadzone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Po zmianach w tym przepisie, o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, o której mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 2 w zakresie art. 100, instytucja finansowa niezwłocznie informuje podmiot zatrudniający oraz PFR. PFR za pomocą systemu teleinformatycznego ewidencji PPK niezwłocznie poinformuje inne instytucje finansowe o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, dla którego instytucje te prowadzą rachunki

PPK. Następnie te inne instytucje finansowe, niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania informacji od PFR, poinformują podmioty zatrudniające, z którymi zawarły umowy o zarządzanie PPK, o rozpoczęciu wypłat. Po otrzymaniu informacji, o której mowa powyżej, podmiot zatrudniający nie będzie obliczać, pobierać ani dokonywać wpłat do instytucji finansowej, a dopłaty roczne ani wpłaty powitalne nie będą przekazywane.

Również po wejściu w życie wskazanych wyżej zmian w art. 97 ustawy o PPK wypłata transferowa uczestnika PPK po 60. roku życia do zakładu ubezpieczeń będzie powodować m.in., że wpłaty na PPK nie będą dokonywane, a dopłaty roczne nie będą przekazywane.

68. Czy możliwa jest wpłata na rachunek PPK po rozpoczęciu przez uczestnika wypłat, w przypadku kiedy wpłaty zostały naliczone, ale jeszcze nie odprowadzone (np. wpłat naliczonych za maj, jeżeli w czerwcu, przed ich odprowadzeniem na rachunek PPK, uczestnik złożył dyspozycję wypłaty i rozpoczęły się wypłaty rat)? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Pracodawca nie powinien przekazać takich wpłat do instytucji finansowej. Zgodnie bowiem z art. 97 ust. 3 ustawy o PPK w przypadku rozpoczęcia wypłat środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60. roku życia wpłaty na PPK nie są dokonywane.

O złożeniu wniosku o wypłatę wybrana instytucja finansowa informuje na podstawie art. 97 ust. 2 ustawy o PPK, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od jego złożenia, podmiot zatrudniający. Nie ma również przeszkód, aby - w celu wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 97 ust. 3 ustawy o PPK - podmiot zatrudniający zwrócił się do uczestnika PPK o poinformowanie podmiotu zatrudniającego o rozpoczęciu takich wypłat.

Uwaga! Z dniem 21 listopada 2022 r. wejdą w życie zmiany w art. 97 ustawy o PPK, wprowadzone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Po zmianach w tym przepisie, o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, o której mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 2 w zakresie art. 100, instytucja finansowa niezwłocznie informuje podmiot zatrudniający oraz PFR. PFR za pomocą systemu teleinformatycznego ewidencji PPK niezwłocznie poinformuje inne instytucje finansowe o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, dla którego instytucje te prowadzą rachunki PPK. Następnie te inne instytucje finansowe, niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania informacji od PFR, poinformują podmioty zatrudniające, z którymi zawarły umowy o zarządzanie PPK, o rozpoczęciu wypłat. Po otrzymaniu informacji, o której mowa powyżej, podmiot zatrudniający nie będzie obliczać, pobierać ani dokonywać wpłat do instytucji finansowej, a dopłaty roczne ani wpłaty powitalne nie będą przekazywane.

69. Kiedy pracodawca ma obowiązek pobrać z wynagrodzenia pracownika zaliczkę na podatek dochodowy w związku z wpłatą do PPK sfinansowaną przez tego pracodawcę?

Przykład: Pracodawca wypłaca wynagrodzenie pracownikowi — uczestnikowi PPK 10 lutego. W tej dacie pracodawca oblicza wysokość wpłat do PPK oraz pobiera wpłatę finansowaną przez pracownika z jego wynagrodzenia. Do 15 marca pracodawca ma obowiązek przekazać tak obliczone wpłaty do instytucji finansowej.

Z chwilą dokonania wpłaty do PPK przez podmiot zatrudniający, pochodzącej z jego środków, zatrudniony (pracownik) uzyskuje przychód ze stosunku pracy, o którym mowa w art. 12 ust. 1 ustawy PIT. Dokonanie tej wpłaty w marcu oznacza, że pracownik uzyskał przychód w marcu. Zaliczka na podatek powinna być zatem pobrana przez płatnika w marcu, od łącznych dochodów ze stosunku pracy.

Jeśli jednak wypłata wynagrodzenia miesięcznego (10 marca) poprzedziła wpłatę do PPK (15 marca) i płatnik nie ma z czego pobrać zaliczki na podatek w marcu (po tym dniu płatnik nie dokonuje już żadnej wypłaty pieniężnej na rzecz pracownika), to jej nie pobierze. W takim przypadku przychód pracownika z tego tytułu płatnik doliczy do przychodu ze stosunku pracy wskazywanego w informacji PIT—11 za rok, w którym pracownik otrzymał ten przychód. W tej sytuacji u podatnika może wystąpić konieczność dopłaty podatku w rozliczeniu rocznym. Ponadto, nie ma podstawy prawnej, aby dokonać poboru zaliczki w kwietniu od wpłaty do PPK dokonanej 15 marca, jak również pobrania zaliczki przed powstaniem przychodu u pracownika (10 marca, przed przekazaniem wpłaty do PPK).

Jeżeli płatnik skoordynuje swoje działania, tj. wpłata do PPK będzie mieć miejsce łącznie z wypłatą wynagrodzenia 10 marca, to pobrana zaliczka powinna obejmować łączny przychód ze stosunku pracy, tj. przychody z pracy z uwzględnieniem wpłat do PPK dokonanych ze środków pracodawcy.

70. Ze względu na przesunięcie momentu pobierania zaliczek na podatek dochodowy od wpłat do PPK finansowanych przez pracodawcę, w przypadku rozwiązania umowy o pracę pracodawca może nie mieć możliwości dokonania dalszych odliczeń zaliczki, jeśli nie wypłacał bytemu pracownikowi żadnego wynagrodzenia. Czy w takim przypadku pracodawca powinien doliczyć przychód w postaci nierozliczonych wpłat do PPK finansowanych przez pracodawcę do przychodu ze stosunku pracy w roku, w którym te wpłaty zostały przekazane do instytucji finansowej (w PIT—11), a były pracownik będzie zobowiązany rozliczyć się w tym zakresie samodzielnie z urzędem skarbowym?

Jeśli po dniu dokonania wpłaty do PPK podmiot zatrudniający nie będzie już dokonywał wypłaty pieniężnej zatrudnionemu, to nie będzie miał możliwości pobrania należnej zaliczki od tej wpłaty. Przychód zatrudnionego z tytułu tej wpłaty do PPK podmiot zatrudniający wykaże w informacji PIT—11 sporządzanej za rok, w którym powstał przychód z tego tytułu. W tej sytuacji dopłata podatku przez zatrudnionego nastąpi w zeznaniu podatkowym.

71. W jaki sposób naliczać zaliczkę podatku dochodowego od wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający w przypadku członka rady nadzorczej lub zleceniobiorcy - obcokrajowców, którzy mają naliczaną zaliczkę podatku w wysokości 20%? Czy naliczać zaliczkę podatku od wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający w przypadku obcokrajowców, których przychód nie podlega opodatkowaniu w Polsce?

Zakres obowiązku podatkowego osób fizycznych w Polsce ustalany jest w oparciu o miejsce zamieszkania dla celów podatkowych podatnika — rezydencję podatkową, a nie obywatelstwo. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy PIT, osoby fizyczne, jeżeli mają miejsce zamieszkania na terytorium Polski, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów (przychodów) bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów (nieograniczony obowiązek podatkowy). Natomiast, stosownie do art. 3 ust. 2a ustawy PIT, osoby fizyczne, jeżeli nie mają na terytorium Polski miejsca zamieszkania, podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów (przychodów) osiągniętych na terytorium Polski (ograniczony obowiązek podatkowy). Powyższe przepisy stosuje się z uwzględnieniem zawartych przez Polskę umów o unikaniu podwójnego opodatkowania (art. 4a ustawy PIT).

Przychody osoby zatrudnionej będącej nierezydentem uzyskane ze źródeł, o których mowa w art. 13 pkt 7 i 8 ustawy PIT (przychody otrzymywane przez osoby, niezależnie od sposobu ich powoływania, należące do składu zarządów, rad nadzorczych, komisji lub innych organów stanowiących osób prawnych oraz przychody z tytułu wykonywania usług, na podstawie umowy zlecenia) podlegają opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 29 ust. 1 ustawy PIT. Stosownie do art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy PIT, podatek dochodowy od uzyskanych na terytorium Polski przez osoby, o których mowa w art. 3 ust. 2a, przychodów z działalności określonej w art. 13 pkt 2 i 6—9 (. . .) pobiera się w formie ryczałtu w wysokości 20% przychodu.

Jednocześnie, zgodnie z art. 29 ust. 2 ustawy PIT, przepisy ust. 1 stosuje się z uwzględnieniem umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, których stroną jest Polska. Jednakże zastosowanie stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania lub niepobranie (niezapłacenie) podatku zgodnie z taką umową jest możliwe pod warunkiem udokumentowania dla celów podatkowych miejsca zamieszkania podatnika uzyskanym od niego certyfikatem rezydencji.

W związku z powyższym, jeżeli zgodnie z właściwą umową o unikaniu podwójnego opodatkowania przychód nierezydenta nie podlega opodatkowaniu w Polsce, a jego miejsce zamieszkania dla celów podatkowych zostało udokumentowane za pomocą certyfikatu rezydencji, płatnik nie jest obowiązany do poboru zryczałtowanego podatku dochodowego, o którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy PIT. W sytuacji, gdy przychód nierezydenta nie podlega opodatkowaniu w Polsce, również przychód uzyskany z tytułu wpłat na PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający nie podlega opodatkowaniu w Polsce.

72. Pracownicy, którzy są delegowani do pracy w Niemczech, otrzymują wynagrodzenie za pracę w euro, które następnie przelicza się na złotówki, a zaliczki na podatek dochodowy są płacone w Niemczech. Gdzie należy zapłacić

podatek od wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający — w Polsce czy w Niemczech?

Opodatkowanie wynagrodzenia polskich pracowników oddelegowanych do pracy w Niemczech następuje zgodnie z art. 15 umowy między Polską a Niemcami w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od majątku (Dz. U. z 2005 r. nr 12, poz. 90). Jeżeli, zgodnie z art. 15 ust. 1 tej umowy, wynagrodzenia pracowników oddelegowanych do pracy w Niemczech podlegają opodatkowaniu w Niemczech, to należy uznać, że również przychód pracowników uzyskany z tytułu wpłat na PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający podlega opodatkowaniu w Niemczech. Jednocześnie podatnik, dokonując rocznego obliczenia podatku dochodowego w Polsce, rozlicza dochody stosując metodę unikania podwójnego opodatkowania przewidzianą w art. 24 ust. 2 pkt a tej umowy (metodę wyłączenia z progresją). Metodę tę stosuje się na zasadach określonych w art. 27 ust. 8 ustawy PIT.

73. W jaki sposób przychód z tytułu wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający powinien zostać uwzględniony w zeznaniu podatkowym PIT?

W przypadku wykazywania w zeznaniu podatkowym PIT przychodu z tytułu wpłat do PPK, przychody te powiększają wielkość świadczeń, które otrzymuje osoba zatrudniona od podmiotu zatrudniającego. Zasady opodatkowania przychodów z wpłat na PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający, wynikające z ustawy PIT, są takie same jak przy innych świadczeniach wypłacanych tej osobie zatrudnionej. Także obowiązki płatnika są analogiczne do tych, które obowiązują w stosunku do świadczeń wypłacanych tej osobie zatrudnionej przez ten podmiot zatrudniający.

74. Czy od wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający — zleceniodawcę nalicza się koszty uzyskania przychodów?

Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający stanowią przychód osoby zatrudnionej — uczestnika PPK, podlegający opodatkowaniu. Przychody te powiększają wielkość świadczeń, które osoba zatrudniona otrzymuje od podmiotu zatrudniającego. Zasady opodatkowania przychodów z wpłat na PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający wynikające z ustawy PIT są takie same jak przy innych świadczeniach wypłacanych tej osobie zatrudnionej. Także obowiązki płatnika są analogiczne do tych, jakie obowiązują w stosunku do innych świadczeń wypłacanych tej osobie. Zatem wpłaty podstawowe i dodatkowe dokonywane przez podmiot zatrudniający (zleceniodawcę), finansowane z jego środków, przekazywane na rachunek w PPK, stanowią dla zleceniobiorcy przychód z umowy zlecenia, o którym mowa w art. 13 pkt 8 ustawy PIT, w związku z otrzymaniem nieodpłatnego świadczenia. W konsekwencji przysługują od tego przychodu koszty uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 9 pkt 4 ustawy PIT.

75. Jakie zasady należy stosować przy naliczaniu kosztów uzyskania przychodów przez podmiot zatrudniający będący pracodawcą?

W przypadku, gdy podmiotem zatrudniającym jest pracodawca (zakład pracy w rozumieniu art. 31 ustawy PIT), wpłaty podstawowe i dodatkowe dokonywane przez ten podmiot na rachunek PPK, finansowane z jego środków, stanowią dla pracownika przychód ze stosunku pracy, o

którym mowa w art. 12 ust. 1 ustawy PIT, w związku z otrzymaniem nieodpłatnego świadczenia. Do przychodów ze stosunku pracy stosuje się koszty uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 2 ustawy PIT.

76. W którym miesiącu wpłaty do PPK powinny być zaliczone do kosztów uzyskania przychodów podmiotu zatrudniającego – w miesiącu, za który należne jest wynagrodzenie stanowiące podstawę ich naliczenia, czy w miesiącu wypłaty tego wynagrodzenia?

Przykład: Wynagrodzenie za listopad jest wypłacane 10 grudnia. W grudniu pracodawca oblicza od listopadowego wynagrodzenia wpłaty do PPK i wpłaca je w terminie 15 stycznia.

Stosownie do art. 22 ust. 6bc w związku z ust. 1ba ustawy PIT (odpowiednio art. 15 ust. 4ga w związku z ust. 1da ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych) wpłaty dokonywane do PPK w części finansowanej przez podmiot zatrudniający stanowią koszty uzyskania przychodów w miesiącu, za który są należne - pod warunkiem, że zostaną odprowadzone w terminie określonym w ustawie o PPK, czyli do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały obliczone. Przez miesiąc, za który wpłaty do PPK są należne, należy rozumieć miesiąc, za który należne jest wynagrodzenie pracownika stanowiące podstawę do obliczenia wysokości wpłaty do PPK finansowanej przez podmiot zatrudniający.

Odnosząc się zatem do przedstawionego w pytaniu przykładu, wpłata do PPK w części finansowanej przez podmiot zatrudniający jest należna za listopad, pomimo że została obliczona w grudniu i powinna być wpłacona do 15 stycznia następnego roku. Tak więc wpłata ta stanowi koszt podmiotu zatrudniającego w listopadzie, o ile zostanie zapłacona do 15 stycznia następnego roku.

77. Czy wpłaty do PPK dokonane po upływie ustawowego terminu, w którym powinny zostać dokonane, albo przed tym terminem stanowią koszt uzyskania przychodów pracodawcy w miesiącu, w którym faktycznie zostały przekazane do instytucji finansowej (nawet, jeśli zostały przekazane po terminie/przed terminem)?

Stosownie do art. 23 ust. 1 pkt 55aa ustawy PIT (analogicznie art. 16 ust. 1 pkt 57aa ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych) w przypadku niedokonania wpłat do PPK w części finansowanej przez podmiot zatrudniający w terminie określonym w art. 28 ust. 4 w zw. z ust. 3 ustawy o PPK, niedokonane wpłaty do PPK w części finansowanej przez podmiot zatrudniający nie stanowią kosztów uzyskania przychodów dla podmiotu zatrudniającego ustalanych zgodnie z zasadami określonymi w art. 22 ust. 6bc ustawy PIT (odpowiednio art. 15 ust. 4ga ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych). W takim przypadku wpłaty do PPK, zgodnie z art. 22 ust. 1ba ustawy PIT (art. 15 ust. 1da ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych), stanowią koszty uzyskania przychodów podmiotu zatrudniającego w miesiącu, w którym zostanie dokonana wpłata środków na PPK do instytucji finansowej.

Natomiast wpłaty dokonane przed terminem określonym w art. 28 ustawy o PPK należy traktować jako wpłacone w terminie i w konsekwencji podmiot zatrudniający ustala koszty uzyskania przychodów na zasadach określonych w art. 22 ust. 6bc w zw. z ust. 1ba ustawy PIT (art. 15 ust. 4ga w zw. z ust. 1da ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych), w części kwoty należnej za dany miesiąc.

78. Czy do przychodów uczestnika PPK, z tytułu wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający, mogą mieć zastosowanie 50% koszty uzyskania przychodów?

Przykład: Zleceniodawcę i zleceniobiorcę łączyła w marcu umowa zlecenia, a do wynagrodzenia za wykonanie tej umowy miały zastosowanie 50% koszty uzyskania przychodu. Czy w związku z wpłatą do PPK, naliczoną od tego wynagrodzenia, po stronie zleceniobiorcy powstał przychód z tytułu tej wpłaty, do którego powinny zostać zastosowane 50% koszty uzyskania przychodu?

Nie. Do przychodów z tytułu wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający nie mają zastosowania 50% koszty uzyskania przychodów.

Stosowanie kosztów uzyskania przychodów jest konsekwencją kwalifikacji uzyskanego przychodu do właściwego źródła w rozumieniu przepisów ustawy PIT. W przypadku, gdy przedmiotem umowy zlecenia jest np. wykonanie utworu w rozumieniu prawa autorskiego, przychód z tego tytułu kwalifikowany jest do przychodów z praw autorskich, o których mowa w art. 18 ustawy PIT.

Do przychodów uzyskiwanych przez twórców z tytułu korzystania z praw autorskich i artystów wykonawców z praw pokrewnych (lub rozporządzania tymi prawami) mają zastosowanie 50% koszty uzyskania przychodów, o których mowa w art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy PIT. Koszty te oblicza się od przychodu pomniejszonego o potrącone przez płatnika w danym miesiącu składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy PIT, których podstawę wymiaru stanowi ten przychód. Ponadto koszty te stosuje się z uwzględnieniem art. 22 ust. 9a i 9b ustawy PIT.

Pomimo, że w związku z łączącą strony w marcu umową zlecenia, do wynagrodzenia zleceniobiorcy za wykonanie tej umowy miały zastosowanie 50% koszty uzyskania przychodu, to do przychodów z tytułu wpłaty do PPK finansowanej przez podmiot zatrudniający, obliczonej od tego wynagrodzenia, nie mają zastosowania 50% koszty uzyskania przychodów. Przychód z tego tytułu nie jest bowiem objęty ochroną prawa autorskiego, a tylko w takim przypadku mogłyby mieć zastosowanie 50% koszty uzyskania przychodów. Przychód z tytułu wpłaty do PPK sfinansowanej przez podmiot zatrudniający jest wynikiem realizacji obowiązku wynikającego z przepisów ustawy o PPK. Stosownie do art. 28 ust. 4 ustawy o PPK wpłaty te powinny zostać dokonane do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały obliczone i stanowią przychód miesiąca, w którym dokonano ich wpłaty. Przychód z tytułu wpłaty do PPK finansowanej przez podmiot zatrudniający, w związku z umową zleceniem za marzec, gdy wypłata wynagrodzenia z takiej umowy nastąpiła w marcu, a wpłata do PPK została dokonana w kwietniu, stanowi przychód podatnika z tej umowy w kwietniu. Do tych przychodów mają zastosowanie 20% koszty uzyskania przychodów.

79. Czy w przypadku utworzenia PPE dopuszczalne jest - na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o PPK - niefinansowanie przez podmiot zatrudniający wpłat do PPK za osoby zatrudnione, które przystąpiły do PPE, później niż od miesiąca następującego po miesiącu, w którym PPE został zarejestrowany przez organ nadzoru? (dodane 10 listopada 2022 r.)

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o PPK, podmiot zatrudniający, który zawarł umowę o zarządzanie PPK oraz umowy o prowadzenie PPK, a następnie utworzył PPE i odprowadza składki podstawowe do PPE w wysokości co najmniej 3,5% wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 15 ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych, może, w porozumieniu z zakładową organizacją związkową działającą w podmiocie zatrudniającym, nie finansować, od miesiąca następującego po miesiącu, w którym PPE został zarejestrowany przez organ nadzoru, wpłat podstawowych i wpłat dodatkowych do PPK za osoby zatrudnione, które przystąpiły do PPE, zgodnie z przepisami ustawy o pracowniczych programach emerytalnych.

Jest to uprawnienie podmiotu zatrudniającego, z którego może on skorzystać po spełnieniu przesłanek z art. 13 ust. 2 ustawy o PPK. Uzasadniony jest zatem pogląd, że - po spełnieniu przesłanek określonych w tym przepisie - podmiot zatrudniający może nie finansować wpłat do PPK za osoby zatrudnione, które przystąpiły do PPE, niezależnie od tego, w którym momencie po zarejestrowaniu PPE przez organ nadzoru osoby te przystąpiły do PPE.

80. Czy do osoby zatrudnionej, która zrezygnowała z dokonywania wpłat do PPK, w związku z czym nie stała się uczestnikiem tego programu, ma zastosowanie art. 23 ust. 6 ustawy o PPK? (dodane 10 listopada 2022 r.)

Tak. Zgodnie z art. 16 ust. 1 zdanie drugie ustawy o pracowniczych planach kapitałowych, podmiot zatrudniający zawiera umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz osoby zatrudnionej - we wskazanym w tym przepisie terminie - chyba, że osoba zatrudniona zadeklaruje przed upływem tego terminu niedokonywanie wpłat do PPK, na podstawie deklaracji, złożonej w formie pisemnej podmiotowi zatrudniającemu, albo przestanie być w stosunku do tego podmiotu osobą zatrudnioną. Do deklaracji, o których mowa w zdaniu poprzednim, przepis art. 23 stosuje się odpowiednio. W przypadku osób zatrudnionych, w których imieniu i na ich rzecz nie zostały zawarte umowy o prowadzenie PPK, gdyż złożyły one podmiotowi zatrudniającemu deklarację o niedokonywaniu wpłat do PPK, odpowiednie zastosowanie ma zatem art. 23 ustawy o PPK, w tym art. 23 ust. 5 i 6 tej ustawy.

W świetle powyższego, z ust. 5 wynika obowiązek poinformowania przez podmiot zatrudniający, co 4 lata, w terminie do ostatniego dnia lutego danego roku, osoby zatrudnionej, która złożyła deklarację rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK o ponownym dokonywaniu wpłat za tę osobę zgodnie z ust. 6, zaś z ust. 6 wynika obowiązek podmiotu zatrudniającego, co 4 lata, od dnia 1 kwietnia, dokonywania wpłat za osobą zatrudnioną, o której mowa w ust. 2, chyba że osoba ta ponownie zrezygnuje z dokonywania wpłat do PPK, składając podmiotowi zatrudniającemu deklarację, o której mowa w ust. 2.

Oznacza to m.in., że złożona przez osobą zatrudnioną końca lutego 2023 r. deklaracja niedokonywania wpłat do PPK przestanie obowiązywać od marca 2023 r., w związku z czym

dokonywanie wpłat do PPK za osobę zatrudnioną wymaga uprzedniego zawarcia w imieniu tej osoby i na jej rzecz umowy o prowadzenie PPK, a następnie obliczania i pobierania wpłat do PPK od wypłacanego jej wynagrodzenia oraz dokonywania tych wpłat do PPK, chyba że osoba ta ponownie zadeklaruje niedokonywanie wpłat do PPK.

81. Czy art. 28a ustawy o PPK będzie mieć zastosowanie także do nienależnych wpłat do PPK dokonanych przed 21 listopada 2022 r.? (dodane 10 listopada 2022 r.)

W odniesieniu do nienależnych wpłat do PPK dokonanych przed dniem 21 listopada 2022 r., za które nie zostały przydzielone jednostki uczestnictwa albo które nie zostały przeliczone na jednostki rozrachunkowe, rekomendowanym działaniem jest, aby instytucja finansowa - po otrzymaniu informacji od podmiotu zatrudniającego o nienależnie dokonanej wpłacie do PPK - niezwłocznie zwrócić podmiotowi zatrudniającemu kwotę nominalną wpłaconą do PPK (zarówno w części finansowanej przez podmiot zatrudniający, jak też w części finansowanej przez pracownika), a ten powinien niezwłocznie zwrócić pracownikowi kwotę odpowiadającą wpłacie w części finansowanej przez pracownika, chyba że umowa o prowadzenie PPK przewiduje inny sposób postępowania z kwotami nienależnie przekazanymi do funduszu zdefiniowanej daty, za które nie zostały jeszcze przydzielone jednostki uczestnictwa albo które nie zostały przeliczone na jednostki rozrachunkowe.

Po wejściu w życie art. 28a ustawy o PPK, co nastąpi z dniem 21 listopada 2022 r., tryb postępowania w przypadku nienależnych wpłat do PPK, za które nie zostały jeszcze przydzielone jednostki uczestnictwa albo które nie zostały przeliczone na jednostki rozrachunkowe, określi art. 28a ust. 5-6 ustawy o PPK. Przepisy te będą miały zastosowanie do nienależnych wpłat do PPK dokonanych po wejściu w życie art. 28a.

Istotne różnice pomiędzy stanem prawnym istniejącym do 20 listopada 2022 r. a stanem prawnym obowiązującym od 21 listopada 2022 r. będą mieć miejsce w sytuacji, gdy danej osobie zostały przydzielone jednostki uczestnictwa lub jednostki rozrachunkowe.

W stanie prawnym obowiązującym do 20 listopada 2022 r., w odniesieniu do nienależnych wpłat do PPK dokonanych przed 21 listopada 2022 r., za które zostały przydzielone jednostki uczestnictwa albo które zostały przeliczone na jednostki rozrachunkowe, rekomendowanym działaniem jest poinformowanie przez instytucję finansową podmiotu zatrudniającego o przydzieleniu jednostek uczestnictwa albo o przeliczeniu wpłat na jednostki rozrachunkowe i oczekiwanie na dalsze instrukcje postępowania wyrażające zgodną wolę podmiotu zatrudniającego oraz uczestnika PPK.

W stanie prawnym obowiązującym do 20 listopada 2022 r. pracodawca lub instytucja finansowa nie może samodzielnie, z pominięciem pracownika (uczestnika PPK), wydawać albo realizować dyspozycji umorzenia jednostek uczestnictwa albo jednostek rozrachunkowych należących do innej osoby.

Po wejściu w życie art. 28a ustawy o PPK, tryb postępowania w takich sytuacjach określi art. 28a ust. 2-4 tej ustawy. Przepisy te będą miały zastosowanie do nienależnych wpłat do PPK dokonanych po wejściu w życie art. 28a.

IV. Wpłata powitalna i dopłata roczne

1. Czy zmarłemu uczestnikowi PPK należy się dopłata roczna lub wpłata powitalna, jeśli spełnił warunki do jej nabycia przed śmiercią?

Tak. Jeśli uczestnik PPK spełnił warunki do nabycia prawa do dopłaty rocznej lub wpłaty powitalnej, powinna ona zostać przekazana na rachunek PPK zmarłego uczestnika.

2. Czy dopłata roczna i wpłata powitalna należy się uczestnikowi, który zmarł po wyliczeniu raportu z tymi dopłatami (uczestnik jest w raporcie), ale przed ich przekazaniem?

Tak. Dopłata roczna i wpłata powitalna przysługują uczestnikowi w takiej sytuacji.

3. Czy jeżeli po rozpoczęciu wypłat środków zgromadzonych na rachunku uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60. roku życia na rachunek PPK wpłynie dopłata roczna, to instytucja finansowa jest uprawniona do jej odrzucenia?

Jeśli zostanie przez fundusz zidentyfikowana nienależna dopłata roczna, fundusz nie powinien ewidencjonować jej na rachunku PPK uczestnika. Fundusz powinien zwrócić nienależnie otrzymaną dopłatę roczną.

4. Czy dopłata roczna przysługuje osobie, która ukończyła 60. rok życia, posiadającej kilka rachunków PPK w przypadku, gdy osoba ta rozpoczęła wypłatę środków tylko z jednego rachunku PPK? **(zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)**

Art. 97 ust. 3 ustawy o PPK wyłącza możliwość przekazania dopłaty rocznej, a także wpłat do PPK, jeżeli uczestnik rozpoczął dokonywanie wypłaty po ukończeniu 60. roku życia niezależnie od tego, ile rachunków PPK jest prowadzonych dla tego uczestnika.

Uwaga! Z dniem 21 listopada 2022 r. wejdą w życie zmiany w art. 97 ustawy o PPK, wprowadzone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Po zmianach w tym przepisie, o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, o której mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 2 w zakresie art. 100, instytucja finansowa niezwłocznie informuje podmiot zatrudniający oraz PFR. PFR za pomocą systemu teleinformatycznego ewidencji PPK niezwłocznie poinformuje inne instytucje finansowe o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, dla którego instytucje te prowadzą rachunki PPK. Następnie te inne instytucje finansowe, niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania informacji od PFR, informują podmioty zatrudniające, z którymi zawarły umowy o zarządzanie PPK, o rozpoczęciu wypłat. Po otrzymaniu informacji, o której mowa powyżej, podmiot zatrudniający nie będzie obliczać, pobierać ani dokonywać wpłat do instytucji finansowej, a dopłaty roczne ani wpłaty powitalne nie będą przekazywane.

Po wejściu w życie wskazanych wyżej zmian w art. 97 ust. 3 ustawy o PPK również wyłączona będzie m.in. możliwość przekazania dopłaty rocznej, a także wpłat do PPK, jeżeli uczestnik rozpoczął dokonywanie wypłaty po ukończeniu 60. roku życia niezależnie od tego, ile rachunków PPK jest prowadzonych dla tego uczestnika.

5. Jak należy postąpić z dopłatą roczną, jeśli dla uczestnika PPK, który nabył do niej prawo nie jest już prowadzony rachunek PPK?

Art. 32-35 ustawy o PPK określają zasady przekazywania przez PFR dopłaty rocznej. Jeżeli zawarto więcej niż jedną umowę o prowadzenie PPK w imieniu i na rzecz uczestnika w tym samym dniu, dopłatę roczną ewidencjonuje się na tym rachunku PPK, na którym wartość środków jest największa. Takie ukształtowanie zasad przekazywania dopłaty rocznej powoduje, że nie jest ona zależna od faktu zatrudniania uczestnika PPK w danym podmiocie zatrudniającym oraz istnienia umowy o zarządzanie PPK, ale od istnienia umowy o prowadzenie PPK. Zatem, jeżeli w dniu, w którym środki z tytułu dopłaty rocznej zostały przekazane przez PFR instytucji finansowej, ustalonej przez PFR zgodnie z zasadami określonymi w ustawie, a umowa o prowadzenie PPK zawarta z tą instytucją finansową już nie obowiązuje, dopłata roczna nie jest ewidencjonowana na rachunku PPK. Brak jest podstaw prawnych do otwarcia przez instytucję finansową rachunku PPK dla byłego uczestnika PPK. Do otwarcia takiego rachunku PPK niezbędne jest istnienie umowy o prowadzenie PPK.

6. Jak należy postąpić z dopłatą roczną w przypadku, gdy uczestnik PPK zmarł przed jej przekazaniem?

W sytuacji, gdy uczestnik PPK zmarł, środki, jakie były zgromadzone na rachunku PPK, przysługują osobom uprawnionym, a ich wypłata następuje zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o PPK. Jest to sytuacja, w której po wygaśnięciu umowy o prowadzenie PPK, jednostki uczestnictwa lub jednostki rozrachunkowe zmarłego uczestnika PPK są nadal zapisywane na rachunku PPK.

Należy zwrócić uwagę, że okres od śmierci uczestnika do dnia uzyskania stwierdzenia nabycia spadku lub poświadczenia dziedziczenia może być długi. Środki te powinny być utrzymywane na rachunku PPK, bowiem ustawy sektorowe nie dają podstaw do umorzenia takich jednostek uczestnictwa instytucji finansowej po powzięciu informacji o śmierci uczestnika ani nie regulują, w jaki sposób ewentualne kwoty pozyskane z takiego umorzenia miałyby być przez instytucję finansową utrzymywane do czasu zgłoszenia się spadkobierców.

Zatem taka sytuacja - mimo że konsekwencją jej wystąpienia jest ustanie obowiązywania umowy o prowadzenie PPK - nie powinna prowadzić do zamknięcia rachunku PPK do czasu wypłaty kwot z umorzenia jednostek uczestnictwa lub jednostek rozrachunkowych na rzecz spadkobierców uczestnika. W takiej sytuacji, mimo że umowa wygaśa na skutek śmierci uczestnika na rachunku PPK mogłaby być zaewidencjonowana dopłata roczna, jeżeli uczestnik przed śmiercią spełnił warunki do jej otrzymania.

V. Instytucje finansowe

1. Czy podmiot zatrudniający jest zobligowany do przekazywania wszystkich wniosków osoby zatrudnionej lub uczestnika PPK do instytucji finansowej włącznie z tymi, które uczestnik powinien złożyć bezpośrednio do instytucji finansowej?

Nie, nie ma takiego obowiązku. Niemniej procedura przekazywania przez podmiot zatrudniający wniosków uczestników PPK złożonych bezpośrednio do niego, dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania PPK, może zostać uregulowana w umowie o zarządzanie PPK.

2. Czy art. 45 ustawy o PPK ma zastosowanie do PPK prowadzonego w ramach ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego?

Uczestnik PPK może bezpłatnie złożyć, w postaci elektronicznej pozwalającej na utrwalenie jego treści na trwałym nośniku, funduszowi inwestycyjnemu wniosek o dokonanie konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa.

Z uwagi na fakt, że przez fundusz inwestycyjny zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy o PPK rozumie się również ubezpieczeniowy fundusz kapitałowy, uprawniony jest wniosek o stosowaniu normy z art. 45 do zakładów ubezpieczeń, w zakresie w jakim przepis ten odnosi się do konwersji jednostek uczestnictwa.

Przedmiotową argumentację wzmacnia definicja pojęcia konwersji zawarta w art. 2 ust. 1 pkt 12 lit. a ustawy o PPK. Konwersja oznacza w szczególności jednoczesne odkupienie jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym (którym również jest UFK) i nabycie - za środki pieniężne uzyskane z odkupienia - jednostek w innym funduszu zarządzanym przez ten sam zakład ubezpieczeń.

Zamiana jest pojęciem zdefiniowanym w art. 2 ust. 1 pkt 45 ustawy o PPK i dotyczy wyłącznie funduszu inwestycyjnego, który posiada konstrukcję funduszu z wydzielonymi subfunduszami. Pojęcie zamiany, o którym mowa w tym przepisie odpowiada treści art. 162 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych. Zatem przepis art. 45 ustawy o PPK nie ma zastosowania do ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego w zakresie, jaki odnosi się do zamiany jednostek uczestnictwa.

3. Czy w przypadku funduszy emerytalnych na każdą zmianę statutu funduszu zdefiniowanej daty (FZD) musi wyrazić zgodę Komisja Nadzoru Finansowego (KNF)?

W przypadku funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych (TFI) większość zmian nie wymaga uzyskania zezwolenia KNF. W przypadku funduszy inwestycyjnych, zgodnie z art. 24 ust. 2c ustawy o funduszach inwestycyjnych, nie wymaga zezwolenia zmiana statutu funduszu inwestycyjnego w zakresie związanym z utworzeniem nowego subfunduszu będącego funduszem zdefiniowanej daty (konieczność tworzenia nowych subfunduszy zdefiniowanej daty pojawi się na dalszych etapach wdrażania

PPK w związku z przystępowaniem do programu osób zatrudnionych z nowych roczników). Do utworzenia subfunduszu zastosowano zatem tę samą technikę postępowania, jak w przypadku tworzenia funduszu inwestycyjnego będącego funduszem zdefiniowanej daty.

W pozostałym zakresie, w przypadkach, w których ustawa o funduszach inwestycyjnych wymaga uzyskania zezwolenia na określoną zmianę statutu, FZD będzie musiał uzyskać zezwolenie KNF na dokonanie takiej zmiany.

W tym zakresie nie nastąpiła zmiana stanu prawnego. W przypadku funduszy emerytalnych każda zmiana statutu funduszu emerytalnego wymaga uzyskania zezwolenia, z wyjątkiem sytuacji określonych w ustawie w art. 64a i art. 66a ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych.

Zatem zastosowane rozwiązanie jest symetryczne w stosunku do funduszy inwestycyjnych i funduszy emerytalnych. W szczególności nie wprowadza uprzywilejowania funduszy inwestycyjnych względem funduszy emerytalnych, które będą działały jako fundusze zdefiniowanej daty.

4. Czy fundusz zdefiniowanej daty może uzyskać ekspozycję poprzez transakcje na instrumentach pochodnych powyżej wartości aktywów funduszu?

Tak, fundusz zdefiniowanej daty może uzyskać ekspozycję na pochodne powyżej wartości aktywów funduszu.

Zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o PPK do FZD znajdują zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie zawierania przez specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne. Natomiast § 8 ust. 1 tego rozporządzenia wskazuje, iż maksymalne zaangażowanie funduszu stosującego zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego w instrumenty pochodne wyznacza się w każdym dniu roboczym, co najmniej raz dziennie z zastosowaniem metody określonej w art. 8 rozporządzenia 231/2013.

Jednocześnie ust. 2 tego przepisu stanowi, iż wartość maksymalnego zaangażowania, o którym mowa w ust. 1, nie może w żadnym momencie przekroczyć maksymalnego limitu ekspozycji AFI określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 48c ust. 3 ustawy (tj. rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie maksymalnego limitu ekspozycji AFI) pomniejszonego o inne pozycje wpływające zgodnie z ustawą na zwiększenie tej ekspozycji.

Stosownie do § 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie maksymalnego limitu ekspozycji AFI maksymalny limit ekspozycji AFI, wyliczony przy zastosowaniu metody zaangażowania wynosi 200% wartości aktywów netto funduszu - w przypadku specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego stosującego zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego.

Ponadto w odniesieniu do limitów inwestycyjnych wskazać można, iż na mocy § 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 20 lipca 2017 r. w sprawie zawierania przez

specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne przy stosowaniu limitów inwestycyjnych, o których mowa w art. 96-101, art. 104 oraz art. 113 ust. 4-6 ustawy o funduszach inwestycyjnych, fundusz stosujący zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego jest obowiązany uwzględniać kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne w ten sposób, że:

- 1) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych, skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania albo uprawnienia do sprzedaży papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji - od wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy odjąć kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne, dla których bazę stanowią papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego tego emitenta;
- 2) w przypadku zajęcia przez fundusz pozycji w instrumentach pochodnych skutkującej powstaniem po stronie funduszu zobowiązania albo uprawnienia do zakupu papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego albo do spełnienia świadczenia pieniężnego wynikającego z zajętej pozycji - do wartości papierów wartościowych lub instrumentów rynku pieniężnego danego emitenta znajdujących się w portfelu inwestycyjnym funduszu należy dodać kwotę zaangażowania w instrumenty pochodne, dla których bazę stanowią papiery wartościowe lub instrumenty rynku pieniężnego tego emitenta.

Dodatkowo w przypadkach, o których mowa w § 9 rozporządzenia, przez kwotę zaangażowania w instrument pochodny rozumie się kwotę zaangażowania ustaloną przy użyciu zasad określonych w przepisach art. 8 ust. 2 lit. a rozporządzenia 231/2013. Kwota zaangażowania w instrument pochodny, którego bazą jest kurs waluty, stosowany w celu ograniczenia ryzyka inwestycyjnego związanego ze zmianą kursu waluty, może podlegać redukcji o kwotę odzwierciedlającą stopień, w jakim ten instrument pochodny ogranicza to ryzyko. Jeżeli wartość otrzymana zgodnie z § 9 jest ujemna, uwzględnia się jej wartość bezwzględna (§ 11 ust. 1-3 ww. rozporządzenia).

5. Czy fundusz zdefiniowanej daty może poprzez transakcje na instrumentach pochodnych zabezpieczać ryzyko walutowe?

Tak, fundusz zdefiniowanej daty może poprzez transakcje na instrumentach pochodnych zabezpieczać ryzyko walutowe związane z lokatami tego funduszu.

Fundusz zdefiniowanej daty stosuje zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie oraz przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 37 ust. 18 ustawy o PPK, a także zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych dla funduszy inwestycyjnych otwartych, a także między innymi art. 116a ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Natomiast art. 116a ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych stanowi, iż specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty stosujący zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego może zawierać umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne, jeżeli między innymi taka umowa ma na celu zapewnienie sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu lub ograniczenie ryzyka inwestycyjnego związanego ze zmianą:

- 1) kursów, cen lub wartości papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego posiadanych przez fundusz albo papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego, które fundusz zamierza nabyć w przyszłości, w tym umowa pozwala na przeniesienie ryzyka kredytowego związanego z tymi instrumentami finansowymi,
- 2) kursów walut w związku z lokatami funduszu,
- 1) wysokości stóp procentowych w związku z lokatami w depozyty, dłużne papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego oraz aktywami utrzymywanymi na zaspokojenie bieżących zobowiązań funduszu.

6. Czy dopuszczalne jest utworzenie funduszu o zdefiniowanej dacie 2020?

Przy ocenie dopuszczalności utworzenia funduszu zdefiniowanej daty o zdefiniowanej dacie przypadającej w 2020 roku należy wziąć pod uwagę przepisy art. 38, 39, 40, 136 ustawy o PPK.

Z art. 38 ust. 1 ustawy o PPK wynika, że towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE lub pracownicze towarzystwo emerytalne zarządzające wybraną instytucją finansową lub zakład ubezpieczeń będący wybraną instytucją finansową są obowiązane zarządzać odpowiednio funduszami inwestycyjnymi albo funduszami emerytalnymi w liczbie odpowiadającej co najmniej liczbie ograniczeń poziomu ryzyka inwestycyjnego, o którym mowa w art. 40 ust. 1, stosującymi odmienne zasady polityki inwestycyjnej uwzględniające różny wiek uczestników PPK, zwanymi dalej „funduszami zdefiniowanej daty”.

Art. 38 ust. 5 ustawy o PPK stanowi, że towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń tworzy fundusz zdefiniowanej daty ze zdefiniowaną datą funduszu przypadającą co 5 lat dla kolejnych pięcioletnich przedziałów roczników

Art. 136 ust. 1 ustawy o PPK stanowi, że towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń tworzy fundusz zdefiniowanej daty ze zdefiniowaną datą funduszu przypadającą w roku 2025, który przeznaczony jest dla osób urodzonych w latach 1963–1967.

W myśl art. 39 oraz art. 2 pkt 7 ustawy o PPK przepisy te będą miały zastosowanie także do subfunduszy zdefiniowanej daty oraz ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych.

Z powyższych przepisów czytanych łącznie wynika, że TFI, powszechne towarzystwo emerytalne (PTE), pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń powinno utworzyć 8 funduszy zdefiniowanej daty, dla każdego kolejnych pięcioletnich przedziałów roczników, przy

czym funduszem z najwcześniejszą zdefiniowaną datą, dla osób urodzonych w latach 1963–1967, powinien być fundusz ze zdefiniowaną datą przypadającą w roku 2025.

Zatem TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń powinny utworzyć 8 funduszy zdefiniowanej daty ze zdefiniowanymi datami przypadającymi kolejno w 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050, 2055, 2060.

Utworzenie funduszy inwestycyjnych w zdefiniowanych datach przypadających w latach wskazanych powyżej jest konieczne do wykazania spełniania przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń wymogu, o którym mowa w art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o PPK, warunkującego możliwość umieszczenia tego podmiotu w ewidencji PPK.

Jednocześnie należy wskazać, że dopuszczalne jest utworzenie funduszu zdefiniowanej daty o zdefiniowanej dacie przypadającej w 2020 roku. Utworzenie takiego funduszu może być korzystne dla uczestników PPK, bowiem taki fundusz wcześniej niż pozostałe osiągnie swoją zdefiniowaną datę, a zatem wcześniej będzie zobowiązany do stosowania najbardziej ostrożnych zasad inwestycyjnych, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK.

Co do zasady fundusz ze zdefiniowaną datą przypadającą w 2020 roku mógłby zostać utworzony dla osób urodzonych przed 1963 rokiem.

Dodatkowo, część uczestników PPK urodzonych w roku 1963 lub później może być zainteresowana uczestnictwem w funduszu, którego polityka inwestycyjna będzie bardziej ostrożna niż ta, którą zobowiązany jest stosować fundusz właściwy dla wieku tych uczestników.

Z takiej możliwości uczestnicy urodzeni w roku 1963 lub później będą mogli skorzystać poprzez złożenie zlecenia konwersji lub zamiany jednostek uczestnictwa funduszu/subfunduszu właściwego dla wieku uczestnika na jednostki uczestnictwa funduszu/subfunduszu zdefiniowanej daty przypadającej w roku 2020.

Jednakże utworzenie funduszu ze zdefiniowaną datą przypadającą w 2020 roku ma charakter fakultatywny. Taki fundusz nie może być wskazany, przy ubieganiu się przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń o umieszczenie w ewidencji PPK, jako fundusz zdefiniowanej daty, którego utworzenie pozwoli na spełnienie przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne czy zakład ubezpieczeń warunków, określonych w art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o PPK.

7. Czy zapis określony w art. 100 ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych może być w przypadku UFK wprowadzony w regulaminie UFK, który jest dokumentem najbliższym statutowi funduszu? Czy będzie skutkowało to możliwością niestosowania ograniczenia z art. 100 ust. 1 tej ustawy? Czy poprzez analogię to samo dotyczy reszty artykułów z ustawy o funduszach inwestycyjnych umożliwiając niestosowanie niektórych limitów inwestycyjnych poprzez odpowiednie zapisy w statutach funduszu?

Zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o PPK, fundusz zdefiniowanej daty stosuje zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o PPK oraz przepisach wykonawczych wydanych na

podstawie tej ustawy, a także zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych dla funduszy inwestycyjnych otwartych, przepisy art. 113 ust. 4, art. 116a i art. 116b tej ustawy oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 116d tej ustawy w zakresie, w jakim dotyczą specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych stosujących zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego, jeżeli co innego nie wynika z ustawy o PPK.

Uregulowanie w ustawie o PPK zasad dokonywania lokat przez fundusze zdefiniowanej daty miało na celu wprowadzenie jednolitych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej przez wszystkie fundusze zdefiniowanej daty bez względu na sektor oraz formę prawną, w jakiej te fundusze działają. W związku z tym, że Ubezpieczeniowe Fundusze Kapitałowe nie posiadają osobowości prawnej, polityka inwestycyjna UFK jest uregulowana w regulaminie, o którym mowa w art. 23 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Zatem ilekroć przepisy ustawy o funduszach inwestycyjnych wprowadzają zasadę, że możliwe jest stosowanie przez fundusz mniej restrykcyjnych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej pod warunkiem określenia takiej możliwości w statucie funduszu oraz wskazania w statucie wymaganych przez ustawę elementów koniecznych do skorzystania z takich mniej restrykcyjnych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej, w przypadku UFK należy rozumieć przez to, że UFK będą mogły stosować takie mniej restrykcyjne zasady inwestycyjne, jeśli taka możliwość zostanie przewidziana w regulaminie, o którym mowa w art. 23 ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz regulamin ten będzie określał wszystkie wymagane przez ustawę elementy konieczne do skorzystania z takich mniej restrykcyjnych zasad prowadzenia polityki inwestycyjnej.

Jednocześnie należy zauważyć, że zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o PPK, do funduszy zdefiniowanej daty oraz zarządzających nimi TFI, PTE, pracowniczych towarzystw emerytalnych lub zakładów ubezpieczeń w zakresie nie uregulowanym w ustawie o PPK stosuje się przepisy odpowiednio ustawy o funduszach inwestycyjnych, ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Zgodnie z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej zmiana w/w regulaminu nie wymaga uzyskania zezwolenia KNF.

Zasady powyższe mają zastosowanie do art. 100 ust. 3 oraz pozostałych przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych umożliwiającą niestosowanie niektórych limitów inwestycyjnych poprzez odpowiednie zapisy w statutach funduszu.

8. Czy jest możliwy zbiorczy rachunek do wpłat dla wszystkich subfunduszy w przypadku SFIO zdefiniowanej daty?

Tak, pieniądze z nabyć trafiłyby na zbiorczy rachunek należący do funduszu inwestycyjnego, który następnie rozdzielałby te środki na subfundusze.

9. Czy w funduszach zdefiniowanej daty przychody uzyskane z dywidend (wypłacanych przez spółki wchodzące w skład danego funduszu) są reinwestowane, czy wypłacane bezpośrednio dla uczestnika PPK?

Przepisy ustawy o PPK nie odnoszą się do przedmiotowej kwestii, a zatem aspekt ten powinien podlegać analizie w obrębie przepisów odpowiednich ustaw sektorowych, zgodnie z którymi działają fundusze zdefiniowanej daty, jednakże przez pryzmat założeń i celów ustawy o PPK, a w szczególności z uwzględnieniem postanowień rozdziału 15 tej ustawy.

W odniesieniu do funduszy inwestycyjnych należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 12 ustawy o funduszach inwestycyjnych statut funduszu inwestycyjnego może przewidywać wypłacanie dochodów bez odkupywania jednostek uczestnictwa i określać zasady wypłacania dochodów funduszu inwestycyjnego uczestnikom funduszu. Zgodnie z art. 21 ustawy o funduszach inwestycyjnych dochodami funduszu inwestycyjnego są przychody z lokat netto funduszu inwestycyjnego lub zrealizowany zysk (strata) ze zbycia lokat. Natomiast § 18 rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych precyzuje, iż przychody z lokat obejmują w szczególności:

- 1) dywidendy i inne udziały w zyskach;
- 2) przychody odsetkowe;
- 3) przychody związane z posiadaniem nieruchomości;
- 4) dodatnie saldo różnic kursowych powstałe w związku z wyceną środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań w walutach obcych.

Stosowanie art. 18 ust. 1 pkt 12 ustawy o funduszach inwestycyjnych nie zostało wyłączone względem specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego (lub subfunduszu) będącego funduszem zdefiniowanej daty, o którym mowa w art. 38 ustawy o PPK. Fakt ten uprawniałby do wniosku, iż dywidendy można byłoby zakwalifikować jako dochody funduszu, które mogłyby podlegać wypłacie uczestnikom danego funduszu, oczywiście jeżeli statut danego funduszu przewidywałby taką wypłatę.

Jak wskazano powyżej, wypłata dochodu jest materią statutową. Wobec czego ewentualne zasady wypłaty dochodu powinny być precyzyjnie i szczegółowo określone w statucie funduszu inwestycyjnego. Kwestia ta nie powinna zależeć od dyskrecjonalnej decyzji TFI zarządzającego danym funduszem.

Powyższy aspekt należy jednak ocenić także pod kątem możliwości wypłaty dochodu w świetle ustawy o PPK. Rozdział 15 tej ustawy regulujący kwestie dotyczące rozporządzania środkami zgromadzonymi w PPK, wypłat, wypłat transferowych i zwrotów środków dokonywany na wniosek uczestnika PPK nie przewiduje instytucji wypłaty dochodu z funduszu zdefiniowanej daty. Jednocześnie art. 94 ustawy o PPK kategorycznie wskazuje, iż uczestnik PPK może rozporządzać środkami zgromadzonymi na jego rachunku PPK jedynie na zasadach określonych w przepisach rozdziału 15 ustawy o PPK.

Art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy o PPK zawiera definicję gromadzenia środków, zgodnie z którą gromadzenie środków obejmuje również zyski z inwestowania środków zgromadzonych w PPK. Co prawda pojęcie „zysków z inwestowania środków zgromadzonych w PPK” nie zostało

zdefiniowane, jednakże należy założyć, iż dywidendy będące pożytkami finansowymi z akcji lub udziałów znajdujących się w aktywach funduszu inwestycyjnego mieszczą się w tym pojęciu.

Tym samym, w świetle przepisów rozdziału 15 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 8 ustawy o PPK należy przyjąć, iż pierwszeństwo w tym przypadku znajdą przepisy ustawy o PPK wyłączające możliwość wypłaty dochodu przez SFIO będący funduszem zdefiniowanej daty.

Abstrahując od powyższych rozważań wskazać należy, iż dywidendy jako przychody z lokat funduszu wchodzą do aktywów funduszu (stosownie do definicji zawartej w art. 3 ust. 1 pkt 12 ustawy o rachunkowości) i mogą być reinwestowane przez fundusz stosownie do polityki inwestycyjnej obranej przez dany fundusz inwestycyjny.

W kontekście funduszy emerytalnych podnieść należy, iż ustawa o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych nie przewiduje instytucji wypłaty przychodu/dochodu analogicznej do uregulowanej w ustawie o funduszach inwestycyjnych, a art. 6 ust. 1 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych jednoznacznie określa, iż składki wpłacone do funduszu, nabyte za nie lub w związku z nimi prawa i pożytki z tych praw stanowią jego aktywa. Wobec tego dywidendy, będące pożytkami z lokat jak wskazano powyżej, stanowią aktywa funduszu emerytalnego, w tym także funduszu emerytalnego będącego funduszem zdefiniowanej daty w rozumieniu ustawy o PPK i nie mogą podlegać wypłacie uczestnikowi PPK.

W odniesieniu do zakładów ubezpieczeń, ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej w zakresie odnoszącym się do ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych nie reguluje tej kwestii. W odniesieniu do UFK będących funduszami zdefiniowanej daty, podobnie jak w przypadku SFIO będących funduszami zdefiniowanej daty należy przyjąć, że pierwszeństwo w tym przypadku znajdą przepisy ustawy o PPK wyłączające możliwość wypłaty dochodu przez zakład ubezpieczeń z aktywów UFK będącego funduszem zdefiniowanej daty, zgodnie z którymi, dokonywanie wypłat z PPK następuje wyłącznie w formach przewidzianych w ustawie (wypłata, wypłata z obowiązkiem zwrotu itp.).

Ogranicza to możliwość wypłaty dywidend bezpośrednio na rzecz uczestników PPK. Jest jednak zgodne z celem ustawy, określonym w art. 3 ust. 1 ustawy o PPK, którym jest systematyczne gromadzenie oszczędności przez uczestnika PPK z przeznaczeniem na wypłatę po osiągnięciu przez niego 60. roku życia oraz na inne cele określone w ustawie.

10. Czy w każdym momencie w funduszu zdefiniowanej daty suma części udziałowej i dłużnej musi się sumować do 100%?

Nie, podział aktywów funduszu zdefiniowanej daty na część udziałową i część dłużną nie ma charakteru dychotomicznego.

Podział na część dłużną i udziałową ma na celu ukształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka FZD zmiennego w czasie w zależności od okresu, jaki danemu FZD pozostał do osiągnięcia swojej zdefiniowanej daty. Wobec brzmienia art. 37 ustawy o PPK w oparciu jedynie o definicje części dłużnej i części udziałowej zaproponowane w art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o PPK nie można konstruować zamkniętego katalogu lokat FZD.

Część udziałowa i część dłużna zostały zdefiniowane w taki sposób, iż nie obejmują łącznie wszystkich możliwych na podstawie art. 37 ust. 2 – 4, 6 – 8, 15 ustawy o PPK kategorii lokat FZD. W związku z tym, iż ustawa o PPK nie zabrania lokowania aktywów FZD w kategorii lokat inne niż przypisane do części udziałowej albo części dłużnej, zatem FZD może takie kategorie lokat nabywać bez przypisywania ich do odpowiedniej zdefiniowanej części.

Ponadto z literalnej wykładni art. 40 ust. 1 ustawy o PPK wynika, iż wartość aktywów FZD niepodlegających klasyfikacji ani jako składniki części udziałowej, ani części dłużnej, w zależności od fazy życia danego FZD, może kształtować się maksymalnie w granicy od 15% do 30% wartości aktywów FZD.

11. Czy fundusz zdefiniowanej daty może dokonywać lokat w instrumenty niewyszczególnione ani w części dłużnej, ani w części udziałowej, w szczególności instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym są kursy walut?

Tak, fundusz zdefiniowanej daty może dokonywać lokat w kategorii lokat nieprzypisane ani do części dłużnej, ani części udziałowej, stosownie do definicji zawartych w art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o PPK.

Jeśli chodzi o możliwość lokowania aktywów FZD w instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym są kursy walut, zauważyć należy, iż na mocy art. 37 ust. 2 ustawy o PPK do FZD znajduje zastosowanie art. 116a ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, dopuszczający na zasadach wskazanych w tym przepisie zawieranie umów mających za przedmiot instrumenty pochodne, dla których między innymi bazę stanowią kursy walut.

12. Czy jest możliwość różnicowania opłaty za zarządzanie w indywidualnej umowie z podmiotem zatrudniającym?

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o PPK przy wyborze instytucji finansowej należy wziąć pod uwagę w szczególności warunki zarządzania środkami gromadzonymi w PPK. Chodzi głównie o efektywność tych instytucji w inwestowaniu powierzonego kapitału oraz doświadczenie w zarządzaniu funduszami inwestycyjnymi lub funduszami emerytalnymi. Wyboru dokonuje się, mając także na uwadze najlepiej rozumiany interes osób zatrudnionych. Możliwe, że kryterium będzie także czynnik kosztowy, a ustawa nakłada maksymalny limit opłaty. Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy o PPK, „istotne postanowienia umów o zarządzanie PPK” są umieszczane w Ewidencji PPK. Oznacza to, że w Ewidencji PPK powinny znaleźć się te elementy, które są następnie elementem oferty (art. 61 k.c.).

Zgodnie z art. 49 ust. 12 ustawy o PPK, TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń stosuje jednolitą metodę obliczania i pobierania wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1 i 3 tego przepisu, w tym stawkę tego wynagrodzenia, wobec wszystkich uczestników PPK funduszu zdefiniowanej daty. Z przepisu tego wynika, że podmiot zarządzający funduszem zdefiniowanej daty nie może od niektórych uczestników pobierać niższego wynagrodzenia za zarządzanie funduszem. Nie może zatem wyodrębniać kategorii jednostek uczestnictwa, które

charakteryzowałyby się niższą stawką z tytułu wynagrodzenia za zarządzanie funduszem i przydzielać takich jednostek uczestnikom będącym pracownikami określonego podmiotu zatrudniającego.

Na marginesie należy zauważyć, że wprowadzenie kategorii jednostek uczestnictwa obciążonych różnymi stawkami za wynagrodzenia za zarządzanie funduszem skutkowałoby funkcjonowaniem w funduszu różnych WAN oraz WANCI. W odniesieniu do funduszy emerytalnych, czy UFK w ogóle przepisy nie przewidują możliwości wyodrębniania różnych kategorii jednostek uczestnictwa.

13. Czy możliwa jest wycena jednostek funduszu inwestycyjnego lub ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego w dwóch różnych cenach dla tego samego funduszu?

Nie, przepisy ustawy o PPK uniemożliwiają tworzenie funduszy zdefiniowanej daty z kategoriami jednostek uczestnictwa różniącymi się od siebie związanych z nimi sposobem lub wysokością pobieranych opłat obciążających aktywa funduszu.

W odniesieniu do wyceny aktywów funduszy inwestycyjnych i ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych oraz do ceny jednostek uczestnictwa takich funduszy należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z art. 49 ust. 12 ustawy o PPK, towarzystwo funduszy inwestycyjnych, powszechne towarzystwo emerytalne, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń stosuje jednolitą metodę obliczania i pobierania wynagrodzenia za zarządzanie funduszem zdefiniowanej daty oraz wynagrodzenia za osiągnięty wynik, w tym stawkę tego wynagrodzenia, wobec wszystkich uczestników PPK funduszu zdefiniowanej daty.

14. W jaki sposób instytucja finansowa ma realizować obowiązek udostępnienia informacji o zawarciu umowy o prowadzenie w postaci elektronicznej, jeśli osoba zatrudniona nie poda adresu e-mail? Czy przekazanie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o PPK w postaci papierowej będzie stanowiło realizację obowiązku ustawowego?

Niezwłocznie po zawarciu umowy o prowadzenie PPK wybrana instytucja finansowa udostępnia uczestnikowi PPK, w postaci elektronicznej pozwalającej na utrwalenie jej treści na trwałym nośniku lub za pomocą systemu teleinformatycznego, a na wniosek osoby zatrudnionej – w postaci papierowej, informację o zawarciu umowy o prowadzenie PPK. Tak wynika z art. 22 ust. 1 ustawy o PPK.

Przekazanie informacji w postaci elektronicznej obejmuje także wysłanie jej do uczestnika pocztą tradycyjną np. na nośniku USB czy płycie CD. Zatem obowiązek nie zostanie spełniony, jeśli informacja zostanie wysłana w postaci papierowej, chyba że uczestnik złoży wniosek o udostępnienie mu tej informacji w postaci papierowej.

Jak wynika bowiem z informacji zamieszczonych na stronie Ministerstwa Cyfryzacji, informacja w postaci elektronicznej może być zapisana na różnych nośnikach, zarówno elektromagnetycznych, jak i plastikowych. O zapisie w postaci elektronicznej mówimy wtedy, gdy do zapisu i odczytu informacji używamy środków technicznych zapisujących informację

binarnie, a interpretacji i wyświetlenia (wydrukowania) w formie czytelnej dla człowieka dokonuje się za pomocą odpowiedniego oprogramowania interpretującego zapisy.

Przesłanie informacji w formie e-maila spełnia wymóg trwałego nośnika, jeśli informacja zostanie załączona do tego e-maila w formacie PDF lub skanie.

Dopuszczalne jest również udostępnienie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 1 ustawy o PPK umożliwiając osobie zatrudnionej logowanie na „platformie klienckiej”, na której uczestnik loguje się na indywidualne konto uczestnika. Jednakże udostępnienie informacji w taki sposób powinno zapewniać możliwość pobierania i utrwalenia jej treści przez uczestnika na trwałym nośniku.

Ponadto na platformie powinna być umieszczona informacja dla uczestników o możliwości pobierania i zapisania informacji na trwałym nośniku przez uczestnika. W sytuacji, w której logowanie na „platformę kliencką” wymaga wykorzystania adresu e-mail dopuszczalne jest przekazanie takiego adresu instytucji finansowej przez podmiot zatrudniający, jednakże konieczne jest, aby adres ten był wykorzystany wyłącznie do pierwszego logowania, a każde kolejne logowanie na „platformę kliencką” było możliwe z jego pominięciem. Dopuszczalne jest również przekazanie dostępu do „platformy klienckiej” w drodze pisma skierowanego do uczestnika.

15. Czy podmiot zatrudniający może udzielić pełnomocnictwa podmiotowi zarządzającemu instytucją finansową do wykonywania wynikających z ustawy o PPK wszystkich jego obowiązków w stosunku do osób zatrudnionych lub uczestników PPK oraz otrzymywania oświadczeń dotyczących PPK osób zatrudnionych lub uczestników PPK?

Nie. Podmiot zarządzający instytucją finansową może wykonywać wyłącznie czynności mieszczące się w katalogu dopuszczalnych czynności podmiotu zarządzającego instytucją finansową wynikających z ustawy, na podstawie której wykonuje on działalność, tj. z ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, z ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych lub ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

W związku z powyższym podmiot zarządzający instytucją finansową nie może wykonywać czynności, które zgodnie z ustawą o PPK należą do obowiązków podmiotu zatrudniającego.

16. Ile zarządzający w PPK mogą zainwestować w spółki niepubliczne?

Przepisy prawa nie wyłączają dopuszczalności inwestycji w spółki niepubliczne, niemniej jednak każdorazowo inwestycja taka musi być dokonywana ze szczególnym uwzględnieniem płynności funduszu.

Z brzmienia art. 37 ust. 2 ustawy o PPK w związku z art. 93 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi wynika, iż FZD może lokować swoje aktywa także w papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego

wyemitowane przez spółki niepubliczne na zasadach określonych w ustawie o funduszach inwestycyjnych.

W przypadku instrumentów rynku pieniężnego, o których mowa w art. 93 ust. 1 pkt 4 tej ustawy, przepisy nie wprowadzają limitu odnoszącego się do wartości aktywów funduszu dotyczącego możliwego łącznego maksymalnego zaangażowania aktywów funduszu w tego rodzaju instrumenty. W odniesieniu do takich instrumentów ustawa o funduszach inwestycyjnych wprowadza limity określone w art. 104.

Zgodnie z art. 37 ust. 9 zdanie pierwsze ustawy o PPK łączna wartość lokat, o których mowa w ust. 6 oraz w art. 93 ust. 1 pkt 5 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi nie może przekroczyć 10% wartości aktywów funduszu zdefiniowanej daty.

Ponadto należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego, o których mowa w art. 93 ust. 1 pkt 4 i 5 tej ustawy, będące przedmiotem lokat funduszu powinny być zbywalne bez ograniczeń, a ich płynność powinna pozwalać na wypełnienie przez fundusz wymogu zbycia i odkupienia jednostek uczestnictwa.

Dlatego też wszelkie ewentualne inwestycje w spółki niepubliczne powinny być dokonywane z uwzględnieniem zagadnienia płynności portfela inwestycyjnego funduszu.

17. O jakich konkretnie podatkach mówi art. 50 ust. 1 pkt 7 ustawy o PPK?

Art. 50 ust. 1 ustawy o PPK wskazuje kategorie kosztów, które mogą być pokrywane przez instytucję finansową z aktywów funduszu zdefiniowanej daty. Jedną z kategorii takich kosztów zgodnie z pkt 7 tego przepisu są podatki i opłaty, wymagane w związku z działalnością funduszu zdefiniowanej daty, w tym opłaty za zezwolenia, jeżeli obowiązek ich poniesienia wynika z przepisów prawa. Przepis ten dotyczy podatków, które są związane z transakcjami realizowanymi przez fundusz, takich jak np. podatek od czynności cywilnoprawnych, VAT, jak też podatki, które nie są związane z transakcjami realizowanymi przez fundusz, jeżeli obowiązek ich poniesienia przez fundusz wynika z przepisów prawa.

18. Co stanie się z pieniędzmi, gdy firma prowadząca PPK, np. TFI lub zakład ubezpieczeń zbankrutuje?

Przepisy ustawy o PPK nie odnoszą się do „bankructwa” podmiotu prowadzącego rachunek PPK. Wpłaty dokonywane do PPK są gromadzone w funduszach zdefiniowanej daty. Funduszami zdefiniowanej daty zarządzają podmioty zarządzające m.in. towarzystwa funduszy inwestycyjnych i zakłady ubezpieczeń wpisane do Ewidencji PPK. W celu ochrony interesów osób oszczędzających w PPK, przepisy ustawy o PPK wprowadzają bardziej restrykcyjne wymogi kapitałowe w stosunku do podmiotów zarządzających wpisanymi do Ewidencji PPK.

W szczególności podmioty te powinny przez cały czas spełniać wymagania dotyczące posiadania przez TFI kapitału własnego, a w przypadku zakładów ubezpieczeń – dopuszczonych środków własnych, w wysokości co najmniej 25 mln zł. W przypadku, gdy wysokość kapitału własnego TFI,

a w przypadku zakładu ubezpieczeń – dopuszczonych środków własnych, spadnie poniżej 25 mln zł i nieprawidłowość ta nie zostanie usunięta przez TFI lub zakład ubezpieczeń w wyznaczonym przez Komisję Nadzoru Finansowego terminie, KNF na podstawie art. 63 ust. 4 ustawy o PPK, wydaje decyzję o usunięciu takiego podmiotu z Ewidencji PPK. W przypadku cofnięcia przez KNF zezwolenia na wykonywanie przez TFI lub zakład ubezpieczeń działalności lub ogłoszenia upadłości TFI lub zakładu ubezpieczeń wpis do ewidencji PPK wygasa z mocy prawa.

We wskazanych wyżej sytuacjach zarządzanie funduszem inwestycyjnym przejmie wyznaczona instytucja finansowa, a zarządzanie ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym przejmie wskazany przez KNF zakład ubezpieczeń, który w ciągu ostatnich 12 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania w przedmiocie przejęcia zarządzania, osiągnął najwyższą stopę zwrotu z zarządzanych aktywów UFK będących funduszami zdefiniowanej daty. Takie rozwiązanie ustawowe powoduje, że funduszami zdefiniowanej daty będą zarządzać wyłącznie podmioty zarządzające spełniające wymogi kapitałowe.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że zarządzane przez TFI fundusze inwestycyjne zdefiniowanej daty, które będą prowadziły rachunki uczestników PPK posiadają odrębną od samego TFI osobowość prawną. Zatem upadłość TFI nie ma wpływu na sytuację majątkową uczestników funduszu inwestycyjnego zdefiniowanej daty, którym to TFI zarządzało. W przypadku tworzenia przez zakłady ubezpieczeń Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych będących funduszami zdefiniowanej daty, takie UFK nie posiadają osobowości prawnej. Zatem, aktywa UFK wchodzi w skład aktywów zakładu ubezpieczeń.

W celu ochrony interesów osób oszczędzających w UFK będących funduszami zdefiniowanej daty, ustawa o PPK przewiduje, iż w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń w odniesieniu do środków UFK będącego funduszem zdefiniowanej daty nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, a następuje przejęcie zarządzania środkami zgromadzonymi w UFK przez wskazany przez KNF zakład ubezpieczeń, który w ciągu ostatnich 12 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania w przedmiocie przejęcia zarządzania, osiągnął najwyższą stopę zwrotu z zarządzanych aktywów UFK będących funduszami zdefiniowanej daty.

19. Czy w sytuacji zlecenia konwersji/zamiany do funduszu zdefiniowanej daty innego niż właściwy dla wieku uczestnika konieczne jest przeprowadzenie badania zgodnie z MiFID II?

Należy dostrzec występujące różnice w przepisach sektorowych dotyczących funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych i UFK dotyczące badania wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego klienta (uczestnika PPK) oraz odpowiedniości produktu, jakim jest PPK dla uczestnika. Niezasadne jest przeprowadzanie takiego badania w momencie zawarcia umowy o prowadzenie PPK, ponieważ to ustawa o PPK i wiek uczestnika decyduje o tym do jakiego funduszu jego środki będą kierowane.

W przypadku złożenia przez uczestnika PPK zlecenia konwersji lub zamiany wskazane byłoby ujednoclenie podejścia w zakresie badania wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego klienta (uczestnika PPK) względem wszystkich typów FZD.

Należy zwrócić uwagę, że w odniesieniu do funduszy emerytalnych brak jest analogicznych regulacji do obowiązujących podmioty działające na rynku finansowym w zakresie badania odpowiedności dla klienta instrumentu finansowego opartych na postanowieniach MiFID II, zobowiązujących do przeprowadzenie badania wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego klienta.

W odniesieniu do jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych – jeżeli są one zbywane lub odkupywane w ramach świadczonej przez firmę inwestycyjną, bank lub TFI nie będące organem funduszu – co do zasady należy przeprowadzać badanie odpowiedności jednostek uczestnictwa dla nabywcy tego produktu w myśl przepisów implementujących dyrektywę MiFID II. Jednakże, towarzystwa funduszy inwestycyjnych nie podlegają dyrektywie MiFID II w zakresie działalności zarządzania funduszami inwestycyjnymi, których są organem.

Zatem pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych otwartych zarządzanych przez to towarzystwo nie jest świadczeniem przez nie usługi PPZ. Pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu przez TFI jednostek zarządzanych przez siebie FIO lub SFIO nie jest usługą inwestycyjną, do której zastosowanie mają przepisy dyrektywy MiFID II. W związku z tym badanie odpowiedności jednostek uczestnictwa FIO lub SFIO dla nabywców tych jednostek odbywało się w dotychczasowym stanie prawnym nie na podstawie przepisów implementujących dyrektywę MiFID, ale na podstawie przepisów krajowych, w sposób autonomiczny regulujących tę kwestię. W projektowanym rozporządzeniu w sprawie sposobu, trybu oraz warunków prowadzenia działalności przez TFI przewiduje się badanie odpowiedności w związku z działalnością TFI polegającą na pośrednictwie w przyjmowaniu zleceń zbycia i odkupienia jednostek uczestnictwa FIO i SFIO dla których jest organem.

Zgodnie z ustawą o PPK zlecenia konwersji i zamiany jednostek uczestnictwa składane są FZD. Można zatem przyjąć, że ustawa o PPK nie przewiduje pośrednictwa podmiotu zarządzającego tym FZD w przyjęciu takiego zlecenia. Jeśli Towarzystwo przyjmuje zlecenie konwersji lub zamiany od uczestnika funduszu czyni to jako organ funduszu reprezentujący fundusz w ramach tej reprezentacji. Zatem, przyjmując zlecenie konwersji lub zamiany towarzystwo nie działa w charakterze pośrednika w zbywaniu lub odkupywaniu jednostek uczestnictwa tego FZD. Jeśli przyjmiemy, że w odniesieniu do złożonych przez uczestników PPK zleceń konwersji lub zamiany dochodzi do pośrednictwa TFI w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa, taka sytuacja wymagałaby badania wiedzy doświadczenia uczestnika PPK oraz jego sytuacji finansowej, jeżeli w przepisach rozporządzenia regulującego warunki działalności TFI nie znalazłoby się stosowne wyłączenie. Należy zauważyć, że w odniesieniu do funduszy emerytalnych brak jest analogicznych regulacji, zobowiązujących do przeprowadzenie badania wiedzy i doświadczenia inwestycyjnego klienta.

W przypadku PPK prowadzonych przez zakłady ubezpieczeń w formie umowy ubezpieczenia na życie z UFK, dokonanie konwersji do funduszu nieodpowiedniego dla wieku uczestnika PPK, tj. charakteryzującego się wyższym ryzykiem inwestycyjnym niż przewidziane dla właściwego mu funduszu zdefiniowanej daty, nie będzie wiązało się z koniecznością uprzedniego przeprowadzenia badania adekwatności bądź też koniecznością uzyskania pisemnego żądania, po uprzednim ostrzeżeniu uczestnika o wyższym ryzyku inwestycyjnym.

Z uwagi bowiem na wyłączenie ustawowe, określone w art. 21 ust. 7 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, do PPK prowadzonych w formie umowy ubezpieczenia na życie z UFK nie znajdą zastosowania regulacje przewidziane w art. 21 ust. 1-4 tejże ustawy.

20. Czy do funduszy zdefiniowanej daty stosuje się art. 101 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych w zakresie możliwości inwestowania 20% aktywów w jeden subfundusz tego samego funduszu?

Tak, artykuł 101 ustawy o funduszach inwestycyjnych stosuje się do funduszy zdefiniowanej daty.

21. Czy limit, o którym mowa w art. 37 ust. 9 zdanie drugie ustawy o PPK stosuje się osobno na poziomie każdego subfunduszu w funduszu z wydzielonymi subfunduszami?

Tak, limit, o którym mowa w art. 37 ust. 9 zdanie drugie ustawy o PPK, ma zastosowanie do subfunduszy.

22. Jaki jest zakres danych, które powinny zostać zaraportowane w pozycji 24 i 25 Informacji dotyczącej uczestnika PPK, z którego rachunku PPK ma zostać dokonana wypłata transferowa?

Zakres danych, które powinny zostać uwzględnione w informacji dotyczącej uczestnika PPK, z którego rachunku PPK ma zostać dokonana wypłata transferowa określa art. 104 ust. 2 ustawy o PPK. Ponadto wzór takiej informacji stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 sierpnia 2019 roku w sprawie sporządzania i przekazywania przez wybraną instytucję finansową informacji dotyczącej uczestnika pracowniczego planu kapitałowego, z którego rachunku ma zostać dokonana wypłata transferowa (Dz.U. z 2019 r. poz. 1742).

Zgodnie z tym wzorem w sekcji: „Informacja o potwierdzeniu uczestnictwa w innym PPK lub posiadania przez osobę, na której rzecz jest dokonywana wypłata transferowa, Indywidualnego Konta Emerytalnego lub uczestnictwa w Pracowniczym Programie Emerytalnym, zawarcia umowy o prowadzenie rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej lub umowy o prowadzenie rachunku lokaty terminowej albo zawarcia umowy, o której mowa w art. 99 ust. 7 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych, oraz wartości środków niezwróconych do dnia wypłaty transferowej” przewidziana została pozycja:

24. Informacja o potwierdzeniu uczestnictwa lub zawarcia umowy, o której mowa w art. 102 ust. 2 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych” – w której należy uwzględnić:

- 1) w przypadku, w którym wypłata transferowa jest dokonywana na podstawie dyspozycji uczestnika PPK lub osoby, na rzecz której dokonywana jest wypłata transferowa - informację o tym, czy osoba ta okazała potwierdzenie, o którym mowa w art. 102 ust. 2 ustawy o PPK;
- 2) w przypadku, w którym wypłata transferowa jest dokonywana na podstawie dyspozycji podmiotu zatrudniającego (w przypadku, o którym mowa w art.

12 ust. 4 i art. 19 ust. 4 ustawy o PPK) - informację, że wypłata transferowa jest dokonywana na podstawie dyspozycji podmiotu zatrudniającego wraz z podstawą prawną do złożenia takiej dyspozycji (art. 12 ust. 4 albo art. 19 ust. 4 ustawy o PPK).

25. „Wartość środków niezwróconych do dnia wypłaty transferowej” – należy w niej uwzględnić wartość środków wypłaconych na podstawie art. 98 ustawy o PPK z rachunku PPK w celu pokrycia wkładu własnego i nie zwróconych do dnia wypłaty transferowej.

23. Czy zakład ubezpieczeń chcąc prowadzić działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu umów o zarządzanie PPK na rzecz funduszu inwestycyjnego zarządzanego przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych, które zostało umieszczone w ewidencji PPK jest zobligowany do spełnienia wszystkich przesłanek określonych w art. 32 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, w szczególności czy musi uzyskać zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na wykonywanie działalności w tym zakresie?

Należy odróżnić upoważnienie ustawowe przewidziane w art. 4 ust. 11 pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zgodnie z którym zakład ubezpieczeń może bezpośrednio lub przez pośredników ubezpieczeniowych pośredniczyć w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych lub tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych oraz funduszy inwestycyjnych otwartych z siedzibą w państwach należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA), na zasadach określonych w ustawie o funduszach inwestycyjnych od upoważnienia określonego w art. 4 ust. 11 pkt 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, dodanego przez art. 129 pkt 1 ustawy o pracowniczych planach kapitałowych, zgodnie z który zakład ubezpieczeń może bezpośrednio lub przez pośredników ubezpieczeniowych pośredniczyć w imieniu lub na rzecz instytucji finansowych, o których mowa w ustawie o PPK innych niż zakład ubezpieczeń, przy zawieraniu umów o zarządzanie pracowniczymi planami kapitałowymi.

Działalność zakładu ubezpieczeń w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu umów o zarządzanie PPK nie może być kwalifikowana jako pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych. Umowa o zarządzanie PPK jako odrębny typ umowy, została zdefiniowana w art. 10 ustawy o PPK. W ust. 1 tego przepisu został określony otwarty katalog elementów tej umowy, zaś w ust. 2 zostały określone dodatkowe obowiązki w przypadku zawarcia umowy o zarządzanie PPK z zakładem ubezpieczeń (np. obowiązek dołączenia do tej umowy regulaminu lokowania środków ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego oraz ogólnych warunków ubezpieczenia).

Konstrukcja umowy o zarządzanie PPK w sposób istotny odbiega od konstrukcji umowy zawieranej między dystrybutorem a funduszem inwestycyjnym reprezentowanym przez TFI, której przedmiotem jest pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa FIO lub SFIO. Odrębności pomiędzy umowami dostrzegł również sam ustawodawca, który uznał za konieczne rozszerzenie katalogu czynności, które może wykonywać zakład ubezpieczeń, również o czynności pośrednictwa przy zawieraniu umów o zarządzanie PPK jako odrębnych od

umów pośrednictwa przewidzianych w art. 4 ust. 11 pkt 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

W związku z powyższym, do wykonywania pośrednictwa, o którym mowa w art. 4 ust. 11 pkt 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, zakład ubezpieczeń nie musi uzyskiwać zezwolenia, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Upoważnienie określone w tym przepisie stanowi samodzielną podstawę materialno-prawną dla tego rodzaju działalności, tj. pośredniczenia przy zawieraniu umów o zarządzanie PPK w imieniu lub na rzecz instytucji finansowych innych niż zakład ubezpieczeń.

24. Czy jakikolwiek inny podmiot (w tym spółka kapitałowa lub osobowa), nieobjęty nadzorem KNF, chcąc prowadzić działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu umów o zarządzanie PPK na rzecz funduszu inwestycyjnego zarządzanego przez TFI, które zostało umieszczone w ewidencji PPK jest zobligowany do spełnienia wszystkich przesłanek określonych w art. 32 ustawy o funduszach inwestycyjnych, w szczególności czy musi uzyskać zezwolenie KNF na wykonywanie działalności w tym zakresie?

Działalność podmiotu w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu umów o zarządzanie PPK nie może być kwalifikowana jako pośrednictwo w zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych. Ustawa o PPK przy tym nie zawiera odrębnych regulacji odnoszących się do pośrednictwa w zawieraniu umów o zarządzanie PPK, w szczególności nie zakazuje podejmowania takiej działalności przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą na zasadach ogólnych.

Inny podmiot niż zakład ubezpieczeń, w tym spółka kapitałowa lub osobowa, może wykonywać działalność w zakresie pośrednictwa przy zawieraniu umów o zarządzanie PPK, działając na zasadach ogólnych, bez konieczności uzyskania zezwolenia przewidzianego dla podmiotów, o którym mowa w treści art. 32 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych.

25. Czy limit kosztów wskazany w art. 50 ust. 2 ustawy o PPK jest limitem łącznym dla obu rodzajów kosztów, tj. kosztów z art. 50 ust. 1 pkt 5) ustawy o PPK i z art. 50 ust. 1 pkt 6) ustawy o PPK?

Przepis art. 50 ust. 2 ustawy o PPK nie stanowi wprost, że wskazany limit wysokości dotyczy sumy kosztów, o których mowa w art. 50 ust. 1 pkt 5 i 6 tej ustawy.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że koszty, o których mowa w art. 50 ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy, stanowią odrębne rodzaje kosztów, tj. odpowiednio:

- koszty wymienione w art. 50 ust. 1 pkt 5 to wynagrodzenie depozytariusza funduszu zdefiniowanej daty,
- koszty związane z prowadzeniem rejestru uczestników, o których mowa w art. 50 ust. 1 pkt 6, to koszty, które pobierane będą odpowiednio przez fundusz inwestycyjny lub fundusz

emerytalny, będący funduszem zdefiniowanej daty, albo zakład ubezpieczeń zarządzający funduszem zdefiniowanej daty.

To oznacza, że przepis art. 50 ust. 2 ustawy o PPK nie zabrania stosować limitu odrębnie do wskazanych powyżej kategorii kosztów.

26. Jak będzie liczone to, czy instytucja finansowa osiągnęła 75% najwyższych stóp zwrotu funduszy tej samej zdefiniowanej daty, uprawniające do pobrania opłaty 0,1% za sukces? Jeżeli wyniki FZD będą takie, jak wskazano poniżej, to który z nich będzie mógł pobrać opłatę za sukces i jak to zostanie policzone (zakładamy, że spełnił warunek stopy wyższej niż w rozporządzeniu): 2,32; 2,45; 2,45; 2,46; 2,51; 2,51; 2,52; 2,58; 2,59; 2,63; 2,65; 2,66; 2,68; 2,69; 2,69; 2,69; 2,70; 2,70; 2,71; 3,25?

Pierwotna wersja art. 49 ust. 3 ustawy o PPK zawierała 2 warunki, których spełnienie upoważniało towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń do pobrania dodatkowego wynagrodzenia za osiągnięty wynik.

Jednakże w celu zapewnienia efektywności dokonywanych inwestycji ustawa z 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy o pracowniczych planach kapitałowych, ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz ustawy – Prawo bankowe (Dz.U. poz. 1074) dodała w art. 49 ust. 3 ustawy o PPK trzeci warunek, w postaci obowiązku osiągnięcia na ostatni dzień wyceny w listopadzie w danym roku stopy zwrotu przez fundusz inwestycyjny, funduszu emerytalny lub subfundusz na poziomie nie niższym niż 75% najwyższych stóp zwrotu funduszy tej samej zdefiniowanej daty.

Wskutek tego rozwiązania uprawnienie do pobrania wynagrodzenia za wynik nie będzie przysługiwało, jeżeli dany fundusz lub subfundusz na ostatni dzień wyceny w listopadzie w danym roku nie znajdzie się w gronie 75% najlepszych pod względem stopy zwrotu funduszy tej samej zdefiniowanej daty. Mówiąc inaczej, co do zasady 25% funduszy tej samej zdefiniowanej daty z najniższą stopą zwrotu nie spełni warunku z art. 49 ust. 3 pkt 3 ustawy o PPK i nie będzie uprawnione do pobrania wynagrodzenia za wynik.

Wyjątkiem będzie sytuacja, gdy dwa lub więcej funduszy osiągnęło taką samą stopę zwrotu, przekraczając próg 75% najwyższych stóp zwrotu, a zgodnie z zasadą określoną powyżej tylko jeden z nich mógłby zostać zaliczony do grona 75% najlepszych pod względem stopy zwrotu funduszy tej samej zdefiniowanej daty. Wówczas opłatę za sukces będą mogły pobrać wszystkie fundusze, które taką stopę osiągnęły (w podanym przykładzie byłyby to fundusze, których stopa zwrotu w danym roku wyniosła 2,51). W konsekwencji w takim przypadku mniej niż 25 % funduszy tej samej zdefiniowanej daty będzie nieuprawnionych do pobrania wynagrodzenia za wynik.

W celu ustalenia funduszy lub subfunduszy spełniających warunek z art. 49 ust. 3 pkt 3 ustawy o PPK w terminie do 10 grudnia danego roku towarzystwa funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwa emerytalne i zakłady ubezpieczeń będą przekazywać do PFR informację o stopach zwrotu funduszy zdefiniowanej daty osiągniętych na ostatni dzień wyceny

w listopadzie danego roku (art. 49 ust. 3a). Następnie PFR, w terminie do 20 grudnia danego roku, publikować będzie zestawienie osiągniętych przez fundusze stóp zwrotu (art. 49 ust. 3b). Na tej podstawie towarzystwa funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwa emerytalne i zakłady ubezpieczeń będą weryfikować spełnienie warunku do pobrania wynagrodzenia za wynik z art. 49 ust. 3 pkt 3 ustawy o PPK.

27. Na jakiej podstawie instytucja finansowa zarządzająca PPK jest zobowiązana do przekazania pracodawcy oraz do PFR informacji o złożeniu na podstawie art. 99 ust. 7 ustawy o PPK przez uczestnika PPK dyspozycji wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń, aby odpowiednio nie dokonywać kolejnych wpłat na PPK oraz nie dokonywać już dopłat rocznych na rachunek PPK uczestnika? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Zgodnie z art. 97 ust. 2 ustawy o PPK o złożeniu przez uczestnika PPK wniosku o wypłatę po osiągnięciu 60. roku życia instytucja finansowa informuje podmiot zatrudniający nie później niż w terminie 3 dni roboczych od złożenia tego wniosku.

Przepis ten nie określa obowiązku instytucji finansowej poinformowania podmiotu zatrudniającego o złożeniu wniosku o dokonanie wypłaty transferowej, o której mowa w art. 99 ust. 7 ustawy o PPK. Jednakże, mając na uwadze charakter tej wypłaty transferowej, zasadnym jest, by instytucja finansowa poinformowała podmiot zatrudniający o złożeniu przez uczestnika takiego wniosku.

Ponadto przepis nie wprowadza obowiązku instytucji finansowej do poinformowania podmiotu zatrudniającego o rozpoczęciu wypłat środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika lub dokonaniu wypłaty transferowej, o której mowa w art. 99 ust. 7 ustawy o PPK. Natomiast podstawą prawną do poinformowania PFR o takiej wypłacie jest art. 74 ust. 2 pkt 9) ustawy o PPK.

Uwaga! Z dniem 21 listopada 2022 r. wejdą w życie zmiany w art. 97 ustawy o PPK, wprowadzone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Po zmianach w tym przepisie, o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, o której mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 2 w zakresie art. 100, instytucja finansowa niezwłocznie informuje podmiot zatrudniający oraz PFR. PFR za pomocą systemu teleinformatycznego ewidencji PPK niezwłocznie poinformuje inne instytucje finansowe o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, dla którego instytucje te prowadzą rachunki PPK. Następnie te inne instytucje finansowe, niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania informacji od PFR, informują podmioty zatrudniające, z którymi zawarły umowy o zarządzanie PPK, o rozpoczęciu wypłat. Po otrzymaniu informacji, o której mowa powyżej, podmiot zatrudniający nie będzie obliczać, pobierać ani dokonywać wpłat do instytucji finansowej, a dopłaty roczne ani wpłaty powitalne nie będą przekazywane.

28. Od kiedy zakazane jest pobieranie części wynagrodzenia za zarządzanie funduszami zdefiniowanej daty (FZD) w przypadku przekroczenia przez FZD,

zarządzane przez dany podmiot lub przez podmioty należące do tej samej grupy kapitałowej, 15% wartości aktywów netto wszystkich FZD?

W art. 49 ust. 6 ustawy o PPK przyjęto, że „wynagrodzenia od wartości aktywów netto powyżej 15%, o którym mowa w ust. 1, nie pobiera się począwszy od drugiego kwartału następującego po kwartale, na koniec którego łączna wartość aktywów netto funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych i subfunduszy zarządzanych przez to samo towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń oraz zarządzanych przez inne towarzystwa funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwa emerytalne lub zakłady ubezpieczeń wchodzące w skład tej samej grupy kapitałowej, przewyższa 15% wartości aktywów netto wszystkich funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych lub subfunduszy będących funduszami zdefiniowanej daty.”

Przepis art. 49 ust. 6 ustawy o PPK wszedł w życie 30 czerwca 2021 r.

Dzień 30 czerwca 2021 r. był jednocześnie ostatnim dniem drugiego kwartału. Oznacza to, że na 30 czerwca 2021 r., jako dzień, w którym obowiązywał już art. 49 ust. 6 ustawy o PPK, należało obliczyć wartość aktywów netto FZD zarządzanych przez dany podmiot (ewentualnie przez podmioty należące do jednej grupy kapitałowej) oraz jej stosunek do wartości aktywów netto wszystkich FZD.

W przypadku, gdy tak obliczona wartość przekracza 15% wartości aktywów netto wszystkich FZD, części wynagrodzenia za zarządzanie nie pobiera się począwszy od drugiego kwartału następującego po kwartale, na koniec którego nastąpiło przekroczenie. Oznacza to, że część wynagrodzenia za zarządzanie PPK nie będzie pobierana, zgodnie z art. 49 ust. 5 i 6 ustawy o PPK, począwszy od 1 października 2021 r. Wynika to z następujących obliczeń:

- kwartał, na koniec którego nastąpiło przekroczenie - II kwartał, zakończony 30 czerwca 2021 r.,
- pierwszy kwartał następujący po kwartale, na koniec którego nastąpiło przekroczenie - III kwartał, od 1 lipca do 30 września 2021 r.,
- drugi kwartał następujący po kwartale, na koniec którego nastąpiło przekroczenie - IV kwartał, od 1 października do 31 grudnia 2021 r.,
- początek drugiego kwartału następującego po kwartale, na koniec którego nastąpiło przekroczenie: 1 października 2021 r.

29. Kiedy powstaje subfundusz – z dniem przydziału jednostek uczestnictwa, czy z dniem rejestracji subfunduszu w sądzie? Jak należy w tym kontekście interpretować przepisy ustawy o PPK dotyczące pobierania wynagrodzenia za wynik?

Zgodnie z art. 49 ust. 4a ustawy o PPK przepisów dotyczących pobierania wynagrodzenia za osiągnięty wynik nie stosuje się w okresie do końca roku kalendarzowego, w którym upływa termin 2 lat od dnia utworzenia funduszu inwestycyjnego, funduszu emerytalnego lub subfunduszu.

Biorąc pod uwagę, że - zgodnie z art. 164 ust. 5 ustawy o funduszach inwestycyjnych - utworzenie subfunduszu następuje z chwilą przydziału jednostek uczestnictwa, należy wywieść, że wynagrodzenie za wynik może być pobierane dopiero po upływie 2 lat od dnia przydziału pierwszych jednostek uczestnictwa subfunduszu.

30. Czy w przypadku prowadzenia PPK w formie ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (UFK), dopuszczalne jest rozwiązanie polegające na utworzeniu zbiorczego rachunku do wpłat, należącego do zakładu ubezpieczeń, który następnie rozdzielałby te środki na poszczególnych uczestników oraz poszczególne UFK?

Tak. W przypadku wpłat do PPK prowadzonego przez zakład ubezpieczeń, wpłaty zbiorcze wnoszone przez podmiot zatrudniający trafiałyby wówczas na zbiorczy rachunek należący do zakładu ubezpieczeń, który rozdzielałby te środki na poszczególnych uczestników, a następnie na poszczególne UFK będące funduszami zdefiniowanej daty i prowadził rejestry funduszy odrębnie dla każdego UFK, zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. poz. 562).

31. Czy środki zgromadzone w PPK mogą być inwestowane w akcje tzw. spółek groszowych?

Pomimo braku legalnej definicji spółek groszowych, mianem tym określa się spółki, których cena nominalna jest kształtowana na takim poziomie, aby generować większą zmienność procentowej wartości akcji, a co za tym idzie większe ryzyko inwestycyjne.

Biorąc pod uwagę powyższe cechy akcji spółek groszowych oraz specyfikę PPK, należy wskazać, że inwestowanie w akcje spółki mającej niską wartość nominalną powinno być każdorazowo poprzedzone indywidualną analizą adekwatności tych akcji do polityki inwestycyjnej danego funduszu zdefiniowanej daty (FZD).

W świetle art. 40 ust. 1 ustawy o PPK polityka inwestycyjna FZD powinna uwzględniać konieczność ograniczania poziomu ryzyka inwestycyjnego w zależności od wieku uczestnika PPK.

Ponadto, należy pamiętać, że - zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy o PPK - FZD lokuje środki zgromadzone w PPK zgodnie z interesem uczestników PPK, dążąc do osiągnięcia bezpieczeństwa i efektywności dokonywanych lokat oraz przestrzegając zasad ograniczania ryzyka inwestycyjnego.

32. Czy środki zgromadzone w PPK mogą być inwestowane w spółki notowane na NewConnect?

Zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o PPK, fundusz zdefiniowanej daty (FZD) stosuje zasady i ograniczenia określone w ustawie oraz przepisach wykonawczych wydanych na podstawie ust. 18, a także zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych dla funduszy inwestycyjnych otwartych, przepisy art. 113 ust. 4, art. 116a i art. 116b tej ustawy oraz

przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 116d tej ustawy w zakresie, w jakim dotyczą specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych stosujących zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego, o ile przepisy rozdziału 6 ustawy o PPK nie stanowią inaczej. Mając na uwadze treść art. 93 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, FZD mogą dokonywać lokat w papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwie członkowskim, a także na rynku zorganizowanym niebędącym rynkiem regulowanym w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim oraz na rynku zorganizowanym w państwie należącym do OECD innym niż Rzeczpospolita Polska i państwo członkowskie, pod warunkiem, że statut funduszu wskazuje ten rynek. Także przepisy art. 37 ust. 10 i 13 ustawy o PPK przewidują dopuszczalność lokat FZD na rynku zorganizowanym.

Ze względu na to, że ustawa o PPK nie określa definicji rynku zorganizowanego, pojęciu „rynek zorganizowany”, zastosowanemu w ustawie o PPK, należy nadawać znaczenie zgodnie z definicją „rynku zorganizowanego” zawartą w art. 2 pkt 22 ustawy o funduszach inwestycyjnych. W szczególności, przez rynek zorganizowany należy rozumieć m.in. obrót zorganizowany, o którym mowa w art. 3 pkt 9 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, który w myśl przepisów tej ustawy jest definiowany jako obrót papierami wartościowymi lub innymi instrumentami finansowymi dokonywany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na rynku regulowanym albo w alternatywnym systemie obrotu (dalej „ASO”).

NewConnect ma status ASO, a zatem jest rynkiem zorganizowanym w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz ustawy o PPK. FZD może zatem dokonywać lokat w instrumenty notowane na tym rynku, z zastrzeżeniem ograniczeń inwestycyjnych, o których mowa w art. 37 ust. 10 i 13 ustawy o PPK.

Jednocześnie cały czas należy mieć na uwadze ogólne reguły lokowania środków zgromadzonych w PPK przez FZD, zawarte w art. 37 ust. 1 ustawy o PPK. Zgodnie z tym przepisem, zarządzający FZD powinni dążyć do osiągnięcia bezpieczeństwa i efektywności dokonywanych lokat oraz przestrzegać zasad ograniczania ryzyka inwestycyjnego.

33. Czy środki zgromadzone w PPK mogą być inwestowane w obligacje zerokuponowe?

Ustawa o PPK nie zawiera szczegółowych regulacji dotyczących inwestowania środków gromadzonych w ramach PPK w obligacje zerokuponowe, w szczególności nie zawiera wskazania, jaki podmiot może być emitentem takich obligacji ani warunków, jakie emitent takich obligacji powinien spełnić, nie wprowadza także wymogów, jakie powinna spełniać obligacja zerokuponowa, by mogła być przedmiotem lokat FZD.

Przepis art. 2 ust. 1 pkt. 1 ustawy o PPK, definiujący część dłużną, wskazuje obligacje jako możliwy przedmiot inwestycji FZD w ramach tej części, nie dookreślając jednocześnie rodzajów tych obligacji.

Mając powyższe na uwadze, dokonywanie przez FZD lokat w obligacje zerokuponowe jest dopuszczalne.

Jednocześnie jednak należy mieć na uwadze limity inwestycyjne, określające zasady dokonywania lokat FZD w ramach części dłużnej portfela, z których wynika, że nie więcej niż 10% wartości aktywów w ramach części dłużnej może być lokowane w instrumenty finansowe, które nie posiadają ratingu inwestycyjnego nadanego przez agencję ratingową uznaną przez Europejski Bank Centralny w swoich operacjach. Zatem ustawodawca preferuje dokonywanie lokat FZD w papiery dłużne emitentów o wysokiej wiarygodności kredytowej.

Z inwestycjami w obligacje zerokuponowe jest związane przede wszystkim ryzyko niewypłacalności emitenta oraz ryzyko zmiany sytuacji makroekonomicznej. W związku z tym, zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy o PPK, FZD dokonując lokat w obligacje zerokuponowe powinien dążyć do osiągnięcia bezpieczeństwa i efektywności dokonywanych lokat oraz przestrzegać zasad ograniczania ryzyka inwestycyjnego. Należy podkreślić, że takie inwestycje powinny być każdorazowo poprzedzone indywidualną analizą adekwatności tych obligacji do profilu danego FZD.

Jednocześnie należy pamiętać, że to podmioty zarządzające FZD odpowiadają za sformułowanie polityki inwestycyjnej zgodnie z przepisami prawa, a także za bieżącą ocenę, czy inwestowanie w określone instrumenty finansowe służy realizacji tej polityki.

34. Czy zarządzający funduszem zdefiniowanej daty (FZD) może zabezpieczyć ryzyko kursowe na kontrakcie CFD?

Z definicji kontraktów różnic kursowych (CFD), zawartej w załączniku I poz. 5 do Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) Nr 231/2013 z dnia 19 grudnia 2012 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE w odniesieniu do zwolnień, ogólnych warunków dotyczących prowadzenia działalności, depozytariuszy, dźwigni finansowej, przejrzystości i nadzoru, należy wywieść, że „kontrakty CFD” są jednym z rodzajów instrumentów pochodnych, do których zastosowanie znajdują przepisy regulujące kwestię inwestycji przez FZD w instrumenty pochodne.

W ustawie o PPK nie występują regulacje określające zasady doboru instrumentów pochodnych w celu zabezpieczania ryzyka kursowego. Oznacza to, że oceny dopuszczalności zawarcia umowy, której przedmiotem będzie instrument pochodny, należy dokonywać w oparciu o przepisy ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 lipca 2017 r. w sprawie zawierania przez specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne (Dz.U. poz. 1446).

W świetle art. 116a ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty stosujący zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego może zawierać umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub w państwie członkowskim, a także na rynku zorganizowanym niebędącym rynkiem regulowanym w Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie członkowskim oraz na rynku zorganizowanym w państwie należącym do OECD innym niż Rzeczpospolita Polska i państwo członkowskie, pod warunkiem, że statut funduszu wskazuje ten rynek.

Z kolei zgodnie z art. 116a ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty stosujący zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego może zawierać umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne, jeżeli łącznie są spełnione następujące warunki:

- 1) zawarcie umowy jest zgodne z celem inwestycyjnym funduszu, określonym w statucie funduszu,
- 2) umowa ma na celu zapewnienie sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu lub ograniczenie ryzyka inwestycyjnego związanego ze zmianą:
 - a) kursów, cen lub wartości papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego posiadanych przez fundusz albo papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego, które fundusz zamierza nabyć w przyszłości, w tym umowa pozwala na przeniesienie ryzyka kredytowego związanego z tymi instrumentami finansowymi,
 - b) kursów walut w związku z lokatami funduszu,
 - c) wysokości stóp procentowych w związku z lokatami w depozyty, dłużne papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego oraz aktywami utrzymywanymi na zaspokojenie bieżących zobowiązań funduszu,
- 3) bazę instrumentów pochodnych, w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych, stanowią instrumenty finansowe, o których mowa w art. 93 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, stopy procentowe, kursy walut lub indeksy,
- 4) wykonanie umowy nastąpi przez dostawę instrumentów finansowych, o których mowa w art. 93 ust. 1, lub przez rozliczenie pieniężne.

Ponadto, należy również mieć na względzie przepis art. 116a ust. 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych, w myśl którego specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty stosujący zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego, który zamierza zawierać umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu, jest obowiązany określić w statucie rodzaje instrumentów pochodnych, kryteria wyboru tych instrumentów oraz warunków ich zastosowania.

Analiza obowiązujących przepisów prawa prowadzi do wniosku, że zarządzający funduszem zdefiniowanej daty mogą zabezpieczać ryzyko kursowe przy wykorzystaniu kontraktów CFD pod warunkiem, że instrumenty te spełniają wymogi wynikające z cytowanych przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz przepisów wskazanego wyżej rozporządzenia. Ponadto zawarcie przez FZD umów, których przedmiotem są te instrumenty jest możliwe, jeśli spełnione są wszystkie wymogi wynikające z przepisów prawa oraz polityki FZD opisanej w statucie albo regulaminie lokowania środków FZD.

W świetle konieczności uwzględnienia przy zawieraniu umów, których przedmiotem byłyby kontrakty CFD, aspektu bezpieczeństwa lokat FZD oraz mając na uwadze ryzyka związane ze stosowaną dźwignią finansową, z dużą zmiennością cen, z modelem biznesowym

przyjmowanym przez firmy inwestycyjne oferujące kontrakty na różnicę, w tym ryzyka związane z możliwością wystąpienia konfliktów interesów, ze strukturą oraz sposobem naliczania opłat, możliwością wystąpienia poślizgów cenowych, ewentualna decyzja o zawarciu przez FZD takiej umowy w celu zabezpieczenia ryzyka kursowego powinna być poprzedzona pogłębionymi analizami otoczenia prawnego i ryzyk związanych z jej zawarciem, w tym wyboru rynku lub kontrahenta umowy, zasadności ekonomicznej zawarcia takiej umowy z punktu widzenia profilu danego FZD oraz interesów uczestników PPK.

Niezależnie od powyższego, zauważenia wymaga, że kontrakty CFD w głównej mierze wykorzystywane są do celów spekulacyjnych, natomiast w mniejszym stopniu wykorzystuje się je do zabezpieczenia przed wspomnianymi ryzykiem.

35. Czy w ramach PPK fundusze inwestują w kontrakty futures/CFD?

Zgodnie z przepisami wskazanymi w art. 37 ust. 2 ustawy o PPK fundusze zdefiniowanej daty (FZD) mogą zawierać umowy, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, o których mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych. Umowy, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, mogą być zawierane zarówno w ramach części dłużnej, jak i części udziałowej portfela, jeżeli bazę tych instrumentów stanowią odpowiednio papiery wartościowe lub prawa majątkowe wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a-c ustawy o PPK lub indeksy dłużnych papierów wartościowych, stopy procentowe lub indeksy kredytowe (część dłużna portfela) albo papiery wartościowe wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. a lub b bądź indeksy akcji (część udziałowa portfela).

Przedmiotem takich umów mogą być instrumenty pochodne notowane na rynkach regulowanych lub zorganizowanych, o których mowa w art. 116a ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych lub niestandardyzowane instrumenty pochodne będące w obrocie poza rynkiem zorganizowanym. Ustawa o PPK nie wskazuje przy tym enumeratywnie rodzajów instrumentów pochodnych, w tym niestandardyzowanych instrumentów pochodnych, które mogą być przedmiotem umów zawieranych przez FZD. Takiego wyliczenia nie zawiera także ustawa o funduszach inwestycyjnych. Powoduje to, że oceny dopuszczalności zawarcia umowy, której przedmiotem będzie instrument pochodny lub niewystandaryzowany instrument pochodny, należy dokonywać w oparciu o przepisy ustawy o PPK, ustawy o funduszach inwestycyjnych, a także aktów wykonawczych do tych ustaw. Przy dokonywaniu oceny dopuszczalności zawarcia takich umów, w pierwszej kolejności trzeba mieć na względzie przepis art. 37 ust. 1 ustawy o PPK, który zobowiązuje FZD do lokowania środków zgromadzonych w PPK zgodnie z interesem uczestników PPK, dążąc do osiągnięcia bezpieczeństwa i efektywności dokonywanych lokat oraz przestrzegając zasad ograniczania ryzyka inwestycyjnego.

Zgodnie z art. 116a ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty stosujący zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego może zawierać umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne, jeżeli łącznie są spełnione następujące warunki:

1) zawarcie umowy jest zgodne z celem inwestycyjnym funduszu, określonym w statucie funduszu,

2) umowa ma na celu zapewnienie sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu lub ograniczenie ryzyka inwestycyjnego związanego ze zmianą:

a) kursów, cen lub wartości papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego posiadanych przez fundusz albo papierów wartościowych i instrumentów rynku pieniężnego, które fundusz zamierza nabyć w przyszłości, w tym umowa pozwala na przeniesienie ryzyka kredytowego związanego z tymi instrumentami finansowymi,

b) kursów walut w związku z lokatami funduszu,

c) wysokości stóp procentowych w związku z lokatami w depozyty, dłużne papiery wartościowe i instrumenty rynku pieniężnego oraz aktywami utrzymywanymi na zaspokojenie bieżących zobowiązań funduszu,

3) bazę instrumentów pochodnych, w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych, stanowią instrumenty finansowe, o których mowa w art. 93 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, stopy procentowe, kursy walut lub indeksy,

4) wykonanie umowy nastąpi przez dostawę instrumentów finansowych, o których mowa w art. 93 ust. 1, lub przez rozliczenie pieniężne.

Jednocześnie ust. 3 tego przepisu zobowiązuje fundusz, który zamierza zawierać umowy mające za przedmiot instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, w celu zapewnienia sprawnego zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu, do określenia w statucie rodzajów instrumentów pochodnych, kryteriów wyboru tych instrumentów oraz warunków ich zastosowania.

Ponadto, rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 lipca 2017 r. w sprawie zawierania przez specjalistyczny fundusz inwestycyjny otwarty umów, których przedmiotem są instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne (Dz.U. poz. 1446), określa dalsze warunki, jakie powinny być spełnione przez fundusz, który zamierza zawierać umowy, których przedmiotem są niewystandaryzowane instrumenty pochodne. W myśl § 5 ust. 1 wskazanego wyżej rozporządzenia fundusz może zawierać takie umowy pod warunkiem, że:

1) kontrahentem jest podmiot z siedzibą w Rzeczypospolitej Polskiej, państwie członkowskim lub państwie należącym do OECD, podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym lub kapitałowym w tym państwie, lub podmiot z siedzibą w innym państwie, podlegający nadzorowi właściwego organu nadzoru nad rynkiem finansowym lub kapitałowym w tym państwie w zakresie co najmniej takim, jak określony w prawie Unii Europejskiej oraz wskazany w statucie funduszu,

2) instrumenty te podlegają w każdym dniu roboczym możliwej do zweryfikowania, rzetelnej wycenie według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej,

3) instrumenty te mogą zostać w każdym czasie przez fundusz zbyte lub pozycja w nich zajęta może być w każdym czasie zamknięta przez transakcję równoważącą albo zlikwidowana.

Zgodnie z ust. 2 tego przepisu, za rzetelną wycenę według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej uznaje się wycenę przeprowadzoną zgodnie z przepisami o rachunkowości funduszy inwestycyjnych.

Ustawa o PPK ani ustawa o funduszach inwestycyjnych nie zakazują wprost możliwości zawierania przez FZD umów, których przedmiotem byłyby kontrakty futures lub kontrakty na różnice kursowe. Przy tym te rodzaje instrumentów pochodnych są wymienione wprost w załączniku I poz. 5 i 6 oraz w załączniku II poz. 1 lit. a i lit. c do Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) Nr 231/2013 z dnia 19 grudnia 2012 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE w odniesieniu do zwolnień, ogólnych warunków dotyczących prowadzenia działalności, depozytariuszy, dźwigni finansowej, przejrzystości i nadzoru. Zawarcie przez FZD umów, których przedmiotem są te instrumenty, jest możliwe, jeśli spełnione są wszystkie wymogi wynikające z przepisów prawa oraz polityki FZD opisanej w statucie albo regulaminie lokowania środków FZD.

Jednocześnie trzeba pamiętać, że przed zawarciem umów, których przedmiotem mają być kontrakty futures, należy uwzględnić ryzyko związane ze stosowaną dźwignią finansową oraz dokonać oceny zasadności ekonomicznej zawarcia takiej umowy z punktu widzenia profilu danego FZD oraz interesów uczestników PPK.

Z kolei w świetle konieczności uwzględnienia przy zawieraniu umów, których przedmiotem byłyby CFD, aspektu bezpieczeństwa lokat FZD oraz mając na uwadze ryzyko związane ze stosowaną dźwignią finansową, z dużą zmiennością cen, z modelem biznesowym przyjmowanym przez firmy inwestycyjne oferujące kontrakty na różnicę, w tym ryzyka związane z możliwością wystąpienia konfliktów interesów, ze strukturą oraz sposobem naliczania opłat, możliwością wystąpienia poślizgów cenowych, ewentualna decyzja o zawarciu przez FZD takiej umowy powinna być poprzedzona pogłębionymi analizami otoczenia prawnego i ryzyk związanych z jej zawarciem, w tym wyboru rynku lub kontrahenta umowy, zasadności ekonomicznej zawarcia takiej umowy z punktu widzenia profilu danego FZD oraz interesów uczestników PPK.

36. Czy środki zgromadzone w PPK mogą być inwestowane w obligacje typu high yield? (dodane 10 listopada 2022 r.)

Obligacje typu „high yield” są to obligacje o względnie wysokiej rentowności, ale i o podwyższonym ryzyku. Przepisy ustawy o PPK nie zawierają szczegółowych regulacji dotyczących możliwości inwestowania w obligacje typu „high yield”.

Art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK, definiujący, co należy rozumieć pod pojęciem części dłużnej, wskazuje jedynie ogólnie rozumiane obligacje jako możliwy przedmiot inwestycji FZD. Przepis ten jednak nie wskazuje podmiotu, który może być emitentem obligacji typu „high yield” ani warunków, jakie emitent takich obligacji powinien spełnić. Nie wprowadza on także wymogów, jakie powinna spełniać obligacja typu „high yield”, żeby mogła być przedmiotem lokat FZD.

Dokonywanie przez FZD lokat w obligacje typu „high yield” jest więc co do zasady dopuszczalne. Jednakże przy inwestowaniu w tego typu obligacje należy zachować szczególną ostrożność, mając na uwadze, że z takimi obligacjami jest związane przede wszystkim ryzyko niewypłacalności emitenta, a także ryzyko braku możliwości zbycia takich obligacji na rynku wtórnym lub zbycia takich obligacji po cenie zgodnej z interesem uczestników PPK.

Ponadto, należy mieć na względzie fakt, że obligacje „high yield” cechują się wysoką ekspozycją na wahania rynkowych stóp procentowych.

Należy również mieć na uwadze, że stosownie do art. 37 ust. 1 ustawy o PPK FZD, dokonując lokat w obligacje typu „high yield”, powinien dążyć do osiągnięcia bezpieczeństwa i efektywności dokonywanych lokat oraz przestrzegać zasad ograniczania ryzyka inwestycyjnego.

Ponadto należy mieć na uwadze limity inwestycyjne, określające zasady dokonywania lokat FZD w ramach części dłużnej portfela, z których wynika, że nie więcej niż 10% wartości aktywów w ramach części dłużnej może być lokowane w instrumenty finansowe, które nie posiadają ratingu inwestycyjnego nadanego przez agencję ratingową uznaną przez Europejski Bank Centralny w swoich operacjach. Zatem ustawodawca preferuje dokonywanie lokat FZD w papiery dłużne emitentów o wysokiej wiarygodności kredytowej.

W związku z tym, ewentualne inwestycje FZD w obligacje typu „high yield” powinny być każdorazowo poprzedzone indywidualną analizą adekwatności tych obligacji do profilu danego FZD oraz określeniem w statucie lub regulaminie FZD polityki inwestowania w tego typu obligacje, w tym adekwatnych limitów inwestycyjnych, a także czytelnych kryteriów doboru lokat.

37. Czy środki zgromadzone w PPK mogą być inwestowane w ETF, które są notowane na GPW? (dodane 10 listopada 2022 r.)

Przepisy ustawy o PPK oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych nie zawierają definicji ETF.

Przyjmuje się, że ETF (Exchange Trading Fund) jest rodzajem funduszu inwestycyjnego, zaprojektowanego zwykle po to, aby dokładnie śledził ruch indeksów giełdowych, surowców czy koszyka innych aktywów, np. akcji.

W § 2 pkt 13a Regulaminu GPW została zawarta definicja tytułów uczestnictwa funduszy typu ETF, zgodnie z którą przez tytuły uczestnictwa ETF rozumie się:

a) będące papierami wartościowymi tytuły uczestnictwa zagranicznego funduszu inwestycyjnego otwartego lub subfunduszu w zagranicznym funduszu inwestycyjnym otwartym składającym się z subfunduszy, wpisanego do rejestru funduszy, o którym mowa w art. 263 ustawy o funduszach inwestycyjnych, o ile zgodnie z polityką inwestycyjną określoną w statucie, regulaminie lub prospekcie informacyjnym:

- fundusz (subfundusz) odzwierciedla skład indeksu lub indeksów będących wskaźnikami referencyjnymi, w rozumieniu przepisów Rozporządzenia 2016/1011 (...),

- celem inwestycyjnym funduszu (subfunduszu) jest śledzenie zmian indeksu lub indeksów będących wskaźnikami referencyjnymi, w rozumieniu przepisów Rozporządzenia 2016/1011 (...),

b) certyfikaty inwestycyjne funduszu portfelowego z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 182 ust. 2 pkt 1 lub 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych, dla których odniesieniem jest indeks lub indeksy będące wskaźnikami referencyjnymi, w rozumieniu przepisów Rozporządzenia 2016/1011 (...).

Zatem grupa emitentów tytułów uczestnictwa określanymi mianem ETF, jakie są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym GPW, nie jest jednolita.

Przepisy art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d ustawy o PPK, w ramach części udziałowej, pozwalają FZD inwestować w jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych lub specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych, certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych zamkniętych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tytuły uczestnictwa emitowane przez fundusze zagraniczne w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych oraz tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą - jeżeli, zgodnie z ich statutem lub regulaminem, lokują co najmniej 50% swoich aktywów w kategorii lokat, o których mowa w lit. a-c.

Jednak każdorazowo inwestycja FZD środków zgromadzonych w ramach PPK w ETF notowany na GPW powinna być poprzedzona analizą, zwłaszcza pod kątem wymogów zawartych w art. 37 ustawy o PPK oraz adekwatności tego ETF do profilu danego FZD.

Przepis art. 37 ust. 13 ustawy o PPK, określający limity lokat funduszu w ramach części udziałowej portfela, nie wskazuje wprost tytułów uczestnictwa funduszy zagranicznych ani certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zamkniętych. Takie tytuły można zaliczyć jednak do kategorii „innych instrumentów udziałowych”, o których mowa w art. 37 ust. 13 pkt 3 albo pkt 4, jeżeli instrumenty te spełniają inne wymogi określone w tych punktach.

FZD w ramach części udziałowej może, w ramach limitu określonego w pkt 4, lokować w tytuły uczestnictwa funduszy zagranicznych dopuszczone do obrotu na GPW, jeżeli ten sam tytuł uczestnictwa jest przedmiotem obrotu na innym rynku zorganizowanym (lub na rynkach zorganizowanych) w państwach OECD innych niż Rzeczpospolita Polska.

Taka sama zasada będzie odnosiła się do lokat w certyfikaty inwestycyjne dopuszczone do obrotu na GPW, jeżeli te same certyfikaty inwestycyjne będą przedmiotem obrotu na innym rynku zorganizowanym (lub na rynkach zorganizowanych) w państwach OECD innych niż Rzeczpospolita Polska.

FZD w ramach części udziałowej może, w ramach limitu określonego w pkt 3, lokować w certyfikaty inwestycyjne jako inne instrumenty udziałowe będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych papierów wartościowych, o których mowa w art. 37 ust. 13 ustawy o PPK. Należy jednak zwrócić uwagę, że certyfikaty inwestycyjne nie powinny być

uwzględniane w ramach limitu określonego w pkt 3 po dniu ich dopuszczenia do obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie.

Takie certyfikaty inwestycyjne, po ich dopuszczeniu do obrotu giełdowego, będą mogły być utrzymywane w portfelu FZD poza częścią udziałową. W takim przypadku do tych certyfikatów będą miały zastosowanie limity inwestycyjne określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych dla funduszy inwestycyjnych otwartych.

38. Czy środki inwestowane w PPK mogą być inwestowane w kryptowaluty (np. w formie kontraktu terminowego)? (dodane 10 listopada 2022 r.)

Obowiązujące przepisy prawa nie zawierają legalnej definicji kryptoaktywów ani definicji kryptowaluty.

Pomimo braku definicji, przyjmuje się, że kryptoaktywa są cyfrowym odwzorowaniem istniejącej w rzeczywistości wartości ekonomicznej bądź wartości nieznajdującej odzwierciedlenia w realnym instrumencie bazowym, ale przyjmowanej umownie pomiędzy stronami transakcji, które są zapisane z wykorzystaniem zabezpieczeń kryptograficznych z wykorzystaniem technologii blockchain.

W art. 2 ust. 2 pkt 26 ustawy z 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu została wprowadzona definicja waluty wirtualnej, przez którą rozumie się cyfrowe odwzorowanie wartości, które nie jest:

- a) prawnym środkiem płatniczym emitowanym przez NBP, zagraniczne banki centralne lub inne organy administracji publicznej,
- b) międzynarodową jednostką rozrachunkową ustanawianą przez organizację międzynarodową i akceptowaną przez poszczególne kraje należące do tej organizacji lub z nią współpracujące,
- c) pieniądzem elektronicznym w rozumieniu ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych,
- d) instrumentem finansowym w rozumieniu ustawy z 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi,
- e) wekslem lub czekiem

- oraz jest wymienialne w obrocie gospodarczym na prawne środki płatnicze i akceptowane jako środek wymiany, a także może być elektronicznie przechowywane lub przeniesione albo może być przedmiotem handlu elektronicznego.

Należy jednocześnie mieć na uwadze, że każda kryptowaluta jest walutą wirtualną, ale nie każda waluta wirtualna jest kryptowalutą, ponieważ mogą istnieć waluty wirtualne, które nie wykorzystują technologii blockchain i powiązanych z nią metod kryptograficznych do rejestracji transakcji.

Ustawa z 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (dalej „ustawa o funduszach inwestycyjnych”) oraz ustawa o PPK nie wskazują kryptowalut ani walut wirtualnych jako dopuszczalnych rodzajów lokat funduszy inwestycyjnych lub FZD.

Katalog dopuszczalnych lokat funduszy inwestycyjnych otwartych określa art. 93 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, a katalogu tego nie modyfikuje także przepis art. 37 ust. 2 ustawy o PPK ani żaden inny przepis zawarty w rozdziale 6 tej ustawy. Zatem inwestycje bezpośrednie FZD w kryptowaluty lub waluty wirtualne są niedopuszczalne.

W ramach części dłużnej FZD mogą inwestować w instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, o których mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych, których bazę stanowią papiery wartościowe lub prawa majątkowe wymienione w lit. a-c (tj. instrumenty rynku pieniężnego, o których mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych, obligacje, bony skarbowe, listy zastawne, certyfikaty depozytowe, inne zbywalne papiery wartościowe inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom z zaciągnięcia długu) lub indeksy dłużnych papierów wartościowych, stopy procentowe lub indeksy kredytowe (art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy o PPK).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy o PPK, w ramach części udziałowej, FZD mogą inwestować m.in. w instrumenty pochodne, w tym niewystandaryzowane instrumenty pochodne, o których mowa w ustawie o funduszach inwestycyjnych, których bazę stanowią papiery wartościowe wymienione w lit. a lub b (tj. akcje, prawa poboru, prawa do akcji, warranty subskrypcyjne, kwity depozytowe, inne zbywalne papiery wartościowe inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom wynikającym z akcji), lub indeksy akcji.

Ustawa o PPK nie zawiera definicji instrumentu pochodnego ani niewystandaryzowanego instrumentu pochodnego. W związku z tym, że na podstawie art. 37 ust. 2 ustawy o PPK, do FZD mają zastosowanie m.in. zasady i ograniczenia inwestycyjne określone w ustawie o funduszach inwestycyjnych dla funduszy inwestycyjnych otwartych, przepisy art. 116a i art. 116b tej ustawy oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 116d tej ustawy w zakresie, w jakim dotyczą specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych stosujących zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego, pojęciom tym należy nadawać znaczenie zgodnie z definicjami zawartymi w art. 2 pkt 18 i pkt 19 ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Przez instrumenty pochodne rozumie się prawa majątkowe, których cena rynkowa zależy bezpośrednio lub pośrednio od ceny lub wartości papierów wartościowych, o których mowa w art. 3 pkt 1 lit. a ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, oraz inne prawa majątkowe, których cena rynkowa bezpośrednio lub pośrednio zależy od kształtowania się ceny rynkowej walut obcych lub od zmiany wysokości stóp procentowych (art. 2 pkt 18 ustawy o funduszach inwestycyjnych).

Z kolei przez niewystandaryzowane instrumenty pochodne rozumie się instrumenty pochodne, które są przedmiotem obrotu poza rynkiem zorganizowanym, a ich treść jest lub może być przedmiotem negocjacji między stronami (art. 2 pkt 19 ustawy o funduszach inwestycyjnych).

Jednocześnie bazę instrumentów pochodnych, zgodnie z art. 2 pkt 20 ustawy o funduszach inwestycyjnych, mogą stanowić papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego lub inne prawa majątkowe, a także określone indeksy, kursy walut, stopy procentowe, stanowiące podstawę do ustalenia ceny instrumentu pochodnego lub niewystandaryzowanego instrumentu pochodnego.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 10 ustawy z 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe walutami obcymi są znaki pieniężne (banknoty i monety) będące poza krajem prawnym środkiem płatniczym, a także wycofane z obiegu, lecz podlegające wymianie. Na równi z walutami obcymi traktuje się wymienne rozrachunkowe jednostki pieniężne stosowane w rozliczeniach międzynarodowych, w szczególności jednostkę rozrachunkową Międzynarodowego Funduszu Walutowego (SDR).

W związku z tym, że kryptowaluty oraz waluty wirtualne nie mieszczą się w żadnej ze wskazanych powyżej kategorii instrumentów, które mogą stanowić bazę instrumentów pochodnych zgodnie z ustawą o PPK, a jednocześnie zgodnie z art. 116a ust. 2 pkt 3 ustawy o funduszach inwestycyjnych w związku z art. 37 ust. 2 ustawy o PPK bazę instrumentów pochodnych, w tym niewystandaryzowanych instrumentów pochodnych, specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego stosującego zasady i ograniczenia inwestycyjne określone dla funduszu inwestycyjnego otwartego stanowią instrumenty finansowe, o których mowa w art. 93 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, stopy procentowe, kursy walut lub indeksy, FZD nie może lokować aktywów funduszu w instrumenty pochodne, których aktywem bazowym jest kryptowaluta lub waluta wirtualna.

39. Czy informacja o wypłacie z rachunku PPK, o której mowa w art. 104 ust. 4 ustawy o PPK, powinna zostać sporządzona i przekazana uczestnikowi PPK przed dokonaniem wypłaty? Czy informacja ta powinna zostać sporządzona zgodnie ze wzorem dotyczącym wypłaty transferowej, zawartym w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 104 ust. 5 ustawy o PPK? (dodane 10 listopada 2022 r.)

Art. 104 ust. 1 ustawy o PPK dotyczy wypłaty transferowej, w związku z czym określony w nim termin sporządzenia informacji (przed dokonaniem wypłaty transferowej) nie ma zastosowania do wypłaty, o której mowa w art. 104 ust. 4 ustawy o PPK. Również wzór określony w rozporządzeniu, wydanym na podstawie art. 104 ust. 5 ustawy o PPK, dotyczy wypłaty transferowej. Przy sporządzaniu informacji o wypłacie, zgodnie z art. 104 ust. 4 ustawy o PPK, można posłużyć się tym wzorem jedynie pomocniczo. Posłużenie się nim bez modyfikacji mogłoby wprowadzić w błąd uczestnika PPK.

W przypadku wypłaty ratalnej, przepis art. 104 ust. 4 ustawy o PPK wprowadza obowiązek przekazania uczestnikowi PPK informacji o liczbie i wysokości rat. Przepis ten jednocześnie nie wskazuje, kiedy taka informacja powinna być uczestnikowi PPK przekazywana.

W związku z powyższym, rekomendowane jest, aby informacja o liczbie i wysokości rat była przekazywana:

- 1) przy wypłacie pierwszej raty,
- 2) wraz z roczną informacją, o której mowa w art. 22 ust. 4 ustawy o PPK, według stanu na koniec roku, a także
- 3) w każdym przypadku gdy liczba lub wysokość rat, wskazane w informacji przekazanej uczestnikowi PPK, ulegną zmianie ze względu na zmianę liczby rat lub zmianę liczby jednostek uczestnictwa/jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK, z innych przyczyn niż wypłata raty/rat.

Przez wysokość pierwszej raty należy rozumieć, zgodnie z art. 99 ust. 2 ustawy o PPK, wartość ustaloną przez podzielenie łącznej wartości wszystkich jednostek uczestnictwa, jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego lub jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK w dniu złożenia wniosku przez 120, a jeżeli uczestnik PPK złożył wniosek o wypłatę w mniejszej liczbie rat - przez liczbę odpowiadającą liczbie rat wskazanych we wniosku.

Ze względu na to, że wysokość kolejnych rat jest ustalana w sposób określony w art. 99 ust. 3 ustawy o PPK i odpowiada kwocie wynikającej z odkupienia/umorzenia jednostek uczestnictwa/jednostek rozrachunkowych w liczbie będącej ilorazem liczby jednostek uczestnictwa/jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK na koniec miesiąca poprzedzającego miesiąc wypłaty i liczby miesięcy pozostałych do miesiąca, w którym ma nastąpić płatność ostatniej raty zgodnie z wnioskiem uczestnika, nie będzie możliwe ustalenie z góry wysokości wszystkich rat pozostałych do wypłaty.

W związku z tym, rekomendowanym działaniem jest, aby w przekazywanej uczestnikowi PPK informacji, gdy instytucja finansowa nie może określić wysokości kolejnych rat, instytucja finansowa wskazywała liczbę rat oraz liczbę jednostek uczestnictwa/jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK wraz ze wskazaniem, że wysokość poszczególnych rat będzie ustalana w sposób określony w art. 99 ust. 3 i będzie uzależniona od wartości jednostki uczestnictwa/jednostki rozrachunkowej w dniu odkupienia/umorzenia jednostek uczestnictwa/jednostek rozrachunkowych w celu wypłaty danej raty.

Ze względu na to, że wypłaty w ratach są realizowane uczestnikom, którzy ukończyli 60. rok życia, istotne jest, aby przekazane informacje nie wprowadzały uczestników w błąd, w szczególności, by jasno wskazywały, że ze względu na to, że wartość jednostek uczestnictwa/jednostek rozrachunkowych jest zmienna, wysokość poszczególnych rat także może podlegać zmianom, to jest może być wyższa lub niższa niż wysokość rat wypłaconych uczestnikowi PPK.

VI. Dysponowanie środkami zgromadzonymi w PPK

1. Czy złożenie przez uczestnika PPK podmiotowi zatrudniającemu, a w przypadku kilku podmiotów zatrudniających - podmiotowi zatrudniającemu wybranemu przez uczestnika PPK, oświadczenia o zawartych w jego imieniu umowach o prowadzenie PPK jest jego obowiązkiem?

Ustawa o PPK posługuje się w art. 19 ust. 1 sformułowaniem „uczestnik PPK składa” oświadczenie o zawartych w jego imieniu umowach o prowadzenie PPK, co oznacza, że uczestnik powinien złożyć takie oświadczenie we wskazanym w przepisie terminie. Złożenie takiego oświadczenia leży w interesie majątkowym uczestnika PPK, ponieważ skumulowanie środków na jednym rachunku zwiększa efektywność zarządzania aktywami funduszu zdefiniowanej daty. W przypadku złożenia oświadczenia podmiotowi zatrudniającemu po upływie terminu wskazanego w art. 19 ust. 1 ustawy o PPK, podmiot zatrudniający powinien poinformować uczestnika PPK o bezskuteczności oświadczenia.

2. Jakie potrącenia zostaną dokonane ze środków zgromadzonych na rachunku PPK w przypadku realizacji przez uczestnika zwrotu?

Przed przekazaniem uczestnikowi PPK środków w ramach zwrotu dokonywanego na podstawie art. 105 ustawy o PPK zostaną potrącone:

- 1) 30% środków pieniężnych pochodzących z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający,
- 2) podatek od zysków kapitałowych pochodzących ze zwracanych uczestnikowi środków,
- 3) kwota odpowiadająca środkom pieniężnym pochodzącym z wpłaty powitalnej i dopłat rocznych.

3. W art. 105 ustawy o PPK jest mowa o rachunku bankowym wskazanym przez ZUS i rachunku bankowym wskazanym przez ministra właściwego do spraw pracy (na potrzeby odliczenia części zwracanych środków z PPK) – czy rachunki te będą podane na Portalu PPK, czy też indywidualnie będą wysłane do instytucji finansowych? **(zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)**

Art. 105 ustawy o PPK dotyczy pojedynczej procedury zwrotu środków dokonywanego na wniosek uczestnika PPK. Zgodnie tym przepisem część środków zgromadzonych na rachunku PPK konkretnego uczestnika PPK, pochodząca odpowiednio z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający oraz z finansowanych z Funduszu Pracy wpłaty powitalnej i dopłat rocznych, jest przekazywana na rachunki bankowe wskazane przez ZUS oraz przez ministra właściwego do spraw pracy. Informacje dotyczące numerów rachunków są przekazywane do instytucji finansowych odpowiednio przez ZUS oraz przez ministra właściwego do spraw pracy.

Uwaga! Po zmianach wprowadzonych w art. 105 ust. 2 pkt 4 ustawy o PPK ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, które wejdą w życie 21 listopada 2022 r., w przypadku zwrotu na wniosek uczestnika PPK kwota odpowiadająca środkom pieniężnym pochodzącym z wpłaty powitalnej i dopłat rocznych będzie przekazywana na rachunek bankowy wskazany przez ministra właściwego do spraw pracy za pośrednictwem PFR

4. Czy środki zgromadzone w PPK przed zawarciem małżeństwa będą stanowiły przedmiot wspólności majątkowej małżeńskiej i tym samym podlegają będą podziałowi podczas rozwodu?

Nie. Do małżeńskiej wspólności majątkowej wchodzi środki zgromadzone podczas trwania małżeństwa objęte wspólnością małżeńską.

5. Jak będą egzekwowane środki od uczestnika PPK, który wypłacił środki z PPK na wkład własny? Np. uczestnik wypłacił 30 tys. z PPK i nie posiada tej kwoty - czy będzie prowadzona egzekucja komornicza? Kto będzie w tej sytuacji wierzycielem?

Zgodnie z art. 98 ustawy o PPK, który określa zasady wykorzystania środków zgromadzonych na rachunku PPK na pokrycie wkładu własnego, uczestnik dokonujący takiej wypłaty środków z PPK jest zobowiązany do zwrotu wypłaconych środków na rachunek PPK. Z przepisów wynika, że w przypadku niedokonania ich zwrotu w ustalonym w umowie terminie uczestnik będzie zobowiązany zapłacić podatek od zysków kapitałowych od kwoty niedokonanego w terminie zwrotu.

Należy jednak zwrócić uwagę, że instytucja finansowa, z którą została zawarta umowa, powinna monitorować spłaty rat oraz jest zobowiązana do podejmowania działań mających na celu dochodzenie zwrotu przez uczestnika PPK wypłaconych środków. Ponadto umowa może przewidywać postanowienia zabezpieczające zwrot przez uczestnika środków do PPK w terminie.

6. Kto będzie ustalał wysokość rat i kto będzie pilnował, czy są spłacane środki wypłacone z PPK w celu pokrycia wkładu własnego?

Zgodnie z art. 98 ust. 4 ustawy o PPK zasady i terminy zwrotu wypłaconych z PPK środków, w tym tzw. raty, będzie określała umowa zawarta z wybraną instytucją finansową przed dokonaniem wypłaty tych środków. Umowa taka powinna określać również procedurę, która powinna być stosowana w razie nieterminowej zapłaty tzw. rat. Instytucja finansowa, z którą została zawarta umowa powinna monitorować spłaty rat i podejmować działania mające na celu zapewnienie terminowej ich spłaty.

7. Czy wyłączenie spod egzekucji środków zgromadzonych w PPK dotyczy też dochodzenia zwrotu środków wypłacanych z PPK na pokrycie wkładu własnego?

Nie. Przepis art. 95 ustawy o PPK wskazujący, że środki zgromadzone na rachunku PPK nie podlegają egzekucji, z wyłączeniem roszczeń alimentacyjnych w ogóle nie dotyczy dochodzenia zwrotu wypłaconych z PPK środków w celu pokrycia wkładu własnego, a wyłącznie środków zgromadzonych na rachunku PPK.

8. Czy będzie kontrolowane, czy wypłata środków z PPK na podstawie art. 98 ustawy o PPK faktycznie jest przeznaczana na wkład własny? Czy instytucja finansowa przekazuje środki do banku, czy na konto bankowe uczestnika PPK?

Przepisy określają wyłącznie obowiązek oznaczenia w umowie z instytucją finansową inwestycji, która ma być sfinansowana z kredytu i nie regulują kwestii weryfikacji, czy środki z PPK rzeczywiście są przeznaczone na pokrycie wkładu własnego. Jednakże, uczestnik ubiegający się o zawarcie umowy z instytucją finansową, na podstawie której otrzyma wypłatę środków z PPK, przed zawarciem umowy składa bezpośrednio instytucji finansowej wnioski o zawarcie takiej umowy. Przepisy nie regulują treści tego wniosku, jednakże nie ma przeszkód, aby oczekiwać, że we wniosku tym uczestnik wykaże czy uprawdopodobni cel, na który zamierza przeznaczyć środki z PPK, chociażby przez przedłożenie wraz z wnioskiem promesy kredytowej.

Zgodnie z art. 98 ust. 3 ustawy o PPK instytucja finansowa przekazuje środki:

- 1) na rachunek uczestnika PPK – jeśli środki mają być przeznaczone na pokrycie wkładu własnego w związku z budową/przebudową budynku mieszkalnego,
- 2) na rachunek zbywcy prawa własności budynku/lokalu/gruntu – jeśli środki mają być przeznaczone na pokrycie wkładu własnego w związku z nabyciem prawa własności budynku/lokalu/gruntu.

9. Czy jeśli uczestnik PPK dokona zwrotu lub wypłaty transferowej środków z PPK może nadal oszczędzać w PPK?

Tak, dokonanie zwrotu lub wypłaty transferowej środków zgromadzonych na rachunku PPK nie stanowi przeszkody do dalszego oszczędzania w tym samym PPK. Rachunek PPK, z którego dokonano zwrotu lub wypłaty transferowej nadal jest dla uczestnika PPK prowadzony i w razie złożenia przez tego uczestnika deklaracji rezygnacji z dokonywania wpłat do PPK wpłaty są wznawiane co 4 lata.

10. Czy jeśli uczestnik PPK dokona zwrotu lub wypłaty transferowej z rachunku PPK jest uprawniony do otrzymania następnie dopłaty rocznej (spełnił warunki do jej uzyskania)?

Tak. Jeśli przed dokonaniem zwrotu lub wypłaty transferowej uczestnik PPK spełnił warunki do uzyskania dopłaty rocznej, nie ma przeszkód, aby ją otrzymał, nawet jeśli jej przekazanie na rachunek PPK nastąpi po dokonaniu zwrotu/wypłaty transferowej.

11. Czy jest dopuszczalny częściowy zwrot lub częściowa wypłata transferowa środków z PPK?

Nie. Nie są dopuszczalne częściowy zwrot lub częściowa wypłata transferowa środków z PPK.

12. Jaka powinna być forma składania wniosków o zwrot, jeśli ustawa o PPK tego nie określa?

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 5 ustawy o PPK umowa o zarządzanie PPK określa m.in. warunki, terminy i sposób dokonania zwrotu. A zatem umowa o zarządzanie PPK powinna określać warunki realizacji zwrotu, w tym formę i miejsce składania wniosków. W sprawach dotyczących PPK uczestnik PPK składa oświadczenia woli w postaci elektronicznej lub w innej postaci, jeżeli w umowie o zarządzanie PPK tak określono. To oznacza, że również wniosek o zwrot, który jest oświadczeniem woli, uczestnik składa instytucji finansowej co do zasady w formie elektronicznej, chyba że umowa o zarządzanie PPK będzie przewidywała inną formę.

13. W jaki sposób powinny być traktowane złożone przez uczestnika PPK dyspozycje dotyczące osób uprawnionych w przypadku zmiany przez podmiot zatrudniający instytucji zarządzającej PPK?

Dyspozycje dotyczące osób uprawnionych, które po śmierci uczestnika PPK będą miały prawo do otrzymania zgromadzonych przez niego środków na rachunku PPK powinny być składane nowej instytucji finansowej, niezależnie od tego jakie dyspozycje zostały złożone poprzedniej instytucji finansowej. Jeśli uczestnik przetransferuje środki do nowej instytucji finansowej, złożone poprzedniej instytucji dyspozycje przestają obowiązywać. Jeśli taki transfer nie zostanie dokonany – do środków zgromadzonych w poprzedniej instytucji należy stosować dyspozycje złożone tej instytucji.

Dyspozycja złożona instytucji finansowej dotyczy wyłącznie środków zgromadzonych na rachunku PPK w tej instytucji, której została złożona, a nie w instytucjach, w których wcześniej były gromadzone środki uczestnika PPK. Dyspozycja ta jest związana z umową o prowadzenie PPK zawartą na rzecz uczestnika PPK z daną instytucją finansową (art. 21 ustawy o PPK).

W ustawie o PPK brak jest podstawy prawnej dla nałożenia na dotychczasową instytucję finansową obowiązku przekazywania otrzymanych dyspozycji instytucji finansowej, do której zostały wypłacone w ramach wypłaty transferowej środki zgromadzone przez uczestnika PPK.

14. Czy uczestnik PPK może wskazać do dziedziczenia środków z PPK podmiot prawny?

Ustawa o PPK w art. 86 ust. 1 przewiduje, że środki zgromadzone na rachunku PPK zmarłego uczestnika PPK, które nie zostaną przekazane zgodnie z art. 85 ustawy o PPK, przekazywane są osobom uprawnionym. W myśl art. 21 ust. 1 ustawy o PPK uczestnik PPK może wskazać, w formie pisemnej, wybranej instytucji finansowej imiennie jedną osobę lub więcej osób, które jako osoby uprawnione mają po jego śmierci otrzymać, zgodnie z przepisami rozdziału 13 tej ustawy, środki zgromadzone na jego rachunku PPK. Zgodnie natomiast z art. 2 pkt 17 ustawy o PPK przez osobę uprawnioną należy rozumieć osobę fizyczną wskazaną przez uczestnika PPK, osobę, o której

mowa w art. 832 § 2 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny lub spadkobiercę uczestnika PPK, które na zasadach określonych w ustawie, otrzymają środki zgromadzone na rachunku PPK przez uczestnika PPK w przypadku jego śmierci.

Oznacza to, że uczestnik PPK, na gruncie ustawy o PPK może wskazać jako osobę uprawnioną tylko osobę fizyczną.

W przypadku prowadzenia rachunku PPK przez zakład ubezpieczeń osobami uprawnionymi do otrzymania sumy ubezpieczenia, jeżeli w chwili śmierci ubezpieczonego nie ma osoby uprawnionej, są członkowie najbliższej rodziny ubezpieczonego w kolejności ustalonej w ogólnych warunkach ubezpieczenia, chyba że umowa między zakładem ubezpieczeń a ubezpieczonym, a więc umowa o prowadzenie PPK przewiduje inną kolejność. W tym przypadku zatem również prawa do środków uczestnika PPK zgromadzonych na jego rachunku PPK nie może nabyć osoba prawna.

Osobą uprawnioną, zgodnie z art. 2 pkt 17 ustawy o PPK może być także spadkobierca uczestnika PPK. W takim przypadku znajdują zastosowanie, w stosunku do środków zgromadzonych w PPK zmarłego uczestnika, przepisy ogólne dotyczące dziedziczenia. Kodeks cywilny w art. 927 § 1 natomiast przyznaje zdolność dziedziczenia zarówno osobom fizycznym, jak i prawnym, stanowiąc tylko w powołanym przepisie, że nie może być spadkobiercą osoba fizyczna, która nie żyje w chwili otwarcia spadku, ani osoba prawna, która w tym czasie nie istnieje.

15. Czy wniosek o wypłatę transferową uczestnik PPK może złożyć bezpośrednio instytucji finansowej, czy wyłącznie za pośrednictwem podmiotu zatrudniającego?

Wniosek o wypłatę transferową uczestnik PPK składa w szczególności bezpośrednio instytucji finansowej. Nie ma przeszkód również, aby podmiot zatrudniający pośredniczył w przekazaniu takiego wniosku do instytucji finansowej, jednakże taka możliwość powinna wynikać z treści umowy o zarządzanie PPK i umowy o prowadzenie PPK. Ponadto nie jest dopuszczalne wyłączenie postanowieniami tych umów możliwości składania wniosku o wypłatę transferową przez uczestnika bezpośrednio instytucji finansowej. Wyjątek od zasady, zgodnie z którą uczestnik składa bezpośrednio instytucji finansowej wniosek o wypłatę transferową stanowią art. 12 i 19 ustawy o PPK, które dopuszczają złożenie bezpośrednio przez podmiot zatrudniający wniosku o wypłatę transferową.

16. Czy zwrot środków z PPK w formie pieniężnej dokonany przez małżonka zmarłego uczestnika lub osobę uprawnioną następuje po dokonaniu uprzednio jakichkolwiek potrąceń publicznoprawnych?

Nie. Przed dokonaniem takiego zwrotu po śmierci uczestnika PPK żadnych potrąceń publicznoprawnych nie dokonuje się. Środki są wypłacane na rzecz małżonka zmarłego uczestnika lub osoby uprawnionej w pełnej wysokości. W szczególności nie pomniejsza się ich o podatek od zysków kapitałowych.

17. Czy dopuszczalne jest ustanowienie zastawu na środkach zgromadzonych w PPK?

Nie. Nie jest dopuszczalne ustanowienie zastawu na środkach zgromadzonych w PPK.

Zgodnie z art. 95 ustawy o PPK środki zgromadzone na rachunku PPK nie podlegają egzekucji sądowej ani administracyjnej. Jedyne wyjątki od tej zasady określone w zdaniu drugim tego artykułu dotyczą egzekucji mającej na celu zaspokojenie roszczeń alimentacyjnych, w tym należności budżetu państwa powstałych z tytułu świadczeń wypłaconych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów. Jednocześnie, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o PPK, w zakresie nieuregulowanym ustawą, do funduszy zdefiniowanej daty, o których mowa w art. 38 lub art. 39 oraz zarządzających nimi towarzystw funduszy inwestycyjnych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o funduszach inwestycyjnych. Oznacza to, że przepisy tej ustawy należy stosować w takim zakresie, w jakim nie jest ona sprzeczna z ustawą o PPK.

W związku z powyższym, mimo że ustawa o PPK nie wprowadza wprost zakazu ustanawiania zastawu na środkach zgromadzonych w PPK, ustanawianie zastawu na jednostkach uczestnictwa jest sprzeczne z celem gromadzenia środków w PPK, o którym mowa w art. 3 tej ustawy oraz ograniczeniami w prowadzeniu egzekucji z tych środków w niej określonymi.

18. W jakim terminie powinna być zdiagnozowana choroba/wydane orzeczenie, aby była możliwość skorzystania z uprawnienia do wypłacania do 25% środków zgromadzonych w PPK? Czy osoba, która jest już chora (zdiagnozowano już chorobę i jest ona wymieniona w art. 2 ust. 1 pkt 23 ustawy o PPK) i leczy się, ma prawo do skorzystania z tych środków? Czy może dotyczy to zdiagnozowania choroby wyłącznie w trakcie trwania uczestnictwa w PPK?

Uczestnik PPK może wnioskować o wypłatę do 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK w przypadku poważnego zachorowania tego uczestnika PPK, jego małżonka lub dziecka tego uczestnika PPK. Ustawa nie wskazuje, że wniosek o wypłatę tych środków może zostać złożony wyłącznie, jeśli uczestnik (albo jedna z wymienionych w ustawie osób) zachorował w trakcie trwania uczestnictwa w PPK. Należy zatem przyjąć, że dla skorzystania z prawa do wypłaty do 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK w przypadku poważnego zachorowania nie ma znaczenia, że uczestnik zachorował przed rozpoczęciem oszczędzania w PPK.

19. Czy nadal można dokonywać wpłat na rachunek PPK i jednocześnie pobierać 25% np. w ratach w przypadku poważnego zachorowania?

Zgodnie z ustawą o PPK wypłacenie do 25% zgromadzonych na rachunku PPK środków w przypadku poważnego zachorowania, czy to jednorazowo, czy w ratach, nie stanowi przeszkody do wnoszenia kolejnych wpłat do PPK. Poza tym należy przyjąć, że wniosek o wypłatę do 25% środków na podstawie art. 101 ustawy o PPK może być złożony przez uczestnika wielokrotnie. Przy czym, należy przyjąć zasadę, że jedno ze zdarzeń mieszczących się w katalogu „poważnego zachorowania” (jednej osoby) uzasadniać może jedną wypłatę z rachunku PPK. To oznacza, że ten sam uczestnik PPK może wypłacić do 25% zgromadzonych na rachunku PPK środków np. w przypadku zdiagnozowania u niego jednej z jednostek chorobowych wskazanych w art. 2 ust. 1

pkt 23 lit. d) ustawy o PPK, pomimo że wcześniej wypłacił już do 25% zgromadzonych na rachunku PPK środków w związku ze zdiagnozowaniem u niego innej z jednostek chorobowych wskazanych w art. 2 ust. 1 pkt 23 lit. d) ustawy o PPK.

20. Czy po ukończeniu 60. roku życia można dokonać wypłaty środków z PPK w razie poważnego zachorowania?

Zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy o PPK wypłata środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK następuje wyłącznie na złożony wybranej instytucji finansowej wniosek;

- 1) uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60. roku życia,
- 2) uczestnika PPK, zgodnie z art. 98 (do 100% na wkład własny przy kredycie), art. 100 (świadczenie małżeńskie) lub art. 101 (do 25% w razie poważnego zachorowania).

Mając na względzie powyższe należy uznać, że wiek uczestnika nie ma znaczenia dla możliwości skorzystania z wypłaty środków zgromadzonych w PPK na podstawie art. 101 ustawy o PPK w razie poważnego zachorowania. To oznacza, że również uczestnik PPK, który ukończył 60. rok życia może dokonać wypłaty środków z PPK w razie poważnego zachorowania.

Również rozpoczęcie wypłaty środków po ukończeniu 60. roku życia pozwala na skorzystanie z wypłaty środków zgromadzonych w PPK na podstawie art. 101 ustawy o PPK w razie poważnego zachorowania. Spowoduje to jednak konieczność ponownego ustalenia wysokości rat wypłaty realizowanej na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 1) ustawy o PPK. Należy też zwrócić uwagę, że realizacja wniosku o wypłatę 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK w przypadku poważnego zachorowania może nastąpić tylko poprzez wypłatę środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK. W związku z powyższym, jeżeli po osiągnięciu 60. roku życia w wyniku realizacji wniosku o wypłatę transferową uczestnik dokonał wypłaty transferowej 100% środków zgromadzonych na swoim rachunku PPK, na rachunek terminowej lokaty oszczędnościowej uczestnika PPK lub na rachunek lokaty terminowej uczestnika PPK prowadzony w SKOK, nie będzie możliwa realizacja wniosku o wypłatę środków zgromadzonych na rachunku PPK w razie poważnego zachorowania uczestnika, jego małżonka lub dziecka.

21. Czy możliwość wypłaty środków w związku z poważnym zachorowaniem dotyczy dziecka w każdym wieku?

W określeniu dopuszczalnego wieku dziecka na potrzeby ustawy o PPK należy posłużyć się definicją dziecka zawartą w ustawie z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka, czyli pod tym pojęciem należy rozumieć każdą istotę od poczęcia do osiągnięcia pełnoletności.

22. Czy możliwe jest dokonanie przez uczestnika PPK wypłaty transferowej do innej instytucji finansowej w trakcie trwania stosunku pracy?

Uczestnik PPK może dokonać wypłaty transferowej na rachunek PPK prowadzony przez inną instytucję finansową w dowolnym momencie oszczędzania w PPK i nie ma znaczenia, czy pozostaje w stosunku pracy, czy też nie.

23. Czy wypłata transferowa na wniosek uczestnika do zakładu ubezpieczeń (art. 102 ust. 1 pkt 6 ustawy o PPK) jest możliwa przed ukończeniem przez niego 60 roku życia?

Uczestnik PPK nie może dokonać wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność określoną w dziale I w grupie 3 załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej przed ukończeniem przez uczestnika 60 roku życia, co wynika z art. 99 ust. 7 ustawy o PPK.

24. Czy w przypadku dokonania zwrotu środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika (na wniosek uczestnika PPK zgodnie z treścią art. 105 ustawy o PPK) od 30% środków pochodzących z wpłat do PPK finansowanych przez podmiot zatrudniający przekazanych do ZUS uczestnik otrzyma zwrot podatku dochodowego?

Wpłaty do PPK w części finansowanej przez podmiot zatrudniający stanowią przychód uczestnika PPK w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zgodnie z treścią art. 105 ust. 2 i 5 ustawy o PPK w przypadku zwrotu dokonywanego na wniosek uczestnika PPK, instytucja finansowa przekazuje na rachunek bankowy wskazany przez ZUS kwotę równą 30% środków pieniężnych pochodzących z odkupienia jednostek uczestnictwa lub umorzenia jednostek rozrachunkowych, które zostały nabyte lub przeliczone na jednostki rozrachunkowe z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający, a informacja o tej kwocie jest ewidencjonowana na koncie ubezpieczonego, o którym mowa w art. 40 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jako składka na ubezpieczenie emerytalne należna za miesiąc, w którym kwota ta została przekazana do ZUS. Regulacje prawne nie przewidują natomiast zwrotu podatku dochodowego opłaconego od środków przekazanych na rachunek w ZUS i taki zwrot nie będzie dokonywany.

25. Czy w przypadku wypracowania zysku na jednostkach uczestnictwa, które są przedmiotem wypłaty z tytułu poważnego zachorowania lub na pokrycie wkładu własnego, powinien być potrącony podatek od zysków kapitałowych?

Stosownie do art. 21 ust. 1 pkt 58c lit. b. ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej: ustawa PIT), zwolnione z opodatkowania są dochody uczestnika PPK osiągnięte w związku z wypłatą środków z PPK na podstawie art. 97 ust. 1 ustawy o PPK.

Ze zwolnienia tego korzystają m.in. dochody:

- 1) od kwot wypłaconych w przypadku poważnego zachorowania uczestnika PPK, jego małżonka lub dziecka,
- 2) od kwot wypłat na pokrycie wkładu własnego, o ile zostały zwrócone w terminie wynikającym z umowy zawartej z instytucją finansową.

Nie podlega takiemu zwolnieniu dochód od kwot wypłaconych na pokrycie wkładu własnego, w zakresie w jakim wypłacone środki nie zostały zwrócone w terminie wynikającym z umowy zawartej z instytucją finansową. Dochód ten podlega opodatkowaniu zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt

11a ustawy PIT. W takim przypadku dochód stanowi kwota niedokonanego w terminie zwrotu wypłaconych środków pomniejszona o koszt nabycia odkupionych jednostek uczestnictwa lub umorzonych jednostek rozrachunkowych, przypadających na ten niedokonany przez uczestnika PPK zwrot. Za koszt nabycia uważa się sumę wydatków na nabycie odkupionych jednostek uczestnictwa albo sumę wpłat na umorzone jednostki rozrachunkowe, z których dokonano wypłaty, ustaloną w takiej proporcji, jaką stanowiła kwota niedokonanego zwrotu do wartości wypłaconych środków. Dochód powstaje w dniu następującym po dniu, w którym upłynął termin zwrotu wypłaconych środków określony w umowie, o której mowa w art. 98 ust. 1 ustawy o PPK.

Dochód ten podlega opodatkowaniu zryczałtowanym 19% podatkiem dochodowym, który nie jest pobierany przez płatnika. Zatem stosownie do art. 45 ust. 3b ustawy PIT obowiązek wykazania należnego zryczałtowanego podatku dochodowego w jednym z zeznań rocznych: PIT-36, PIT-36L, PIT-38 lub PIT-39 spoczywa na podatniku.

26. Według jakiej daty powinno dojść do wyceny środków zgromadzonych w PPK – daty złożenia (podpisania przez uczestnika PPK) wniosku o wypłatę czy daty jego otrzymania przez instytucję finansową?

Z art. 99 ust. 2 ustawy o PPK wynika, że wysokość pierwszej raty wypłaty wylicza się w oparciu o łączną wartość jednostek uczestnictwa lub jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK w dniu złożenia przez tego uczestnika wniosku o wypłatę. Z art. 97 ust. 1 ustawy o PPK wynika, że wniosek należy złożyć instytucji finansowej. Ustawa o PPK nie rozstrzyga co należy rozumieć przez „złożenie wniosku”. Co do zasady powinien być to dzień, w którym instytucja finansowa mogła zapoznać się z treścią wniosku.

Jednakże o tym jaki dzień, będzie traktowany przez instytucję finansową jako dzień złożenia wniosku o wypłatę powinna rozstrzygać treść umowy o zarządzenie PPK i umowy o prowadzenie PPK. Tak określony dzień będzie dniem ustalenia łącznej wartości jednostek uczestnictwa lub jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK.

27. Czy będzie skuteczne poinformowanie podmiotu zatrudniającego przez uczestnika PPK o braku zgody na złożenie przez ten podmiot wniosku o wypłatę transferową dokonane po upływie 7 dni od otrzymania informacji o obowiązku złożenia przez podmiot zatrudniający takiego wniosku? Co należy rozumieć jako poinformowanie podmiotu zatrudniającego o braku zgody na złożenie przez ten podmiot wniosku o wypłatę transferową?

Za bezskuteczne należy uznać poinformowanie przez uczestnika PPK o braku zgody na złożenie przez podmiot zatrudniający w imieniu tego uczestnika wniosku o wypłatę transferową dokonane po upływie określonego w ustawie 7-dniowego terminu liczonego od dnia otrzymania przez uczestnika informacji o obowiązku złożenia takiego wniosku. Zatem, w razie złożenia przez uczestnika takiego oświadczenia dopiero po upływie terminu, podmiot zatrudniający powinien złożyć w imieniu uczestnika wniosek o dokonanie wypłaty transferowej.

Przy tym przez poinformowanie podmiotu zatrudniającego o braku zgody na złożenie wniosku o wypłatę transferową należy rozumieć faktyczne złożenie podmiotowi zatrudniającemu w formie

pisemnej oświadczenia uczestnika o braku przedmiotowej zgody. Dla ustalenia terminu złożenia tego oświadczenia należy stosować tzw. teorię doręczenia wynikającą z przepisów Kodeksu cywilnego.

28. Który podmiot zatrudniający instytucja finansowa zobowiązana była poinformować o wypłacie transferowej dokonanej na podstawie art. 12 ust. 6 i art. 19 ust. 6 ustawy o PPK, przed uchycieniem tych przepisów z dniem 4 czerwca 2022 r.? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Intencją ustawodawcy w odniesieniu do powołanych przepisów, w brzmieniu obowiązującym do 3 czerwca 2022 r., było, aby instytucja finansowa informowała o faktycznym dokonaniu wypłaty transferowej. A zatem instytucja finansowa, która pośredniczyła w dokonaniu wypłaty transferowej powinna poinformować o przeprowadzeniu tej wypłaty podmiot zatrudniający, z którym łączyła tę instytucję umowa o zarządzanie PPK i który złożył - w imieniu uczestnika PPK - wnioski o wypłatę transferową. Z dniem 4 czerwca 2022 r. przepisy art. 12 ust. 6 i art. 19 ust. 6 ustawy o PPK zostały uchylone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

29. Jak należy postąpić w przypadku, gdy w okresie spłaty środków wypłaconych z PPK na pokrycie wkładu własnego w związku z kredytem hipotecznym nastąpi śmierć uczestnika PPK? Czy spadkobiercy są zobowiązani spłacić te środki i czy taka spłata jest obciążona dodatkowymi kosztami?

Na podstawie art. 922 § 1 k.c. prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi czwartej kodeksu cywilnego. W przypadku śmierci uczestnika PPK w okresie, w którym dokonywany jest zwrot środków wypłaconych z PPK na podstawie art. 98 ustawy o PPK, obowiązek zwrotu środków przejdzie na spadkobierców zmarłego uczestnika.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 21 ustawy o PPK, uczestnik PPK może wskazać jedną lub więcej osób, które jako osoby uprawnione mają po jego śmierci otrzymać środki zgromadzone na rachunku PPK.

W razie śmierci środki zgromadzone na rachunku PPK powinny być wypłacone osobom uprawnionym na zasadach określonych w rozdziale 13 ustawy o PPK. Środki zgromadzone na rachunku PPK, które przysługują wskazanym przez uczestnika osobom, nie wchodzi do spadku - jako prawa, które z chwilą śmierci spadkodawcy przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami (art. 922 § 2 k.c.).

W związku z tym, że wypłata środków z PPK na cele mieszkaniowe może stanowić do 100% środków zgromadzonych w PPK, przyjęcie poglądu, że spadkobiercy nie są obowiązani do zwrotu środków wypłaconych z PPK na pokrycie wkładu własnego w kredycie na zakup mieszkania, prowadziłoby do sytuacji, w której nie można byłoby zaspokoić praw osoby lub osób uprawnionych wskazanych przez uczestnika PPK zgodnie z zasadami określonymi w art. 21 ustawy o PPK.

Ustawa o PPK nie odnosi się do kwestii związanych z kosztami zwrotu środków wypłaconych na podstawie art. 98 tej ustawy. Obowiązek ponoszenia określonych kosztów może wynikać z umowy zawartej przez uczestnika PPK z instytucją finansową, o której mowa w art. 98 ust. 1 ustawy o PPK.

30. Czy w przypadku wypłaty środków po osiągnięciu przez uczestnika PPK 60 r.ż. może on dowolnie zmniejszać lub zwiększać wartość procentową wypłaty jednorazowej?

Zgodnie z art. 99 ust. 1 ustawy o PPK w przypadku wypłaty środków z PPK po 60 r.ż. 25% środków zgromadzonych na rachunku uczestnika PPK wypłacanych jest jednorazowo, chyba że uczestnik PPK złoży wniosek o wypłatę tej części środków w ratach, a 75% środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK wypłacanych jest w co najmniej 120 ratach miesięcznych, chyba że uczestnik PPK złoży wniosek o wypłatę w mniejszej liczbie rat. Z powyższego wynika, iż uczestnik PPK nie ma możliwości dowolnego zmniejszania lub zwiększania wartości wypłaty jednorazowej.

Wypłata środków z PPK po osiągnięciu przez uczestnika PPK 60 r.ż. może być dokonana w jednej z dwóch wskazanych proporcji:

1. 25% środków jednorazowo i 75% środków w miesięcznych ratach;
2. 100% środków w miesięcznych ratach bez wypłaty jednorazowej.

31. Czy instytucja finansowa powinna informować podmiot zatrudniający o złożeniu przez uczestnika PPK wniosku o wypłatę środków zgromadzonych w PPK na pokrycie wkładu własnego, w formie świadczenia małżeńskiego lub w razie poważnego zachorowania? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Zgodnie z brzmieniem art. 97 ust. 2 ustawy o PPK instytucja finansowa informuje podmiot zatrudniający o złożeniu przez uczestnika PPK wniosku o wypłatę środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK zarówno po osiągnięciu przez niego 60. roku życia, jak również zgodnie z art. 98 - w celu pokrycia wkładu własnego, art. 100 – w celu otrzymania świadczenia małżeńskiego, czy art. 101 - w przypadku poważnego zachorowania.

Taka informacja powinna jednak być ograniczona do wskazania, że uczestnik PPK złożył wniosek o wypłatę na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 1) ustawy o PPK lub na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 2) ustawy o PPK oraz czy realizowana wypłata wstrzymuje dokonywanie dalszych wpłat.

Uwaga! Z dniem 21 listopada 2022 r. wejdą w życie zmiany w art. 97 ustawy o PPK, wprowadzone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Po zmianach w tym przepisie, o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, o której mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 (po osiągnięciu przez uczestnika PPK 60. roku życia) oraz pkt 2 w zakresie art. 100 (w celu otrzymania świadczenia małżeńskiego), instytucja finansowa niezwłocznie poinformuje podmiot zatrudniający oraz PFR. PFR za pomocą systemu teleinformatycznego ewidencji PPK niezwłocznie poinformuje inne instytucje finansowe o rozpoczęciu wypłaty

środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, dla którego instytucje te prowadzą rachunki PPK. Następnie te inne instytucje finansowe, niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania informacji od PFR, poinformują podmioty zatrudniające, z którymi zawarły umowy o zarządzanie PPK, o rozpoczęciu wypłat. Po otrzymaniu informacji, o której mowa powyżej, podmiot zatrudniający nie będzie obliczać, pobierać ani dokonywać wpłat do instytucji finansowej, a dopłaty roczne ani wpłaty powitalne nie będą przekazywane.

- 32. Czy informacja przekazywana na podstawie art. 97 ust. 2 ustawy o PPK podmiotowi zatrudniającemu o złożeniu przez uczestnika PPK wniosku o wypłatę środków zgromadzonych w PPK powinna dotyczyć wyłącznie uczestników PPK pozostających w zatrudnieniu w tym podmiocie? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)**

Nie, informacja przekazywana na podstawie art. 97 ust. 2 ustawy o PPK podmiotowi zatrudniającemu o złożeniu przez uczestnika wniosku o wypłatę środków zgromadzonych w PPK powinna dotyczyć każdego uczestnika, niezależnie od tego, czy pozostaje on nadal w zatrudnieniu w danym podmiocie zatrudniającym.

Uwaga! Z dniem 21 listopada 2022 r. wejdą w życie zmiany w art. 97 ustawy o PPK, wprowadzone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Po zmianach w tym przepisie, o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, o której mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 2 w zakresie art. 100, instytucja finansowa niezwłocznie poinformuje podmiot zatrudniający oraz PFR. PFR za pomocą systemu teleinformatycznego ewidencji PPK niezwłocznie poinformuje inne instytucje finansowe o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, dla którego instytucje te prowadzą rachunki PPK. Następnie te inne instytucje finansowe, niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania informacji od PFR, poinformują podmioty zatrudniające, z którymi zawarły umowy o zarządzanie PPK, o rozpoczęciu wypłat. Po otrzymaniu informacji, o której mowa powyżej, podmiot zatrudniający nie będzie obliczać, pobierać ani dokonywać wpłat do instytucji finansowej, a dopłaty roczne ani wpłaty powitalne nie będą przekazywane.

- 33. Czy informacja przekazywana na podstawie art. 97 ust. 2 ustawy o PPK podmiotowi zatrudniającemu o złożeniu przez uczestnika PPK wniosku o wypłatę środków zgromadzonych w PPK powinna być przekazywana wyłącznie w okresie obowiązywania umowy o zarządzanie PPK pomiędzy instytucją dokonującą wypłaty a podmiotem zatrudniającym uczestnika, który złożył wniosek o wypłatę, czy również po jej rozwiązaniu? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)**

Informacja przekazywana na podstawie art. 97 ust. 2 ustawy o PPK podmiotowi zatrudniającemu o złożeniu przez uczestnika PPK wniosku o wypłatę środków zgromadzonych w PPK powinna być przekazywana wyłącznie w okresie obowiązywania umowy o zarządzanie PPK pomiędzy instytucją finansową dokonującą wypłaty a podmiotem zatrudniającym.

Uwaga! Z dniem 21 listopada 2022 r. wejdą w życie zmiany w art. 97 ustawy o PPK, wprowadzone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Po zmianach w tym przepisie, o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, o której mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 2 w zakresie art. 100, instytucja finansowa niezwłocznie poinformuje podmiot zatrudniający oraz PFR. PFR za pomocą systemu teleinformatycznego ewidencji PPK niezwłocznie poinformuje inne instytucje finansowe o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, dla którego instytucje te prowadzą rachunki PPK. Następnie te inne instytucje finansowe, niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania informacji od PFR, informują podmioty zatrudniające, z którymi zawarły umowy o zarządzanie PPK, o rozpoczęciu wypłat. Po otrzymaniu informacji, o której mowa powyżej, podmiot zatrudniający nie będzie obliczać, pobierać ani dokonywać wpłat do instytucji finansowej, a dopłaty roczne ani wpłaty powitalne nie będą przekazywane.

34. W jaki sposób powinien być realizowany przez instytucję finansową obowiązek informacyjny, o którym była mowa w art. 12 ust. 6 ustawy o PPK, przed uchyleniem tego przepisu z dniem 4 czerwca 2022 r.? Czy instytucja finansowa, w związku z art. 12 ust. 6 ustawy o PPK, miała obowiązek informowania o wypłacie transferowej realizowanej wyłącznie na podstawie art. 12 ustawy o PPK, czy również na podstawie art. 102 tej ustawy? **(zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)**

Art. 12 ust. 6 ustawy o PPK, w brzmieniu obowiązującym do 3 czerwca 2022 r., był przepisem szczególnym w stosunku do przepisów ogólnych regulujących zasady wypłaty transferowej (art. 102 ustawy o PPK), zwrotu (art. 105 ustawy o PPK) i wypłaty (art. 97 ustawy o PPK) środków z PPK.

Instytucja finansowa powinna realizować obowiązki informacyjne wynikające z art. 12 ust. 6 ustawy o PPK w sytuacji, której dotyczył przedmiotowy przepis, tj. w przypadku zmiany instytucji finansowej zarządzającej PPK, jeżeli podmiot zatrudniający pośredniczył w realizacji wypłaty transferowej, zwrotu lub wypłaty.

To oznacza, że instytucja finansowa, która pośredniczyła w przeprowadzeniu wypłaty transferowej, powinna poinformować o przeprowadzeniu tej wypłaty podmiot zatrudniający, z którym łączyła tę instytucję umowa o zarządzanie PPK i który złożył - w imieniu uczestnika PPK - wniosek o wypłatę transferową.

Natomiast w związku z tym, że podmiot zatrudniający nigdy nie pośredniczył w realizacji zwrotu i wypłaty, nie powstawały obowiązki informacyjne, o których mowa w art. 12 ust. 6 ustawy o PPK, dotyczące zwrotu i wypłaty.

Uwaga! Z dniem 4 czerwca 2022 r. przepis art. 12 ust. 6 ustawy o PPK został uchylony ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

35. W jaki sposób powinien być realizowany przez instytucję finansową obowiązek informacyjny, o którym była mowa w art. 19 ust. 6 ustawy o PPK, przed uchyleniem tego przepisu z dniem 4 czerwca 2022 r.? Czy instytucja finansowa, w związku z art. 19 ust. 6 ustawy o PPK, miała obowiązek informowania o wypłacie transferowej realizowanej wyłącznie na podstawie art. 19 ustawy o PPK, czy również na podstawie art. 102 tej ustawy? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Art. 19 ust. 6 ustawy o PPK, w brzmieniu obowiązującym do 3 czerwca 2022 r., był przepisem szczególnym w stosunku do przepisów ogólnych regulujących zasady wypłaty transferowej (art. 102 ustawy o PPK), zwrotu (art. 105 ustawy o PPK) i wypłaty (art. 97 ustawy o PPK) środków z PPK.

Instytucja finansowa powinna realizować obowiązki informacyjne wynikające z art. 19 ust. 6 ustawy o PPK w sytuacji, której dotyczył przedmiotowy przepis, tj. w przypadku zatrudnienia uczestnika PPK w podmiocie zatrudniającym, jeżeli ten podmiot zatrudniający pośredniczył w realizacji wypłaty transferowej, zwrotu lub wypłaty.

To oznacza, że instytucja finansowa, która pośredniczyła w przeprowadzeniu wypłaty transferowej, powinna poinformować o przeprowadzeniu tej wypłaty podmiot zatrudniający, z którym łączyła tę instytucję umowa o zarządzanie PPK i który złożył - w imieniu uczestnika PPK - wniosek o wypłatę transferową.

W związku z tym, że podmiot zatrudniający nigdy nie pośredniczy w realizacji zwrotu i wypłaty, na instytucji finansowej nie ciążyły obowiązki informacyjne, o których mowa w art. 19 ust. 6 ustawy o PPK dotyczące zwrotu i wypłaty.

Uwaga! Z dniem 4 czerwca 2022 r. przepis art. 19 ust. 6 ustawy o PPK został uchylony ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

36. Jeśli uczestnik PPK złoży wniosek o wypłatę w ratach w opcji: 25% jednorazowa wypłata i pozostałe 75% w ratach, to czy pierwsza wypłata powinna stanowić 25% plus kwota odpowiadająca pierwszej racie z pozostałych 75% środków?

Środki wypłacane uczestnikowi PPK zgodnie z taką dyspozycją powinny zostać wypłacone w kwocie, na którą składają się:

- kwota odpowiadająca 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK (wypłata jednorazowa, o której mowa w art. 99 ust. 1 pkt 1) ustawy o PPK) oraz
- kwota odpowiadająca pierwszej racie z pozostałych 75% środków zgromadzonych na rachunku PPK (wypłata w ratach, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 2) ustawy o PPK).

W takiej sytuacji, wraz z wypłatą jednorazową 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK, należy wypłacić pierwszą ratę, chyba że uczestnik PPK wskaże inny termin wypłaty pierwszej raty.

37. Jak należy postąpić w sytuacji, w której uczestnik PPK złożył wniosek o wypłatę środków z PPK po 60. roku życia w 5 ratach, a następnie: 1) przed wypłatą pierwszej raty zwiększył liczbę rat do 130 albo 2) po rozpoczęciu wypłaty zwiększył liczbę rat do 130 - czy uczestnik PPK od momentu zwiększenia liczby rat ma prawo do otrzymania dalszej wypłaty środków z PPK bez pomniejszania ich o podatek od zysków kapitałowych?

W przypadku, gdy uczestnik PPK wystąpił o wypłatę środków, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK w mniejszej ilości rat niż 120, a następnie dokonał zmiany zadeklarowanej ilości rat na co najmniej 120:

- 1) przed wypłatą pierwszej raty – dochody od wypłaconych środków będą zwolnione z opodatkowania podatkiem dochodowym,
- 2) po rozpoczęciu wypłat – dochody od wypłaconych środków przed zmianą ilości zadeklarowanych rat będą podlegały opodatkowaniu podatkiem dochodowym, a dochody z wypłat dokonanych po zmianie ilości zadeklarowanych rat będą zwolnione z opodatkowania.

38. Jakich potrąceń od środków zwracanych z PPK należy dokonać w przypadku, gdy uczestnik PPK dokona zwrotu środków z rachunku PPK, na który dokonana została wcześniej wpłata transferowa środków przypadających mu po śmierci jego małżonka?

Przed ukończeniem 60. roku życia możliwy jest zwrot środków zgromadzonych na rachunku uczestnika PPK. Zwrot następuje na zasadach określonych w art. 105 ustawy o PPK. Zwrócone środki są pomniejszane o:

- 1) kwotę równą 30% środków pieniężnych pochodzących odpowiednio z odkupienia przez fundusz inwestycyjny lub zakład ubezpieczeń jednostek uczestnictwa lub jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego lub umorzenia przez fundusz emerytalny jednostek rozrachunkowych, które zostały nabyte, w przypadku funduszy inwestycyjnych, lub przeliczone, w przypadku funduszy emerytalnych, z wpłat finansowanych przez podmiot zatrudniający oraz
- 2) kwotę odpowiadającą środkom pieniężnym pochodzącym odpowiednio z odkupienia przez fundusz inwestycyjny lub zakład ubezpieczeń jednostek uczestnictwa lub jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego lub umorzenia przez fundusz emerytalny jednostek rozrachunkowych, które zostały nabyte, w przypadku funduszy inwestycyjnych, lub przeliczone, w przypadku funduszy emerytalnych, na rzecz uczestnika z wpłaty powitalnej lub dopłat rocznych.

Wypłacone tytułem zwrotu środki są pomniejszane o należną kwotę zryczałtowanego podatku dochodowego, zgodnie z art. 41 ust. 4 w zw. z art. 30a ust. 1 pkt 11d i ust. 15 ustawy z dnia 26 lipca

1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Z kolei stosownie do art. 85 ust. 1 ustawy o PPK, jeżeli w chwili śmierci uczestnik PPK pozostawał w związku małżeńskim, wybrana instytucja finansowa dokonuje wypłaty transferowej połowy środków zgromadzonych na rachunku zmarłego uczestnika PPK na rachunek (m.in.) PPK małżonka zmarłego uczestnika PPK, w zakresie w jakim środki te stanowiły przedmiot małżeńskiej wspólności majątkowej.

Środki takie, na wniosek małżonka zmarłego uczestnika, mogą być także zwrócone w formie pieniężnej (art. 85 ust. 4 ustawy o PPK). Środki zwrócone na podstawie tego przepisu (ale również środki zwrócone osobom uprawnionym po śmierci uczestnika PPK, w trybie określonym w art. 86 ust. 2 ustawy o PPK) są zwolnione z opodatkowania, na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 47g ustawy PIT.

Zauważyć należy, że przepisy ustawy o PPK nie przewidują w takich przypadkach jakiegokolwiek pomniejszania kwot zwracanych w formie pieniężnej. Tak więc zwracane są także kwoty, o które zmniejszane są wypłaty z tytułu zwrotu dokonywane na podstawie art. 105 ustawy o PPK (wymienione w ust. 2 pkt 1 i 4).

Biorąc powyższe pod uwagę, zasadnym jest, aby zwrot środków z rachunku uczestnika PPK, na podstawie art. 105 ustawy o PPK, pochodzących z odkupienia jednostek uczestnictwa lub umorzenia jednostek rozrachunkowych nabytych lub przeliczonych z wypłaty transferowej, o której mowa w art. 85 ust. 1 ustawy o PPK, był dokonany bez pomniejszania o kwoty określone w art. 105 ust. 2 pkt 1 i 4 ustawy o PPK.

Zryczałtowany podatek dochodowy od dochodów z tytułu odkupienia jednostek uczestnictwa lub umorzenia jednostek rozrachunkowych nabytych lub przeliczonych z wypłaty transferowej, o której mowa w art. 85 ust. 1 ustawy o PPK, powinien być naliczany od dochodów osiągniętych z tych środków po dokonaniu wypłaty transferowej na rachunek małżonka zmarłego uczestnika PPK.

39. Czy w przypadku dokonania wypłaty środków z PPK przez uczestnika, który ukończył 60. rok życia na takiej zasadzie, że: 1) na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 1) ustawy o PPK 25% środków zostanie wypłacone w ratach oraz 2) na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 2) ustawy o PPK 75% środków zostanie wypłacone w ratach - od 25% środków wypłaconych na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 1) ustawy o PPK powinien zostać zapłacony podatek od zysków kapitałowych?

Stosownie do art. 21 ust. 1 pkt 58c lit. b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, w przypadku wypłaty na wniosek uczestnika PPK 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 1) w związku z art. 97 ust. 1 pkt 1) ustawy o PPK – niezależnie czy jednorazowo czy w jakiegokolwiek ilości rat – to uzyskany dochód z tego tytułu jest zwolniony z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

40. Czy dopuszczalna jest wypłata 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika w ratach, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 1) ustawy o PPK - w ten sposób, że uczestnik PPK zadeklaruje we wniosku o wypłatę inną liczbę rat dla tej części środków, a inną dla pozostałych 75% środków?

Zgodnie z art. 99 ust. 1 ustawy o PPK w przypadku, o którym mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1:

- 1) 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK wypłacanych jest jednorazowo, chyba że uczestnik PPK złoży wniosek o wypłatę tej części środków w ratach na zasadach określonych w pkt 2;
- 2) 75% środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK wypłacanych jest w co najmniej 120 ratach miesięcznych, chyba że uczestnik PPK, po otrzymaniu informacji o treści art. 30a ust. 1 pkt 11b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych i o wynikającej z niej konieczności uiszczenia zryczałtowanego podatku dochodowego, złoży wniosek o wypłatę w mniejszej liczbie rat.

Z brzmienia powyższego przepisu wynika, że wypłaty 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika dokonuje się jednorazowo, chyba że uczestnik złoży wniosek o wypłatę tej części środków w ratach, na zasadach określonych w pkt 2 powyżej. Natomiast zgodnie z tymi zasadami środki zgromadzone na rachunku PPK uczestnika PPK można wypłacić w co najmniej 120 ratach miesięcznych, chyba że uczestnik PPK, po otrzymaniu informacji o treści art. 30a ust. 1 pkt 11b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i o wynikającej z niej konieczności uiszczenia zryczałtowanego podatku dochodowego, złoży wniosek o wypłatę w mniejszej liczbie rat.

To oznacza, że 25% środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika można wypłacić jednorazowo albo w ratach, przy czym wypłata w ratach jest możliwa tylko wówczas, gdy uczestnik PPK zdecyduje o wypłacie w ratach 100% (25% + 75%) środków zgromadzonych na jego rachunku i wszystkie środki zostaną wypłacone w takiej samej liczbie rat.

41. W jaki sposób obliczyć wysokość pierwszej raty - po zmianie liczby rat, jeśli uczestnik PPK zadeklarował wypłatę 100% środków zgromadzonych na jego rachunku PPK np. w 50 miesięcznych ratach, a następnie - po wypłacie 10 rat - złożył instytucji finansowej wniosek o zmianę zadeklarowanej liczby rat na 120?

Zgodnie z art. 99 ust. 4 i 6 ustawy o PPK uczestnik PPK może zmienić zadeklarowaną liczbę rat. Jeżeli wysokość pierwszej raty po zmianie, dokonanej w trybie ust. 4, wyliczona przez podzielenie łącznej wartości wszystkich jednostek uczestnictwa, jednostek uczestnictwa ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego lub jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK w dniu złożenia wniosku przez liczbę odpowiadającą nowej liczbie rat, wynikających z wniosku uczestnika PPK, jest mniejsza niż 50 zł, zmiana zadeklarowanej liczby rat jest niedopuszczalna.

To oznacza, że uczestnik PPK może zmienić zadeklarowaną wcześniej liczbę rat. Taka zmiana nie będzie jednak możliwa, jeśli wysokość pierwszej raty - wyliczona przez podzielenie łącznej wartości jednostek uczestnictwa zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK w dniu złożenia wniosku o zmianę zadeklarowanej liczby rat przez liczbę rat wynikających z tego wniosku - będzie mniejsza niż 50 zł.

Z tego względu, pierwsza rata - po złożeniu przez uczestnika PPK wniosku o zmianę zadeklarowanej wcześniej liczby rat - powinna zostać wyliczona przez podzielenie łącznej wartości wszystkich jednostek uczestnictwa zapisanych na rachunku PPK uczestnika PPK w dniu złożenia wniosku o zmianę liczby rat przez nową liczbę rat, która wynika z tego wniosku.

To oznacza, że jeśli uczestnik PPK np. zdecyduje się zmienić zadeklarowaną wcześniej liczbę miesięcznych rat z 50 na 120, po zrealizowaniu przez instytucję finansową wypłaty 10 rat, to wysokość pierwszej raty powinna zostać wyliczona przez podzielenie łącznej wartości wszystkich jednostek uczestnictwa zapisanych na rachunku PPK uczestnika w dniu złożenia wniosku o zmianę liczby rat przez liczbę rat wynikających z tego wniosku, czyli przez 120.

42. Czy jeśli uczestnik PPK wypłaca jednorazowo 25% środków zgromadzonych na jego rachunku PPK oraz 75% środków np. w 240 miesięcznych ratach, to pierwsza rata - z tych zadeklarowanych 240 rat - powinna zostać wyliczona przez podzielenie 100% wartości jednostek uczestnictwa zapisanych na rachunku PPK uczestnika w dniu złożenia wniosku (100% środków to suma 25% środków wypłaconych jednorazowo oraz 75% środków wypłacanych ratałnie) przez 120? Czy też - w sytuacji, gdy uczestnik PPK zdecydował się na powyższy schemat wypłat - pierwsza rata powinna zostać wyliczona przez podzielenie wartości 75% jednostek uczestnictwa zapisanych na rachunku PPK uczestnika w dniu złożenia wniosku (75% środków to ta część środków, którą uczestnik zdecydował się wypłacić w ratach) przez 120?

Jeśli uczestnik PPK zdecyduje się na wypłatę z rachunku PPK 100% środków w ratach albo 25% środków jednorazowo i 75% środków w ratach, ale wysokość pierwszej raty - wyliczona przez podzielenie łącznej wartości jednostek uczestnictwa zapisanych na rachunku PPK uczestnika w dniu złożenia wniosku przez 120, a jeżeli uczestnik PPK złożył wniosek o wypłatę w mniejszej liczbie rat – przez liczbę odpowiadającą liczbie rat wskazanych we wniosku, będzie mniejsza niż 50 zł, środki zostaną wypłacone jednorazowo.

Powyższe oznacza, że jedynie do wyliczenia wysokości pierwszej raty należy uwzględnić łączną wartość wszystkich jednostek uczestnictwa zapisanych na rachunku PPK w dniu złożenia wniosku i podzielić przez 120. Tym samym, jeśli uczestnik PPK zdecyduje o jednorazowej wypłacie 25% środków zgromadzonych na jego rachunku PPK oraz wypłacie 75% środków np. w 240 miesięcznych ratach, to pierwsza z tych 240 rat powinna zostać wyliczona przez podzielenie 100% wartości jednostek uczestnictwa zapisanych na rachunku PPK tego uczestnika w dniu złożenia wniosku przez 120.

Wysokość każdej kolejnej raty powinna być już ustalana zgodnie z art. 99 ust. 3 ustawy o PPK. Dopiero zatem wysokość drugiej i kolejnych rat uwzględnia liczbę rat, jaką we wniosku wskazał uczestnik PPK.

43. Czy w przypadku wypłaty środków z rachunku PPK jednorazowo, na podstawie art. 99 ust. 2 ustawy o PPK, 19% zryczałtowany podatek dochodowy należy

pobrać od wartości jednorazowej wypłaty, tj. 100% wypłacanych środków, czy tylko od 75% wypłacanych środków?

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 58c lit. b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej: ustawa o PIT) wolne od podatku dochodowego są dochody z tytułu uczestnictwa w pracowniczym planie kapitałowym, w rozumieniu ustawy o PPK, w związku z wypłatą środków zgromadzonych w pracowniczym planie kapitałowym, w przypadkach określonych w art. 97 ust. 1 ustawy o PPK. Przepis ten stosuje się jednak z zastrzeżeniem art. 30a ust. 11a i 11b ustawy o PIT.

Z kolei, zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 11b ustawy o PIT, od dochodu uczestnika PPK z tytułu wypłaty środków, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK – jeżeli wypłata będzie wypłacana w mniejszej ilości rat niż 120 miesięcznych rat, albo z tytułu wypłaty jednorazowej – w przypadku określonym w art. 99 ust. 2 ustawy o PPK, pobiera się 19% zryczałtowany podatek dochodowy. Treść art. 30a ust. 1 pkt 11b ustawy o PIT określa, że opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym podlegają środki pochodzące z wypłat w przypadku, o którym mowa w art. 99 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK, a więc w wysokości 75% środków zgromadzonych na rachunku uczestnika PPK i to tylko w dwóch przypadkach:

- 1) jeżeli wypłata jest dokonywana w mniejszej ilości rat niż 120 miesięcznych rat,
- 2) jeżeli wypłata jest dokonywana jednorazowo, w przypadku określonym w art. 99 ust. 2 ustawy o PPK.

Tak więc w przypadku wypłaty środków na wniosek uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60. roku życia, na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 58c lit. b ustawy o PIT, zwolniony z opodatkowania jest dochód od 25% zgromadzonych środków - niezależnie od tego, czy wypłacanych w ratach, czy jednorazowo na podstawie art. 99 ust. 2 ustawy o PPK. Natomiast dochód z pozostałych 75% środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK jest zwolniony z opodatkowania, jeżeli środki te są wypłacane w co najmniej 120 miesięcznych ratach.

44. W jakim terminie powinna być zrealizowana wypłata transferowa, o której mowa w art. 12 i art. 19 ustawy o PPK?

Do wypłaty transferowej, o której mowa w art. 12 i art. 19 ustawy o PPK, w zakresie w nich nieuregulowanym, znajdą zastosowanie przepisy ogólne dotyczące zasad realizacji wypłaty transferowej. To oznacza, że - na podstawie art. 102 ust. 4 ustawy o PPK - wypłata transferowa realizowana zgodnie z art. 12 lub art. 19 ustawy o PPK powinna zostać dokonana w terminie 14 dni od złożenia wniosku instytucji finansowej dokonującej wypłaty transferowej, czyli tej instytucji finansowej, która prowadzi rachunek PPK, z którego zostanie dokonana wypłata transferowa. Wniosek jest składany w imieniu uczestnika, ale przez podmiot zatrudniający, za pośrednictwem podmiotu zarządzającego instytucją finansową.

45. Czy jeżeli uczestnik PPK zadeklarował pierwotnie wypłatę z PPK w 20. miesięcznych ratach, a co za tym idzie naliczany jest podatek od wypłat i - na moment zmiany liczby rat - zostało zrealizowanych 10 wypłat ratałnych, to, aby

uzyskać zwolnienie z opodatkowania, powinien zadysponować wypłatę pozostałej części w co najmniej 120 ratach, czy w 110 ratach?

Zgodnie z art. 99 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 97 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK, w przypadku wypłaty, na wniosek uczestnika PPK, 75% środków zgromadzonych na rachunku PPK w co najmniej 120 ratach miesięcznych, uzyskany z tego tytułu dochód jest zwolniony z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Natomiast, jeżeli uczestnik PPK złoży wniosek o wypłatę tej części środków zgromadzonych na PPK w mniejszej ilości rat, to - zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 11b i ust. 13 ustawy o PIT - dochód uzyskany z tytułu ich wypłaty podlega opodatkowaniu 19% zryczałtowanym podatkiem dochodowym.

Dochód w tytułu wypłaty stanowi kwota przychodu z odkupienia jednostek uczestnictwa lub umorzenia jednostek rozrachunkowych pomniejszona o wydatki na nabycie odkupionych jednostek uczestnictwa lub wpłaty na umorzone jednostki rozrachunkowe, z których dokonano wypłaty. Przychód uczestnika PPK z tytułu wypłaty stanowią otrzymane lub postawione mu do dyspozycji środki pieniężne. Tak więc dochód do opodatkowania określany jest dla każdej z rat wypłaty. Od tego dochodu pobierany jest zryczałtowany podatek dochodowy.

Zgodnie z art. 99 ust. 4 ustawy o PPK, z wyjątkami określonymi w ust. 5 i 6 tego przepisu, uczestnik PPK może zmienić zadeklarowaną liczbę rat. Przepis ten nie zastrzega czasu, w którym może zostać dokonana zmiana zadeklarowanej liczby rat. Tym samym należy przyjąć, że zmiana może nastąpić w trakcie trwania całego okresu wypłat ratałnych.

Biorąc pod uwagę powyższe, w przypadku, gdy uczestnik PPK, który wystąpił o wypłatę środków, o których mowa w art. 99 ust. 1 pkt 2 ustawy o PPK, w mniejszej liczbie miesięcznych rat niż 120, a następnie, po rozpoczęciu wypłat, dokonał zmiany zadeklarowanej liczby rat, w wyniku której łączna ilość miesięcznych rat wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK (ilość rat już wypłaconych oraz zadeklarowanych po zmianie) wynosi co najmniej 120, to dochody od wypłaconych środków przed zmianą liczby zadeklarowanych rat będą podlegały opodatkowaniu, zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 11b i ust. 13 ustawy o PIT (w przykładzie podanym w pytaniu – 10 miesięcznych rat), a dochody z wypłat dokonanych po zmianie liczby zadeklarowanych rat będą zwolnione z opodatkowania – na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 58c lit. b ustawy o PIT (w przykładzie podanym w pytaniu – 110 miesięcznych rat).

46. Czy instytucja finansowa może wstrzymać wypłatę środków z PPK na rzecz osoby uprawnionej do czasu uzyskania informacji dotyczącej okresu wspólności majątkowej, gdy z aktu zgonu wynika, że uczestnik był w związku małżeńskim, a po środki z PPK zgłasza się osoba uprawniona?

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy PPK, jeżeli w chwili śmierci uczestnik PPK pozostawał w związku małżeńskim, wybrana instytucja finansowa dokonuje wypłaty transferowej połowy środków zgromadzonych na rachunku PPK zmarłego uczestnika PPK na rachunek PPK, IKE lub PPE małżonka zmarłego uczestnika PPK, w zakresie, w jakim środki te stanowiły przedmiot małżeńskiej wspólności majątkowej.

Zgodnie z definicją środków zgromadzonych na rachunku PPK są nimi jednostki uczestnictwa albo jednostki rozrachunkowe FZD. Na podstawie zapisów na rachunku PPK jest możliwe ustalenie liczby jednostek uczestnictwa posiadanych przez zmarłego uczestnika na dzień jego śmierci.

Możliwe jest także ustalenie, ile jednostek uczestnictwa stanowi połowę jednostek uczestnictwa zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK. Jednakże zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy o PPK, małżonkowi przysługuje nie połowa tych środków w ogólności, ale połowa środków w zakresie, w jakim stanowiły one przedmiot małżeńskiej wspólności majątkowej. Zgodnie z art. 47 § 1 kro małżonkowie mogą przez umowę zawartą w formie aktu notarialnego wspólność ustawową rozszerzyć lub ograniczyć albo ustanowić rozdzielność majątkową lub rozdzielność majątkową z wyrównaniem dorobków. Zakres małżeńskiej wspólności majątkowej instytucja finansowa powinna ustalić na podstawie przedstawionych przez małżonka zmarłego uczestnika PPK dokumentów, o których mowa w art. 85 ust. 2 ustawy o PPK.

Natomiast wartość zgromadzonych na rachunku PPK jednostek uczestnictwa/rozrachunkowych będzie się zmieniać w czasie w zależności od ceny jednostek uczestnictwa/rozrachunkowych.

Mając na uwadze definicję środków zgromadzonych na rachunku PPK, należy przyjąć, że ustawodawca wskazując na "połowę środków zgromadzonych na rachunku PPK" miał na myśli liczbę jednostek uczestnictwa/rozrachunkowych, a nie ich wartość.

Mając na uwadze powyższe, kluczowe jest ustalenie liczby jednostek uczestnictwa przypadających małżonkowi zmarłego uczestnika PPK. Zgodnie z art. 86 ust. 1, środki zgromadzone na rachunku PPK zmarłego uczestnika PPK, które nie zostaną przekazane zgodnie z art. 85 ustawy o PPK, przekazywane są osobom uprawnionym. Zatem zaspokojenie osób uprawnionych zgodnie z tym przepisem powinno nastąpić dopiero po przekazaniu środków na rzecz uprawnionego małżonka.

47. Czy dokonanie przez uczestnika wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń, o której mowa w art. 102 ust. 1 pkt 6 ustawy o PPK, wstrzymuje możliwość dalszego gromadzenia przez uczestnika środków na rachunku PPK, z którego była dokonana wypłata transferowa? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Zgodnie z art. 99 ust. 7 ustawy o PPK wypłata transferowa do zakładu ubezpieczeń dotyczy uczestnika PPK, który osiągnął 60. rok życia. Umieszczenie tego przepisu w treści art. 99 ustawy o PPK przewidującego wypłaty w ratach powoduje, że wypłatę transferową dokonywaną na podstawie art. 99 ust. 7 w zw. z art. 102 ust. 1 pkt 6 ustawy o PPK należy traktować jako alternatywę w stosunku do wypłat dokonywanych zgodnie z art. 99 ust. 1-6 ustawy o PPK. Zgodnie z art. 97 ust. 3 ustawy o PPK w przypadku rozpoczęcia wypłat środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK po osiągnięciu przez niego 60. roku życia wpłaty nie są dokonywane ani dopłaty roczne nie są przekazywane.

Z tego względu zasadnym jest przyjęcie, że dokonanie przez uczestnika PPK wypłaty transferowej do zakładu ubezpieczeń, o której mowa w art. 102 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 99 ust. 7 ustawy o PPK wstrzymuje możliwość dalszego dokonywania wpłat i dopłat rocznych na rachunek tego uczestnika PPK.

Uwaga! Z dniem 21 listopada 2022 r. wejdą w życie zmiany w art. 97 ustawy o PPK, wprowadzone ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Po zmianach w tym przepisie, o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, o której mowa w art. 97 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 2 w zakresie art. 100, instytucja finansowa niezwłocznie poinformuje podmiot zatrudniający oraz PFR. PFR za pomocą systemu teleinformatycznego ewidencji PPK niezwłocznie poinformuje inne instytucje finansowe o rozpoczęciu wypłaty środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK, dla którego instytucje te prowadzą rachunki PPK. Następnie te inne instytucje finansowe, niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania informacji od PFR, informują podmioty zatrudniające, z którymi zawarły umowy o zarządzanie PPK, o rozpoczęciu wypłat. Po otrzymaniu informacji, o której mowa powyżej, podmiot zatrudniający nie będzie obliczać, pobierać ani dokonywać wpłat do instytucji finansowej, a dopłaty roczne ani wpłaty powitalne nie będą przekazywane.

48. W jakim terminie pracownik może złożyć, na podstawie art. 19 ustawy o PPK, pracodawcy oświadczenie o posiadanych umowach o prowadzenie PPK w innych instytucjach finansowych? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o PPK, po zmianach wprowadzonych w tym przepisie ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, które weszły w życie 4 czerwca 2022 r., uczestnik PPK składa oświadczenie o zawartych w jego imieniu umowach o prowadzenie PPK podmiotowi zatrudniającemu (a w przypadku kilku podmiotów zatrudniających - podmiotowi zatrudniającemu wybranemu przez uczestnika PPK) w terminie 7 dni od dnia zawarcia w jego imieniu i na jego rzecz umowy o prowadzenie PPK. Przed tą zmianą, do 3 czerwca 2022 r. uczestnik PPK składał podmiotowi zatrudniającemu omawiane oświadczenie w terminie 7 dni po upływie 10 dni miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin 3 miesięcy zatrudnienia.

Przepis art. 19 ust. 1 ustawy o PPK - zarówno przed, jak i po zmianie - wyraźnie określa początkowy bieg terminu na złożenie przez uczestnika PPK powyższego oświadczenia.

49. Na jakiej podstawie uczestnik PPK będzie wykazywał należny zryczałtowany podatek dochodowy w jednym z zeznań rocznych: PIT-36, PIT-36L, PIT-38 lub PIT-39 w przypadku powstania dochodu od wypłat środków na pokrycie wkładu własnego, w zakresie w jakim nie zostały zwrócone w terminie wynikającym z umowy zawartej z instytucją finansową? Czy uczestnik PPK powinien otrzymać od instytucji finansowej informację o wysokości dochodu, a jeśli tak, to jakie dane powinna zawierać ta informacja i w jakim terminie powinna zostać przekazana podatnikowi?

Zgodnie z art. 98 ust. 1 ustawy o PPK na podstawie umowy zawartej z wybraną instytucją finansową uczestnik PPK może jednorazowo dokonać wypłaty do 100% wartości środków zgromadzonych na jego rachunku PPK, z obowiązkiem ich zwrotu w wartości nominalnej, w celu pokrycia wkładu własnego. Stosownie do art. 21 ust. 1 pkt 58c ustawy PIT, dochody z tytułu

uczestnictwa w PPK w związku z wypłatą środków zgromadzonych w PPK (w tym również wypłacone w celu pokrycia wkładu własnego) są co do zasady zwolnione z opodatkowania. Jednak nie podlegają zwolnieniu dochody od wypłat środków zgromadzonych na PPK, które nie zostały zwrócone w terminie określonym w umowie z instytucją finansową. Zgodnie z art. 30a ust. 1 pkt 11a ustawy PIT, dochód uczestnika PPK uzyskany w związku z wypłatą dokonaną na podstawie art. 98 ustawy o PPK podlega opodatkowaniu 19% zryczałtowanym podatkiem dochodowym w zakresie, w jakim uczestnik PPK nie dokonał zwrotu wypłaconych środków w terminie wynikającym z umowy zawartej z wybraną instytucją finansową. Zasada określenia tego dochodu została wskazana w art. 30a ust. 12 ustawy PIT. Dochód ten stanowi kwota niedokonanego w terminie zwrotu wypłaconych środków pomniejszona o koszt nabycia odkupionych jednostek uczestnictwa lub umorzonych jednostek rozrachunkowych, przypadających na ten niedokonany zwrot. Za koszt nabycia takich jednostek uważa się sumę wydatków na nabycie odkupionych jednostek uczestnictwa albo sumę wpłat na umarzone jednostki rozrachunkowe, z których dokonano wypłaty w trybie art. 98 ustawy o PPK, ustaloną w takiej proporcji, jaką stanowiła kwota niedokonanego zwrotu do wartości wypłaconych uczestnikowi PPK środków. Dochód powstaje w dniu następującym po dniu, w którym upłynął termin zwrotu wypłaconych środków określony w umowie, o której mowa w art. 98 ust. 1 ustawy o PPK.

Podatek ten nie jest pobierany przez płatnika, gdyż wykonanie tego obowiązku przez płatnika nie jest możliwe. Płatnik nie dysponuje środkami, które stanowią podstawę do opodatkowania. W konsekwencji, zgodnie z art. 45 ust. 3b ustawy PIT, obowiązek wykazania w jednym z zeznań rocznych: PIT36, PIT-36L, PIT-38 lub PIT-39 zryczałtowanego podatku należnego za rok podatkowy od dochodów z tytułu niezwróconych wpłat otrzymanych przez uczestnika PPK na pokrycie wkładu własnego spoczywa na podatniku. Instytucja finansowa nie ma żadnych określonych przepisami prawa obowiązków informacyjnych o wysokości uzyskanego z tego tytułu dochodu przez uczestnika PPK. Podatnik nie powinien jednak mieć problemów z uzyskaniem danych potrzebnych do określenia tego dochodu, zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 30a ust. 12 ustawy PIT. Dane dotyczące wielkości wypłaty i wielkości niezwróconej raty są w posiadaniu podatnika (wynikają z zawartej umowy). Natomiast informację o wydatkach na nabycie odkupionych jednostek uczestnictwa albo sumie wpłat na umarzone jednostki rozrachunkowe, z których została dokonana wypłata z PPK na pokrycie wkładu własnego, podatnik może uzyskać od instytucji prowadzącej PPK.

50. Czy pomniejszenia, o których mowa w art. 83 ustawy o PPK, w przypadku dokonania przez byłego małżonka zwrotu w formie pieniężnej środków zgromadzonych w PPK przypadających mu w wyniku podziału majątku wspólnego, stosuje się bez względu na jego wiek i nabycie prawa do emerytury?

Przepis art. 83 ustawy o PPK zawiera szczegółowe zasady dokonywania zwrotu środków zgromadzonych na rachunku uczestnika PPK na rzecz byłego małżonka, który nie osiągnął 60. roku życia. Dotyczy on środków przypadających byłemu małżonkowi w wyniku podziału majątku wspólnego małżonków, gdy były małżonek nie jest stroną umowy o prowadzenie PPK. Zgodnie z

art. 83 ust. 2 ustawy o PPK zasad tych nie stosuje się, gdy były małżonek uczestnika PPK, uprawniony do otrzymania zwrotu, nabył już prawo do emerytury.

51. Czy środki zgromadzone w PPK przez byłego małżonka, a przypadające danej osobie w wyniku podziału majątku wspólnego małżonków, które podlegać będą zwrotowi w formie pieniężnej na zasadach określonych w art. 80 ust. 2 ustawy o PPK, podlegają zwolnieniu od podatku dochodowego?

Nie. Zwrot środków małżonkowi lub byłemu małżonkowi uczestnika PPK, dokonany na podstawie art. 80 ust. 2 ustawy o PPK, nie podlega zwolnieniu z opodatkowania podatkiem PIT. Stosownie do art. 30a ust. 1 pkt 11c ustawy PIT dochód małżonka lub byłego małżonka uczestnika PPK z tytułu zwrotu dokonanego na podstawie art. 80 ust. 2 ustawy o PPK podlega opodatkowaniu 19% zryczałtowanym podatkiem dochodowym. Dochód — zgodnie z art. 30a ust. 14 ustawy PIT — stanowi kwota zwrotu z dokonanego odkupienia jednostek uczestnictwa lub umorzenia jednostek rozrachunkowych, pomniejszona o wydatki na nabycie odkupionych jednostek uczestnictwa lub wpłaty na umorzone jednostki rozrachunkowe, z których dokonano zwrotu.

52. Co oznacza zawarte w art. 19 ust. 1 ustawy o PPK sformułowanie, że oświadczenie nowego pracownika, o którym mowa w tym przepisie, powinno zawierać oznaczenie instytucji finansowych, z którymi zawarto – w jego imieniu i na jego rzecz – umowy o prowadzenie PPK? Jak powinien postąpić pracodawca w przypadku, gdy oświadczenie nowego pracownika nie zawiera NIP podmiotu zarządzającego instytucją finansową ani numeru rachunku PPK? Czy pracodawca ma obowiązek podjąć czynności przewidziane w art. 19 ust. 2 i 4 ustawy o PPK na podstawie takiego oświadczenia? (dodane 10 listopada 2022 r.)

Dane zawarte w oświadczeniu uczestnika PPK, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o PPK, powinny umożliwić wypłatę transferową środków zgromadzonych na dotychczasowych rachunkach PPK tej osoby na rachunek PPK w instytucji finansowej, z którą umowę o prowadzenie PPK zawarł dla niego nowy podmiot zatrudniający (jeśli uczestnik PPK nie poinformuje podmiotu zatrudniającego o braku zgody na złożenie wniosku o wypłatę transferową). Wskazane jest zatem poinformowanie uczestnika PPK, który złożył to oświadczenie, o niezawarciu w nim wymaganych danych i konieczności ich uzupełnienia, w przekazywanej uczestnikowi PPK przez podmiot zatrudniający informacji o obowiązku złożenia - w imieniu tego uczestnika PPK - wniosku o wypłatę transferową (art. 19 ust. 2 ustawy o PPK).

W przypadku złożenia przez uczestnika PPK oświadczenia o zawartych w jego imieniu umowach o prowadzenie PPK w terminie określonym w art. 19 ust. 1 ustawy o PPK, późniejsze uzupełnienie danych potrzebnych do wypłaty transferowej nie powinno zasadniczo stać na przeszkodzie przeprowadzeniu wypłaty transferowej, w trybie określonym w art. 19 ustawy o PPK.

53. W przypadku zmiany instytucji finansowej, podmiot zatrudniający - w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy o zarządzanie PPK z nową instytucją finansową -

zawiera umowę o prowadzenie PPK i informuje uczestnika PPK o obowiązku złożenia w jego imieniu wniosku o wypłatę transferową. Uczestnik PPK może nie wyrazić zgody na wypłatę transferową - ma na to 7 dni. W jakim terminie podmiot zatrudniający powinien złożyć wniosek o wypłatę transferową w nowej instytucji finansowej? (dodane 10 listopada 2022 r.)

Termin na złożenie przez podmiot zatrudniający wniosku o wypłatę transferową, po zmianie instytucji finansowej, powinien zostać ustalony z uwzględnieniem postanowień umowy o zarządzanie PPK zawartej przez ten podmiot z dotychczasową instytucją finansową oraz umowy o zarządzanie PPK łączącej go z nową instytucją finansową. Termin złożenia tego wniosku należy ustalić z uwzględnieniem celu art. 12 ustawy o PPK, którym jest dokonanie wypłaty transferowej wszystkich środków zgromadzonych na rachunku PPK uczestnika PPK w dotychczasowej instytucji finansowej oraz zapewnienie uczestnikowi PPK ciągłości oszczędzania w tym programie. Termin rozwiązania umowy o zarządzanie PPK, wypowiedzianej przez podmiot zatrudniający, powinien zostać skorelowany z terminem rozpoczęcia obowiązywania umowy o zarządzanie PPK, zawartej przez ten podmiot z inną instytucją finansową, w ten sposób, aby podmiot zatrudniający miał obowiązek dokonać danych wpłat do PPK - obliczonych i pobranych w terminie wypłaty wynagrodzenia uczestnika PPK - tylko do jednej instytucji finansowej.

VII. Ewidencja PPK

- 1. Jaką przyjąć zasadę obliczania wskazanego w art. 59 ustawy o PPK kapitału? Jak należy rozumieć warunek, iż dopuszczone środki własne mają być w wysokości co najmniej 25 mln zł – czy należy przez to rozumieć, że jest to wymóg minimalny i wystarczający, czy też może on być różnicowany w ramach poszczególnych podmiotów, o których mowa w art. 59? W kontekście powyższego – czy wartość 25 mln zł z ustawy jest wartością, w którą wpisują się wymogi kapitałowe dla TFI z ustawy o funduszach inwestycyjnych?**

Zgodnie ze zdaniem wstępnym art. 59 ust.1 ustawy o PPK przepis ten odnosi się do TFI, PTE, pracowniczego towarzystwa emerytalnego i zakładu ubezpieczeń ubiegającego się o umieszczenie w ewidencji PPK. Zgodnie z pkt 2 tego przepisu - w przypadku TFI, PTE, pracowniczego towarzystwa emerytalnego – wartość kapitału własnego posiadanego przez dane TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne powinna być na poziomie co najmniej 25 mln zł. W przypadku zakładu ubezpieczeń – zakład ubezpieczeń powinien posiadać „dopuszczone środki własne” na poziomie co najmniej 25 mln zł.

Zatem niezależnie od tego w jakim sektorze działa dany podmiot – powinien on dysponować kapitałem własnym albo dopuszczonymi środkami własnymi o wartości co najmniej 25 mln zł.

W przypadku TFI jest to dodatkowy wymóg w stosunku do wymogów określonych w ustawie o funduszach inwestycyjnych (art. 49 i 50 ustawy o funduszach inwestycyjnych), który dotyczy tylko tych TFI, które są zainteresowane umieszczeniem w ewidencji PPK. TFI umieszczone w ewidencji PPK obowiązane jest do przestrzegania wymogów kapitałowych wynikających zarówno z ustawy o PPK, jak i ustawy o funduszach inwestycyjnych.

W przypadku zakładów ubezpieczeń, ustawa o PPK wprowadza lex specialis w zakresie kwoty dopuszczonych środków własnych, w zakresie dotyczącym prowadzenia i zarządzania PPK. Zgodnie z art. 239 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej zakłady ubezpieczeń zostały zobligowane do posiadania dopuszczonych środków własnych w wysokości nie niższej niż kapitałowy wymóg wypłacalności.

Na gruncie ustawy o PPK, powyższe oznacza, że zakład ubezpieczeń wpisany do rejestru PPK zobligowany jest zarówno do spełnienia ogólnych przepisów dotyczących wypłacalności zakładu ubezpieczeń z ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, jak też wymogów z art. 59 ustawy o PPK.

W konsekwencji w wypadku wpisu do rejestru PPK, oznacza to konieczność posiadania przez zakład ubezpieczeń środków na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie z przepisami ustawy sektorowej, ale w wysokości nie mniejszej niż 25 mln zł.

Zgodnie z rozporządzeniem wydanym w oparciu o delegację, o której mowa w art. 60 ust. 9 ustawy o PPK, wysokość kapitału własnego albo dopuszczonych środków własnych danego

podmiotu będzie ustalana na podstawie rocznego sprawozdania finansowego danego podmiotu lub sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej podmiotu, o którym mowa w art. 284 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Z art. 63 ust. 1 w związku z art. 59 ust. 1 ustawy o PPK wynika obowiązek utrzymywania kapitałów własnych/dopuszczonych środków własnych na minimalnym poziomie określonym w art. 59 ust. 1 pkt 2. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli podmiot wpisany do ewidencji PPK przestanie spełniać warunki określone w art. 59 ust. 1 organ nadzoru wzywa podmiot do usunięcia nieprawidłowości oraz występuje do PFR z wnioskiem o zawieszenie udziału podmiotu w ewidencji PPK.

2. Ile funduszy lub subfunduszy powinien posiadać podmiot zarządzający instytucją finansową, aby został umieszczony w Ewidencji PPK? (zaktualizowane 10 listopada 2022 r.)

Z ustawy wynika, że liczba funduszy lub subfunduszy powinna odpowiadać co najmniej liczbie ograniczeń poziomu ryzyka inwestycyjnego, o którym mowa w art. 40 ust. 1 ustawy o PPK (5 poziomów). Art. 38 ust. 1 ustawy o PPK wskazuje również, że fundusz zdefiniowanej daty tworzy się ze zdefiniowaną datą funduszu przypadającą co 5 lat dla kolejnych pięcioletnich przedziałów roczników.

Wobec powyższego zakładając, że uczestnik zaczyna oszczędzanie w PPK w wieku 19 lat, biorąc pod uwagę 5-letnie przedziały rocznikowe odpowiednia liczba funduszy lub subfunduszy dla tego uczestnika powinna wynosić 9.

Zatem TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń powinny utworzyć 9 funduszy zdefiniowanej daty ze zdefiniowanymi datami przypadającymi kolejno w 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050, 2055, 2060, 2065 roku

Utworzenie funduszy inwestycyjnych w zdefiniowanych datach przypadających w latach wskazanych powyżej jest konieczne do wykazania spełniania przez TFI, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń wymogu, o którym mowa w art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o PPK, warunkującego możliwość umieszczenia tego podmiotu w ewidencji PPK.

3. Czy warunki, o których mowa w art. 59 ust. 1 ustawy o PPK powinny zostać łącznie wykazane tylko przez zagraniczny zakład ubezpieczeń?

Zgodnie z art. 2 pkt 44 ustawy o PPK przez zakład ubezpieczeń rozumie się krajowy zakład ubezpieczeń, zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, o których mowa w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, uprawnione do prowadzenia działalności określonej w dziale I w grupie 3 załącznika do tej ustawy, w zakresie oferowania ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Warunki, o których mowa w art. 59 ust. 1 ustawy o PPK, powinien spełniać zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska, a nie oddział tego zakładu działający na terytorium RP.

Zezwolenie na wykonywanie przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska działalności ubezpieczeniowej udziela właściwy organ nadzoru państwa członkowskiego, w którym zakład ten ma siedzibę.

Zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska może wykonywać na zasadzie paszportu działalność ubezpieczeniową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dwóch formach:

- 1) na podstawie art. 206 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej wykonywać działalność ubezpieczeniową przez oddział lub
- 2) na podstawie art. 207 tej ustawy w inny sposób niż oddział w ramach swobody świadczenia usług
 - po spełnieniu odpowiednich warunków określonych w tych przepisach.

Oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego UE innego niż Rzeczpospolita Polska nie posiada samodzielnego, odrębnego zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej na terenie Unii.

4. Czy warunek posiadania co najmniej 3-letniego doświadczenia w prowadzeniu działalności określonej w grupie 3 w dziale I załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, w zakresie oferowania ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym powinien zostać również spełniony przez oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń działający w Polsce, tj. również przez X S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w Y?

Nawet w przypadku prowadzenia przez zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego UE innego niż Rzeczpospolita Polska działalności ubezpieczeniowej na terytorium RP w formie oddziału, trzyletnim doświadczeniem w zakresie oferowania ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym powinien legitymować się zagraniczny zakład ubezpieczeń, a nie oddział tego zakładu, przez który zakład ten wykonuje działalność ubezpieczeniową na terytorium RP.

W zaświadczeniu potwierdzającym wypłacalność zakładu ubezpieczeń wystawianym przez macierzysty organ nadzoru może być wskazany okres, w jakim zakład ten wykonywał dany rodzaj działalności. Okres wykonywania działalności ubezpieczeniowej będzie dotyczyć zakładu ubezpieczeń, a nie jego oddziału, bowiem oddział zakładu ubezpieczeń nie legitymuje się odrębnym zezwoleniem na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej.

5. W jaki sposób zostanie wpisana instytucja finansowa w ewidencji PPK: Z S.A. z siedzibą w państwie członkowskim czy X SA Oddział w Polsce?

Do ewidencji PPK powinien być wpisany zagraniczny zakład ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innym niż Rzeczpospolita Polska, a nie jego oddział.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy o PPK do ewidencji PPK powinny być wpisane wszystkie wymagane dane dotyczące zakładu ubezpieczeń. Należy zauważyć, że przepis ten, w przypadku zagranicznego zakładu ubezpieczeń z siedzibą w państwie członkowskim UE innego niż Rzeczpospolita Polska, nie daje podstaw do zamieszczenia w ewidencji PPK informacji o formie wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium RP na zasadzie paszportu.

6. Czy sprawozdanie finansowe towarzystwa funduszy inwestycyjnych wraz z opinią audytora powinno być przedłożone do PFR w oryginale (lub kopii potwierdzonej przez notariusza), czy też może być to kopia potwierdzona przez towarzystwo?

Sprawozdanie finansowe towarzystwa funduszy inwestycyjnych wraz z opinią audytora, tj. sprawozdaniem z badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta należy przedłożyć do PFR w oryginale (plik xml) lub kopii poświadczonej notarialnie. Dopuszczalne jest przedłożenie do PFR sprawozdania w oryginale (plik xml) na płycie CD z zamkniętą sesją nagrywania.

Nie jest dopuszczalne poświadczenie kopii przez towarzystwo. Zgodnie z § 2 pkt 12 rozporządzenia Ministra Finansów z 5 marca 2019 roku w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnieniu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK towarzystwo funduszy inwestycyjnych, powszechne towarzystwo emerytalne, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń poświadcza jedynie odpisy uchwał o zatwierdzeniu sprawozdań z działalności i działalności grupy kapitałowej i odpisy uchwał o podziale zysku lub pokryciu straty.

7. Czy sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, do której należy towarzystwo funduszy inwestycyjnych wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i uchwałą o podziale zysku może być przedstawione w formie opublikowanej przez spółkę giełdową na stronach internetowych?

Przedłożone do PFR sprawozdanie grupy kapitałowej, do której należy towarzystwo funduszy inwestycyjnych, jeśli nie zostanie przedłożone w oryginale, powinno zostać przedłożone w kopii poświadczonej notarialnie.

Odpis uchwały zatwierdzającej to sprawozdanie i uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty, zgodnie z § 2 pkt 12 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnieniu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK jest poświadczany przez towarzystwo.

Jeśli dany dokument opublikowany na stronie internetowej spełnia ten warunek (stanowi oryginał) lub zostanie poświadczony w wymagany sposób, należy uznać za dopuszczalne złożenie tych dokumentów w takiej formie.

8. Czy sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej, do której należy Towarzystwo wraz z uchwałą zatwierdzającą to sprawozdanie i uchwałą o podziale zysku może być przedłożone w angielskiej wersji językowej, ewentualnie z

tłumaczeniem zwykłym na język polski, czy też ma to być tłumaczenie przysięgłe?

Należy przedłożyć tłumaczenie uwierzytelnione przez tłumacza przysięgłego.

9. Czy w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego, które funkcjonuje na rynku od kilkudziesięciu lat, w celu udokumentowania 3-letniego doświadczenia w zarządzaniu funduszem, towarzystwo powinno przedstawić odpisy wszystkich uchwał dotyczących zmiany statutu towarzystwa, czy też wystarczający będzie ostatni tekst jednolity statutu i poprzedni tekst jednolity?

Należy przedstawić statut oraz odpisy wszystkich uchwał dotyczących zmiany statutu oraz teksty jednolite statutów z okresu poprzedzającego dzień złożenia wniosku o umieszczenie w Ewidencji PPK wykazujące, że podmiot ubiegający się o umieszczenia w Ewidencji PPK podjął i wykonywał przez okres 3 lat działalność, o której mowa w art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy o PPK.

10. Czy w przypadku powszechnego towarzystwa emerytalnego, którego podmiot dominujący wyższego szczebla znajduje się za granicą, konieczne jest w ogóle przedkładanie dokumentów wskazanych w par. 2 pkt 12 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK dot. podmiotu dominującego tj. ostatniego zatwierdzonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy o rachunkowości, sprawozdania z działalności grupy kapitałowej oraz odpisu uchwały o zatwierdzeniu tych sprawozdań i podziale zysku lub pokrycia straty, a także sprawozdania z badania przeprowadzonego przez biegłego rewidenta? Jeśli przedłożenie rocznego skonsolidowanego sprawozdania grupy jest konieczne, to czy takie sprawozdanie finansowe ma dotyczyć podmiotu na najwyższym szczeblu („jednostki dominującej wyższego szczebla”), czy też bezpośredniego akcjonariusza („jednostki dominującej niższego szczebla”) – jeśli pomiędzy towarzystwem, a podmiotem na najwyższym szczeblu są jeszcze dwie inne pośrednie spółki?

Jeżeli towarzystwo wchodzi w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca w tej grupie jest podmiotem z siedzibą za granicą i zgodnie z przepisami o rachunkowości lub MSR obowiązującymi w państwie siedziby tej jednostki dominującej istnieje wymóg sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej, należy przedłożyć ostatnie zatwierdzone roczne sprawozdanie skonsolidowane grupy kapitałowej oraz inne sporządzone dokumenty wymienione w § 2 pkt 12 rozporządzenia odnoszące się do tej grupy kapitałowej.

11. Niektóre podmioty zarządzające instytucjami finansowymi są spółkami publicznymi lub (to częstszy przypadek) wchodzi w skład grup kapitałowych, których podmiot dominujący jest spółką publiczną. W przypadku spółek publicznych sprawozdania finansowe, uchwały o podziale zysku itp. są

publikowane w formie raportów okresowych i bieżących emitentów. Czy spełnieniem obowiązku z rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK będzie wydrukowanie i poświadczenie raportów, czy też konieczne będzie złożenie kopii oryginalnych sprawozdań oraz uchwał WZA w formie aktu notarialnego?

Należy złożyć oryginały sprawozdań lub ich kopie poświadczone notarialnie. Uchwały o podziale zysku mogą zostać złożone w kopiach poświadczonych przez podmiot zarządzający.

12. Jak rozumieć wynikający z par. 12 pkt 16 rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK wymóg „poświadczenia przez sąd rejestrowy” odpisów postanowień zarządzających wpis funduszy?

Należy przedłożyć odpisy postanowień sądów rejestrowych zarządzających wpis funduszy inwestycyjnych lub emerytalnych do odpowiednich rejestrów funduszy lub poświadczone notarialnie kopie tych postanowień.

13. W jaki sposób Ewidencja PPK będzie otrzymywać informacje o śmierci uczestnika (komunikacja z ZUS, PESEL)?

Ewidencja PPK nie będzie otrzymywała informacji o śmierci uczestnika. Nie jest to informacja niezbędna do ustalenia prawa do dopłaty rocznej lub wpłaty powitalnej, ani też jej przekazania na rachunek zmarłego uczestnika PPK.

14. Czy sformułowanie „na dzień składania oświadczenia” z rozporządzenia w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK, należy interpretować jako dzień podpisania danego oświadczenia przez osobę upoważnioną do reprezentacji towarzystwa funduszy inwestycyjnych, czy dzień wysłania lub złożenia do PFR i KNF danego oświadczenia?

Zgodnie z § 2 pkt 13 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 marca 2019 r. w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w ewidencji pracowniczych planów kapitałowych, do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji Pracowniczych Planów Kapitałowych dołącza się oświadczenie towarzystwa funduszy inwestycyjnych, powszechnego towarzystwa emerytalnego, pracowniczego towarzystwa emerytalnego lub zakładu ubezpieczeń o łącznej wartości aktywów spełniających cechy środków płynnych, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy, ze wskazaniem składników takich aktywów oraz ich wartości na dzień składania oświadczenia. Jako dzień składania oświadczenia należy przyjąć dzień, na który datowane jest oświadczenie. Przyjmując ponadto należy, że wymienione w cytowanym przepisie dane towarzystwa podaje w wielkościach znanych w dniu, w którym składa takie oświadczenie (tym samym oświadczenie to stanowi potwierdzenie jego stanu wiedzy na dany dzień).

15. Jakie materiały powinny zostać złożone do PFR w związku z ubieganiem się o umieszczenie w Ewidencji PPK, a wynikające z przepisu § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 marca 2019 roku w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnieniu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK? Czy chodzi o cały skład i strukturę portfela historycznego UFK, czy wystarczą informacje o portfelu aktywnym?

Z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Finansów z 5 marca 2019 roku w sprawie dokumentów dołączanych do oświadczenia o spełnieniu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK wynika, że podmiot ubiegający się o umieszczenie w ewidencji PPK składa wyłącznie oświadczenie, w którym wskazuje daty, w których występowały wszystkie poszczególne zdarzenia, określone w lit. a-c tego punktu, w całym okresie wykonywania przez podmiot działalności ubezpieczeniowej.

Podmiot nie ma obowiązku przedstawiania dodatkowych dokumentów potwierdzających wystąpienie takich zdarzeń.

16. Czy poświadczenia przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych dokumentów, które należy dołączyć do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK, o których mowa w art. 38 i 39 ustawy o PPK, może dokonać osoba upoważniona (np. pracownik towarzystwa) przez członków zarządu uprawnionych do reprezentacji danego towarzystwa funduszy inwestycyjnych, na podstawie udzielonego pełnomocnictwa?

Dokumenty, które należy dołączyć do oświadczenia o spełnianiu warunków koniecznych do umieszczenia w Ewidencji PPK, dla których wymagane jest poświadczenie przez TFI, PTE, PrTE, zakład ubezpieczeń nie mogą zostać poświadczone przez pełnomocnika, a wyłącznie przez osoby uprawnione do reprezentacji danej instytucji, której dotyczą dokumenty.